M. M. Terezija od sv. Josipa

DJELO BOŽJE

Zagreb 1962.

M.M.Terezija od sv.Josipa

DJELO BOŽJE

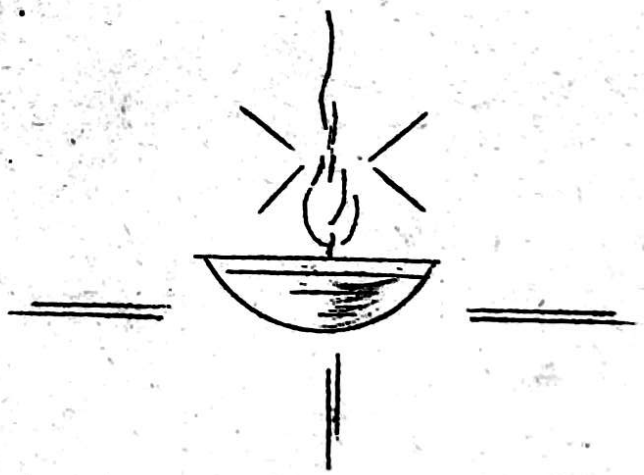

Z a g r e b 1962.

Ž I V O T I R A D

MAJKE MARIJE TEREZIJE OD SV.JOSIPA
OSNOVATELJICE CARMELA D.C.J.

S NJEMAČKOG PREVELA: s.Lucija Kružić

IMPRIMATUR: broj 3466/1961.
Nadb. Duh. Stol, Zagreb, 22.XII.1961.

IZDALE: Karmelićanke Božanskog Srca Isusova
Zagreb, Vrhovac 29.
ODGOVARA: s.Ivana Jurkaš, Zagreb, Vrhovac 29.
UMNOŽENO: u Samostanu ss. "Naše Gospe"
Zagreb, Primorska 20.

DOSLOVNI PRIJEPIS I PRIJEVOD
biografije naše drage Majke Osnovateljice
blažene uspomene

M. MARIJE - TEREZIJE OD SV. JOSIPA
Tauscher v.d. Bosch

(napisala ona sama)

Poslije njezine smrti nađena je ova biografija u arhivu.

Naslov originala:

DIE DIENERIN GOTTES

M U T T E R M A R I A T E R E S A

VOM HL.JOSEF

(Anna Maria Tauscher van den Bosch)

Stifterin der Carmelitinnen
vom Gottlichen Herzen Jesu

Selbstbiographie

A + M

Majka Marija Terezija možda je mnogima ne poznata. Ipak je ona kao osnovateljica i sljed benica sv. Terezije Avilske, jedna od najvećih i najznamenitijih žena ovog stoljeća.

Rođena je 19. lipnja 1855. u Sandowu, od protestantskih roditelja. Svoju je mladost sprovela obdarena mnogim milostima, te stupila u Crkvu Katoličku god. 1888, a godine 1891. osnovala je u Berlinu Kongregaciju Karmelićanki Božanskog Srca Isusova. Svrha toga osnutka imala je biti - odgoj najsiromašnije i napuš te ne djece.

Majka Marija Terezija sama je osnovala sa mostane u: Njemačkoj, Holandiji, Engleskoj, Švi carskoj, Austriji, Italiji, Mađarskoj, Čehoslo vačkoj, Kanadi i u Sjedinjenim Državama Ameri ke. Osobno je proputovala sve ove zemlje šire ći svuda miomiris svojih kreposti.

Njezin udio bio je trpljenje i progonstvo, ali je neprestano živjela u Božjoj nazočnosti, te uvijek molila, da joj Bog dade trpljenje, trpljenje i samo trpljenje. Trpjeti i u najvišem stupnju ljubavi biti sjedinjena s Bogom bio je najdublji smisao njezina života.

Umrla je u Sitardu 20. rujna 1938.Na kraju svoga života napisala je: "Cijelog svog života držala sam za veliku milost, što smijem raditi i trpjeti za Kraljevstvo Božje za spas duša i za slobodu sv. Crkve. Doskora ne ću to više moći, ali s nebeskih visina smjeti sušiti

suze i liječiti rane duša, to mi je goruća želja". Ne moramo li ovdje misliti na "Kišu ruža" jedne druge Karmelićanke, Terezije iz Lieux-a?

Želim, da ova knjiga potakne mnoge da nasljeduju ovu svetu ženu. Neka nam ona sama svojom molitvom pomogne, da dobro uspije proces za proglašenje blaženom, koji je zapčeo na blagdan Majke Božje 2. veljače 1953.

Roermond, dana 6. siječnja 1954.

+ Gulielmus
biskup roermond-ski

PISMO NJEGOVE PREUZVIŠENOSTI
Msgra. Petra Pisani
nadbiskupa Constance

"Djelo Božje" ili "Povijest Karmela Bož. Srca Isusova" koje ćete doskora objelodaniti na utjehu i sazidjivanja Vaših sestara, obuhvaća najdublji, najplodonosniji otsjek života osnovateljice Majke Marije Terezije od sv.Josipa.

Ova njezina biografija može se smatrati vjernim ogledalom njezine duše, duše preodabrane, koju je Bog već u djetinjstvu pozvao na kršćansko savršenstvo, kamo je imala stići putem, preobilno posutim trnjem i korovom. No, ovo trnje i korov postalo je njoj rosom milosti i blagoslova, učvršćujući njezinu vjeru, njezinu pobožnost i pouzdanje u Providnost Božju, a napose pako njezinu ljubav i revnost, te majčinsku brigu za zapuštenu mladež u njezinim daleko razgranatim institutima.

Ovim sam Vas podsjetio na glavne kreposti Majke Marije Terezije, koje na njoj odsijevaju u raznim zgodama i događajima.

Divimo se jednostavnosti i prostodušnosti, kojom ona sama te doživljaje pripovijeda, a se be prikazuje onako, kako se pred licem Božjim spoznaje, nazivajući se "oruđem u Njegovoj ruci". Ono njezino pouzdanje u Providnost Božju, ono veliko djetinje predanje u volju Božju, koje ju je prožimalo već prije nego što je bila

primljena u krilo svete Crkve - ta izjavila je jednom zgodom, da se nikad nije osjećala protestantkinjom - stalna su smjernica njezina života. To se je naročito pokazalo u pripravnosti volje, kojom je slijedila nebeska nadahnuća i glas Božji. U neprekidnoj nutarnjoj sabranosti slušala je ona taj glas, koji je govorio njezinu srcu. Volja Božja bila joj je često objavljena i u snima, koji su se uvijek posve točno obistinili.

Kad je boravila u Berlinu, bila je potresena gledajući tisuću siromašne djece, koja su bila prepuštena ulici, te tako već zarana izložena moralnoj pokvarenosti. U želji, da ih otme toj ogromnoj bijedi, utjecala se molitvi puna pouzdanja. Jednom joj se ukaže Isus na križu i u taj tren spoznala je, što treba da čini. "Smišljeno, učinjeno", tako piše ona o tom. I gle, već nastaju skloništa i Domovi sv. Josipa, koji primaju siromašnu i zapuštenu djecu, manju i veću, svih narodnosti, da se odgoje u mirnoj i duhovnoj okolini punoj majčinske skrbi. Danas ima takovih Domova oko sedamdeset raširenih po Evropi, Kanadi i u Sjedinjenim Državama.

U Berlinu, u Domu sv. Josipa, u Pappelalle upoznao sam se s Majkom Tauscher, i iz njezinih usta slušao o počecima i napretku njezinog osnutka.

Kad sam kasnije vršio dušobrižničku službu kod talijanskih iseljenika u raznim krajevima Evrope, imao sam prilike upoznati je i promatrati pobliže. Ali ne smijem i ne ću pretjecati sud čitatelja ovog životopisa. Ta u njem će sami naići sad na misli, sad opet na činjenice, koje će sputati njihovu pažnju i s pravom ih oduševiti za sudjelovanje u stvari zapuštene mladeži, na kojoj radi Karmel Božanskog Srca u sve većoj i zaslužnijoj mjeri.

Ovaj kratki osvit zaključit ću sa željom, da se u srcu svakog čitatelja probude utisci, koji su se budili u meni, kad sam čitao ovu autobiografiju.

Vama, pako prečasna gospodjo, Vrhovna poglavarice, neka Bog dade požeti one duhovne plodove, koje punim pravom očekujete od objelodanjenja ovog životopisa.

Vas, i cijeli Vaš Karmel blagosiva i osta je osobitim poštovanjem

Vaš u Gospodinu najodaniji
+ Petar Pisani
nadbiskup Constance

U Vatikanu, 28.X.1948.

PISMO PREČASNOG GOSPODINA PATRA GENERALA

I.M.J.T.

Rim, 29. travnja 1949.

Generalat Bosonogih Karmelićana
Corso d Italia Nr. 36 - Roma

Radosno pozdravljamo i blagosivamo objelo danjenje bilježaka, koje nam je ostavila osnovateljica Kongregacije Karmela Bož. Srca Isusova.

Majka Marija Terezija od sv. Josipa, pripovijeda nam u ovim bilješkama o plodnoj i velikoj djelatnosti kod osnivanja Domova za zapuštenu djecu, i o brojnim samostanima za sestre, koje se bave njihovim odgojem. Pozdrav - ljamo ga tim radosnije, što je blagopokojna časna Osnovateljica izvela ovo svoje divno djelo prožeta duhom svete velike Terezije, u kojoj je uvijek gledala svoj uzor.

U čudu se divimo i slavimo djelovanje milosti Božje, koje ovdje promatramo.

Neka bi ova knjiga, koja nam opisuje djelovanje jedne priproste žene za spas čovječanstva, doprinijela, da sve veći krugovi upoznaju ovu odabranu dušu, te sve veći broj njoj srodnih duša, pođe njezinim stopama.

P. Silverije a S. Terezia

General reda bosonogih Karmelić.

P r e d g o v o r

O kako je divno Božje djelovanje u čovjeku, koji se posve preda Njegovu vodstvu, a ispunja ga čista Božja ljubav, te čežnja, da za Božje Kraljevstvo spasi što više ugroženih duša!

Naročiti primjer imamo u izvještaju,kojeg nam je ostavila službenica Božja Majka Marija Tereza od sv. Josipa (Ana-Marija Tauscher van den Bosch) umrla 1938.

Iako te bilješke sežu samo do 1925. godine, ipak obuhvaćaju ono najbitnije iz njezinog bogato ispunjenog života: njezino rođenje (1855.),njezin, po milosti Božjoj povratak u krilo sv. Katoličke Crkve (1888.),iza kako je svoju mladost sprovela u svojoj (protestant - skoj) obitelji, kod svojih, iako duboko religioznih, ipak protestantskih roditelja, njezinu posvemašnju privrženost Bogu, te njezino pre - danje svome Bož. Zaručniku, koje ju je osposobilo za nevjerojatna djela.

Prožeta jedino tom Božanskom ljubavlju, a bez svakog ljudskog i sebičnog motiva, nastojala je spasiti tisuće velegradske djece, koja su tonula u moralnom i fizičkom blatu. Praćena

nekolicinom istomišljenih drugarica, neumorno je osnivala dječje Domove jedan za drugim, većinom bez dovoljnih sredstava. Usto je od crkvenih predstavnika bila ne samo napuštena već i zlo suđena. No ona je ostala nepokolebiva. Djeci je trebalo dati roditeljski dom, osigurati im sretno mladenačko doba, dati im ne samo vjerski odgoj, nego i odgojiti ih za vrijedne i sposobne članove ljudskog društva.

Pozorište njezinog djelovanja nije bila samo njezina domovina - sjeverna Njemačka - ne! Uvijek dalje i dalje širio se krug njezine blagotvorne djelatnosti: u Češkoj, Mađarskoj, Austriji, Italiji, Švicarskoj, Holandiji, čak i u Sjevernoj Americi. Ne plašeći se poteškoća, putuje ona neumorno iz jedne države u drugu, svuda pomažući i sređujući otvara nove Domove.

Kad se je sve više množio broj njezinih saradnica i kuća, koje je podigla, osigurava ona svoje djelo za budućnost, te osniva redovničku kongregaciju. Budući, da je bila posve prožeta duhom sv. Majke Terezije, daje joj naziv "Karmel Božanskog Srca Isusova". Ovo djelo, koje nosi jasni biljeg nadnaravnog poslanja, potvrđuje i blagosliva Sv. Apostolska Stolica 8.IV.1910. godine.

Mala skupina njezinih saradnica broji danas 1110 sestara. Ove ne samo da su odjevene haljinom Karmela, nego u duhu Karmela, ili bolje reći, u duhu sv. Majke Terezije, živeći u svim gore spomenutim zemljama, pravi su anđeli čuvari mnogoj djeci, koja su bez roditelja i bez roditeljskih domova.

Predložene bilješke nađene su među papirima osnovateljice istom poslije njezine smrti. Nisu pisane, kako nas sama uvjerava, da bi njima možda svoju ličnost turnula u svijetlo, kako se to nažalost može utvrditi kod mnogih modernih biografa današnjice, nego jedino s razloga, da se bolje upozna djelovanje milosti Božje u njoj, i u postanku, te razvitku novog ogranka Karmela.

One odišu miomirisom istine i poniznosti, te čistim zrakom prave svetosti: Neograničeno pouzdanje i posvemašnja predanost u volju Božju, čista ljubav k Bogu i neumorna ljubav k bližnjemu, koja stavlja u pozadinu svaki lični interes.

Ova autobiografija pisana je ne toliko zato, da bi se povijest ovog djela historijski utvrdila, nego da se njezine susestre i njezine duhovne kćeri odgajaju u istom duhu (u duhu kojim je ona živjela). To je uzvišeniji smisao ovih bilježaka, kako ga mi gledamo; i zato nas veseli što ova autobiografija izlazi u javnost.

Gajimo želju, ne samo da bi širi krugovi upoznali ličnost i djelo ove velike žene, nego i iskrena i opravdana nam je želja, da osnovateljica Karmela Božanskog Srca Isusova čim prije bude podignuta na čast oltara, da tako svojim duhovnim kćerima bude svijetli uzor za nasljedovanje u sva vremena.

Fr. Ambrosius a S. Teresia
O.C.D.
generalni definitor

Rim, u travnju 1949.

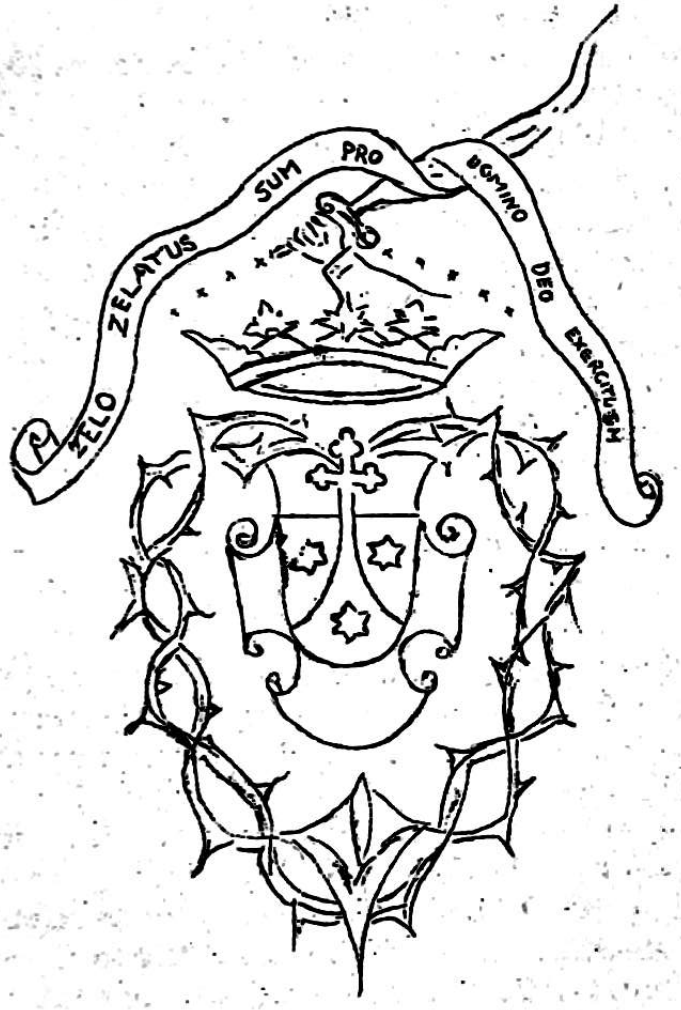

GRB KARMELA
Božanskog Srca Isusova

Jednoć uze Gospodin u Svoje ruke malo zemlje, i stvori iz nje prvog čovjeka.

Godine 1887. 17. lipnja, uze On u ruke malo pijeska, jedan trun, kojeg je Božanska Providnost već pronijela od istoka do zapada kraljevstva, i taj siromašni trun, to zrno pijeska zažari on žarom ljubavi Svoga Božanskog Srca, da ga učini sposobnim oruđem Svoga Božanskog Veličanstva. Divno je Božje upravljanje i stvaranje! Našim ljudskim pojmovima često neshvatljivo!

. . .

Tokom ove godine opominjala me je moja savjest često puta, da svojim dragim Majkama i sestrama opišem osnutak Karmela Božanskog Srca Isusova, a ujedno i sve milosti, koje mi je Bog iskazao, a koje se ne odnose samo na mene lično nego na ovo "Božje djelo".

Pojedine izvanredne milosti počela sam pisati već u Americi, no to su bili listovi nevezanog sadržaja. Istom kad sam se vratila u Evropu, i tu upoznala nekoliko stotina sestara, koje su stupile u Karmel za vrijeme moje odsutnosti, pa kad sam vidjela, da im je povijest osnutka Karmela slabo poznata, osjetila sam se potaknutom, da još jednom opišem sve po redu, što se odnosi na povijest ovog Božjeg djela, od početka usposobljavanja siromašnog oruđa za to djelo, pa do godine 1925.

Sada, na koncu moga života držim, da mi je to dužnost; jer sam uvjerena, da će vas ispuniti veća revnost, veći interes i ljubav za ovaj novi ogranak Karmela, čiji je utemeljitelj sam Bog, te će vam biti jasno, kada upoznate divno Božje vodstvo, i velike podijeljene nam milosti. A smatram, da kao vjerne članice Karmela Bož. Srca Isusova, imate i pravo na to, i da bih vam učinila nepravdu, kada vas ne bi s njima upoznala.

Uvijek sam si bila svijesna, da sam oruđe u ruci Božjoj i da milosti, koje mi je Bog iskazao, ne pripadaju osobno meni, nego djelu, za koje me je Bog odredio u svojoj velikoj dobroti i milosrđu.

Opet s druge strane postiđuje me pripovijedati o tim velikim milostima, vama svima, koje ste me poznavale, i koje ste vidjele, da pored svega moga nastojanja, nikad nisam bila prava redovnica.

Molim vas, mislite na to: da nevrijednost oruđa povećava čast učitelja... Ta me je misao često ispunjala u časovima, kad bi me spoznaja moje bijede i moje nemoći htjela baciti u veliku žalost, ili čak u očaj: tada bi me ta misao ohrabrila i ispunila pouzdanjem.

Iako sam mnogo nastojala, da sve vjerno opišem, to će se ipak naći u ovim opisima neke netočnosti što se tiče datuma ili osoba, jer se lako može dogoditi, da se tijekom vremena nešto zaboravi ili zamijeni. No glavne događaje kao što i osobite milosti uvijek sam si bilježila.

\+ + +

1. U P U S T I N J I

U trgovištu Brandeburg, nedaleko Frankfurta na Odri, leži Sandow, mjesto moga rođenja. To je dražestan kraj s lijepom šumom, livadama i plodnim poljanama. Humci, na kojima se smjestilo selo, obrašteni su šumom na milje daleko. No, brežuljci, šume i livade nisu me toliko veselile, koliko me je veselila pjenušava žubo - reća voda, koja je tjerala mlin.

U tom je mjestu moj otac dobio svoje prvo namještenje, svoju prvu župu, kojoj su osim Sandowa pripadale još dvije filijale. Siromašnom selu odgovarala je posve siromašna crkva, koja se je uzdizala na podnožju humka: stajala je tu bez svakog ukrasa, gola i pusta izvana i iznutra; prava slika protestantizma.

Nekoliko stotina koraka dalje od crkve nalazila se je škola, a malo podalje, prema glavnoj cesti, stan župnika. Zgrada, jednokatnica, sa sobama u potkrovlju, kako su se tada gradile seljačke kuće u Sandowu. Dva stabla, sa bijelim bućastim cvjetovima, i tratina pred vratima, davali su župnom stanu prijazan izgled.

Rođena sam 19. lipnja 1855., a krštena sam bila istom 24. srpnja. Moji su roditelji čekali na djeda, očeva oca, jer je on želio da me sam krsti kao prvo dijete svoga prvoro-

đenca. On je naime isto bio župnik kao i moj otac, pa i svi njegovi pređi - osim jednog jedinog - sve do nesretne t.zv. reformacije. Na krštenju sam dobila ime Ana-Marija, a i moja majka, također i baka s majčine strane zvale su se Marija.

Uvjerena sam, da me je draga Majka Božja već od ranog djetinjstva uzela pod svoje okrilje i svoju majčinsku obranu, i da Njezinoj brizi i zagovoru imam zahvaliti sve dobivene milosti.

U tom sam dražesnom seocu, daleko od svijeta, provela prvih šest godina svojega života. Moja je majka štošta zabilježila o meni iz te moje dobi, među ostalim i slijedeće:

Kad mi je bilo tek osamnaest mjeseci, vodio me je otac vrtom, gdje je prošle noći prvi mraz uništio svu ljepotu cvijeća. Moja je majka ubilježila: Marija se je vrlo žalostila, kad je vidjela smrznuto cvijeće: kazala je: "Pakan je pogrizao sve cvijeće."

Ova moja prva bol, činila mi se značajnom za sve moje velike boli kasnijeg života: Pakan, "duh tmine", cvijeće: "duše" kojima on uvijek i uvijek kroz tisućljeća oduzima život milosti.

Zaista ništa drugo nije ispunjavalo dane mojega života, nego čežnja, da neprijatelju duša, otmem njegov plijen. Da, jedino to je bio cilj mojih molitava i moga rada.

- Jedna tetka, sestra moje majke, pripovijedala mi je jednoć nešto iz onoga doba kada smo živjeli u Sandowu, gdje bi nas ona obično posjetiti, pa reče: "Ti si bila uvijek vrlo pobožno dijete, uvijek tiha i vesela, o tebi se ne može puno reći - bila si pravi mali anđeo."

Moj je otac zapravo bio više umjetnik nego župnik. Uz svoje četiri godišnje sveučilišne studije u Berlinu, učio je još glazbu i slikarstvo. Osobito je volio slikati i crtati u prirodi, dosta gradiva za to davao mu je blizi perivoj i nedaleka šuma s divnim skupinama stabala. Često bi uzeo svoj blok i olovku, te pošao u šumu, ja bih ga pratila i tamo se oko njega igrala.

Moja majka, kamo god bi došla, u svakom mjestu bila je "majka siromaha, tješiteljica ožalošćenih, njegovateljica bolesnih". Još kao mlada djevojka bila je predstojnica jednog udruženja za njegu bolesnika. Činiti dobro drugima - nasljedila je od svoga oca. Kako mi je jednom pripovijedala, imao je njezin otac na kraju svoga posjeda kuću, u kojoj su siromasi uvijek besplatno stanovali.

Dok smo stanovali u Sandowu bila mi je velika radost, kad bi me moja majka povela sa sobom u posjete bolesnicima. Nevolja i siromaštvo ovih jadnika, probudila je u mom srcu tako duboku sućut, da mi još i danas, nakon toli - kih godina živo stoje pred očima njihove kuće, njihovi ležaji i nečistoća njihovih prostorija. Njihovih se imena još dobro sjećam, makar da ih nisam više vidjela od svoje šeste godine.

Bog u Svojoj dobroti, nije dopustio, da budem jedino dijete svojih roditelja, ja sam bila najstarija, a iza mene ih je bilo još sedam. Četvero ih se rodilo mnogo kasnije, no trojica od onih posljednjih umrli su već u

ranom djetinjstvu.

Moja sestra Liza, koja je iza mene po dobi bila prva, bila je ljepušno i živahno dijete. U svemu protivna meni. Na moju sreću bila je vrlo razgovorljiva. Kad mi je bilo pet godina, ona je bila znatno veća od mene, pa budući da su zato mene svi smatrali mlađom, mogla sam ostati posve nezapažena i to mi je bilo veoma drago. Treća od nas bila je moja sestra Magdalena. Ona je bila neko naročito dijete, vrlo nadarena i živahna, više dječak nego djevojčica. Radi njezinog dražesnog glasa, zvala ju je majka svojim slavujem. Ja sam bila tiha, zamišljena i napadno izdržljiva kod svake igre. Za igranje smo imali veliku kutiju sa građevnim kockama, od kojih smo mogli složiti crkvu i pokraj nje kuću. To mi je bila najmilija igra.

Nedjeljom i blagdanom išla bih s drugima u crkvu, i ako od propovijedi nisam razumjela ništa. No ja sam ljubila Boga, a Bog me je pogledao u Svojem beskrajnom milosrđu i u Svojoj očinskoj ljubavi i blagoslovio me je.

Koliko se sjećam, bilo mi je pet godina, kad sam dobila jednu veliku milost. Sanjala sam - i taj san ne ću nikada zaboraviti - "U našoj sobi za stanovanje, vidjela sam Božanskog Spasitelja okružena mnoštvom djece". Njegov pogled, Njegova ljubav i neopisiva dobrota, raspalili su u mom srcu oganj Božanske ljubavi. Od tada sam postala još više zamišljena, jer mi je ta slika dragog Isusa, često i živo lebdjela pred očima i budila u meni čežnju, da bi sva djeca ljubila dragog Isusa tako, kako

Ga ja ljubim. Da imade i odraslih, koji Isusa ne ljube, nije dakako ni slutila moja djetinja duša.

Kako sam bila šutljiva nije ništa naročito, što sam taj san i ono, što me toliko uzbudilo, zadržala u svom srcu. Ni svojoj majci nisam o tome ništa pripovijedala.

Međutim bilo nas je već četvero, četiri djevojčice. Godine 1860. ili 61. oboli moja majka tako teško, da se svaka minuta smatrala zadnjom njezina života. Ispunjala me duboka bol kad mi jedna prijateljica moje majke reče; da će mama doskoro otići u nebo k dragom Bogu. No ni u toj boli, ako se dobro sjećam nisam plakala.

Hvala Bogu moja majka je ozdravila, pa sam opet mogla sjediti do njezinih nogu, da slušam njezino pripovijedanje. Nikad se nisam umorila slušajući biblijske pripovijesti. Osim ovih pripovijedala bi nam i drugo, gdje bi mnogo dolazilo do izražaja, kako Bog divno nagrađuje pouzdanje u Njega. Sve što bi nam pripovijedala o dragom Isusu i pojedine zgode, koje nam je živo ocrtala, raspaljivale su u mom srcu sve više ljubav prema Njemu i usađivale pouzdanje u moju dušu.

Našu seosku samoću prekinuo bi ovda onda, dragi posjet djeda i bake, te braće i sestara mojih roditelja, a također i putovanje u Frankfurt na Odri, kamo bih pratila svoju majku, pa putovanje na Baltičko more k našim rođacima. To je bilo moje prvo putovanje preko stetinske luke (parobrodom).

Uvijek smo se igrale posve same, a ne

znam kako je došlo do toga, da smo moja ses - tra Liza i ja bile kod jedne obitelji, te s njihovim djevojčicama, koje su bile iste dobi kao i mi, jele grožđe u njihovu vrtu. Istina je da smo grožđe jele, ali da to one nisu smjele činiti, mi to zaista nismo znale, jer do tada nismo nikad bile s njima. I gle! Jedva smo se vratile kući, kad dođe otac one djece, i optuži nas kod našeg oca, da smo mu zavele njegovu djecu da jedu grožđe. To je povrijedilo čast moga oca, koji je i onako bio žestoke naravi . On dođe k meni vrlo uzbuđen i upita me, da li sam jela grožđe? Drhtala sam od straha, jer me još nikad nitko nije kaznio, nitko me još nije onako ljutito pogledao. Sva prestravljena rekoh: "Nisam". To raspali moga oca još više, i on me istuče, zato što sam lagala. Da, jesam lagala. O koliko li sam suza prolila poradi te strašne laži! Kako sam se često i iskreno radi nje kajala, a kasnije ju i ispovijedala. Ona je uvijek ostala tamnom mrljom mojega djetinjstva. Imala sam tada pet i pol ili šest i pol godina.

Ovdje moram spomenuti još i svoju neopi - sivu plahost, koja me prati kao sjena od mojega najranijeg djetinjstva, pa sve do danas. Samo onaj, koji je sam plah (schuhtern) znade koliku ona muku zadaje. Ta plahost činila bi mi čak svečanost mojeg rođendana novom mukom, koja se je svake godine obnavljala.

Nemoguće mi je opisati onu neugodnost, koju - bih osjećala, kad bi mi roditelji i sestre čestitali. Nepodnosivo mi je bilo svako odli - kovanje, a kako onda, tako i danas. No kasnije

kad sam bila sama, radovala bih se darovima, koje sam dobila. Sjećam se još koliko sam se veselila slici, koju sam dobila za svoj peti ili šesti rođendan, predstavljala je "Dobrog Pastira". Kasnije sam se češće morala sjećati ovog, za mene vrlo značajnog poklona. Ta nisam li ja bila janješce, koje se nalazilo zapleteno u trnju krivovjerja? Kolike godine, kolike muke, koliko žrtava stajalo je Dobrog Pastira dok je izbavio to janješce.

Vječna hvala Božanskoj ljubavi, dugotrpnosti i milosrđu koje nije mirovalo, dok napokon nije privelo to janješce svojem stadu, i to nakon 33 godine, t.j. 30.listopada 1888.

Čim bi koje od nas djece, počelo govoriti, učilo bi i moliti. Isprva male dječje molitvice, a pošto su moje mlađe sestre već od druge godine učile Očenaš, bit će, da sam ga i ja već isto tako zarana naučila.

Još imam jednu dragu uspomenu na moju majku. Ona bi svaku večer, prije nego bi sama pošla na počinak, došla u našu spavaću sobu, pa idući od kreveta do kreveta blagoslovila bi nas čineći nam na čelu znak sv. križa. Mnogo puta nisam ništa primijetila, jer sam spavala, ali kad sam bila budna, radovala sam se tome blagoslovu. I svete anđele učila nas ljubiti i štovati. Kad na pr. ne bi sredili svoje igračke upozorila bi nas neka sve lijepo sredimo i spremimo, "jer noću dolaze sveti anđeli i gledaju, da li je sve uredno, pa se žaloste, ako kod kojeg djeteta nađu nered".

Od najranijeg djetinjstva bila mi je velika radost, kad bih mogla druge razveseliti .

Tako sam na pr. podnosila, da me draga jedna stara slaboumna žena, koja je često kod nas dobivala milostinju, pa je tako i mene zavolila. Ja sam iz sućuti podnosila njezino draganje, čemu se je ona veoma radovala.

A r n s w a l d e - B e r l i n

Godine 1862. postao je moj otac superintendent, i mi se preselismo u Arnswald. Za mene je ovdje počeo novi život. Makar je ovo bio malen grad sa sedam hiljada stanovnika, ipak je ovdje bio drugačiji život što se tiče prometa i saobraćaja u našem župnom stanu, ako se usporedi sa selom, u kojem je živjelo tek nekoliko stotina duša. Moj je otac često izlazio radi vizitacija drugih župa, a moja majka,kako je uvijek bila puna revnosti za druge duše, osnovala je društvo gospođa za podupiranje i njegu gradskih siromaha, a drugo: Misijsko društvo, koje je imalo zadaću raditi u korist misija u Indiji i Africi. Sjednice su se održavale u našoj kući.

Moj je otac dao obnoviti staru lijepu crkvu Majke Božje. Svake nedjelje polazila sam s drugima službi Božjoj, kojoj sam prisustvovala velikim strahopočitanjem i pobožnošću.

Kad smo već bili nekoliko tjedana u Arnswaldu, našla je moja majka opet malo vremena , da se zauzme za nas djecu.

Pripovijedala bi nam tada o malom Isusu i pjevala himne a moja sestra Liza i Magdalena ,

slušale bi zajedno sa mnom riječi dobre majke. Ja sam u tome toliko uživala, da sam zamolila majku ne bi li smjela i drugu djecu pozvati,da nedjeljom popodne dođu k nama. Majka mi je dozvolila, a ja bih onda tokom tjedna pošla do Trga ili do crkve i kazala bih svakom djetetu, koje bih susrela: "Dođi u nedjelju po podne k nama. Moja majka će nam pripovijedati o Malom Isusu i o poganskoj djeci."

Mome pozivu odazvalo se slijedeće nedjelje samo dvoje djece. Usprkos slabom uspjehu pošla sam opet velikom revnošću na ulicu i pozivala svako dijete, koje bih srela istim riječima, kao i prošli tjedan.

Nisam znala reći više, jer sam istom navršila sedmu godinu, a usto sam bila bezprimjerno plaha i stidljiva. No, bio je dovoljan ovaj kratki i jasni poziv, jer na najveće začuđenje moje majke, skupi se slijedeće nedjelje oko tridesetoro djece. Majka ih je uvela u zbornicu, a znala ih je tako lijepo zabavljati, da ih je već za par tjedana dolazilo do stotinu , a skoro nikada ih nije bilo ispod 60.

Ovu djecu, koja su ovako dolazila k nama, nazvali su moji roditelji "Dječje društvo", a moj rođendan odredili kao dan njegova osnutka, koji se je na veliko proslavio prvi puta 1863. godine.

U Arnswaldu bili smo nažalost samo tri godine. Ali prije nego su moji roditelji preselili u Berlin, bilo je ovo dječje društvo pripojeno crkvi i nazvano: "Dječja služba Božja", koje je već tada brojilo 300 članova.

Arnswald je bio tada posve protestantski

grad. Sada, nakon šezdeset godina ima u njem jedna katolička crkva s velikim brojem katolika.

Posebno se sjećam svoga sedmog rođendana 19. lipnja 1862. Jedan prijatelj moga oca bio je okružni sudac u Arnswaldu. Imao je dvije kćerke u mojoj i moje sestre dobi, s kojima smo se nas dvije brzo sprijateljile. Taj gospodin dođe sa svojom obitelji da mi čestita rođendan i pritom mi je poklonio zlatni križić. Obuzeo me je veliki strah, kad sam opazila taj dar. Ta to je nakit, pomislim, a ja sam si preduzela, da nikada ne ću nositi nakita, kad sam ja učinila taj zavjet, ne sjećam se, moralo je biti još u Sandowu. Što da učinim? Stidljivo sam zahvalila, a nakon duljeg promišljanja došla sam do zaključka, da "križ možda i nije nakit". Taj su mi križ prikopčali na haljinu i onda smo otišle u vrt da se igramo. Kad su nas iza par sati pozvali na večeru, opazila sam da moga križa nema ... i nikad se više nije našao.

Kasnije, kad sam odrasla, okitila sam se još dva puta zlatnim križem uz istu ispriku, da - križ nije nakit - pogotovo kad sam ga dobila na poklon. No svaki puta samo jednokratno. I od ovih mi je jedan netragom nestao, a drugi se je posve oštetio. Od ovog sam vremena svoje obećanje smatrala zavjetom, a u križu sam gledala nakit.

Osim obećanja, da ne ću nikada nositi nakit, učinila sam i čvrstu odluku, da ne ću nikada griješiti. Kad je to bilo, ne sjećam se, moralo je biti u šestoj ili sedmoj godini moga života. S tim u vezi, ne ću nikada zaboraviti

slijedeće zgodice:

Jednom žurno dotrčim k svojim roditeljima, koji su stojeći nešto razgovarali. Razgovor je izgledao ozbiljan. Ne pazeći na njihov razgovor upitam posve iznenada: "Majko, je li to grijeh?", ne znam o čemu se je radilo. Moj otac odgovori oštro i zapovijedajućim glasom: "Ma idi! Pusti mamu u miru s tvojim grijesima!" Ne samo da nikad nisam zaboravila te riječi moga oca, nego one su mi bile od velikog značenja za moj budući život. Jedva da mi je tada bilo više od sedam godina, ali od tog časa bila sam sa svojim unutarnjim životom upućena samo na Boga. Nikad više nisam tražila savjeta ni od majke ni od kojeg protestantskog svećenika. Bog i ja! Jedini Bog bio je od sada moj Učitelj, moj vođa, moj savjetnik. Bila sam uvijek zamišljena i puna pitanja, ali samo takovih, koja se odnose na duhovni život, jer ja nisam htjela nikada griješiti, ni dragog Boga žalostiti.

Još se i danas gledam, kako u jednoj teškoj neprilici sjedim uronjena u promišljanje. Radilo se naime o odijelu, koje je bilo odviše napirlitano i moderno. Kako ga ja nisam htjela, upotrijebila je švelja mnoge riječi, da me učini taštom i ponosnom. Ja je ostavim i prema svome običaju odem na samotno mjesto. Tu se prepustim svojim mislima. Konačno dođem do zaključka: Ako je mama tako odredila, onda valjda ne će biti grijeh.

Dođe jesen, prva, koju smo imali proživjeti u gradu, a s njom i godišnji sajam s velikom halabukom i mnogim radostima za djecu.

Roditelji su nam dali nešto novaca i povjerili nas našoj dadilji, da nas povede na sajam, gdje smo si mogli kupiti što smo htjeli. U selu Sandow nismo nikad doživjeli nešto slično, ali ja sam i to držala za grijeh i neopaženo sam ostala kod kuće.

Još nešto iz mog djetinjstva: osim križića, dobila sam za svoj rođendan još i naušnice. Isti dar dobila je i moja sestra Liza za svoj rođendan u rujnu. Ona si dade naušnice odmah objesiti, a ja ne htjedoh. Naušnice su spadale u nakit, a budući da mama nije kazala da ih moram staviti, držala sam da to i ne trebam učiniti.

Arnswald leži na jednom malom jezeru, kamo smo ljeti hodale svaki dan. Put onamo vodio je mimo jedne stare kuće. Na prozoru te kuće sjedila bi uvijek jedna slaboumna djevojčica, koja mi se vrlo sažalila i ja sam željela, da je bilo čim razveselim. Moja me je majka učila, da dadem siromasima, one svoje stvari ili igračke, koje su mi najdraže. Tada sam imala lutku, koju sam vrlo voljela i koja mi je bila srcu prirasla, i ja odlučim, da ću tu svoju najdražu lutku pokloniti onoj djevojčici. Majka mi dozvoli da joj je odnesem. Ali eto nove poteškoće. Moja neopisiva stidljivost plahost! - Siromašna djevojčica stanovala je par minuta daleko od nas, no da ja sama dođem k tuđim ljudima? To nisam nikako mogla. Zamolim stoga jednu svoju tri godine stariju prijateljicu da me prati. Ona pristane, ali uz uvjet, da si stavim naušnice. Nakon dugog promišljanja prihvatim.

S lutkom u naručju i naušnicama na ušima, pođem do siromašne djevojčice. Njezina me radost duboko ganula i potresla. Vrativši se kući skidoh naušnice i nikada ih više nisam stavila.

Kolika li oholost može biti već kod djeteta, spoznala sam tek kasnije sjećajući se slijedećeg događaja: Jednom me moja majka ukorila pred dadiljom u našoj dječjoj sobi. Što sam bila skrivila, ne sjećam se, ali nikada ne ću zaboraviti osjećaj poniženja i uvrede onog časa. Od stida nisam mogla izgovoriti ni riječi. Obuzimala me samo jedna misao: Kako mi je mama mogla to reći pred djevojkom! Da je i oholost grijeh nisam ni slutila.

Naš je odgoj u glavnom bio dosta slobodan. Zato su k nama rado dolazila djeca iz prijateljskih obitelji, da se kod nas igraju, gdje je bilo dosta prostora i igračaka. Često nas je bilo po desetoro i više zajedno. Ja sam naravno bila vođa tog društva. Svako bi dijete dobilo svoju ulogu, tako bi se igrali neumorno i veoma zadovoljno, čineći jednu veliku obitelj. U igri smo imali dvoje djece nastrane naravi, koja ni s kime nisu mogla živjeti u miru, ipak su smjeli doći k nama u posjete i mi smo ih nazivali "stric i strina" makar su obje bile djevojčice. Dogodilo se neprijetko, da bi se stric i strina posvadili, i onda bi se uz veliku halabuku i veliki plač razišli. No slijedeći bi im dan opet svanuo u boljem prijateljstvu.

Godine su prolazile i već nas je po tre-

ći puta zatekao svibanj u Arnswaldu, kad nam jednog dana rekoše: "Tata je premješten u Berlin". 25. svibnja skupilo se mnogo ljudi na željezničkoj postaji, da mojim roditeljima iskažu ljubav i zahvalnost.

Vlak uđe i pojuri s nama put Berlina. Do jeseni stanovali smo u iznajmljenom privatnom stanu, jer je župni stan bio premalen, pa se morao nadograditi. No već iza nekoliko tjedana kako smo uselili, počela sam pobolijevati. Ležala sam na divanu slaba, umorna i apatična prema svemu i nitko nije znao što mi zapravo manjka, dok nisam u siječnju 1866. dobila živčanu groznicu. Nekoliko tjedana kasnije zahvatiti ista bolest i moje sestre, a konačno i moje roditelje. Sada se istom dosjetio liječ - nik, da je čitava kuća radi nadogradnje postala vlažna. Mjeseca travnja preselili smo u drugi stan. Moji roditelji i sestre prizdravili su brzo, no ja sam i opet morala u krevet, premda sam već tri mjeseca odležala. Dugujem zahvalnost jedino velikoj brižljivosti, kojom su me njegovali, da sam i opet ozdravila, te mogla polaziti školu, no liječnik mi zabrani svaki duševni napor. Smjela sam samo prisustvovati obuci, ali ne učiti.

Moje je zdravlje postalo veoma osjetljivo, jer čim bi malo zahladilo, oboljela bih ponovno.

Život u školi, bio mi je sada život poniženja. Dok sam prije oboljenja učila kao za igru, sjedila sam sada kao najnesposobnija učenica, no unatoč toga izgledalo je, da moje

saučenice imadu prema meni veliko poštovanje. Ne znam zbog čega, ali u mojoj prisutnosti nisu se nikad izrugivali profesorima, ili učiteljicama, niti su pravile kakove planove, kako bi ih rasrdile. Stavile bi dapače jednu djevojčicu na vrata od razreda, da pazi, ne dolazim li ja, dok bi se one medjutim zabavljale oponašajući svoju učiteljicu na smiješan način, iako ih ja, onako stidljiva, nisam nikad tužila. Jedna trećina tih djevojčica, jedva da je imala kakovu vjeru. Ostale su se izrugivale svemu, što se je odnosilo na vjeru, kako su mi pripovijedale moje saučenice, pred kojima se nisu ustručavale izvoditi svoje nevaljanštine.

O svojem nutarnjem životu tih godina, ne znam reći skoro ništa. Kad bi mi majka pružila priliku, da pomognem siromasima i bolesnicima, učinila bih to velikom revnošću. I u crkvu sam išla rado, ali radije navečer, nego izjutra, a to stoga, što su na večer drugi svećenici vršili službu, a izjutra je to činio moj otac.

Imala sam vrlo dobrih prijateljica, no sve su bile nešto starije od mene. Premda sam često zalazila u njihove obitelji, ostala sam i nadalje stidljiva i plaha tako, da bih jedva izustila "da" ili "ne" kad bi me njihovi roditelji štagod pitali. Čula sam ih da kažu za me ne: "Tihe vode su duboke". Tu se često pred - stavljalo u živim slikama. Mene je gotovo uvijek zapala glavna uloga, no to me nimalo nije učinilo taštom.

Zimi kad bi se otvorilo sklizalište, a ja bila zdrava, morala sam se sklizati, jer je to odredio liječnik. Nažalost, čim sam malo pood-

rasla, postala sam strastvena sklizačica.

Jedva mi je bilo dvanaest godina, kad me je ujak naučio igrati šah, kojeg sam od tada skoro svako slobodno poslije podne igrala s jednom svojom prijateljicom. Kasnije, kad mi se je pružila prilika, da igram s bratićima i ujakom, činila sam to upravo strastveno, još i u pola noći mogli su me zateći kod šaha. No na sreću nisam imala tako često prilike, da udovoljim toj svojoj strasti.

Za vrijeme ljetnih praznika majka bi išla s nama djecom k djedu i baki u Zettermin, kod Stavenhagena, Mecklenburg, Schwerin, ili u koje kupalište, a otac bi otišao u planine. Osim ovih zajedničkih posjeta, bila sam i sama kod djeda i bake, katkada i po čitave mjesece. Ova putovanja za vrijeme praznika, bila su najveća radost u mojem djetinjstvu.

No jednom mi se ipak dogodila nesreća. Mislim da sam tada imala 12 godina. Moj djed je bio veliki prijatelj prirode, a naročito je volio cvijeće. Znao je, da i ja vrlo volim cvijeće. Ljeti 1867. odmah iza kako smo došli, povede nas djed u vrt, gdje je sve bilo u punom cvatu, a meni reče: "Možeš brati koliko te volja".

Slijedećeg jutra požurim u vrt, da se naužijem cvijeća. Sve je cvalo i grmlje i ruže. Pošla sam od cvijeta + diveći se njegovoj ljepoti, kad najednom - što je to? Ružin pupoljak ovijen mahovinom - Zanijela me njegova naročita ljepota. I ja uberem njega jedinog! Nekoliko sati kasnije ugledam djeda, kako ide pre

+ do cvijeta,

ma meni smrknuta lica, i upita me: "Jesi li ti ubrala jedini pupoljak - Moosrose?" Prestrašila sam se doduše, ali nisam rekla kao ono u Sandowu - ne -, ta dosta sam se kajala radi one jedne laži, koju sam tada izgovorila, i zato otvoreno priznah krivnju. Slušala sam duge jadikovke svoga djeda, kojemu je bilo teško preboljeti jedini pupoljak te vrste ruža, no napokon se ipak smirio. Izgledalo je, da je posve zaboravio, da mi je dozvolio brati cvijeće koliko i koje mi je drago.

Veliki dogadjaji za mog djetinjstva, bila su tri pruska rata. Prvi se je vodio protiv Schleswig - Holstein 1664. Tada smo još živjeli u Arnswald-u i mraljivo čuvali vatu za bijedne ranjenike. Moji su roditelji bili vrlo snuždeni i zabrinuti, jer su tri brata moga oca bila na fronti, jedan je od njih bio pobočnik princa Karla Fridriha. Taj je bio na glasu zbog svoje hrabrosti i odvažnosti, no sva trojica su se sretno povratila kući.

God. 1866. živjeli smo u Berlinu, u sadašnjoj Königgrätzer Strase. Ta se ulica onda zvala Hirschlersterasse, a bila je zidom odijeljena od unutrašnjosti grada. Grad je naime bio opasan zidom, uz kojega je išla željeznica, a to su bili samo teretni vlakovi. Sad je željeznica prevažala vojsku za Austriju, a kasnije, i ranjenike. Ovi su većim dijelom prolazili kraj naše kuće i kad bi se vlakovi ovdje zaustavili, a bilo ih je mnogo, dame, gospoda i djeca donosili bi im darove, da njima razvesele one vojnike, koji su polazili u rat, ili kasnije, da okrijepe one, koji su se ranjeni vraćali. I u tom su ratu bila sva tri naša strica,

ali vratili su se kući živi i zdravi.

G n a d a u

Godine 1870. bile smo Liza, moja sestra i ja u penzionatu. Glavni uzrok našeg boravka ovdje bilo je moje, još tada dosta osjetljivo zdravlje. Radi zdravog i svježeg zraka i ljepe prirode, poslaše nas roditelji u Gnadau, blizu Magdeburga. Taj se penzionat zvao: "Herrnhuterpensionat". U njemu je tada bilo 96 pitomica. Brzo smo se udomile i rado smo ovdje boravile.

Mene je naročito veselilo, što su nas naše učiteljice pet puta tjednom vodile u crkvu. To mjesto i nije zasluživalo ime "crkva", jer je to bila jedna oveća dvorana bez ikakva ukrasa. Podij, na njemu stol, pokriven zelenim stolnjakom, stolica za propovjednika ili predmolitelja, i klupe, gdje su sjedili vjernici, bilo je sve što se u njoj nalazilo. No ne mogu reći koliko me je veselilo ovo vrijeme molitve! Nisam slušala predmolitelja, već sam molila sama za sebe, i to iz sve svoje duše, i tako svesrdno, da mi je vrijeme prolazilo veoma brzo.

Osim te petokratne tjedne pobožnosti, održao bi se jednom mjesečno, sat molitve za misije. Molilo se glasno tričetvrt sata, a zato vrijeme su svi vjernici klečali.

Pouku o svetoj Pričesti držao je brat Sxhweidnitz. (U Herrnhute-u zvali su se svi muškarci braća, bili oni oženjeni ili neoženjeni, žene sestre. Svi su bili istog ranga, makar

je njihov položaj bio različit). Taj je propovjednik bio vrlo pobožan i duhovan, pa držim, da mi je koristila njegova nauka. No jedna njegova primjedba dala mi je ipak povoda da mislim, i to kad je govorio o "Pravoj crkvi", a ta prava crkva imala bi biti Herrnhuterska općina.

Moj je pak otac tvrdio, da je Luterova Crkva "prava crkva", pa šta sada, zar je i ova prava?

Nekoje medju učenicama isticale su se kao prave kćeri Herrnhuterskih propovjednika, a i medju sestrama našlo se je pravih, dobrih i požrtvovnih duša. Po ovima probudila se i u meni želja da budem sestra. Najrađe bih bila sasma ostala tamo, no poslušnost nas pozove kući, da se pripravimo za potvrdu. Tako smo se morale rastati s tim tihim mjestom Herrnhuter godine 1872. No dok smo još boravile u penzionatu, proveo se je popis stanovnika u cijeloj državi. Naše su učiteljice tražile podatke o nama, djeci, pa kad smo nas dvije, Liza, moja sestra i ja došle na red upita nas: "Zar ne, vi ste protestantske vjere?" "Ne, nismo", odgovorim ja živahno. "A da što ste onda?" Nisam znala što da odgovorim, a onda reče ona sama: "Unitarijanke?" Svejedno mi je, pomislim, samo nek nisam Luteranka.

Ovdje moram još spomenuti jednu veliku štetu, koju mi je nanijela u Gnadau jedna svjetska učiteljica, neka mojim sestrama posluži za opomenu.

U Berlinu nagovarale su me moje prijateljice često, da se češljam po modi. No nikako se nisam dala zavesti. Tako sam došla u penzionat sa posve jednostavnom frizurom.

U penzionatu je bio običaj, da su razredni-
nice same češljale svoje učenice jednom u tjed-
nu. Prvom takovom zgodom počela me učiteljica
poučavati kako valja urediti kosu, pletenice
prema haljini i t.d. Ona me je navela, da sam
se počela gledati u ogledalo, i tako sam pod
njezinim vodstvom postala posve tašto djevoj -
če. Koliko pokajničkih suza prolila sam kasni-
je poradi toga!

Kad mi dragi Bog uz svu moju veselost, ne
bio dao i ovako čvrst karakter, što bi bilo od
mene? Ali ne, moja se je narav oprla svakoj la-
koumnosti.

Slijedećih godina sam mnogo putovala, po-
sjećujući prijatelje i rodbinu mojih roditelja.
Zimi sam, na moju veliku žalost morala s rodi-
teljima u društvo. To me je stajalo mnogo suza.
Zamolila bih majku, da smijem ostati kod kuće,
no ona bi čvrsto ostajala kod svoje namisli da
sa sestrom Lizom pratim roditelje. Kasnije sam
razumjela, da je moja majka radila vrlo pamet-
no, jer mi je tako pružila priliku, da svladam
svoju stidljivu plahost, od koje sam toliko tr-
pjela.

Godine 1873. provela sam cijelo ljeto u
Zettermin-u kod moje bake i djeda. Djed je me-
djutim s mojim ocem otišao na jedno odulje pu-
tovanje i vratio se u Zettermin tek na jesen.
Iz tog putovanja donio mi je ponudu za udaju.
Prestrašila sam se kad mi je o tom stao govori
ti. Ta ja sam uvijek htjela biti samo "sestra"
i nikada nisam mislila na udaju. Zato sam po -
nudu odmah odbila, a moj se djed vrlo naljutio
i zapovjedio mi, da se smjesta vratim kući k
roditeljima, a tu da će otac odrediti što mi

je učiniti.

Nakon toga razgovora otišla sam u vrt, da
se malo saberem i primirim od prouzrokovanog
mi straha, jer taj me je zahtjev vrlo potresao.
Na kraju vrta bio je zasađen drvored. Uvijek
mi je bilo milo prošetati se ovdje ispod tali-
janskih jablana, kojih je lišće tako tajanstve-
no treperilo. Ti mi časovi lebde tako živo
pred očima, kao da sam ih proživjela prošlog
ljeta. Kako mi je već godinama lebdjela pred
očima zgrada od crvene opeke (ein rotes Haus),
s natpisom "Dom za beskućnike", postala mi je
životnim idealom namjera, da sagradim ovakovu
kuću i tako pomognem mnogim siromasima. Tada
posve uronjena u taj plan, šetala sam gore do-
lje i mislila pritom na riječi svoga djeda. Ko-
načno sam došla do zaključka: Budem li morala
prihvatiti ponudu, lako ću sagraditi Dom za
beskućnike, jer je gospodin N. imućan.

Smirena i predana vratim se u kuću. Slije-
dećeg se dana oprostim s dragim domom djeda i
bake - s tim domom, kojeg mi je mila bakica u-
činila tako ugodnim.

Došavši k roditeljima, upitam odmah maj -
ku: "Da li moram zaista prihvatiti ponudu Dr.
N"? Ona mi nato odgovori: "Ako ne ćeš, ne mo -
raš". Odlanulo mi je. Puna djetinje radosti
provodila sam i opet mladenačke dane sa svojim
sestrama. Ta usko su spojene mladost i radost!
A da smo samo slutile, kako će se doskora na-
rušiti ta naša obiteljska radost i sreća, ne
bismo se više mogle veseliti.

U veljači 1874. oboli naša dobra majka od
upale porebrice, kojoj i podlegne u svibnju
(23.V.1874) iste godine, unatoč mnogog liječ -

ničkog nastojanja da je spasi. A bilo joj je istom 45 godina.

Dan i noć nisam se odmicala od njezinog bolesničkog kreveta, i sada - eto je mrtva pred damnom! Bila sam bezutješna. Makar da mi je dragi Bog bio navijestio njezinu smrt tri mjeseca prije, ipak mi se srce kidalo od boli, jer kako sam bila strastvene naravi, strastveno sam ljubila svoju majku. Još deset godina kasnije prolijevala sam mnoge suze s čeznuća za majkom.

Moja je bol bila velika, ali velik je bio i blagoslov, kojeg mi je ta bol donijela. Ona me je više priljubila Bogu i pokazala mi cijenu trpljenja, ako ga samo primimo iz ruke Božje.

Iako mi je bilo istom 20 god. trebalo mi je preuzeti vodstvo kućanstva, te prvih mjeseci voditi i razna udruženja, više se zauzimati za siromahe i drugo.

Moja je majka doživjela još i veliku žalost, koju su nam nanijeli tako zvani Svibanjski zakoni (Maigesetze). Služilo joj je na čast, što su moga oca, kao strogog vjernika i propovjednika, u kazalištu i u šaljivim listovima izvrgavali ruglu i smijehu, nazivajući ga: "Veliki Zelot Tauscher".

Otac je naime neustrašivo ustao na obranu vjere u Presveto Trojstvo. Od kada se u protestantskoj crkvi podigao i nastupio Schleiermacher, ova je vjerska istina, u kojoj je temelj svega kršćanstva, bila povučena u dvojbu, u evangeličkoj Crkvi, a kasnije ju je velik broj profesorai propovjednika i poricao.

Moji su roditelji učinili sve što se dalo da udruže one profesore i propovjednike, koji

su još vjerovali. U našoj su kući učestale konferencije jedna za drugom. Tu su se istomišljenici dogovarali kako bi osujetili ovaj duh bezvjerstva, medju njima bili su i lajci: Grof Krassow, grof Rotkirch-trach, gospodin Kleist-Retzow, prof. Zökler i drugi. Moja je majka uvijek prisustvovala ovim konferencijama, i ja držim, da je njezina revnost i njezin govornički talenat mnogo doprinio tome, da je godine 1873. održana tako zvana "August Konferenz". Svrha te Konferencije bila je da poveže i združi sve profesore i propovjednike, koji još vjeruju u Presveto Trojstvo. Toj je skupštini prisustvovalo 1800 duhovnika iz svih dijelova Njemačke.

Pošto se je moja majka živo zanimala za sve crkvene i političke događaje za vrijeme burnog "Kultur Kampf-a", govorilo bi se kod nas za vrijeme ručka i večere, obično samo o tim stvarima a ja bih po očevoj želji čitala časopis "Parlaments-reden". U isto vrijeme zainteresirao me je i jedan drugi list, koji je izlazio pod naslovom Reden der "Zentrums Herren" kao i govor Windhorst-a, Reichensperger-a i t.d.

Bog je tako htio, jer gle, malo po malo i posve nezapaženo počeo me prožimati duh Katoličke Crkve. Uvjerena sam, da nijedan katolik nije bio više uzbuđen i pogođen zbog izgona biskupa, svećenika i redovnika, nego što sam bila ja. Ta, u nebo vapijuća nepravda izazvala je u meni duboku nesklonost protiv kraljevske vlade.

Godine 1877. ili 1879. održana je u Berlinu Evangelička generalna sinoda, mislim radi

toga, da bi se s crkvene strane zauzelo stanovište protiv zakona izdanih u svibnju "Maigesetze". Za moje sestre i za mene bili su ti tjedni veoma interesantni, jer su gospoda svih provincija neprestano dolazila u našu kuću. Jednog dana iz toga vremena ne ću nikad zaboraviti. Gospoda su sjedila za stolom, bilo ih je 13 na broju: Generalni superintendenti, profesori raznih sveučilišta, te superintendenti. Razgovor je tekao veoma živahno, kadno jedan između njih skrene govor na nepogrešivost Pape, te reče: "Kako je samo moguće da se jedan čovjek proglasi nepogrešivim."

Imala sam dosta odvažnosti da odgovorim: "To nije tako mišljeno, nego se ima razumjeti - ex cathedra - tako, kao što je kod Židova prorokovao veliki svećenik, ne radi svoje osobe, nego radi svoje službe." Na ovo moje bezazleno tumačenje uslijedila je duga šutnja, a zatim se prešlo na drugu temu.

Jedno vrijeme polazila sam svake nedjelje na večer u crkvu, gdje je dvorski propovjednik Stöcker držao večernje propovijedi iz Starog Zavjeta. Način njegova govora duboko je zahvatao, a riječi su mu bile poučne, poticale su na unutarnji život. Njegovim propovijedima imam mnogo zahvaliti.

Dvorski propovjednik Stöcker uveo je u Berlinu unutarnje misije. Postavio je takozvane Gradske misionare, čija je zadaća bila da se krste djeca i obave crkvena vjenčanja, jer od kada je bio uveden civilni brak, mislili su Evangelici, da je krštenje i crkveno vjenčanje ukinuto.

Ti misionari našli bi u jednoj kući, nerijetko, do stotinu nekrštene djece. Ja sam

željela, da smognem toliko novaca da bih mogla uzdržavati barem jednog misionara. U tu svrhu postojalo je već 18 raznih udruženja, u kojima su dame izrađivale ručne radove, prodavale ih u trgovinama, a utržak stavljale u gradsku blagajnu za misije.

Godine 1879. moj se otac ponovno oženio, tim sam bila oslobođena glavne brige u kućanstvu i koječeg drugog, te sam tako sama mogla ostvariti svoju davnu želju, da sama osnujem jedno udruženje za gradske misije. Stajalo me je velikih žrtava dok sam dobila dozvolu od oca. On nije bio prijatelj dvorskog propovjednika Stöckera, jer je ovaj pripadao Uniji. Konačno mi ipak dozvoli, i za kratko vrijeme brojilo je naše društvo 40 članica. Bile su same mlade djevojke, koje su imale mnogo slobodnog vremena. Mjesečni su se sastanci održavali kod nas, na kojima je otac, a katkada i dvorski propovjednik Stöcker održao predavanje. Božji je blagoslov pratio naš rad, jer je novac za uzdržavanje jednog misionara, donosila naša trgovina "bazar".

Otac je već dugo želio da se riješi Berlina. Njegov je položaj bio izvanredno težak, jer je živio u najvećoj borbi s većim dijelom potpuno bezvjerske gospode crkvenog predsjedništva, koje je prema novim zakonima, imalo svu vlast u svojim rukama.

Mome ocu bila je više puta ponuđena koja odlična župa u provinciji, ali sve su te pripadale Uniji, a vjera moga oca u presveti Sakramenat bila je tako čvrsta, kao i u moga djeda, koji se je radije dao osuditi na zatvor, nego da prihvati formulu o dijeljenju

Pričesti, koju je propisao kralj Friedrich Wilhelm III. (Abendmahls Spendoform). Ta je formula bila tako dvolična, da se njome nije mogao poslužiti nijedan luteranski svećenik, koji je vjerovao u presveti Sakramenat.

Kolika je morala biti žrtva za moga djeda i moju baku, kad im se oduzeo ključ od crkve i zaprijetilo tamnicom, ako se ne priključe Uniji! Imali su desetoro djece, a nikakva imetka, jer je moj djed s imetkom moje bake sagradio i uredio institut, u kojem je uzdržavao i izobražavao inteligentne dječake kao buduće misionare za afričku misiju. Njihovo pouzdanje u Božju dobrotu nije ostalo nenagrađeno. Grof Voss, gospodin Gerlatz i druga gospoda zauzeše se za njih tako, da su bili oslobođeni a luteranski župnik, gosp. Malzahn dao je djedu svoju župu u Zetterminu kod Stavenhagena, točno na granici Mecklenburga. To je bila jedna od najboljih župa, a mojem je djedu bilo omogućeno, da svoja četiri sina da de na studije u Grauen Kloster u Berlinu, najprije u gimnaziju, a zatim na sveučilište.

G u s o w

U Berlinu smo živjeli preko 19 godina, kada nas otac jednog dana iznenadi viješću, da je preuzeo od grofa Schönburg-a ponudjenu mu župu u Gusow-u. Tome sam se vrlo veselila. Nikad nisam rado boravila u Berlinu, i već od djetinjstva želila sam da iselimo iz njega, pa eto, sada je bilo izgleda, da će se ispuniti

moja želja. Godine 1882. preselili smo u Gusow. Udruženje je preuzela jedna starija dama, gospođica von Liebeherr, iz Schwerina u Mecklenburgu.

Bilo mi je već blizu 28 godina, a moja čežnja služiti Bogu i dokazati Mu svoju ljubav bila je s vremenom sve žarča. Ne znam kako sam došla na to, ali već godinama ispunjala me neka sigurnost, da će me dragi Bog, kad navršim 30 godina, pozvati u svoju službu. Premnogo mi je to čekanje bilo teško, ali od svoje 22 godine čitala sam dnevno po jedan sat iz sv. Pisma i Nasljeduj Krista od Tome Kempenca, a čitajući ujedno sam i razmatrala. Jedna riječ ili samo jedna misao usadila bi mi se čvrsto u pamet i pratila me po čitav dan, sjedinjujući me sve čvršće s Bogom.

Godine 1877. snašla me velika napast, da izgubim vjeru. Čula sam naime o nekoj gospodi, koji su slovili kao veoma pobožni ljudi i kao čvrsti u vjeri, a sada da u Berlinu provode veoma griješan život. To me je toliko ražalostilo, da sam odbacila svaku vjeru i htjela živjeti na način starih grčkih filozofa nastojeći samo oko kreposti. Prestala sam moliti i dala sam se na taj put. Ali život bez vjere i molitve izdržala sam jedva šest tjedana. Duboka čežnja za Bogom obuhvatila me i dovela me natrag. Počela sam moliti novim žarom i raditi na usavršavanju svoje duše, da se svidim Bogu.

Smrću moje majke postalo mi je jasno, koliko blagoslova donosi patnja duši, tada sam počela moliti, da mi dragi Bog pošalje križeva i trpljenja za cijeli moj život. Molila

sam: "Bože, vodi me kroz život strmim i kamenitim putem!" U to sam vrijeme obećala dragom Bogu, da ću uvijek ispunjavati Njegovu svetu volju, a kad mi je bilo 25 godina počela sam moliti za krepost poniznosti.

Nisam imala nikoga, u koga bi bila mogla tražiti savjeta. Jedini Bog bio je moj vodič. Njemu jedinom mogla sam reći, koliko žudim za krepošću i savršenstvom, i koliko mu želim služiti. Od sada sam svoju vjeru smatrala najdragocjenijim blagom, koje moram brižno čuvati.

Protestantski propovjednici pozivali su se uvijek na Pavla, Augustina i Lutera. Već od djetinjstva slušala sam kako se ova tri imena uvijek zajedno spominju, stoga sam, čitajući Sv. Pismo nekom plahošću prelistala poslanice sv. Pavla, a da ih ne bi ni pročitala, bojeći se, da bi mé svaka njegova rečenica mogla privesti luteranskoj vjeri. Iz istog razloga nisam čitala ni knjigu "Philosophie des Unbewussten" od Hartman-a, koja je u ono doba probudila veliko zanimanje, i sasula otrov nevjere u tisuće mladenačkih duša. Moja ju je sestra Magdalena čitala s velikim interesom. S njom sam se uvijek dobro slagala, ali svoju nutrinju nisam joj nikada povjeravala.

Otac mi je često rekao: "Ti dišeš više katolicizmom, nego protestantizmom", a jedan naš prijatelj propovjednik ih Hessena, savjetovao je mome ocu u mojoj prisutnosti: "Pustite gospojicu Mariju, da ode u koji posve katolički kraj, pa će se već izliječiti od katolicizma".

Iz kojih sam izvora crpla katoličku vje-

ru? Nikad nisam došla u saobraćaj sa katolicima i nikada mi nije došla u ruke katolička knjiga. Bog, Sv. Pismo, govori gospode iz Centruma, umjetnička djela u muzejima, to su bila vrela, iz kojih je crpla moja, za pravom vjerom žeđajuća duša. I u tim vrelima nalazila je ona što je tražila.

Bila sam vrlo sklona mrtvenju, tako, te sam već od djetinjstva ležala na vrlo tvrdom ležaju, uskraćivala si od jela, ali uvijek tako da drugi ne opaze. Na primjer, jedne zime nisam okusila ni jedne jabuke, u drugo doba nisam jela grožđe, o Božiću sam se uzdržala od slatkiša, te sam o Uskrsu razveselila svoje sestre onim poslasticama, koje sam dobila za Božić. Radila sam to s razloga, da zagospodarim svojim prirodnim sklonostima.

Jednom smo strastveno počele čitati romane, koje nam je donosila jedna veoma svjetska dama, bilo mi je tada već preko 20 godina. Najednom mi bi jasno, kako je to bijedno dati se sputati ovakovim maštanjem. Odmah zatvorim knjigu i čvrsto odlučim, da nikada ne ću čitati romane. Ovu sam odluku i održala. Kadgod bi si čvrsto preduzela, da ću nešto učiniti ili propustiti, to bih onda i izvršila najvećom revnošću.

No vratimo se u Gusow k mojim milima.

Vanredno mi je prijala ladanjska tišina i samoća. Još sabranije mogla sam se zadubiti u Sv. Pismo, nego što sam to činila u Berlinu. Naročito su me privlačile Poslanice sv.Petra, sv. Ivana i sv. Jakova. Često sam razgovarala s ocem o onom, što bih upravo čitala. A kad bih došla k njemu s poslanicama sv. Petra,

rekao bi mi: "Ma idi s tvojim Petrom." Kad sam ga upitala zašto luterani nemaju posljednje pomasti, rekao mi je: "Luter naziva Poslanice sv. Jakova slamnatim poslanicama".

Gajila sam srdačnu ljubav i poštovanje k dragoj Majci Božjoj. Nazivala sam je Djevica Marija. Svagdje, gdje sam boravila, morala je stajati ili visjeti Njezina slika. To je bilo poznato svima, pa kad su me htjeli razveseliti, poklonili bi mi sliku Madone.

U ovom osamljenom selu provodili smo vecma skladan i ugodan život. Moje dvije sestre bile su tada u pensionatu, tako se je naš obiteljski krug malo smanjio, ali u praznicima bili smo opet svi zajedno. Kad bi se približila večer i sunce počelo tonuti, sakupili bi se svi zajedno u majčinoj sobi. Ni moj otac nije manjkao. Tada, ili bi se zabavljali, ili bi otac svirao glasovir ili bi pak otac i majka svirali zajedno. Dok bi tako slušala glazbu, počivao bi moj pogled na slici Bezgrešne, od Murilla, na koju bi sunce bacalo svoje zadnje zrake.

Jedno od tih predvečerja ne ću nikada zaboraviti. Upitala sam naime svoga oca, da li svi kršćani vjeruju, da je Majka Božja uvijek ostala djevica. On mi nato odgovori: "Može se vjerovati, ako se hoće, ali nužno nije i mnogi ne vjeruju." Isti momenat odgovorim: "Ma da nitko ne vjeruje, nitko na svijetu, ja bih čvrsto vjerovala, da je Majka Božja ostala uvijek djevica".

Ništa nisam znala o krunici. Nisam poznavala Zdravo Marijo.

\+ + +

I ovdje sam posjećivala siromahe, a naročito mlade djevojke i nastojala sam, da ih odvratim od lakoumnog života, kakav je tada provodila lakoumna mladost.

Primicala sam se sve bliže svojoj tridesetoj godini života, u kojoj će, kako sam posve sigurno očekivala, dragi Bog ispuniti moju želju. Kako i gdje će se ispuniti ta moja želja da postanem sestrom, nisam znala. Sve sam očekivala od Boga, a Bog je moje korake vidljivo upravljao, kako će to budućnost dalje pokazati.

Nešto prije 19. lipnja 1885. prije moga 30. rođendana, primila sam poziv od gospodje C. da je posjetim u Godesberg-u, kod Bonna, gdje se je sada nalazila, dočim bi zimu provela u Berlinu.

Otac ne samo da mi je dozvolio, nego se je i radovao, što mi se pruža prilika, da upoznam lijepi rajnski kraj.

Luksusna vila obitelji von C. nalazila se je blizu rijeke Rajne. Uza sav raskošni sjaj i zemaljsko bogatstvo, okruživala me je ovdje i tako lijepa priroda, da se ljepše jedva može zamisliti. Posebni čar, za mene, davali su joj križevi i slike naše drage Gospe, koji se nalaze na svim putevima, a što je mene upravo oduševljavalo i uznosilo. Za vrijeme šetnja kočijom, većim sam interesom promatrala njih, nego li rijeku Rajnu, koja se je prelijevala na sunčanom sjaju, ili sočnim zelenilom pokrivene bregove i romantične ruše - vine. Kao što je miris loze ispunjavao zrak, tako je miomiris pobožnosti ispunjao dolinu Rajne, koji je u meni budio novi duhovni život

sličan blagom proljetnom zraku, što budi prirodu. Da, to je bilo prvo približavanje života, kojeg sam, makar još iz daljine, počela malo naslućivati.

Koncem lipnja ili početkom srpnja, posjetila sam prvi put katedralu u Kölnu, koja je nekoliko godina kasnije postala dom moje duše. Ovdje do nogu naše drage Gospe, izlila se moja duša u hvalu, slavu i zahvalu na udijeljenoj mi neizmjernoj milosti, što sam bila primljena u sv. Crkvu.

Dobro se sjećam jednog razgovora za vrijeme jela kod obitelji C. Obitelj C. bila je evangeličke vjere, ali je saobraćala i s katolicima, dapače i s nekim svećenicima. Jednog dana bio je pozvan na ručak prečasni gospodin župnik iz Biltersdorf-a gdje je obitelj C. imala posjed.

Voljela sam razgovarati o politici, umjetnosti ili vjeri. Kako je to bio prvi svećenik s kojim sam se srela, svratila sam brzo razgovor na vjeru. Na koncu prilično živahnog razgovora reče mi gospodin župnik: "Zar ne vi ste katoličke vjere?" Ne, nisam", odvratim ja. Ja imam svoju vlastitu vjeru".

"Ali sve što vjerujete, katoličko je", reče mi. Tada nisam ni slutila, da ću tri godine kasnije biti dijete katoličke Crkve.

\+ + +

2. Ž R T V A

Od godine 1886. do 1888. trebalo se je podvrći još jednoj laganoj kušnji, položiti do Božjih nogu jedan skoro trogodišnji život žrtve.

Godinama sam težila za tim, da prinesem Bogu, jednu veliku žrtvu, kao dokaz svoje ljubavi, no uzalud sam tražila i nastojala pronaći priliku za to. Konačno jednog dana, bilo je to mjeseca veljače 1886. kad sam se nalazila u posjetama kod jedne obitelji u Berlinu. Čitajući novine "Kölnische Zeitung", pade mi pogled na slijedeći oglas: "Traži se predstojnica za gradsku umobolnicu." Bilo je jutro kad je moj pogled pao na ove retke, a mene su čitav dan progonile misli na taj oglas i nametale mi pitanje: "Ne bi li to mogla biti žuđena žrtva?"

Ta mi se žrtva činila doista VELIKOM ali i htjela sam prinijeti Bogu veliku žrtvu.

Približavala se je večer, moja je odluka pala, a moja je molitva glasila: "Dragi Bože, pisat ću u Köln, pa ako je Tvoja volja da tamo idem, daj da budem primljena. Ići ću tamo, da Ti dokažem svoju ljubav, pa stajalo me što mu drago." Pisala sam odmah ravnatelju, a da se ne bi kako predomislila, smjesta sam poslala slugu na poštu.

Napeto sam čekala, ali samo nekoliko dana, kad mi stigne povoljan odgovor. Slijedeći sam dan otputovala u Gussow, da zamolim u roditelja dozvolu, da mogu preuzeti to mjesto.

Vrlo me je iznenadilo, što mi je otac odmah dao privolu. Izgleda, da je posve pregledao rečenicu u ravnateljevu pismu, koja je glasila: "Bolesnici kao i namještenici u zavodu, svi su katolici, osim nekoliko osoba, samo ja i moja obitelj smo luterani." Možda je dragi Bog pripustio, da otac to previdi, inače bi me bio barem opomenuo ili upozorio na saobraćaj s katolicima. No bilo, kako bilo, ja sam dobila dozvolu i odgovorila, da dolazim 6. ožujka.

Dne 6. ožujka krenem na put prema Kölnu hrabra i puna pouzdanja. Ali što se je moj vlak više približavao cilju, bivalo mi je sve teže pri duši. Sama dolazim k stranim ljudima, sa svojom strašnom plahošću, a zgrozila sam se već pri samoj pomisli na umobolne patnike, koje ću tamo naći.

Nikada još nisam bila u jednom takvom zavodu, osim kad sam jednom na čas posjetila jednu bolnicu. A sada?

Spopala me takova jeza, da sam bila posve skršena. Vlak je srećom dulje vremena stajao u Elbenfeld-u, gdje sam se okrijepila krepkim jelom i s malo vina, a ovo mi je zaista dalo snage, da se svladam.

Vapila sam za pomoć puna pouzdanja, molila sam za hrabrost i odlučnost i dok su me stalno zaokupljale te misli i osjećaji uleti vlak u stanicu Köln praćen strahovitom olujom. Trebali su me dočekati, ali po tom vremenu

nitko se nije usudio izaći van. Odvezem se tramvajem, i po prilici nakon dvadeset časaka, bila sam u "Lindenbrug-u", gdje me je gosp. ravnatelj s obitelju primio vrlo ljubezno. Zatim me odveo u zavod rekavši, da će me on sam uvesti k bolesnicima.

Do sada je bila predstojnica jedna bivša đakonisa, koja je napustila svoju družbu i sada se još uvijek nalazi ovdje. To je bila jaka, visoka osoba, koja je bila vikla na ovu vrst bolesnika i na umiruće, te prema tome nesposobna da shvati moj položaj, jer prije bih ja bila zadrhtala čim bi samo čula o lješinama ili umirućima.

Jedva što je gospodin ravnatelj izišao, povede mene gospođica (bivša predstojnica) k bolesnicima. Bila je večer, a ja čitav - dan na putu i sad najednom stojim pred jednom umirućom staricom.

Nikada još nisam vidjela kako umire odrastao čovjek, a sada sam ovdje gledala smrtno bljedilo, od smrtne borbe razvučeno lice i strašni hropac umiruće. Spopala me jeza, no tako sam se svladala, da moja pratilica nije ništa opazila. Vodila me je dalje od sobe do sobe.

Iza toga sam nešto založila i pošla u svoju sobu. Bila sam posve utučena i potresena od neopisivo strašnog dojma, kojeg su bolesnici na mene učinili. Uzalud sam nastojala zaspati, lice stare umiruće žene neprestano mi je lebdjelo pred očima. K tome je oluja oko tornja zavijala i hujila u najstrašnijim tonovima, a kiša je lupala o stakla na prozorima.

To je bila jedna strašna noć.

Htjela sam položiti "veliku žrtvu" do nogu Božjih, a zar to nije bio pravi početak? Hvala Bogu! Niti ove, a niti slijedeće noći ni je mi došla ni jedna misao, da bih napustila ovo mjesto. Ne! Ja sam dragom Bogu htjela dokazati svoju veliku, žarku ljubav.

Svanulo je jutro, a da nisam niti jednog časa spavala. Ustala sam. Tak što je minuo za jutrak, povede me gospođica opet k bolesnicima i to k onima najgore vrsti. Kad je došao g. ravnatelj na jutarnju vizitu, bio je vrlo ljutit na gospođicu H. što me je bez njega vodila k bolesnicima. Odmah je primijetio, da nisam spavala i upitao za razlog.

Slijedeće dvije noći bile su još gore. Moju su fantaziju zaokupljali bolesnici tako, da sam neprestano imala pred očima njihove ukočene strašne poglede, i to uvijek jednako ili imala oči otvorene ili zatvorene. Tada mi je gosp. ravnatelj dao prašak za spavanje, i kad sam dvije noći prospavala, osjećala sam se svježa i vedra, te sam se posve predala svome zvanju.

Kako sam bila zahvalna dragom Bogu, što me je doveo k najbjednijima od svih bijednih! Usrećiti i razveseliti druge, bilo je sve, za čim sam težila, a ovdje mi se zato pružila prilika. Preko stotinu ovakovih žena i djevojaka bilo je povjereno mojoj brizi, a imala sam mnogo mogućnosti, da im olakšam njihovu sudbinu. Bog mi je dao milost, da unesem u zavod novi život, tako, da su mi stari liječnici, koji su posjetili bolnicu, kazali: "Ovo više nije zavod. Ovdje se provodi obiteljski

život." Da, svaki pojedini i onaj najslaboumniji, osjećao je moju majčinsku ljubav. Plaću, koju isprva nisam htjela primati, jer mi se činilo, da nije u skladu s mojom čežnjom za žrtvom, a koju za svoju osobu nisam trebala jer sam sve potrebno dobivala od svojih roditelja, trošila sam na ove bijednike. Svako par tjedana priredjivala sam za njih male svečanosti, a za te okrepe snosila sam sama troškove.

Ostali sam novac upotrebljavala za pokapanje mrtvih. Kad ti bijednici ne bi imali rodbine, koja bi za njih platila lijes, tada bi njihove lješine otpremili u Bonn na secirање, a pomisao na to, za one, koji su još imali malo razuma, bila je užasna! Ja bih im onda obećala, da ću im platiti lijes, ukoliko umru za vrijeme moga boravka u zavodu.

Došlo je proljeće, a s njim i mjesec svibanj. Iako sam doživjela svibanj već trideset puta, to sam ga tek ovdje upoznala kao Marijin mjesec u svetoj Crkvi.

Ovdje su svi bili katolici: bolesnici kao i njegovateljice sve osim jedne, te su kroz čitav mjesec svibanj svakog dana večerom pjevali Marijanske pjesme. Ne mogu opisati radost koja me je ispunila, kad sam prvi puta čula pjevati: "Marijo, svibnja Kraljice," pa onda ostale divne i drage Marijine pjesme.

Godine 1887. bile su primljene na liječenje neke imućnije gospodje kao penzionatkinje. Jedna mi je od njih pričala, da je poklonila velike svijeće za oltar Majke Božje. Vrlo žalosna otišla sam k upravitelju, koji je vodio brigu nad malom kućnom kapelom, i upitam ga,

"Zašto meni nije ništa rekao za svijeće" Ta ja bih ih bila rado kupila.

Odgovorio mi je: "Pa dajte onda kupite nekoliko za mjesec lipanj, u čast Srca Isusova, a i velike svjećnjake, jer ih uvijek moramo posuđivati."

Rado sam pristala na taj prijedlog, sretna da mogu nešto učiniti za kapelicu.

Dva svećenika, Kuratus Wiskirchen i gosp. rektor Böng iz Kölna prijateljevali su s gosp. upraviteljem, a ujedno posjećivali bolesnike, tako sam i ja došla s njima u doticaj.

Ovaj mi posljednji dade jednom zgodom veliki katekizam od Deharba, kojeg sam čitala s najvećim zanimanjem. Na svoje nemalo iznenađenje, našla sam u njemu svoju vlastitu vjeru i ništa drugo, osim nauke o oprostima, ali i nju sam odmah shvatila i prihvatila.

Kasnije nisam mogla nikako shvatiti, zašto nisam nikada prije pomislila, da bi se priključila sv. Crkvi. Eto, nisam mnogo razmišljala o budućnosti, jer sam sve očekivala od Božje Providnosti.

Već sam preko godinu dana boravila medju ubogim patnicima, daleko od rodnog kraja. Otac je stoga odlučno zahtjevao, da na nekoliko dana dodjem kući. Gospođa me je upraviteljica imala zamijeniti. I tako je dan moga odlaska bio odredjen za početak srpnja.

Prije spomenuta gospođa, koja je poklonila svijeće za oltar Majke Božje, patila je na vrlo zabrinjujućem vjerskom ludilu. Kad je ta njena patnja jednog dana u mjesecu lipnju, opet dosegla vrhunac, umišljala si je, da bi

joj pomoglo, kad bi smjela poći do kapele Dobrog Pastira u Melaten. Iz samilosti prema toj bijednici zamolila sam ravnatelja, da joj dopusti ovaj izlaz, jer ću je i ja pratiti osim njegovateljice. On rado dozvoli.

Bilo je to 17. lipnja 1887. kada sam sa gospodjom W. pošla u Melsten, u kapelu Dobrog Pastira, koja je tog dana bila svečano okićena. Slavio se je neki blagdan, a koji, saznala sam istom mnogo godina kasnije. Po želji gospođe W. pošli smo u prvu klupu. Tu sam kleknula i odmah započe svečana služba Božja u čast Srca Isusova.

D o b r i P a s t i r

Ljubav prema Bogu mi je dala da spoznam vrijednost žrtve, a onda me je vodila dalje u Lindenburg. Ljubav prema mome bližnjemu koji trpi, dovela me u kapelu Dobrog Pastira, koji je ovdje čekao svoju zalutalu ovčicu, da je uzme na svoja ramena i ponese kući. Da, još i više, da je uzme u svoj naručaj i ispuni rajskom slasti.

Svršila je svečana služba Božja. Gospođa W. je htjela izići. Zamolim je da pričeka jedan časak, jer moram još razgovarati s gospodinom rektorom.

Mjesto gosp. rektora Bonga, našla sam u sakristiji gosp. kapelana Wiskirchen-a. Bilo mi je svejedno, jer sam imala veliko povjerenje u oba ova pobožna svećenika. Nakon kratkog pozdrava rekla sam gosp. kapelanu bez

daljnjeg uvoda: "Velečasni, ja prelazim na katoličku vjeru." Na to mi on odgovori: "To nikako ne možete već s obzirom na Vašega oca, a osim toga sada i onako polazite kući."

. . .

Kad sam se vratila s dopusta ispunjala je moju dušu velika i duboka tama. Iščezla je sva moja radost. Ta je tama čak zahvatila i moju odluku da prijeđem na katoličku vjeru. Ni malo nisam od nje odstupila, ali se je čini lo, da su klonule sve sile moje duše.

Trajalo je čini mi se, oko pet mjeseci, dok sam opet počela živjeti novim životom. Zatim sam opet zamolila vlč. kapelana Wiskirchena, da me pouči o katoličkoj vjeri; bilo je to u siječnju 1888.

Župni dvor, u kojem je stanovao gosp. kapelan Wiskirchen nalazio se je posve blizu Lindenburga. Zato mi je savjetovao da dolazim zaobilaznim putem, kako gosp. ravnatelj ne bi ništa primijetio, jer bi inače moglo doći do neugodnosti.

Gosp. ravnatelj L. nije bio sklon katolicizmu. Zato mi je bilo jasno, da moram napustiti Lindenburg prije moga prijelaza u katoličku Crkvu. Otkazala sam. - Nato je došao počasni ravnatelj iz Kölna i sve je pokušao da me nagovori da ostanem. Kako su sva njegova nastojanja ostala bez uspjeha, želio je da mu barem navedem razlog otkaza. No niti sam mu kazala razlog, niti povukla svoj otkaz.

Malo zatim, koncem svibnja, šetala sam vrtom s jednom gospođom. Kad najednom opazim

kako mi otac dolazi ususret. Zadrhtala sam, jer sam odmah naslutila razlog njegova dolaska.

Tek što smo stigli u moju sobu, upita me vrlo uzbuđen: "Jesi li već katolikinja? Javili su mi iz Kölna, da si prešla na katoličku vjeru".

Nastojala sam umiriti oca, uvjeravajući ga, da još nisam katolikinja. Nešto kasnije pođem s njim gosp. ravnatelju, pošto sam mu bila već najavila njegov dolazak. Primio ga je vrlo ljubezno i pozvao nas oboje na ručak.

Dok sam se bila udaljila da najavim ravnatelju očev dolazak, ostao je otac sam u mojoj sobi. Uzeo je u ruke malu knjigu, život sv. Josipa, koju je gđa. W. bila tamo ostavila i pogleda je. Za vrijeme ručka reče: "Ma kako se samo može moliti tako stranom čovjeku"! ...Značajne riječi!

Ovaj naziv: strani čovjek, učinio je na mene dubok i neizbrisiv dojam. On me je naveo na razmišljanje i razmatranje o sv. Josipu, te me raspalio velikom, srdačnom i povjerljivom ljubavlju prema sv. Josipu, ocu Josipu, kako sam ga odsada nazivala. Da, čini mi se da mu moram nadoknaditi manjak ljubavi i poštovanja svih krivovjernika.

Slijedećeg me jutra otac sam poveo u Gusow. ... Sam Bog znade koliko sam tih godina pretrpjela. Vječna Mu hvala za svaki čas toga trpljenja!

Samo kratko vrijeme bila sam kod roditelja, kad je otac primio pismo od gosp. ravnatelja L. u kojem ga toplo moli, da dopusti vratiti mi se u Lindenburg. Ujedno mu obećao, da će učiniti sve, da ne prijeđem na katoličku vjeru.

Navijeke hvala Bogu, što sam dobila ovo dopuštenje, i što sam se smjela vratiti. U času bolnog oproštaja s roditeljima i sestrama, koje sam tada prinijela Bogu kao žrtvu, tražio je otac obećanje, da ne ću prijeći na katolicizam.

"Ne, to ne mogu"! Odvratila sam čvrsto i odlučno, premda je moje srce zadrhtalo, jer su me majka i sestre plačući okružile. "To ne mogu! Obećati mogu samo to, da to ne ću učiniti već danas ili sutra". Tim riječima napustila sam zauvijek svoju roditeljsku kuću.

Kad sam prispjela u Köln, posjetila sam prije polaska u Lindenburg gosp. Dr. Lohmera, čija je šogorica bila moja prijateljica. Taj me je savjetovao i rekao mi: "Sada, kad vas je gosp. ravnatelj pozvao natrag, ne dajte si od njega ništa više reći u tom pogledu, već tražite apsolutnu slobodu u vjerskom pitanju".

Čim sam stigla u Lindenburg, najprije sam pozdravila gosp. direktora i odmah sam govorila s njim kako me je uputio gosp. savjetnik Lohmer. Strašno se razljuti i odgovori mi vrlo uzmuđenim glasom: "Zar opet počinjete s time? Mislio sam da ste tu misao posve napustili. Ne! Onda je bolje, da se odmah rastanemo". "Ili mi obećajte da ne ćete više saobraćati s katoličkim svećenicima ili odmah napustite Lindenburg!"

Časak sam šutjela i razmišljala. Kuda da idem? A onda rečem ravnatelju: "Ne ću ići u katoličku crkvu, ali kad ovo obećanje ne budem mogla više držati, onda ću vam reći".

Na Petrovo kad sam prolazila Berlinom, putujući iz Gusowa u Köln, bila sam u crkvi sv. Hedvige na sv. Misi, a sada?...

Kad bi sada nedjeljom zazvonila zvona, ne samo iz obližnje župne crkve, nego iz mnogih crkava u Kölnu, moje bi srce bolno zadrhtalo i ja bih pala na koljena u svojoj sobi, plačući gorko! Prvi puta u svom životu osjetila sam i upoznala, što znači biti sam i beskućnik.

Povratka za mene nije više bilo. Ja sam žudila za onim danom kad ću konačno postati dijete Katoličke Crkve. Ali kako da se to zbude? Samo mi je Bog mogao pomoći i u Njega sam stavila sve svoje pouzdanje.

Krajem listopada 1888. srela sam jednom prilikom kod gosp. ravnatelja, rektora gosp. Bonga i vlč. gosp. kapelana. Razgovarali smo o ravnateljevoj zabrani, na koju nema nikakva prava. Zatim sam im saopćila svoju vruću želju da budem primljena u krilo sv. Crkve, ali da to ne mogu izvesti ovdje, jer ne mogu ići k sv. Misi.

Vlč. gosp. kapelan Kuratus je nato odvratio, da za prijem u sv. Crkvu ne moram već sada ići na sv. Misu. Primit me mogu u svako vrijeme.

"Pa onda me odmah sutra primite", zamolila sam. "Ne, to ne mogu učiniti zbog ravnatelja", rekao mi je on, "ali razgovarat ću sa svojim prijateljem Esserom, kapelanom crkve sv. Apostola, možda će vas on primiti".

Iza nekoliko dana donio mi je vlč. kapelan Wiskirchen radosnu vijest: dne 30. listopada o podne, kad se bude zatvarala crkva sv. Apostola, neka se nađem tamo i onda će me gosp. Esser primiti. To mora da se zbude posve tajno, kako otac ne bi opet saznao, i da ne bi došao u Köln, kao ono, kad sam ravnim putem išla u župni dvor, a neko me iz Lindenburga vidio

i to odmah javio ravnatelju, našto je otac bio pozvan u Köln i poveo me kući.

U određeno vrijeme bila sam u crkvi sv. Apostola. Kad je zamuknulo zvono pozdravljenja, zatvorili su crkvu, a mene odveli u sakristiju, gdje sam u prisutnosti dvojice zvonara trebala nešto potpisati. Što je to bilo posve sam zaboravila. Tada sam kleknula pred oltar Majke Božje i ispovjedila Tridentinsko vjerovanje. Nisam bila uvjetno krštena, i nisam se morala ničega odreći, jer nikad nisam ni jednog sata - svojevoljno - pripadala luteranskoj vjeri odnosno crkvi.

Iza toga sam posjetila gosp. zdravstvenog savjetnika Dr. Lohmera i zamolila ga za savjet, kako da to saopćim gosp. ravnatelju, jer sam od sada bila dužna polaziti sv. Misu. Ovaj je htio odmah upitati tajnog savjetnika gosp. Schwarza, možda će, mislio je on, gosp. Schwarz htjeti sam razgovarati s gosp. ravnateljem L.

Savjetovanje se je oteglo, dok nisam napokon primila obavijest 13. studenog kako slijedi: "Kad ste dosada sve sama izvela, smatraju gospoda, da će biti najbolje da i sada sama razgovarate s gosp. ravnateljem".

I opet žrtve

Dne 14. studena, na blagdan sviju Svetih Karmelskog Reda, kojega tada još nisam poznavala, otišla sam gosp. ravnatelju i saopćila mu da više ne mogu držati zadano obećanje. On se veoma rasrdio i reče među ostalim: "Ako ste

katolikinja, nemam više u vas povjerenja, savjetovat ću se s predstojnikom u Kölnu i onda ću vam dati odgovor". Dana 20. studena dao me je pozvati i reče mi, da na 1. siječnja 1889. napustim Lindenburg. I nadodao je: "Već imam izvrsnu i iskusnu gospodicu na vaše mjesto".

Još samih šest tjedana i ostat ću bez krova! Dame, koje su mi bile prijateljski sklone, potrudile su se, da mi u Kölnu nađu neko namještenje. Tajni savjetnik Schwarz želio je na svaki način, da opet dođem u istu službu dušev nim bolesnicima, naravno u kojem drugom zavodu, ali svaki se je ravnatelj upitao kod gosp. ravnatelja u Lindenburgu o meni, a ovaj mi je ispostavljao tako lošu svjedodžbu, da me nitko nije htio primiti ili povjeriti mi neku službu. To su saznala gospoda tajni savjetnik Schwarz i gosp. sanitetski savjetnik Dr. Lohmer.

Što se tu moglo učiniti? To su bili za me ne vrlo gorki tjedni. Bez doma i ikakvih sredstava, jer sam još od posljednje plaće pokupovala lijesove. Unatoč svega nije se moje pouzdanje uskolebalo. Zar nisam često molila Boga, da me vodi strmim i kamenitim putem kroz cijeli život? Sada sam Mu bila zahvalna što mi je molitvu uslišao.

Moje pouzdanje nije ostalo nenagrađeno. Malo pred Božić dobila sam vijest iz Kölna, da će me po preporuci gosp. tajnog savjetnika Schwarza, primiti časna Majka N. u svoj samostan, koji bi bio povezan s Domom za starce, dok si ne nađem namještenje.

Bilo je 7. siječnja 1889. kad su meni, beskućnici, otvorili vrata samostana. Gospođica Ueberweg šogorica sanitetskog savjetnika Dr.

Lohmera, koji mi je skupa s gosp. tajnim savjetnikom gosp. Schwarzom pribavio ovaj krov, pratila me je. Od 1. do 7. siječnja bila sam kod obitelji Lohmer. Poglavarica nas je ljubezno primila i uvela nas u kapelu, gdje je jedna sestra upravo prala pod. U težnji da sada mogu vršiti najniže poslove, rekla sam poglavarici koja nas je vodila: "Bili smjela pomoći?" Našto je odgovorila: "Čekajte malo imat ćete već posla".

Moja me draga prijateljica ostavi, a onda su me odveli iz glavne zgrade u pobočno krilo, sestri H. i uskoro sam se nalazila u za mene određenoj sobi. Slijedeće jutro dodijelila mi je sestra H. moje poslove, a to su bili: čišćenje hodnika i stuba u pobočnim krilima, pranje suđa za 16 starih gospođa i siromašnih žena, koje su ovdje živjele. Do sada su taj posao obavljale neke pitomice.

U maloj mračnoj prostoriji stajala sam od sad sate i sate. Bila je to bijedna prostorija, koja je dobivala svijetlo kroz jedan mali prozorčić, koji je bio okrenut prema hodniku. No meni se ipak činilo kao da sam u raju. Posve utonula u razmišljanje svete Nazaretske obitelji, napunjao me je Bog u svome neizmjernom milosrđu dnevno sa sve više milosti. Do tada nepoznata duhovna slabost prostrujala je mojom dušom. Ali unatoč svih milosti da budem savršeno poslušna, dogodi se jednog dana slijedeće: Kada sam naime svršila svoj redoviti posao, a želila sam žarko da smijem otići u kapelicu barem jedan put na dan, upitala sam sestru, što bih sada radila? Ona mi je jednostavno odgovorila: "Čistite pod". "U utorak sam ga

prala" odgovorila sam, a bilo je to prvi i jedini put da sam prigovorila. Sestra mi na to odgovori: "Pa perite ga danas opet"! Bio je četvrtak.

Duboko sam se zastidjela radi ovog prestupka poslušnosti. Mnogo sam ga godina okajavala, a kajem se radi njega još uvijek. Nije to bilo zbog straha pred poslom ili velikom studeni, ne! Nego čežnja da bi ipak mogla barem jedan put na dan otići u kapelicu. Svejedno, koji razlog bio da bio, ja nisam bila savršeno poslušna, kako sam to obećala svome Bogu, da ću Ga u ovoj sestri slušati tako, da nikad ne kritiziram njezine naloge, a kamo li da prigovaram...

Zima 1889. bila je u Kölnu veoma hladna. Pobočno krilo zgrade, bilo je sa glavnom zgradom povezano otvorenim hodnikom. Taj je bio malen, no i njega sam trebala prati. Jednoga dana smrznula mi se voda pod rukom. Upitala sam svoju sestru, trebam li hodnik ipak prati, unatoč toga, što se voda smrzava? Ukratko mi je odgovorila: "Da!" Jedva što sam svršila posao, sličio je hodnik jednoj ledenoj plohi. U to dođe kućna poglavarica sestra S. i sva zaprepaštena radi ovolike ludosti reče: "Donesite vruće vode i ribajte tako dugo, dok ne skinete led s poda!" Zahvalna savjetu, požurila sam u samostan po vruću vodu. Sad sam raspucanim rukama i vrućom vodom pošla nanovo na posao.

Nimalo se nisam žalostila, naprotiv moj je duh ispunjala radost i blaženstvo. Nisu mi bili dosadni ovi, meni posve tuđi poslovi i napor, tražila sam još i druga mrtvenja.

Dodijeljena mi je sobica pružala također

prilike, da svladam svoju veliku odvratnost i mučljivost. Čula sam naime od jedne starice, da je u toj sobi prije nekog vremena umrla neka žena, a svoje je pokućstvo i krevet ostavila samostanu. Kako je ta sobica bila do sada zatvorena, bila je puna zadaha, a naročito krevet. Sada, kad sam to saznala, bilo mi je posve jasno od kuda mrtvački vonj.

Ispod kreveta našla sam nekoliko starih dasaka, koje sam u formi križa stavila u krevet. Ali ne za dugo, jer nisam mogla zaspati. Nato sam pokušala spavati na podu, no ni to nisam mogla. Pa i sam posao, kojem nisam bila vična, zadavao mi je muke. Ruke, ramena i leđa; tako su me strašno boljela, istom što bih bila zaspala, odmah bih se probudila. Ali to su bile samo tjelesne muke i boli, za moju dušu bile su one razlog novih radosti i slasti. Nije li Božanski Spasitelj upravo na rukama, ramenima i leđima pretrpio tako užasne boli? Zato sam se radovala što sam iz ljubavi prema Njemu, mogla trpjeti ove male muke.

Moj postulat kod ove dobre sestre bio je kratak. Božanski je Spasitelj imao još mnogo toga u pripravi za mene, zato me nije nikada pustio dugo na istoj vježbi.

Već koncem veljače sam se razboljela. Upala vrata prikovala me je uz krevet, a bilo mi je tako teško, da nisam mogla ni govoriti, ni primati nikakovu hranu. Jedne je noći čir puknuo, i kako nisam imala ništa za ispiranje, ogrnula sam se svojim pokrivačem i požurila u tom kritičnom času preko ledenog hodnika do vodovoda. Posljedica je bila, da se je bolest povratila i druga upala je gora od prve. Trajalo

je nekoliko tjedana dok sam se oporavila.

Ljubezne kćeri časne Majke Schervier, posjećivale su me i donosile knjiga, a i vina za jačanje.

Kako sam prve mjesece sprovela u radu povezana sa sv. Obitelji, to sam sada sprovodila posvemašnji kontemplativni život. Sve sam primala iz ruke Božje i ostala sam mirna i radosna unatoč mučnog stanja, u kojem sam se nalazila. Patnja, nije bila za me patnja, jer pošto sam ju primila s velikom ljubavi i zanvalnosti, pretvorila se u neobičnu slatkoću. Bog me je vidljivo odgajao. Najprije je očistio moju dušu od svake zemaljske i osjetne prirvrženosti k stvorovima, bili mi oni ma kako blizu.

Prvih dana moga boravka u samostanu održalo se tamo četrdeset satno klanjanje. Bilo je to prvi puta, da sam prisustvovala izlaganju presv. Sakramenta i ovom noćnom klanjanju.

Što sam osjećala? Nemam riječi, kojima bih mogla opisati svoje stanje. Bila sam opojena srećom i blaženstvom tako, da sam od uvečer 9 pa do u jutro 2 sata klečala pred presvetim Sakramentom, a da od vremena nisam ništa osjećala. Kroz to vrijeme Bog je raspalio moje srce do takovog žara ljubavi, tako da mi je kasnije svako trpljenje, koje mi je Božja milost poslala ili sasula na mene, izgledalo kao kap vode, koja padne na usijano željezo i prouzroči doduše momentalno cvrčanje t.j. ljudski trzaj naravi, ali ništa više. Ljubavni žar ostaje nepromijenjen, kao i željezo, što ostaje usijano. Kad sam se u jutro probudila,

moje srce bilo je ispunjeno žarom ljubavi Bo-
žje.

Malo vremena iza toga došle su na mene po prvi puta veoma žestoke napasti. Živjela sam u takvim okolnostima, da je proteklo i mjesec dana od moje zadnje ispovijedi. Sestre, kao i ostali ukućani primali su sv. Pričest nekoliko puta u tjednu. Ispunjala me čeznut - ljiva težnja, da i ja činim tako. Naumila sam da ću od sada ići svaki tjedan na sv. ispovi- jed. Tek što sam stvorila tu odluku, kad me svom žestinom napala misao: Što ćeš ispovije- dati svaki tjedan? Kao kakova šuma stabala vrvjelo je preda mnom stotine i tisuće ispo - vijedi. To me zaprepastilo, ali Bog me je o- držao. On je bio moja jakost i postojanost, moj najsrdačniji prijatelj i savjetnik, jer tada još nisam znala, da se ispovjedniku smi- je reći ili pitati ga osim grijeha i nešto drugo.

Kako dugo je ova napast potrajala, ne sjećam se više. Ostala sam mirna. Najednom mi je došla svijetla misao: Zašto misliti na dale ke ispovijedi? A ispovjediti se jednom u tje- dnu, nije ništa osobita, na daljne ispovijedi ne trebam ni misliti. Smišljeno, učinjeno! Od sada sam išla na ispovijed svaki tjedan.

Malo je vremena prošlo zatim, kad me sna đe još mučnije iskušenje. Moja čežnja za sv. Pričesti, bivala je od dana do dana sve žešća, stoga sam zamolila svoga ispovjednika za do- zvolu, da smijem osim nedjelje, još utorkom i petkom primiti sv. Pričest. Odrešito mi je za- branio, i dopustio mi najviše jedamput u tjed nu t.j. nedjeljom. Sada su nadošli za mene

vrlo teški časovi. Čim bih stupila u kapeli - cu, osjetila sam u sebi poticaj: Idi na sv. Pričest, kasnije ćeš to ispovjediti. Tjednima me mučila ova misao. Napokon mi dodje pomisao da će biti dobro, ako prije sv. Mise popijem malo vode. Tako je minula i ta muka.

Napast je doduše prestala, ali čežnja za sv. Pričesti rasla je od mjeseca do mjeseca sve više, dok se napokon nije smirila tim, što sam dobila dozvolu, da osim nedjelje smijem još utorkom i petkom pristupiti sv. Pričesti.

Kao što divno proljeće ne prolazi bez bu ra i oluja, tako je bilo i s proljećem u mo- joj duši. Tek što bi bile svladane prve na- pasti, naskoro bi se poput oblaka pojavile druge. Na ove se isprva nisam ni obazirala, a- li od malog oblačića nadvili su se nada mnom teški oblaci, koji su u meni razvili pravu bu ru.

Teška napast oholosti - neke sam misli kroz dvije godine smatrala ohološću, a ta me napast teško mučila. Da, pratila me kao sje - na, iako tim mislima nisam nikad svojevoljno popuštala, nego sam se neprestano trudila, da na njih ne svraćam pozornost. Usto sam se sva kog tjedna ispovijedala, da me muče i progone ohole i naduvene misli.

Bog je dopustio, da me ispovjednik nije nikada upitao kakove su to misli, a bez pita- nja nisam se usudila reći. No ni ispovijedi , ni sve moje molitve nisu me oslobodile te mo- je muke.

Jednog dana sjedila sam u maloj sobici zabavljena ručnim radom, kad najednom saleti me misao, da ne idem u samostan, već da sama

osnujem jednu redovničku zajednicu. To je bila napast, koja me je tako strašno mučila. Ovaj puta me je navalila tako žestoko, da joj se nisam mogla oprijeti, već se obratim k Našoj Dragoj Gospi s riječima: "Pa kako bi imale izgledati?"

U tom trenu opazim na desnoj strani jednu sestru u teškom smeđem habitu, sa smeđim škapularom, okruglim bijelim ovratnikom i velikim trakom pokrivenim smeđom koprenom...

Skamenjena od čuda, gledala sam prikazu, dok nije nestala.

Nisam se usudila misliti i jedva sam disala. Nije moguće, da je ova prikaza odgovor na moje pitanje, kojim sam se obratila na Majku Božju, nije moguće, da je od đavla, ili ipak?

A opet, otkuda meni ova milost? ... Nove muke!...

Jedini Bog poznaje trpljenje moje duše, koje sam podnosila pune dvije godine, sve dok On sam nije smjestio Karmel Svoga Božanskog Srca u vrt svete Crkve.

Htjela sam si pošto poto usvojiti krepost poniznosti, i godinama sam vapila k Bogu, neka mi pomogne, da budem od srca ponizna, a sada sam se gledala u ponoru oholosti! Jedini spas držala sam, bio bi, da stupim u koji Red i mislila sam da me je Majka Božja po ovoj prikazi htjela upozoriti na taj, za mene od Boga određeni Red.

. . .

U Kölnu sam imala mnogo prilike, da sve više upoznam, divim se i uzljubim svetu Crkvu,

njeno duhovno blago i njenu ljepotu.

Pobožne gospodje, s kojima sam općila u samostanu i izvan njega, zauzimale su se za mene i po njima sam upoznala sestre raznih redova, ali ni jedna od njih nije bila slična prikazi, koja mi se ukazala.

Među gospođama, koje su mi bile prijateljski sklone, bila je jedna, koja se je zvala Terezija, a ova nije ni o čem rađe govorila, nego o svojoj svetoj zaštitnici i imenjači Velikoj sv. Tereziji od Isusa.

No dok sam još bila u Lindenburgu, nalazila se tamo jedna bolesnica, koja je bila u najgorem stanju ludila. Ista si je utvarala, da je Lucifer, a češće je imala napadaje, u kojima mu je zaista bila slična. Ta nesretna žena zvala se je Terezija. Kad bi ja kasnije čula to ime, iskrsla bi pred mojim očima ta bolesnica kako prevrče očima izbacujući bijesno psovku za psovkom i bijesno lamata rukama. Zar je onda bilo čudo što bih pomišljala, dok bi ta dobra gospođa Doktor govorila o svetoj Tereziji, "Ah, da barem priča o kojoj drugoj svetici, a ne uvijek o toj svetoj Tereziji"! Moram priznati na svoju sramotu, da sam s malo interesa pratila njezine duge pripovijesti.

Iza svoje bolesti nisam više išla na ranu sv. Misu u samostanskoj kapelici, već u obližnju župnu crkvu. Gotovo svakog dana obavila bi tamo pobožnost križnog puta. U pobočnom hodniku, blizu crkve, nalazio se vrlo lijep križni put u skulpturama. Osobito dirljive bile su grupe, koje su predstavljale Maslinski vrt i razapinjanje, a nalazile su se

na ulazu i izlazu.

U skrovitosti ovog križnog puta proživje la sam časove pune veoma velikih milosti. Raz matranje Muke našeg Božanskog Otkupitelja, ras paljivalo je svakim danom sve više vatru ljubavi u mojoj duši i žar revnosti, te goruću čažnju, da mogu Bogu uzvratiti svoju ljubav .

Da, moja je duša žeđala za tim, da se po sve dade u službu Bogu. Stoga sam Mu se ponudila za žrtvu paljenicu i češće sam svršavala svoju molitvu ovim riječima: "O Gospodine, pošalji me kuda hoćeš, da po Tvojoj volji radim na spasenje duša. Ispuni žarku težnju moje duše, da Ti, o Bože, mogu dokazati svoju ljubav i zahvalnost. Ali ako je moguće, ne pošalji me nikada u Berlin, no, ne moja, nego Tvoja budi volja!"

Ovih deset mjeseci u samostanu, bio je za mene novicijat pun milosti. Šutjela sam ovdje u samoći, u najvećem, često bolno osjet ljivom siromaštvu i najponižujućem stanju, što ga se može zamisliti jedna bijedna beskućnica, koju su iz milosrđa trpjeli, dok si ne nađe posao. No kada, gdje, kako da nađem posao, od nosno namještenje, kad je gospodin ravnatelj L., kod kojega su se tražile informacije, uvijek davao o meni najgori sud. - Tako me je kušao Bog!

U ovom bezutješnom položaju utjecala sam se uvijek iznova Srcu moje nebeske Majke. Zar u čitavom svijetu nema nikakva posla za mene? Tužila sam se i pitala našu Dragu Gospu. Namještenje nisam dobila, ali sam dnevno dobivala novu ustrpljivost, hrabrost i milost, da se Bogu posve predam za žrtvu.

Cilj moga čeznuća bio je jedino redovnički stalež, ali nadbiskup Kremens, kasniji kardinal, rekao mi je, da bi istom nakon dvije godine mogla stupiti u samostan, k tome tražila sam onaj red u kojem me je Bog htio imati...

. . .

Međutim opet mi se pružila prilika, za vrlo čestitu udaju, koja bi me bila oslobodila svake bijede i poniženja. Ali, da žrtvujem djevičanski život? Tisuć puta radije podnositi siromaštvo i poniženja, nego to. Zar djevičanstvo nije dragulj, kojega se ne može dosta precijeniti, a niti dosta vjerno čuvati, jer jedamput izgubljen, zauvijek izgubljen! Kako piše sv. Ivan djevičanski učenik Božanskog Spasitelja. I u nebu će biti djevičanske duše osobito i svima vidljivo označene.

O kad bi i u naše vrijeme svaki stalež visoki i niski, staro i mlado, opet naučilo cijeniti djevičanstvo! Ovaj dragulj, kojega i samo nebo visoko cijeni, i za čiji gubitak nema nikakve naknade ni ovdje ni na drugom svijetu. Jednom izgubljen, zauvijek izgubljen!

Moj žalosni položaj, zabrinjavao je i moje znance u Kölnu. Između gospođa, koje su se ljubezno brinule za mene, voljela sam osobito gđu. savjetnika Schwarz-a, koja je bila vrlo pobožna i unutrašnja duša.

Druga je bila ljubezna i živahna gospođica Kemper iz Rheinlanda. Ona se je mnogo trudila da mi pomogne i konačno je došla na misao, da me upozna s vlč. patrom Augustinom

Keller-om O.P.

Bilo je jednog lijepog sunčanog jesenskog dana, kad smo posjetile P. Augustina na Ahrenberg-u kod Koblenz-a. Nakon što sam mu ukratko opisala svoje doživljaje posljednjih godina, bio je vrlo uzbuđen mojom sudbinom i razmišljao je kako bi mi mogao pomoći. Konačno se sjetio Lujze Hensel, koja je u sličnoj situaciji našla utočište u kući grofa Friedricha Stolberg-a. Zatim nam je pripovijedao o unuci velikog konvertite, o gospođi de Savigny, koja je živjela u Berlinu. "Možda bi vas ona pozvala k sebi. Ne mogu reći da će to učiniti, jer je to gospođa svoje vrsti, ali pokušati bi se moglo."

Šta sam mogla drugo učiniti, nego sa velikom zahvalnošću prihvatiti ovaj prijedlog?

Vratile smo se u Köln. Gospođica Kemper se je vrlo radovala, što mi je P. Augustin htio pomoći. Bila sam joj veoma zahvalna, za njezinu ljubav i zauzimanje, a prikrivala sam joj tjeskobu svoga srca...

Berlin! ... Zadrhtala sam kad sam samo čula to ime. Ipak, "ne moja, nego Tvoja volja neka bude!" To je bilo stalno raspoloženje moje duše. Stajalo me što mu drago, nikad ne ću činiti svoju volju, već do u tančine nastojati spoznati i ispuniti volju Božju.

Nisam dugo ostala u napetosti i neizvjesnosti, već nakon nekoliko dana primila sam vrlo ljubezno pismo od gospodje de Savigny, u kojem me najljubeznije poziva, da je posjetim. Bio je početak listopada 1889. Primila sam poziv sa zahvalnošću i odredila 7. studena kao dan moga dolaska u Berlin.

Međutim sam bila primljena u društvo škapulara i u treći red sv. Franje. Oprostila sam se od prijatelja i znanaca, jer sad se je trebalo rastati: od Kölna, od Bonna, od dragog Rheinlanda, i njegovih dragih stanovnika. Zavolila sam tu pokrajinu, njegovi su stanovnici pobožni i veseli, a to mi se svidjelo. Ta nije li Köln postao mojim rodnim gradom? Ovdje sam bila primljena među djecu sv. Crkve i uvrštena u broj djece milosti. Kako bih mogla ikada zaboraviti crkvu Svetih Apostola i 30. listopada 1888. Marijino Uzašašće 31. svibnja 1889. kad sam primila sakramenat sv. Potvrde i kad me je Bog obasuo tolikim milostima.

Protekla je jedna kratka godina, ali kako mi se otegnuo nekoji njezin mjesec, a čak i dan! Neizvjesnost položaja, a k tome često neugodna bijeda! Bila sam tako siromašna, da nisam imala ništa, čime bih kupila najpotrebnije sitnice, ili da dadem popraviti cipele. Komad čvrstog kartona služio mi kao poplat u cipelama.

Kad sam opet jednom, do zadnjih 10 feniga, potrošila novac kojeg su mi moje sestre slale iz samilosti, zamoli me jedan prosjak milostinju. Mahnem glavom, ali u isti čas gorko sam se pokajala radi svoje tvrdoće, brzo potrčim za njim i pružim mu svojih posljednjih 10 feniga.

Hvala Bogu, što mi je dopustio, da ovdje osjetim siromaštvo, koje sam uvijek ljubila i kojim sam željela živjeti. Sad sam pomalo shvaćala, što znači živjeti u bijedi i siromaštvu, jer ma da sam još imala stan i hranu, bilo je

ovo siromaštvo često teško i ponizujuće. Ali za mene je ono bilo pravim blagoslovom jer me je dovelo sv. Josipu. Riječi moga oca: "Kako se samo može moliti tako stranom čovjeku?", duboko su se utisnule u moje srce i kao iz zrna sjemena, nikla je iz njih velika, srčana, nadasve pouzdana ljubav. Da, djetinjom predanošću povezala me je s ovim vjernim očinskim srcem i mnogo tisuća puta iskazao mi je moj sveti Otac Josip svoju očinsku ljubav i zaštitu. Svijet ne pozna drugu sreću osim bogatstva, časti i osjetnih naslada, ali mi djeca Božja, našli smo dolaskom našeg Božanskog Spasitelja na ovaj svijet, novu sreću. Tu sreću uživali su najprije Marija, draga Naša Gospa i sveti Josip u Betlehemu i Nazaretu. Sličnu sreću možemo svi uživati u ovom životu, koja nas sjedinjuje s Bogom, Božanskim Spasiteljem i Njegovim Božanskim Srcem. To je istinska sreća i što je srdačnije ovo sjedinjenje, to je sreća veća i savršenija, a u nebu, u vječnom blaženstvu postizava svoj vrhunac.

Djecu običajemo razveseljavati nježnošću i poslasticama. Nisam li ja bila dijete u carstvu milosti, dok sam živjela u Kölnu? Treba li se onda čuditi, da me je dragi Bog uzeo u Svoj očinski naručaj i obasuo me milostima? Da mi je dao piti nektar Božanske ljubavi? Da, više nego jedamput izlila se je na mene rijeka milosti tako, da sam se samo najvećim naporom mogla održati uspravno. Za vrijeme svete Potvrde vapila sam: "Dosta je Gospodine, dosta je itd". Vječni je Otac znao, šta me čeka i zato je jačao moju dušu. Ali, ja nisam samo uživala slasti i milosti, nego sam podnosila

patnje i napast, koja me je uvijek progonila kao sjena, i protiv koje sam se morala stalno boriti. Bila je to uvijek ista napast: da osnujem sama jednu redovničku zajednicu.

Zar je trebalo da se rastanem samo s Reinom, Kölnom, dragim znancima i prijateljima ? O ne, moje je srce bilo prikovano lancima srdačne, vruće, duboke ljubavi uz tabernakul.

O kako sam bila blažena, kad je došla večer i svršila večernja molitva sestara, i one bi sad jedna za drugom napustile kapelicu, samo tu i tamo ostala bi koja noćna sestra. Svijetla bi se pogasila i kapelicu bi osvjetljivao slabi sjaj vječnog svijetla. Tada bi započela moja audiencija kod moga Božanskog Ljubimca. Ovdje sam našla Onog, koga ljubi moja duša i ovdje sam uživala nebesko blaženstvo.

Došla je zadnja večer. Bilo mi je kao da će mi srce puknuti od tuge i bola! Rastati se od presv. Sakramenta - a za kako dugo?

N a t r a g u B e r l i n

Još jedan list iz mojeg života u Kölnu , vrijedan je, da se sačuva mojim dragim sestrama.

Loš postupak i poniženja, koja sam u zadnjim tjednima u Lindenburgu morala podnijeti od strane gospodina Ravnatelja, nisu se mogla zaboraviti, a isto tako i ton, kojim mi je saopćio da već imade jednu "Izvrsnu i iskusnu" nasljednicu. Nikad se na gospodina Ravnatelja nisam ljutila, jer sam bila uvjerena, da sve

to Bog pripušta, uslišavajući moje prošnje, da mi dade križ i trpljenje.

Bilo je to ako se ne varam, početkom ljeta 1889., kad je jednog dana došla k meni gospođica Ueberweg, šogorica gosp. sanitetskog savjetnika Dr. Lohmera i zamolila me, da pođem s njom k njima, jer gospodin sanitetski savjetnik želi sa mnom razgovarati. Otišle smo, i gosp. Dr. Lohmer, koji je bio i gradski odbornik, saopćio mi je, da je moja nasljednica na Lindenburgu, poslala svakom gradskom odborniku, izvještaj o gosp. Ravnatelju L., a to zapravo i nije bio izvještaj, nego jedno pogrdno pismo, koje je ispunjavalo čitav arak. "Gospodin je ravnatelj, reče, izvan sebe, i smatra nemogućim, da i nadalje ostane u istcj službi."

Zaprepastila sam se! To je dakle bila ta "izvrsna i iskusna predstojnica?"

Na to mi je gospodin sanitetski savjetnik počeo čitati sve optužbe, a ja, koja sam skoro tri godine radila s gospodinom Ravnateljem, mogla sam sve proglasiti očitom laži, koju samo zloba može izmisliti.

Nakon toga rekla sam gospodinu sanitetskom savjetniku Lohmeru: "Molim, kažite gospodinu ravnatelju, kao i gospodi gradskim odbornicima, da ću se, u koliko dođe do sudske rasprave, (ma da bi to za mene bila vrlo velika žrtva) zauzeti za gospodina ravnatelja i opovrgnuti sve optužbe!"

Sva gospoda gradskog zastupstva znala su, kako je ravnatelj sa mnom postupao, otkako sam pristupila sv. Crkvi Katoličkoj.

Gospođica Ueberweg požurila se, da još

iste večeri saopći gospođi i gospodinu ravnatelju tu, za njih, radosnu vijest. Oboje je bilo duboko ganuto i gospođa ravnateljeva je rekla u suzama: "Ja sam uvijek govorila, da je gospođica Tauscher plemenita" i t.d.

Po izjavi gospodina sanitetskog savjetnika Lohmera, na sjednici gradskog zastupstva, da će opovrgnuti sve optužbe gospođice H., jer su sve očita laž i t.d. i t.d. došla su gospoda do zaključka, da se na optužbu niti ne obaziru, nego da ovu osobu odmah otpuste.

Nije li to bilo ljubezno dopuštenje Božje Providnosti, koje mi je dalo priliku, da zlo uzvratim dobrim? A ja sam to radosno učinila.

\+ + +

3. B E R L I N

Dne 7. studena 1889. stigla sam k obitelji de Savigny. Doček je bio vrlo hladan, jer prečasni P. Augustin Keller, O.P. nije o mojoj ličnosti ništa spomenuo i zato me je gđa de Savigny pri pozdravu skoro prestrašeno pogledala.

Kad me je kćerka, gospođica Anica otpratila u moju sobu, rastumačila mi je ovo zapre paštenje. Očekivali su naime stariju gospodicu, a ne tako mladu damu. Bila sam doduše 34 godine stara, ali to mi skoro nitko nije vjerovao, tako sam mlada izgledala.

Neugodno raspoloženje gospođe de Savigny nije dugo potrajalo, uskoro je imala prema meni veliko povjerenje. Unatoč ljubeznog prijema, na koji sam naišla u toj obitelji, osjećala sam se onih prvih mjeseci u Berlinu vrlo osamljena. Čeznula sam za presvetim Sakramentom, za dragom samostanskom kapelom, za redovničkim životom.

Rijetko je prošla koja večer, a da nisam u svojoj sobi klečala i gorko plakala. Služiti Bogu, posve Mu se žrtvovati u službi siromaha, bila je vruća želja moga srca. Umjesto toga, bila sam opet u svijetu i prvih tjedana nisam našla prilike, da se zauzmem za siromahe. Ah, srce je moje bilo puno žalosti!

K tome me je mučila napast, koja me je pratila kao sjena, da sama oživotvorim jednu redovničku obitelj.

Uopće me je stajalo velikog svladavanja živjeti u Berlinu, koji mi je od djetinjstva bio iznad svega antipatičan. K tome je došlo još i to, da je moja roditeljska kuća bila tako blizu, jer Gusow leži jedva jedan sat (željeznicom) daleko od Berlina. A kako sam obiteljski život provodila tamo u seoskoj tišini! Sve sam žrtvovala Bogu.

I sestre su mi se otuđile. Istom nakon mnogo godina, kad su vidjele, kako me očito prati Božji blagoslov, bile su mi opet prijateljski sklone i pritekle su mi dapače i češće u pomoć.

Bog je htio, da mi On sam bude sve i zato sam se morala sve više i više otkidati od svega, pa i od dozvoljenih radosti. Duboka čežnja moga srca bila je usmjerena samo jednom cilju, a taj je bio da se kao redovnica posve predam Bogu za žrtvu.

Vrijeme kušnje je uvijek teško i tamno. Crni dani otegnu se u tjedne, a kad što i u godine.

Domala, početkom god. 1890. utješila sam se posjetom siromaha. Od Petra Fah S.J. dobila sam adrese i milostinje za njih. Siromasi su uvijek bili moji ljubimci, a kakvu li je bijedu trebalo ovdje ublaživati. Najveću su mi bol zadavala siromašna djeca. Nevina dječja srca, mekana kao vosak, kako bi se lako mogla utisnuti u njih slika Božanskog Spasitelja i Njegova bi ih ljubav ispunila, u protivnom slučaju što će biti od njih?

Za školsku djecu postojalo je katoličko sirotište, ali za djecu ispod šest godina nije bilo u Berlinu nikakova zavoda. Ova su mala djeca dolazila ponajviše u evangeličke zavode, i tamo se izgubila za sv. Crkvu. Ovdje se u meni probudila najdublja samilost prema bijednoj zapuštenoj djeci.

"Dom za beskućnike" zvala se je crvena kuća od opeka, koja mi je lebdjela pred očima još od mladosti. Malo po malo postalo mi je jasno, da među beskućnike onog "Doma" iz fantazije, moraju spadati i djeca.

U to vrijeme pada i posjet, što sam ga učinila, na poticaj P. Fäh-a S.J., dvorskom propovjedniku Stocker-u. Kako sam već jednom spomenula, bila sam mu dužna veliku zahvalnost i zato sam ga posjetila. Primio me je vrlo ljubezno i rekao mi među ostalim: "Radujem se,što ste našli mir!"

Ova me je riječ iznenadila, a ujedno i obradovala. Gdje se ikada od evangeličkog propovjednika čulo ovakovih riječi? Zaista, riječi dostojne velikog i plemenitog karaktera!

Ne samo da sam se prvih mjeseci u Berlinu osjećala osamljenom, već i beskorisnom, jer ono malo posjeta siromasima nije zadovoljavalo moju revnost. Trideset sam godina čekala, dok je konačno lađa moga života digla sidro,i dok me je Bog uzeo u plovne vode svete Crkve. Bilo mi je 33 godine, kad sam bila primljena u lađu sv. Petra. a što sada?

21. siječnja 1890. imala sam u snu potresno viđenje. Vidjela sam živog Isusa, razapeta na križu, u naravnoj veličini. Njegovo čitavo tijelo od ruku do nogu, bilo je puno čvrsto

utisnutih bodljika na grančicama onako, kako se obično plete trnova kruna. Na lijevoj strani, na srcu, bio je utisnut splet u obliku srca. Glava nije bila okrunjena trnjem. Ruke nisu bile spuštene, nego posve ravno ispružene, znak života.

Pogled tako potresan, koji je izazivao samilost, tako strašan i dirljiv, da nema riječi, kojim bi ga opisala.

Dok sam Ga tako gledala, srce mi je drhtalo od bola. Božanski je Spasitelj glava,koja živi u nebu bez bola i trnove krune, udovi sv. Crkve, koja nije samo od vlasti pribijena na križ već je i od mlakih i otpalih katolika duboko ranjena. To pokazuje trnje na tijelu, dok trnje na srcu pokazuje mlake i nevjerne Bogu posvećene osobe.

Probudila sam se i kako je već bilo jutro, požurila sam se u crkvu. Srce mi je bilo od bola duboko dirnuto, ne samo dirnuto nego ranjeno. Sada mi je bilo jasno, što Bog od me ne želi: Molitvu i pokoru! Isprositi milost za obraćenje grješnika! Hrvati se s Bogom za slobodu Crkve.

Počam od onog jutra, prožeto je moje srce novim "gladom i žeđom", ne samo da se Bogu svidim, da se usavršim, već glađu i žeđom, gorućom težnjom da Božanskom Srcu predobijem duše.

Ovaj raspeti Isus lebdi uvijek pred mojim očima. Kao što onog jutra, tako i danas , On uvijek podržava moju revnost, ne samo budnu, već je sve više raspaljuje, ne samo da vapim, nego i radim na spasenju duša. Ona čini, da uzdišem za posljednjim časom svoga života,

da uzmognem pred Božjim prijestoljem utažiti svoju žarku težnju, svoju žeđ za dušama.

U ožujku 1890. upitala me je gospođa de Savigny, bi li ju htjela pratiti na njezinim putovanjima. Namjeravala je posjetiti svoju kćerku u samostanu od Pohođenja i neke svoje sestre, a Anica njezina kćerka, treba da ostane kod kuće. Rado sam na to pristala, i dne 12. ožujka započeo je moj život putovanja. Najprije smo išle u Bavarsku, Zangberg, u samostan Pohođenja. Tamo smo bile od 15. do 24. ožujka. Gospođa de Savigny bila je skoro čitav dan na klauzurnoj rešetki kod svoje kćerke. Mnogo sam molila u dragoj samostanskoj crkvi, ali uvijek ipak nisam mogla moliti. Osim obroka, koje smo uzimale zajedno ispred rešetaka i u sobi za razgovor u društvu sestre, bila sam prepuštena sama sebi. U toj osamljenosti zamolila sam sestru, koja nas je posluživala, sestru Armelu, laiku, da mi donese nekoliko knjiga za čitanje. Odmah mi je udovoljila želji, jer čim sam se vratila iz kapelice, našla sam na stolu dvije knjige. Jednu o Srcu Isusovu, a druga je bila Život sv. Terezije od Isusa, koju je napisala ona sama, a preveo Schwab.

Pomislila sam: zašto nije donijela koju drugu knjigu, nego baš životopis sv. Terezije, i stavila sam je na stranu. Zatim sam se s velikim zanimanjem zadubila u knjigu Srca Isusova, ali nisam je mogla stalno čitati. Zato sam nakon nekoliko dana, doduše nerado i samo s toga što ništa drugo nisam imala za čitati, uzela u ruku Život sv. Terezije. Počela sam listati, počela sam čitati, čitati i čitati,

čitala sam - o, koje bi riječi mogle iskazati, što sam osjećala? Našla sam svoj ideal: Moje tako strastveno srce zanijelo se je žarom ljubavi za sv. Tereziju, a čije ime do sada nisam htjela ni da čujem.

Divan je Bog, čudesno je upravljanje Njegove providnosti! Nitko u Zangbergu nije doznao o mojoj sreći. Bog i ja, samo Bog i ja, poznajemo milost, koju mi je u onim danima, u onoj kapelici udijelio. Da, nedokučivo je Božje milosrdje i ljubav.

- Karmel i samo Karmel! Tamo sam morala ići. To je sada bio cilj mojih želja. Ta poniznost, ta ljubav prema Bogu! Sveta je Terezija postigla cilj, za kojim sam ja težila. A ta junačka odvažnost! Sve na njoj, ovoj velikoj ženi i svetici, zanijelo me i oduševilo me toliko, da mi je i ona napast, koja me je pratila kao sjena, bila manje neugodna.

Nisam ni najmanje sumnjala o privoli P. Fäch-a, da stupim u Karmel. Bila sam posve sigurna, da je to moje zvanje, da ću tamo naći što tražim. Makar bila primljena samo kao laika. Moja mi je fantazija prikazivala život ovakove sestre, vrlo privlačnim. Preko dana posvršavala bih sve kućne poslove, mislila sam, jer hoću da postanem služavka sviju, kao nekad u Kölnu u samostanu ali noću htjela sam boraviti kraj presv. Sakramenta u kapelici, kraj moga Ljubljenoga.

Moja je strpljivost bila stavljena na kušnju, jer gospođa de Savigny nije htjela, da se direktno vrati u Berlin, već htjede, da još prije posjeti župnika Kneipa u Wörishofen-u, i još nekog u Hildesheimu.

30. užujka otputovale smo iz Münchena opet prema sjeveru i stigle smo noću u Hanover. Nakon kratkog odmora odvezle smo se drugog jutra na sv. Misu u crkvu sv. Klare. 31. ožujka pao je baš jedan od moja tri pričesna dana. U ono se vrijeme nije dobila dozvola, da se može tri puta tjedno pričestiti, nego su dani bili točno određeni. Prisustvovale smo dakle u crkvi svete Klare svetoj Misi. Sestre u Kölnu išle su prije svete Mise na sv. Pričest, a ovdje prije sv. Mise nije išao nitko. Iza pričesti svećenikove, opet nitko, pa sam mislila, da je ovdje običaj da se pričešćuje iza sv. Mise. Iza završene molitve išla sam pred pričesnu klupu. Sad sam na svoje veliko zaprepašćenje vidjela, kako je svećenik, umjesto da otvori vratašca tabernakula, da utaži moju goruću čežnju za sv. Pričesti, mirno i neobazirući se na mene pošao u sakristiju. Nekoliko časaka kasnije došao je sakristan i rekao mi: "Ovdje se sv. Pričest dijeli samo za vrijeme sv. Mise". Vratila sam se na svoje mjesto i rasplakala se gorko.

Dobru gospođu de Savigny dirnula je moja bol toliko, da se smjesta odvezla sa mnom k sestrama sv. Vinka i tu ispripovijedi poglavarici moju žalost. Sada, na moju najveću radost, došao je za nekoliko časaka, kućni kapelan i utišao čežnju moga srca.

Saopćila sam ovo mojim dragim sestrama stoga, da se one srdačno zahvale dragom Bogu, što im je tako olakšao primanje sv. Pričesti, i što se mogu pričešćivati ne samo tri puta tjedno nego svaki dan. Ali ovime bih ih htjela podsjetiti na veliku odgovornost što je

imadu. Promislite dobro - kome je mnogo dano od toga će se i mnogo tražiti!

Strah i trepet ispunio je moju dušu kadgod sam dobila koju milost, a pogotovo ovu: Kad sam dobila dozvolu, da se smijem svaki dan pričešćivati, koju mi je dao P. Rütgen Isusovac u Sittardu godine 1898. To zapravo i nije bila dozvola, jer se takva šta nisam usudila moliti, nego mi je sam naredio da se pričestim svaki dan. Tako su minule sve napasti i muke, koje sam pretrpjela u Kölnu upravo radi svete Pričesti i moja je težnja za presvetim Sakramentom bila utažena. Srce mi je uzdrhtalo s te milosti, koje sam se smatrala nedostojnom, ali koju sam primila svesrdnom zahvalnošću.

Čim sam se vratila u Berlin, potražila sam P. Fäh-a i zatražila njegovu dozvolu, da stupim u Karmel.

Dočim sam ga ugledala i pozdravila, počnem odmah svojom običnom živahnošću: "Našla sam svoj samostan! Moram u Karmel. Čitala sam život sv. Terezije i ne mogu reći ništa drugo, nego da sam je veoma zavolila, i ne želim ništa drugo, nego da postanem njezinom kćerkom."

Dobri me Pater mirno sasluša, a onda reče: "To nije vaš poziv! Bog vas je sam odgojio za jednu određenu svrhu. Kad bih znao vrata samostana, gdje vas Bog želi imati, smjesta bih vas tamo odveo, ali ih ne znam. Molimo i Bog će svoju volju očitovati. A o vašem redovničkom zvanju ne sumnjam ni malo." Još nadoda: "Sačekajmo i molimo." A onda još i ove značajne riječi: "Bit ćete također i kćerka

sv. Terezije."

Kasnije mi je pisao P. Fäh iz Brazilije, kamo je bio premješten u listopadu 1890., da me onda nije htio više poticati jer da je sve prepustio dragom Bogu, ali bilo mu je jasno da Bog od mene traži, da sama osnujem jednu redovničku zajednicu, jer Bog si obično sam odgaja svoje "oruđe". Na koncu mi kaže: "Šteta, što se onda niste izjasnili kad sam vam to učinio tako lakim".

No kako bih ja mogla naći riječi za onu napast? Ta ona mi se činila najvećim grijehom. Osuđivala sam sve misli, koje su mi dolazile, da osnujem redovničku obitelj, osuđivala sam ih kao grijeh oholosti i nadutosti kad sam im samo malo popustila, zato sam se neprestano protiv njih borila.

Borba je nadalje ostala moja sudbina, a Bog je mene nevrijedno oruđe, Njegova Božanskog Veličanstva, neprekidno izgrađivao. Pa i ova putovanja s gospođom de Savigny, bila su od velike koristi za moju budućnost, koja je još tada bila zastrta dubokom tamom. Na tim putovanjima upoznala sam ne samo kraj i ljude, nego i različite redove i kongregacije, što mi je bilo od mnogo veće vrijednosti.

U kolovozu 1890. odazvala se je gospođa de Savigny pozivu svoje sestre gosp. grofice Sch. u Insbruku. Na putu tamo svratismo se na kratko gospođi grofici Schmising u Mariaschein kod Teplitz.

Kratki boravak ovdje ostao mi nezaboravan. Prigodom jedne šetnje kočijom, posjetili smo crkvu u Krupki (Graupen), čiji su zidovi još tada bili slikani starim freskama, koji

su na dirljivi način prikazivali muku Bož. Spasitelja.

Prispjevši u Insbruk, požurila sam se već prvog jutra, da pronađem jedan samostan, u kojem se održavaju duhovne vježbe za gospođe. Prije 26 godina Berlin nije bio kao danas gdje je svakom lako prisustvovati duhovnim vježbama.

Toliko sam već bila čula o duhovnim vježbama, te sam težila za tim da ih sama jednom obavim. Nadala sam se, da ću u ovom potpuno katoličkom gradu, lako ispuniti svoju želju.

Nakon dugog traženje, našla sam jednu veliku zgradu, koja mi se činila kao samostan i tek što sam povukla zvono, otvorila su se vrata, a iza rešetaka pokaže se jedna redovnica. Upitala sam je, da li znade za samostan, u kojem se obdržavaju duhovne vježbe za gospođe. Odgovorila mi je: "Kod nas se drže duh. vježbe, sinoć su započele i više se nitko ne pripušta."

Molim vas draga sestro, upitajte, da li bi ipak mogla dobiti dozvolu da im smijem prisustvovati, jer sam tek sinoć stigla iz Berlina, a tamo nema prilike za duhovne vježbe.

Dobra je sestra otišla. Za kratko se vrijeme vrati i povede me u sobu za razgovor. Tu me je čekala Časna Majka glavarica, kojoj sam izrazila svoju veliku težnju za duhovnim vježbama i kako sam baš sinoć sigla. Kazala sam joj, kako me je Božja providnost dovela do njihovog samostana, te sam je molila, ne bi li se mogla učiniti iznimka sa mnom.

Časna Majka glavarica je bila tako dobra i moju molbu saopćila P. Stentrup-u S.J., koji

je držao duh. vježbe. Moja je molba bila uvažena.

Gdja de Savigny dala mi je takodjer svoju privolu i tako sam započela svoje prve duhovne vježbe, koncem kolovoza 1890. Što da o tome kažem? Bila sam neopisivo ushićena, dirnuta do u dno duše i neprestano sam plakala.O koliko sam suza prolila tamo u toj uršulinskoj kapelici! Ništa nisu za mene značile onih sto tinu gospođa koje su me okruživale, nisam ih uopće opažala. Bog i ja i ništa i nitko drugi nije za mene postojao. Ovaj dobri Bog prosvjetljivao je moju dušu, ganuo je i raspalio je novom revnošću, da za sv. Crkvu trpim i radim.

Suze pokajnice curkom su curile niz moje obraze radi mojih grijeha, koji su Bož. Spasitelju prouzročili Njegovu gorku muku na križu, kao i radi toga, što nisam već prije molila, da budem primljena u novi raj - u svetu Crkvu. Nisam li trebala više istraživati,više se truditi da pronađem put k njoj?

Ne manje suza zahvalnica prolijevala sam radi neizmjerne Božje dobrote i ljubavi, kojom je tragao za svojom siromašnom ovčicom , koja se rodila u pustinji zablude, hodao je za njom dok je nije našao, oslobodio je od trnja i priveo k svome stadu. Božje se Srce prelijeva samilošću i ljubavlju! O kad bi svi ljudi to spoznali, kako bi bili sretni! Uronimo u ovo more u ovaj Božanski izvor ljubavi , pa ćemo svi prolijevati suze pokajničke i suze zahvalnosti.

Nije li me Bog doveo u Insbruck samo zato da očistim svoju dušu. Božja me je ljubav

osvojila svojom milošću. Da, mogu reći,da sam sve ovo vrijeme od nekoliko tjedana, koje sam tada proživjela u Insbrucku, provela uživajući blažene slasti u Srcu Isusovu. Bila sam opet kao ono u Kölnu, opajana nektarom Božje ljubavi, uživajući rajsko blaženstvo. Da li me je Bog htio ojačati za budućnost? Još me srdačnije sjediniti sa svojim Božanskim Srcem?

. . .

Nakon kratkog boravka u Berlinu, kasno u jesen iste godine 1890. otišla je gospođa de Savigny u Bonn na Rajni, da tamo posjeti svoju udatu sestru gospođu von L. Radosno sam se odazvala njezinu pozivu da je pratim, jer sam tako opet došla u svoj dragi Reinland.

U Bonnu smo tada stanovale u jednom penzionatu. I ovdje sam mogla prilično slobodno raspolagati sa svojim vremenom, jer je gospođa de Savigny posvetila veći dio dana gđi. v. L. osim vremena obroka, koje je uvijek provela sa mnom u ugodnoj zabavi u penzionatu, ali u vlastitoj sobi.

Duhovne vježbe u Insbrucku, koje su trajale samo nekoliko dana, kao i sve udijeljene mi milosti, nisu me oslobodile od moje poznate napasti. U nadi, da ću se osloboditi tih svojih oholih misli, odlučila sam, da ovdje sama za sebe obavim trideset dnevne duhovne vježbe. Vođa tih mojih duhovnih vježba bila je knjiga od P.J. S.J. o trideset dnevnim duhovnim vježbama. Iz početka je išlo sve dobro, ali što sam išla dalje to je napast bivala

sve jača i nesavladiva. Borila sam se do skraj
nosti - trpeći i šuteći.

U siječnju 1891. razveselila me veoma je
dna vožnja u Aachen.

Moja žarka ljubav prema svetoj Majci Te-
reziji probudila je u meni želju, da barem
jednom vidim jednu od njezinih kćeri.

Gospođi de Savigny govorila sam već o
tom još u Insbrucku. Ali tek što sam izrazila
svoju želju, zalile su suze dragu staru gos -
pođu i ona mi sva zaprepaštena reče: "Vidim
da i vi namjeravate otići u samostan, a vi
ste bila prva sunčana zraka koja je obasjala
moj životni put, otkako je umro moj suprug".
Tješila sam je kako sam najbolje znala, ali o
posjetu u Karmel nisam više smjela govoriti ,
da je ponovno ne ražalostim. Unatoč tomu, Bo-
žja se Providnost pobrinula, da mi je ona sa-
ma, a da to nije ni htjela pomogla, da se mo-
ja želja ispuni. Bilo je to ovako:

Sestra gospođe de Savigny, bila je kao
redovnica Sacre - Coaur, umrla u Bl. kod Aach
ena i tamo bila pokopana. Grofica je htjela
da posjeti njezin grob. Zbog toga smo odsjele
u Aachenu u jednom hotelu, posve blizu stolne
crkve. Bila je nedjelja i ja sam kao obično o
tišla na svetu Misu. Vrativši se kući zajutar
kovale smo zajedno sa gospođom de Savigny, a
iza toga smo tako živahno razgovarale, da uop
će nismo gledale na sat i tek nam je zvono
stolne crkve najavilo početak svete Mise. Kako
gđa de Savigny još nije bila kod sv. Mise, vr-
lo se zabrinula da ne zakasni. Stoga se po-
žurismo u stolnu crkvu, no tamo je stajalo
natiskano na vratima mnoštvo ljudi. Gospođa

se zaprepasti i u velikom strahu, da ne osta-
ne bez sv. Mise, stane si probijati put kroz
mnoštvo i za nekoliko trenutaka nestane je
ispred mojih očiju. Kao munja sinu mi u tom
času misao: Sad u Karmel! Smišljeno, učinjeno!

"Molim, kojim se putem ide u Lousberg?",
pitala sam jedno za drugim, dok nisam konačno
povukla samostansko zvono i rekla sestri vra-
tarici: "Ja sam iz Berlina i vrlo sam velika
štovateljica sv. Terezije, pa bih vrlo rado
vidjela jednu od njezinih kćeri, ali nažalost
imam samo malo vremena na raspolaganje".

Nekoliko trenutaka kasnije odvele su me
do rešetaka i predamnom stajala je u punom
sunčanom sjaju jedna kćerka moje ljubljene
svete Terezije i - o čudo, isto "smeđe", ova
posebna karmelska boja, koju je ona prikaza
nosila, vidjela sam opet! Radost, neopisiva
radost, prostrujala je mojim srcem.

Kao prvu dužnost zavjetovala sam posluš-
nost, a P.F. S.J. rekao je: "Karmel nije vaš
poziv", ali on je pritom mislio na korne ses
tre pomislila sam. Možda bih ja ipak mogla bi
ti sestra laika? Takove i slične misli ispunja
le su moju dušu, kada sam se puna zahvalnosti
žurila natrag. Sve je dobro prošlo i moj po-
sjet Karmelu ostao je posve u tajnosti.

Nekoliko dana kasnije nalazile smo se o-
pet u Bonnu, a ja sam bila u neizmjernim muka
ma. Nisam više znala što da počnem. Samo onaj,
koji je pretrpio slične duševne muke, može si
predstaviti ove moje dvogodišnje patnje. Nakon
velikih duhovnih vježba nisam više bila u sta
nju ne zapažati misli, koje su me burno zao -
kupljale, mislila sam svakog časa, da sam na

njih pristala, a smatrala sam ih teškim grijehom. Ni za čitav svijet ne bih bila htjela svojevoljno učiniti niti jedan laki grijeh, ne, niti jednu pogrešku.

Kad je nevolja bila najveća, približava la mi se pomoć. U Bonnu sam imala prijateljicu gospođicu v. Dirking. Pričala mi je, da ima jednog vrlo dobrog ispovjednika, i pitala me ne bi li i ja jednoć pošla k njemu. On da je župnik u jednom predgrađu Bonna. Pristala sam. I tako smo jednog dana pošle vani na selo. U jednoj maloj seoskoj crkvici našla sam liječnika za svoju dušu, vlč. župnika Westenberga. Bilo da je moja muka dosegla vrhunac, ili da je on od Boga primio ključ za moju dušu, svakako sam mu rekla i tužila mu se na toliki moj strah, na tolike moje muke, borbe, napo re, da se riješim ovih oholih misli, koje me muče tolike godine. Kad sam završila svoju op tužbu, čula sam na svoje najveće začuđenje, da to nisu nikakove napasti i da se dulje ne smijem opirati "milosti".

Kao orlu koga su razriješili njegovih spona, tako je bilo meni. Vinula sam se na krilima ljubavi u visine do Božanskog Srca, gdje sam našla svoj mir!

Koliko je bila velika moja patnja ovih godina, toliko je sada bilo veće moje veselje i blaženstvo. No moja goruća težnja da Bogu služim kao redovnica u "trpljenju i ljubavi", trebala se ipak ispuniti.

Evo me, Gospodine, što želiš da činim? Pripravno je moje srce! Takve i slične uzdahe slala sam sad neprestano pred Božje prijestolje.

Došla je korizma. Postiti i moliti, bila mi je slast, ništa mi nije bilo teško. Rano u jutro pošla bih u stolnu crkvu. Kasnije bih doručkovala sa gospođom de Savigny. Popila bih samo šalicu crne kave, zatim sam pratila gđu de Savigny na posljednju misu. Od 12 do 1 razmatrala bih u crkvi Srca Isusova. Ručak je bio u jedan i pol. Nakon kratkog čavrlja nja posjetila bih gospođicu v. Dirking, ili ona mene. Često puta bi hodočastile k jednoj čudotvornoj slici Naše drage Gospe. Sada sam smjela otvoreno govoriti o svojim planovima, ali ja sam to činila samo u toliko, koliko se je odnosilo na dječji Dom. U sebi sam se nada la, da će gospođica v. Dirking zajedno sa mnom izvesti taj posao, ali se moja želja nije mogla ispuniti, jer ju je priječilo njezino slabo zdravlje.

U to vrijeme, u travnju 1891. jednoga sam se dana, stojeći kod prozora, divila izlazu sunca. Odjednom mi padne na pamet svrha i ime novog zavoda. Bojeći se, da sve to ne ću moći zapamtiti, zabilježila sam odmah sve kako slijedi doslovce:

SLUŽBENICE BOŽANSKOG SRCA ISUSOVA
POSVEĆUJU SE BOŽANSKOM SRCU:

I. u naknadu,
II. za vlastito posvećenje,
III. na službu za spasavanje duša.

I. u naknadu: Napose za sva obeščašćivanja, za pogrde, koje se nanose Božanskom Srcu bezvjerstvom i krivovjerstvom, a osobito nijekanjem Božanstva Sina Božjega, koji je za

nas postao čovjekom, da Bog u svome milosrđu prestane i nadalje kažnjavati djecu radi prestupaka njihovih otaca, da pošalje Duha Svetoga, Svijetlo istine, onim dušama, koje su rođene u tami.

II. za vlastito posvećenje: Božansko Srce udostojat će se posvetiti u svojoj službi samo onu dušu, koja teži za većim savršenstvom. Utoliko, ukoliko bude stupala putem savršenstva t.j. putem samoodricanja i samoprijegora, žrtve i poniznosti počivat će blagoslov Božanskog Srca na njoj i na njezinom djelovanju.

III. na službu za spasavanje duša: 1. posjećivanjem obitelji u kućama siromaha, bolesnika i zapuštenih. Podržavanjem društava za djevojke, gospođice i djecu. 2. odgoj djece, ali samo iz puka, tako da se nikada ne održaje službena školska obuka.

Službenice Božanskog Srca Isusova neka nastoje, da djeci što savršenije nadoknade roditeljski odgoj.

Djeca, koja treba da budu primljena: siročad, nezakonito rođena, siromašna, napuštena i t.d., neka se njeguju materinskom ljubavlju.

Onoj djeci, koja žive u svojim obiteljima, neka Službenice Božanskog Srca služe: 1. u zabavištima u kojima će boraviti djeca ispod šest godina, od jutra do na veče. 2. u skloništima, u kojima školska djeca mogu sprovesti svoje slobodno vrijeme, dječaci kao i djevojčice, naravno posve odijeljeno. Kad djeca svrše svoje školske zadaće, treba ih zabaviti igrom i ručnim radom.

Za djecu, koja su posve povjerena njezi sestara, kao i onu koja se preko dana kod njih nalaze, neka traže naplatu, gdje i ako je to moguće. No nikada ne smiju odbiti onu djecu, za koju ne bi imao tko plaćati.

Gdje mjesto i prilike dopuštaju, neka se urede penzionati za gospođe - sada, 1925. nazvani staračkí domovi. - U ovima neka se omogući odraslim djevojkama, da izuče finije kućne kao i kuhinjske poslove

Bonn, travnja 1891.

Svršila je korizma, a s njom i moja neprestana glavobolja, koju sam si pribavila "nerazumnim postom", kako sam ga kasnije nazvala. Bog nikada ne traži od nas, da mi, razumom obdareni stvorovi, nerazumno radimo. Tko postom škodi svome zdravlju, ili se učini nesposobnim za rad, tada to nije nikakva Bogu ugodna služba.

Bogu je milo: održati se duševno i tjelesno svježim i zdravim i sposobnim za rad u ovo vrijeme, kad je žetva zrela, a nema poslenika, koji bi nebrojene duše predobili Božanskom Srcu.

U staro vrijeme bilo je to drugačije. Mislim da je Bog kod mene to pripustio zato, da mogu kasnije iz vlastitog iskustva prosuditi, koliko mi možemo postiti kod naše djelatnosti.

. . .

D o m s v. J o s i p a
Dom za beskućnike

Velika je tada bila moja želja, da započnem! Da barem započnem sa siromašnom djecom.

Napokon je došao tjedan iza Uzašašća, kad smo napustili Bonn, a vratili se preko Hildesheim-a u Berlin.

Odmah slijedećeg dana, posjetila sam prečasnog gosp. prelata dr. Jahnela, bilo je to 27. svibnja. Primio me je ljubeznim riječima: "Veselilo me je, da sam vas danas opet vidio kod pričesne ograde!" Ovaj doček veoma mi je olakšao iznijeti moju molbu, da smijem otvoriti dom za siromašnu djecu. Vidljivim interesom saslušao me je gosp. Prelat i odgovorio mi, da se već dulje vremena bavi tom osnovom, te da ga veoma veseli što želim osnovati takav zavod. "Prije svega, mora se potražiti kuća", bio je svršetak njegova govora.

Koje li zadaće! Tražiti kuću, a kad je nadjem tko će ju kupiti? Gospodja de Savigny poklonila mi je 700 maraka iz zahvalnosti, kako ona reče, za moju pratnju na putovanju. 100 maraka poslala sam iz zahvalnosti samostanu u Köln, gdje sam bila tako gostoljubivo primljena, a 100 maraka potrošila sam na sebe. Preostalo mi je dakle 500 maraka, a to je bilo jedva dostatno za najnužniji uređaj, za najmanji početak. Kako bih onda mogla kupiti kuću ili je samo iznajmiti? Ali brige na stranu! Trebalo je oživotvoriti Božje djelo, nije spa-

dalo na mene, da se zabrinuto pitam: odakle ću uzeti sredstva. Osim toga posve sam se pouzdala u pomoć sv. Oca Josipa, a dosada moja molitva k njemu nije nikada bila uzaludna.

Na sjevernoj strani grada, u predjelu siromaha, počela sam tragati za podesnom kućom. Bez ikakovog iskustva kako se dolazi do kuća, lutala sam naokolo dan za danom, ali naravno posve uzalud.

Uz to sam marljivo izrađivala prvu opremu. Priredila sam sve za šestero djece, ali tim je moja blagajna bila skoro posve iscrpljena.

Prošao je mjesec Srca Isusova i još nije bilo izgleda za kuću, koja bi mi odgovarala. Da, u izgledu nije bilo ni kuće ni pomoćnice.

Približavao se 2. srpnja. Taj je dan postao danom milosti za mene i za čitavu moju redovničku obitelj. O, to moje nikada ne presahlo vrelo utjehe i pouzdanja! Uvijek se nanovo raspaljuje moje srce u ljubavi i zahvalnosti i u novoj čežnji za trpljenjem, za borbom, za radom, za djelom, koje mi je Bog u Svome milosrđu povjerio za kratko vrijeme, da ono bude posve prema Božjoj volji oblikovano i da se tako dalje razvija.

Dne 2. srpnja 1912. pisala sam u Rocca di Papa o tome ovako: "Danas stojim na brežuljku, kojega sam tada dne 2. srpnja 1891. gledala. Stojim li na ulazu gornjeg vrta i gledam li iznad naše kapelice vrh brijega, tada često skoro uvijek, iskrsne pred mojim očima viđenje, kojeg sam onog milosnog dana gledala: vidjela sam Božje Veličanstvo, Boga Oca u oblačima u neizmjernom sjaju, upravo preda mnom,

ali u visini. Ruka, desna ruka Nebeskog Oca počivala je na lijevom uglu jednog velikog zlatnog okvira, u kojemu je na srebrnoj pozadini ležao veliki križ. Križ je bio velik, vrlo velik i izvanredno umjetnički izrađen iz zlata i srebra. Spustivši svoj pogled s križa, vidjela sam na čitavom brežuljku, na čijem sam se vrhuncu nalazila, veoma mnogo sestara u našem habitu (onako kako sam u Kölnu gledala onu sestru u viziji). One su pjevale "Te Deum", jer sam postala njihovom poglavaricom.

Vrlo začuđena gledala sam gore Bogu Ocu i opazila sam, kako dragi Bog drži lijevu ruku s ispruženim kažiprstom postrance prema gore. Pogledam tamo i opazim lik Božanskog Spasitelja isto onako kako sam gledala i Boga Oca, kako me gleda s izrazom nebeske dobrote i ljubavi. Lice Spasiteljevo bilo je slično slici slikara Oer-a, koja je bila izrađena prema viđenju jedne sestre Vječnog klanjanja u Insbrucku.

Prožela me neopisivo blažena slast i sva u čudu pitala sam se: "Što to znači?" Bez riječi, u času mi je bilo sve jasno: "Osnuješ li mi ovaj red, uzmeš li na sebe patnje, koje prikazuje ovaj veliki križ, tada će moj Sin biti tvoja velika plaća".

A jedna od redovnica reče mi još: ako budem i nadalje tako radila, da ću naskoro umrijeti. A ja sam odgovorila: "Ne ću umrijeti prije, nego budu Službenice Božanskog Srca raširene po čitavom svijetu." Kad sam se probudila plamtjelo je moje srce blaženim žarom ljubavi i cijeli sam se dan osjećala, kao da

sam samo tijelom na zemlji, toliko blaženstvo me je ispunjalo.

Žurila sam se u crkvu sv. Hedvige. Iza toga posjetila sam svoje siromahe, a kad sam se vratila, rekla mi je gđa de Savigny, da je kod nje bio gosp. prelat Jahnel, ali da njegov posjet nije namijenjen njoj već meni. Kako me nije našao kod kuće, rekao je neka bi sutra došla k njemu.

Slijedećeg dana, 3. srpnja išla sam puna nade k njemu. Nakon ljubeznog pozdrava, saopćio mi je gosp. Prelat, da za početak imade kuću, samo ako imam pomoćnica. Dobila sam adresu! Malu staru kuću, u kojoj su u nekim prostorijama stanovali vrlo čudni ljudi. Osim dviju soba i kuhinje bile su zauzete sve prostorije. Osim toga rekao mi je upravitelj kuće, da kao što on tako i ostali stanari imadu ugovor još na dugo vremena, a sigurno nitko od njih ne će iseliti dok ugovor ne isteče i t.d.

Tim danom 3. srpnja počeo se polagano spuštati križ na moja ramena. Prigrlila sam ga s ljubavlju i zahvalnošću, kao prijatelja, za kojim sam dugo čeznula. Ovaj me vjerni prijatelj do ovog časa nije napustio, a i nikada mi nije postao dosadan. Ne, što sam više osjećala njegovu prisutnost, to mi je postajao milijim, jer sam ga uvijek smatrala najvećim dokazom Božje ljubavi, a rekla bih "povjerljivom Božjom ljubavi" prema mojoj duši.

Čudesno okrijepljena, te prožeta novom revnošću i pouzdanjem radi viđenja u snu i ponude kuće sa strane gosp. Prelata na isti dan, pošla sam hrabro na djelo i to posve sama.

Gospođi de Savigny nisam smjela ništa govoriti o svojem naumu, jer bi se ona bojala da će me izgubiti. Međutim sam se savjetovala sa gospođicom Anicom i ispripovjedala joj svoju brigu radi kuće i saradnica, te kako bi se moglo maknuti one nepoćudne ljude iz kuće, tako i o drugim vanjskim stvarima. Ali milosne dokaze Božje ljubavi čuvala sam u svome srcu.

Otkako je otputovao P. Fäh, bio je P. Frina moj ispovjednik. Njemu sam saopćila dozvolu gosp. Prelata, koju mi je dao da osnujem dječji dom. Zamolila sam ga istodobno, da bi na 2. kolovoza posvetio mali stan. Na brzu ruku uredila sam dvije sobe i kuhinju, za njegovateljicu, jednu djevojku i prvo troje djece.

U nedjelju ne znam je li bilo 1. ili 2. kolovoza došla je majka s njezino troje djece po mene u Dorothen-Strasse u stan gđe de Savigny i malo zatim vozila sam se s njima u prilično udaljenu Pappel-Allee. Odmah iza našeg odlaska stigao je P. Frins, posvetio mali stan i molio s nama pred malim kipom naše drage Gospe "Lauretanske litanije."

To je bio početak domova sv. Josipa, iz kojih je tada godine 1898. proizašao Karmel Bož. Srca.

Domala su neke od onih obitelji, uz malu odštetu, iselile iz svojih stanova, ali onaj, što je stanovao u najboljem dijelu kuće, nipošto nije htio da iseli. Isto tako nisu htjeli da izidu 2 muškarca i dvije žene, koji su stanovali u jednoj polovini podruma. Bili su vrlo sumnjivog vladanja, htjeli su na svaki način, da ostanu u toj kući još dvije godine.

Mnoge nutarnje i vanjske patnje zadnjih godina, kao i pretjerani post, tako su uzdrmali moje zdravlje, da mi je liječnik kojega je gospođa de Savigny pitala za savjet, odredio putovanje u Taunus. Na moje nemalo iznenađenje i veselje preporučio je i gđici Anici Savigny isti oporavak. Ona je naime trebala piti iz zdenca Nauheim-a, dok sam ja trebala samo odmora.

Međutim se dječji Dom povećao za dva stana, a broj djece popeo na 15, koje sam pod zaštitom moga dragog sv. Josipa, prepustila njegovateljici.

Radosno smo otputovale u Taunus i nadale se tajno, da ćemo tamo dobiti "veliku svotu novaca" za gradnju Dječjeg Doma. Jedva smo bile dva dana u Nauheimu, gdje sam se ja osjećala vrlo loše zato sam bila sretna, da je već trećeg dana stigao brzojav od gospođe de Savigny da idemo u Königstein, jer Anica može piti vodu iz tamošnjeg izvora, a meni će Königstein bolje odgovarati. Mučilo me vrlo jako zujanje u glavi. Radi toga smo potražile sobe blizu jednog malog potoka, čiji je žubor nadjačavao ovo moje zujanje i veoma mi prijao.

Slijedeći dani bili su dani odmora i molitve. Divni tjedni odmora i kao stvoreni za stjecanje nove snage za budućnost, koja je još uvijek ležala predamnom zavijena maglom.

Moram se sjetiti moga oproštajnog posjeta kod gosp. Prelata. Berlin je 1891. imao samo malo crkva. Predšasnik prelata Dr. Jahnela uzdržavao je par crkva uračunate još dvije garnizonske crkve i smatrao je, da je to posve dosta.

Mnogi su ljudi trebali jedan do dva sata da pohode crkvu i prisustvuju sv. Misi. Svi prigovori mnogih vjernih katolika nisu mogli sklonuti prelata, da promijeni svoje mišljenje. No Bog se smilovao siromašnim katolicima i poslao im Dr. Jahnela, kao kneževsko - biskupskog delegata i prepošta crkve sv. Hedvige u Berlinu; kasnije je dobio naslov - prelata -. On je bio otvorena i oštra karaktera, a njegovo promjenljivo raspoloženje potjecalo je od bolesnih jetara; ta mu je bolest prouzrokovala mnoge muke i rano ga spremila u grob. Ja sam ga dobro poznavala. - Kušala sam njegovu očinsku ljubav i milost, ali isto tako i njegovu nemilost bolno podnosila. Mnogo sam ga cijenila unatoč svega toga i teško mi je bilo gledati kako ga ne shvaćaju. Za Berlin je bio oruđe u rukama Božjim, te mu katolici Berlina imadu mnogo zahvaliti.

Godine 1888. došao je ovamo i jedva što je upoznao položaj katolika i potrebe crkve, energično je započeo djelo i pribavio pomoć. Dao je potražiti velike prostorije, lokale, radionice i drugo, brzo ih dao preurediti za kapele, uredio kurije, iz kojih su za kratko vrijeme nastale župe. Prelat Jahnel imao je namjeru, da sakupi katolike i da ih trgne iz pospanosti i svima da omogući pohađanje sv. Mise.

Poznavala sam dakle revnost gosp. Prelata i stoga sam se usudila kod svoga oproštajnog posjeta zamoliti dozvolu, da smijem u Dječjem Domu urediti kapelicu, čim stanari napuste kuću, jer najbliža kapela je pola sata daleko. Osim toga živjeli su u susjedstvu

mnogi Talijani, koji nikada nisu išli na sv. Misu. Ali, što sam učinila? - Strogim glasom reče mi Prečasni: "Smatrao sam vas pametnom o sobom, a vi mi eto dolazite takvim planovima! Kad biste mi time došli za pet godina, bilo bi nešto drugo; ali ne sada, kad jedva možete uzdržavati djecu. Kako ćete urediti kapelicu? I odakle mislite dobiti svećenika?"

Ove riječi gosp. Prelata utvrdile su me još više u tome, da šutim o planovima Božjim, koje mi je Gospodin Bog Otac povjerio o svome djelu.

Bila sam čvrsto odlučila, da bez presv. Sakramenta ne ću preseliti u Dječji Dom. Stoga je moja glavna molitva u ovom mjesecu glasila: "Dođeš li Ti, doći ću i ja". Bio je to uzdah čežnje i ljubavi. Spasitelj je razumio ove riječi i uslišao ovaj uzdah ljubavi, koji se je mnogo stotina puta k Njemu vinuo.

Ali sada natrag u Königstein. 25 minuta daleko od njega leži Falkenstein. Dražestan šumski puteljak vodio je k jednoj šumskoj crkvici, u kojoj se nalazila slika Naše Drage Gospe. Svaki smo dan hodočastile onamo tiho moleći krunicu. Moja je molitva naravno bila upućena na gradnju Dječjeg Doma sa kapelicom, a prije svega da dobijem presv. Sakramenat. Sve je još izgledalo nemoguće, ali Kraljica Neba sve može kod Boga sa svojim svemogućim zagovorom.

Veliku svotu novaca, koja je bila potrebna za gradnju Doma, očekivale smo od jedne bogate gospođe, koja je živjela u Königsteinu. Ali kakvo smo razočarenje doživjele! Umjesto deset tisuća dobile smo 10 Maraka! Doskora smo

se utješile radi ovog promašaja. Iako nam boravak u Königsteinu nije donio novac za gradnju, to se barem naše zdravlje u ovim danima veoma popravilo.

Ovdje se sjećam jednog hodočašća k dva sata udaljenom Fischbach-u, gdje se nalazi jedna čudotvorna slika Presv.Trojstva. Moje osobito štovanje k Presv. Trojstvu, ponukalo me je, da Njegovom presvetom očinskom Srcu podastrem sve svoje prošnje gledom na ovo moje djelo i na sv. Crkvu, jer sam uvijek držala, da je gospodin Bog Otac začetnik povjerenog mi djela za spasenje duša.

Još jednom pođosmo pješice k Našoj Dragoj Gospi u Falkenstein, a zatim krenusmo kući. U Trieru bio je izložen sveti haljetak našega Božanskog Spasitelja, koji se tamo čuva, stoga smo usput učinile tamo jedan mali izlet. Bila je večer kad smo stigle u Trier. Kako je kanonik Huley bio vrlo dobro poznat sa obitelju de Savigny, otišle smo odmah k njemu upitati ga za savjet, kako bismo najlakše mogle dospjeti u katedralu. Tisuću hodočasnika napunjalo je trg pred katedralom; trebalo je vidjeti ovu jedinstvenu sliku u večernjoj tami - ono moleće mnoštvo - kako u svečanom redu polagano nestaje iza portala katedrale, nakon što je tri do pet sati obilazilo oko katedrale.

Kanonik nas je primio vrlo prijazno, a nakon kratkog razgovora pozvao nas je, da već u pet sati u jutro budemo pred katedralom; tamo je već naručio i neke druge gospođe. Mogli bismo zajedno s ovima prisustvovati sv. Misi i primiti sv. Pričest.

Jedva je izgovorio zadnju riječ, segne za svojim biretom i pozove nas, da ga slijedimo. Za nekoliko časaka nađemo se pred skrivenim pobočnim vratašcima stare časne katedrale. Msgr. je otključao i prije nego što smo očekivali, nađosmo se u slabo osvijetljenoj dupko punoj vjernika katedrali. Ovdje nam se pružio krasan i dirljiv primjer.

Visoko gore na jednom balkonu bilo je izloženo sv. Odijelo našeg Božanskog Spasitelja, okruženo morem svijetla.

Koja čuvstva su me prožela!... Gledala sam u duhu našeg Božanskog Spasitelja, kako je nekad obučen u ovo sveto odijelo, na našoj zemlji živio, radio i neiskazano trpio. Da, sve što su Evanđelisti u sv. Pismu pripovijedali o životu našeg Otkupitelja, ispunilo je moju dušu, moj duh i potreslo je moje srce.

Samo nekoliko časaka ostale smo te večeri na tom svetom mjestu. Msgr. H. je ustao, mi smo ga slijedile i kao što smo tajno kroz mala sakrivena vrata unišle, tako smo opet napustile katedralu.

Požurile smo u samostan sv. Josipa, koje ga je prije kratkog vremena osnovala sestrična gospođice de Savigny, grofica Schaffgottsch; kao redovnica zvala se majka Gertruda. Nakon srdačnog prijema, bile smo uskoro u živahnom razgovoru. Časna Majka pričala je o svojim poslovima i planovima, a ja opet o svojem malom dječjem domu, o jednoj siromašnoj radničkoj kući, na sjeveru Berlina, daleko od svake crkve i o svojoj velikoj čežnji, da mogu u njoj urediti kapelicu.

Tek što sam završila svoje opisivanje,

rekla je Časna Majka: "To je nešto za gospodi na Dasbach-a, on se uvijek interesira za sve što je novo." Odmah mu je poslala jednu kartu s pozivom, da je sutra posjeti.

Vlč. gosp. kapelan Dasbach odazvao se pozivu i oduševio se za ovaj još tako neznatni početak. Na kraju našeg razgovora, spomenula sam joj oproštajni posjet kod preč. Gosp. Prepošta i ponovila njegove posljednje riječi: "Kako ćete urediti kapelu i odakle uzeti svećenika?"

Odvratio mi je: "Imam sve potrebno: pa - ramente, misal i kalež jer sam za vrijeme kulturne borbe tajno misio u svojoj sobi. Moja će vam majka sutra sve donijeti. Čim se vratite u Berlin idite opet gosp. Prepoštu i recite mu, da imate sve potrebno za sv. Misu, a također i svećenika. Ili ću doći ja, ili koji drugi svećenik, svaki tjedan nekoliko puta u Pappel-Allee, da kod vas služi sv. Misu."

Moje iznenađenje, začuđenje i radost mogu se lakše zamisliti nego izreći!

A sad još nešto o svetom Odijelu našeg Spasitelja. Kako smo se dogovorili, stigli smo svi u određeno vrijeme pred katedralu. U 5 sati otvorio je Msgr. vrata i odveo nas svo me oltaru. U najdubljoj pobožnosti prisustvovalo je naše izabrano društvance sv. Misi u polutamnoj, sada potpuno praznoj katedrali.

Nakon zahvale odveo nas je prijazni preč. gospodin do kanoničkih klupa, gdje nam se uskoro prikazao rijetko dirljiv prizor.

Točno u 8 sati otvoren je portal blizu velikih stuba, koje vode na balkon i unutra je, što unišlo, a što bilo unešeno stotine i

stotine bolesnika i kljastih sviju vrsta. Svi su se uspinjali desnom stranom stepenica gore, zadržali se malo kod svetog Odijela, gospodin biskup ponajviše im je sam pružao sv. Odijelo da ga se dotaknu, a zatim su se vraćali lijevom stranom stepenica dolje. Bili su to sve sami bolesnici. Jedni su se s mukom vukli na štakama gore, druge su nosili na rukama ili strunjačama. Starci i djeca, muškarci i žene, mladići i djevojke. Sve ih je ovamo dovela nada i pouzdanje, jer su se često događala čudesna ozdravljenja u času dodira svetog Odijela.

Neko naročito uzbuđenje napunjalo je sva srca, također i naša, premda smo bili samo promatrači. Gledala sam u duhu Bož. Spasitelja, naš uzor milosrdne ljubavi, kako je jednom koracao zemljom okružen siromasima i patnicima svake vrste.

Puna oduševljenja, odlučila sam se, da ću novom revnošću pouzdanjem i ljubavlju žrtvovati se za povjereno mi djelo, da ću ubogima i djeci služiti samoprijegornom ljubavlju našeg Božanskog Spasitelja. Moja zadaća trebala je biti: otirati suze, liječiti duševne rane i nedužnu djecu privoditi Srcu Isusovu.

I ovo je svršilo, pa smo se vratile u samostan, da se okrijepimo. Iza toga smo posjetile još ostale crkve u Trieru.

Kao svi ostali posjetioci Triera želila sam i ja, da posjetim i dotaknem se svetoga Odijela. Stoga je trebalo da se priključimo s ostalim mnogobrojnim vjernicima, napornoj i dugotrajnoj procesiji. Gđica de Savigny pristala je na moju želju i tako smo tri puta ko-

racale trgom katedrale dok je konačno došao red i na nas, te smo tako po treći puta unišle u katedralu. Tu smo opet ponovo promatrale sv. Odijelo i mislile na Bož. Spasitelja. Zatim smo se pune srdačne ljubavi i zahvalnosti vratile u samostan sv. Josipa. Ovdje nas dočeka novo veselje; dobra gospođa Dasbach, majka gosp. kapelana, donijela je za vrijeme naše odsutnosti, sve što je gosp. kapelan obećao.

Slijedećeg jutra putovala sam kroz dražesnu dolinu Mosel-a i Rheine u Berlin. Jedva sam mogla dočekati slijedeći dan 11 sati, vrijeme razgovora sa gosp. Prelatom dr. Jahnel-lom. Konačno je došao čas i puna napetog iščekivanja, što će on reći na sve moje dobre vijesti, koje mu donosim, unišla sam u njegovu sobu.

Prečasni je ušao. Nakon kratkog pozdrava, započela sam sjajući od sreće: "Gospodine Prelate, molim, budite tako dobri i dozvolite mi, da uredim kapelicu, jer već imam sve što je potrebno". "A što sve imate?" odgovorio je. Sada sam pričala da sam bila u Trieru, gdje sam upoznala gosp. kapelana Dasbach-a, koji mi je poklonio sve potrebno za sv. Misu. Ne samo paramente, već i kalež i misal. On je to imao još iz vremena "Kultur-Kampfa", jer je potajno čitao sv. Misu. Sa izrazitim zadovoljstvom saslušao me je gosp. Prelat, ali se nije dao tako brzo osvojiti. "Glavna stvar vam još uvijek fali - svećenik -" Radosno sam odgovorila: "Imam i svećenika i to ne samo jednog, gosp. kapelan Dasbach dolazit će osobito nedjeljom, i Talijanima će držati talijansku

propovijed, a pozvat će i druge svećenike, da nekoliko dana u tjednu tamo služe sv. Misu. "A da li je stan slobodan?" "Ne to nije, ali dobijem li dozvolu za uređenje kapele, ljudi ću se lako riješiti, molim lijepo, da mi podijelite dozvolu"! "Ovu ne ćete dobiti, dok stan ne bude slobodan. Također ne ću prije pisati u Breslau po kamen za oltar".

Kako god sam radosno pošla u delegaciju, tako sam se žalosna vratila kući. Tužila sam se gospođici de Savigny, a i zbog toga što ljudi ne će da napuste stan dok ne dobiju 100 Maraka odštete. Na to mi je dobra Anica utisnula u ruku 100 Maraka. Jasno je da sam još istog dana pošla u Pappel-Allee i pregovarala sa stanarima. Bilo je koncem listopada, a oni su zahtijevali 14 dana vremena, da si nađu novi stan. Rekli su da će iseliti samo u nedjelju, jer običnim danom nemaju vremena. Sad sam s njima pismeno utanačila, da će, ako od nedjelje 14 dana isele, dobiti onih 100 Maraka.

Slijedećeg sam dana pošla opet gosp. Prelatu i saopćila mu da će ljudi ispraznit stan polovinom studena i da bih vrlo rado da kapela bude posvećena 8. prosinca; na kraju sam ga ponovno zamolila da piše po kamen.

"Dođite kad ljudi isele i kad stan bude prazan, onda ću pisati po kamen".

Jedna od soba, koje su bile posvećene 1. ili 2. kolovoza bila je prikladna za kapelu, ali onda bi djeca ostala bez sobe, dok se druge prostorije ne bi ispraznile i to one za koje su tražili onih 100 Maraka.

Međutim sam dala graditelju sve naloge,

kako i gdje da napravi luk za prezbiterij i naručila sve ostalo. Preporučila sam mu da radi što brže može, jer je 8. prosinca kapela trebala biti posvećena. Oltar je htio poklo - niti preč. P. Augustin Keller O.P. preko kojega sam došla do gospođe de Savigny. Kipovi Naše drage Gospe i sv. Josipa bili su mi obećani iz Kölna kao dar, a da svetkovina bude uzvišenija obećalo mi je nekoliko mladih dama, da će pjevati sv. Misu.

Konačno je došla nedjelja, kad su ljudi trebali iseliti. Bila sam tamo i čim se stan ispraznio, uručila sam im 100 Maraka i požurila odmah gosp. Prelatu - bilo je već 8 sati na večer - da ponovim svoju molbu.

"Sad možete kapelu urediti, a ja ću pisati po kamen, koji će za 8 do 10 dana biti ovdje".

"Gospodin Prelat će valjda biti tako ljubezan da sam posveti kapelu, molim u koje vrijeme? Tako da to još možemo objaviti".

"Dne 8. prosinca u 8 sati", glasio je odgovor. Zahvaljujući Bogu saopćila sam gosp. Anici de Savigny ovu veselu vijest, ali nikako još nisam mislila, da se sama preselim u Pappel-Allee. Nikako ne bih bila išla tamo, osim da tamo bude Presv. Oltarski Sakramenat. No tko bi se od nas samo usudio pomisliti na to kad je već dozvola za kapelicu toliko stajala. Najvećim interesom radilo se marljivo na dovršivanju kapele, jer je tih nekoliko tjedana letimice prolazilo. Mislim da je bio petak prije posvećenja, kad su prijateljski nam sklone mlade dame došle k nama. Naravno da se razgovaralo samo o posvećenju kapele.

Najednom upita jedna, "Ne bismo li mi mogle tada ići na sv. Pričest? Ah gospođice Tauscher, idite još jednom do gosp. Prelata i upitajte ga". To je rekla meni i ja sam ponovno pošla u delegaturu. Nakon što sam se ispričala da tako često smetam gosp. Prelata, saopćila sam mu odmah našu želju, da prilikom prve sv. Mise u Pappel-Allee smijemo ići na sv.Pričest. Nekoliko je časaka gosp. Prelat šutio, a onda reče: "Mislio sam da tamo ostavim Presveti Sakramenat". "Da", odgovorila sam i dodala "Hvaljen Isus". Potpuno nesposobna da izustim još koju riječ.

Bila sam kao izvan sebe. Nebesko me je blaženstvo ispunjalo. Da li je to moguće? Moja žarka želja da bude na jednom ispunjena? Duša mi je klicala u jedva shvatljivoj sreći.

Konačno sam stigla u Dorotheenstasse i jurila preko stepenica. Anica je bila kod kuće. Zagrlila sam je i sva blažena lijući suze radosnice šaptala sam riječi: "Dragi Isus će ostati"! Sjedinila je svoje suze radosnice s mojima svladana ganućem i zahvalnošću.

Nakon što smo se malo umirile podsjetila me je da brzo odem P. Augustinu Kelleru. Tek što sam mu saopćila svoju sreću i radost, rekao mi je mirno: "Gospođice Tauscher to je nemoguće!" Našto sam mu ponovo čvrsto i odlučno izjavila, da gosp. Prelat namjerava odmah ostaviti u kapelici Presveti Sakramenat. Tada reče P. Augustin: "Da, ovdje je sve moguće, ali još nije ništa uređeno za Presveti Oltarski Sakramenat. Moram odmah naručiti tabernakul, jer nam preostaje još samo dva dana za rad".

"A mi moramo brzojavno naručiti sve što nam još treba iz Kölna i Breslau i Münstera". Rekavši to odosmo radosno.

Pripreme su toliko ispunjale ono malo dana, da mi je preostalo samo malo slobodnog vremena da razmislim kako ću ostaviti ovu gostoljubivu kuću, u koju su mene beskućnicu tako ljubezno primili i postupali sa mnom kao sa članom obitelji. O jednom posvemašnjem rastanku nisam smjela gosp. de Savigny zasada ništa reći. Anica je smatrala, da bi bilo najbolje da zatražim dopust samo za par dana. Pričala sam gosp. de Savigny da će gosp. Prelat 8. prosinca posvetiti malu kapelu i u njoj ostaviti Presveti Sakramenat, te da ću stoga i sama na nekoliko dana otići onamo. Gosp. de Savigny bila je previše pobožna, a da mi iz ovog razloga ne bi dala dopust na nekoliko dana, "ali samo na nekoliko dana," - dodala je još jednom.

Napeto smo očekivali ciborij i sve ostalo, što je imalo stići izvana. U Berlinu se tada nije moglo ništa dobiti. Stvari su stizale jedna za drugom, a u ponedjeljak, 7. prosinca još kasno u večer kipovi Naše Drage Gospe i sv. Josipa.

Bilo je oko pola 10 sati u večer, kad sam još jednom ušla k Anici u sobu, da se od nje oprostim. Znale smo, da je blizu čas, u kojem će Bog uslišati moju molitvu: "Dođeš li Ti, doći ću i ja"! Još nekoliko sati i dugo očekivani čas je tu. Svitao je dan sreće i radosti.

Od jednom spopade me smrtni strah, bojazan, kojoj nema ravne, zaprepaštenje pred

korakom, kojega sam naumila učiniti, smrt bi mi bila u onom času oslobođenje od muke, koja me je ispunjala. Stajala sam tu hrvajući se i boreći se protiv ove žrtve. Zaboravivši prisutnu Anicu, rekoh glasno: "O Bože, zar si zaboravio, da sam samo čovjek"?... Nakon nekoliko trenutaka sabrala sam se. Još jedan zagrljaj, jedan stisak ruke, požurim dolje, popnem se u kola i odvezem se u tamnu noć...

Sama, posve osamljena, išla sam ususret budućnosti, koja je preda mnom ležala kao mrak koji me je okruživao! Pol sata kasnije stala su kola pred malom radničkom kućom. Unijeli smo stvari, kola su se vratila, a ja sam bila u svojoj novoj domovini! Duša je moja bila opet mirna, borba je svršila. Da, muka se je pretvorila u čeznutljivu radost, dok sam uređivala kapelu i pripravljala sve za sv. Misu. Bilo je 5 sati, kad sam išla na počinak. Nakon jednog sata spavanja bila sam opet na poslu. Trebalo je svečano okititi i djecu i Dom, a vrlo brzo došlo je 8 sati. Uzvanici došli su još ranije, a gosp. Prelat stigao je na udarac zvona. Malo je svetište bilo posveće no. Sveta je Misa započela. Dame su pjevale, zvonilo je zvono na "Sanctus"... Još nekoliko časaka... i veliki je Bog ušao u ovu kolibicu!

Pustite da šutim! U ljudskom životu ima časova, u kojima nas svladaju i zanesu takovi osjećaji, kojih ni jedan jezik nije u stanju opisati!...

Radost je ispunila sve posjetioce, osobito mlade dame, koje su bile članice, pred kratko vrijeme osnovanog društva Presv. Srca Isusova, kojem je bila svrha, da vodi brigu

za uzdržavanje Dječjeg Doma. Svaka je od njih imala po jednu knjigu, za sabiranje milodara, proviđenu preporukom gosp. Prelata.

Napokon su svi bili otišli, i ja sam ostala sama, a ipak ne sama, i kako sam mislila da nikad više neću biti sama, jer Onaj, za kojim sam tako vruće čeznula, On, radi čije odsutnosti sam - otkada sam napustila samostan u Kölnu, ravno prije dvadeset pet mjeseci - prolila toliko suza, On je sada bio ovdje Veliki Kralj, sakriven u Presvetom Sakramentu. O, neizrecivo blaženstvo! On je bio moj, a ja sam bila njegova! To je bio najsretniji dan moga života. Nakon ovog dana, nakon ovih, u tišini noći pred tabernakulom proživjelih sati, nije polaganje zvajeta za mene više značilo svečanost. Ne, činilo mi se, meni lično, samo jednim činom poslušnosti. Ta ja sam postala 8. prosinca 189. njegovom, da, posve i zauvijek Njegovom svojinom!

Moja je duša gorila ljubavlju i imala samo još jednu želju, ovu ljubav dokazati Bogu u patnjama i radu. Da, razveseliti dragog Boga, bila je želja, koja me je ispunjala od moje 22 godine, a sada sam je htjela provesti u djelo.

U to vrijeme, prije otvaranja kapele, dok sam još bila kod gosp. de Savigny, mislim, da je to bilo u studenomu, došao je gosp. nećak, Fritz de Savigny. On je bio premješten iz katoličke Sleške u protestantski grad Merseburg, radi čega je bio kako mi se tužio, veoma ogorčen. Naravno, da sam nakon toga i ja njemu saopćila svoje jade i brige. Pričala sam mu o osnutku doma, o pripravama za posvetu kapelice,

a prije svega o hitnoj potrebi gradnje itd. Bio je vrlo pobožan i mnogo se interesirao za procvat katoličke Crkve u Berlinu, jer je duljim boravkom tamo upoznao tamošnje žalosne prilike. Ovaj put je nakon kratkog posjeta, odmah otputovao u Merseburg. Nekoliko tjedana kasnije primili smo potresnu vijest, da je odjednom strašno počeo bacati krv i da je na smrt bolestan. Njegova majka gospođa de Savigny, rođena grofica Arnim, pohiti k njemu i čim je bio sposoban za prijevoz, otpratila ga je u Falkenstein u Taunus. Tamo, preko puta crkvice, koju smo tako često posjećivale, ležao je sada gosp. Fritz na bolesničkom krevetu u sanatoriju. Naglo se je približavao svršetak. Okružen svojom majkom, braćom i sestrama, izrazio je gosp. Fritz želju, da od svoga imetka dade meni 15.000 Maraka za gradnju Dječjeg Doma. Rođaci su mu to obećali, i on se je naskoro preselio u vječnost, da od Božjeg milosrđa primi plaću za pouzdanje, koje je imao u ovo, još posve neznatno, u ljusci sakriveno Božje djelo.

Novac je još nekoliko godina bio pohranjen kod njegove obitelji, a meni su slali kamate. Kad sam po želji gosp. Dr. Jahnela. započela gradnju, dobila sam ovih 15.000 Maraka, koje su bile dovoljne za nabavu opeke. To je bilo godine 1894.

Nije li ovo bio čudesan dar naše Drage Gospe? Ovo sam uvijek smatrala dokazom usliša nja moje krunice, koju sam molila putem od Königsteina do Falkensteina.

\+ + +

4. VELIKE POPLAVE TRPLJENJA

Bilo je u svibnju 1892. kad sam u jednom viđenju dobila osobitu milost. Nalazila sam se na širokoj i visokoj hridi, prilično u sredini širine, ali stojeći više prema gore. Odjednom sasula se neizreciva poplava iz visine niz ovo strmo brdo; ne onako mirno i glatko, kao što se izlijeva Erie - jezero već se upravo divljim valovima i talasima rušilo u dubinu. U prvom mi je času bilo, kao da će me ta strahovita poplava, u kojoj sam se nalazila, posve sigurno povući sa sobom - ali ne, - okrenula sam glavu malo na lijevo i pogledala u visinu, gdje sam u oblacima opazila križ. U tom času raširila sam ruke, i moje su se duševne moći sjedinile s trpljenjem Bož. Otkupitelja. U isti tren izlila se na mene, poput silne rijeke, snaga, jakost i pouzdanje u Boga, dapače i radost zbog trpljenja, koje me ima snaći.

Uskoro začuh opet novu lomljavu i to meni s desne strane. Ta silna lomljavina dolazila je od druge šumeće bujice, koja je bila po prilici dvije trećine tako visoka kao ona, koja me je sa bučećim slapovima već okruživala. Ova silna vodurina sjedinila se sa bučnim vodopadima prve i rušila se u ogromnim valovima dalje, te je napokon nastalo silno more.

To je bila strahovita, bučna, divljerazarajuća neizmjerna rijeka; tako strašna, tako silovita, tako orijaška, da mi je prema njoj slap Niagara izgledao miran i veoma lijep. (Prispodobljeno kasnije god. 1913. ili 14.). Nikada nisam zaboravila ovo vidjenje, koje je bilo tako strašno, da nadilazi svaku predodžbu, a isto tako nisam zaboravila ni neopisivo zaprepaštenje i smrtni strah, koji me je spopao u prvi čas.

Kad sam se probudila, ispunjala me goruća čežnja za trpljenjem. Da, prožimala me žarka žeđa za patnjom. Od tada nisam više željela ništa, posve ništa drugo osim trpjeti, da tako mogu dokazati Bogu svoju ljubav. No sama težnja nije me zadovoljavala, stoga sam odmah započela devetnicu, da mi Bog pošalje trpljenje.

Mala kuća u Pappel-Allee bila je vlažna. Stoga su se djeca razbolila i na moju veliku žalost, mnogi su mališani pomrli. U ovoj nevolji savjetovao mi je liječnik, da ih prekoljeta pošaljem u jedno predgrađe.

Saopćila sam stvar preč. prepoštu Dr. Jahnelu, i on mi je ljubezno dozvolio, da potražim kuću, koja bi mi odgovarala. U Oranjenburgu našla sam jednu takvu, koja je odgovarala svim zahtjevima, a bila je blizu šume. Ponovno sam upitala za savjet gosp. Prepošta. Bio je potpuno sporazuman, da je iznajmim. Nije pokazao ni najmanjeg nezadovoljstva.

Drugog lipnja 1892. otpratila sam djecu, zajedno sa njegovateljicom i djevojkom, u njihov novi Dom, u Oranjenburgu. To je vrlo zdravo mjesto u okolici Berlina. Nastojala sam,

da što udobnije, kako je to prema mojem siromaštvu bilo moguće, uredim Dom za dragu malu obitelj. Na moju veliku radost, djeca su brzo oživjela i oporavila se očigledno boravkom u blizoj borovoj šumi.

Puna zahvalnosti prema Bogu, koji mi je pomogao u ovoj velikoj nevolji, vratila sam se 2. srpnja, u Pappel-Allee, gdje me je među tim zamjenjivala jedna od mojih rođenih sestara. Nakon pozdrava, uruči mi ona pismo gosp. Prepošta, Dr. Jahnela. Prema svom običaju, pošla sam najprije u kapelu, da pozdravim svoga ljubljenog Spasitelja u presv. Oltarskom Sakramentu. Kleknula sam na svoje klecalo, koje je stajalo pod 13. postajom križnog puta. Nakon kratke molitve uzela sam pismo i otvorila ga. Po prvi puta sam klečeći pred Presvetim otvorila pismo. Čitala sam:

Berlin, 1. srpnja 1892.

Poštovana Gospođice!

Do sada sam Vaš rad i Vaše djelo promatrao sa zanimanjem. Ma da mi se ponešto nije sviđalo, nisam Vas u Vašem naumu ni na koji način htio smetati naprotiv, gdje sam god mogao, podupirao sam Vaše djelo. Malo po malo postalo mi je jasno, da se zavod ne će moći održati. Suzdržajem se od daljnjeg razlaganja, jer isto nema nikakvog smisla. Vama samoj čak ne smijem i ne mogu ostaviti nikakove sumnje o svome mišljenju. Povlačim svoju preporuku i molim, da se povuku knjige za sakupljanje, koje i onako vjerojatno nisu mnogo donijele, te da mi iste kojom prilikom predložite.

Žalim da se ovaj zavod, na koji sam polagao velike nade, nije pokazao sposobnim za život.

Sa poštovanjem pozdravlja:

Jahnel.

Moja devetnica bila je uslišana! Narav mi je doduše uzdrhtala, ali je duša uživala željeni napitak trpljenja i radosti. Bila sam zahvalna dragom Bogu! Stojeći kao na hridi, okružena šumom strašnih voda, osjećala sam se sada sjedinjena s trpećim Spasiteljem na križu.

Kratko vrijeme iza toga, tek nekoliko dana kasnije, izlazeći iz crkve sv. Matije u Potsdamskoj ulici, gdje sam se ispovjedala, srela sam nekoliko gospođa, koje su mi pristupile i vrlo uzbuđeno rekle: "Gospođice Tauscher, jeste li već čuli, da je gosp. Prepošt izjavio u katoličkim udruženjima, da je povukao svoju preporuku, te da vas nitko više ne smije podupirati." Ostala sam mirna i hladna, dapače tješila sam još moje zabrinute znanice, koje su unatoč svemu ostale vjerne zabačenom Domu sv. Josipa.

Slijedio je udarac za udarcem. U katoličkim novinama objelodanjeno je, neka nitko više ne podupire zavod u Pappel-Alleeu. Iz delegature, dakle od gosp. Jahnela, primila sam formalni otkaz, da s 1. listopadom 1892. napustim malu kuću.

Još nije bilo dosta. "Samo ne idite k gosp. župniku Aleschu, taj će vas baciti preko

stuba; toliko je bijesan na vas. To je bio odgovor na moje pitanje, da li bi bilo uputno, da upitam gosp. župnika Alescha za razlog neraspoloženja preč. Prepošta.

Može li se vjerovati: Katolici Berlina nagovoreni su na neprijateljstvo prema meni, a niti oni ni ja nismo znali razlog neraspoloženja gosp. Prepošta.

Da je gosp. Župnik Alesch bio ljut, napunjalo me tjeskobom. On je bio župnik naše najbliže crkve, crkve Srca Isusova, koja je bila udaljena jedva 25 minuta. Kad koji puta nismo imali svećenika išle smo sa školskom djecom onamo na sv. Misu, jer su druge kapele bile udaljene 40 do 60 minuta. Zabrinjavala me pomisao da mi gosp. župnik, budući da je vrlo ljut na mene, možda ne bi pružio sv. Pričest, kad bih išla tamo na sv. Misu.

. . .

Nije izostao ni drugi snažni zapljusak, a taj je bio najbolniji. Međutim je došao kolovoz. Kao kućnog kapelana imali smo jednog mladog svećenika, koji je polazio sveučilište. Približavali su se praznici, a on mi jednog dana reče: "Gosp. Prepošt mi je naložio, da konzumiram presv. Sakramenat." Na ove riječi, kao da mi je nož probo srce! O, samo Bog znade, što sam pretrpjela u onom času, u onoj uri. Iz Božanskog Srca crpla sam snagu, da mogu prisustvovati zadnjoj sv. Misi. Ali kad je zazvonilo zvonce na "Agnus Dei", prosule su se suze iz mojih očiju. Bože moj, Bože moj!

Duboka kao more bila je moja bol!...

Svršila se sveta Misa. Prazan ciborij stajao je na oltaru! - Uzeli su mi moga Isusa! - Njega, kojega je moja duša ljubila, gorućom ljubavlju. Njega su mi uzeli! - Kako velika, kako jaka, kako vruća bila je ova ljubav to znade samo On. Sad Ga više nema! Nema više Ljubljenog moje duše! - On me je napustio! O moj Isuse, zašto si me ostavio? - Što sam Ti učinila? Čime sam te razljutila?...

. . .

Posao je zvao. Bog mi je dao milost da se priberem, da mogu vršiti svoje dužnosti. Mnogo posla držalo me cijeli dan na nogama, ali taj se dan primicao kraju. Svi su pošli na počinak, svijetla su se gasila jedno za drugim. Zaključala sam vrata male kuće, u kojoj sam ja jedina imala svoju ćeliju, kao čuvarica presvetog Oltarskog Sakramenta i pošla sam u kapelicu. Kleknula sam na stepenicu oltara, a onda tonula sve niže i niže, dok napokon moja glava nije klonula do stepenice, a tada sam briznula u gorki plač.

Gdje je bila bol, koja bi bila ravna mojoj? O moj Isuse, Ljubljeni moj, zar si u ovaj siromašni Betlehem došao samo zato, da ja dođem?... Sad si me ostavio. Što sam Ti učinila? Samo razveseliti sam Te htjela, a žalostiti ničim. Oprosti moju krivnju - daj da progledam i da je upoznam!...

Tko će mi Ga opet vratiti Ljubljenoga moje duše, radi kojega sam sve ostavila i svega

se odrekla... Nije li me stajalo smrtne borbe da dođem u taj Betlehem, a sada sam, na Oceanu patnje posve sama. Bez Njega - koji je bio moja snaga i moja jakost, i na čiju sam se pomoć posve oslonila!...

Svitalo je jutro, malo počinka, a onda dalje na posao, kojeg je samo noć prekinula. A kad se opet približila noć, i sve pošlo na počinak... ležala sam opet, plačući i jecajući pred oltarom, pred praznim tabernakulom!

Opet i opet išla sam u delegaturu, dok me preč. Jahnel nije napokon primio i tada mi reče: da se ne zna da li je zavod katolički ili protestantski. "Pa vi ste i sama više protestantkinja nego katolikinja - i fali vam svaki dar za organizaciju".

Ništa me nije moglo dublje povrijediti i moje srce bolnije raniti, nego njegov prvi sud. Šutke sam sve primila i onda se vratila kući.

Od djetinjstva bila sam upućena samo na Boga. Na Njega sam se posve oslonila, a nije li me On divno vodio kroz ovih 37 godina, sve do sada? Čvrsto sam vjerovala, da me je samo Bog očuvao od protestantskog krivovjerja. Šest godina živjela sam među katolicima, a da me nikad nije nitko upozorio na nešto takovog. Bit će da je uzrok u tome, što sam zamolila svoju sestru Magdalenu da mi dođe u pomoć, jer više nisam mogla sama svladavati posao.

U toj velikoj osamljenosti i ogromnom poslu, imala sam samo njegovateljice i djevojke, ali nikoga tko bi me mogao zamijeniti niti tko bi mogao preuzeti odgoj djece, kojih je tada bilo već preko 70. Moja je sestra bila

u penzionatu i položila ispite na višim školama, te je tako mogla biti, a i bila mi je velika pomoć, jer čim je došla k meni preuzela je nadzor i vodstvo njegovateljice, za što je meni, uz najbolju volju nedostajalo vremena. Djeci se je posvetila s najvećim interesom i najtoplijom požrtvovnošću.

Bila je doduše protestantkinja, ali toga nije nitko opažao, jer je učila djecu, da djetinjom pobožnošću štuju našu dragu Gospu i sv. Oca Josipa. Učila ih je pjevanje za sv. Misu i blagoslov.

Samo Bogu su poznate mnoge klevete, radi kojih mi je Dr. Jahnel uskratio svoju naklonost, i koje su se ubrzo raširile po svim katoličkim općinama Berlina.

Ja sam pak u dubini svoje duše mislila: Bog je uslišao moju devetnicu, u kojoj sam molila za trpljenje; On je sve dopustio, što me je stiglo, zato sam trpjela bez tužbe.

Kad me je bol radi gubitka presv. Sakramenta htjela posve oboriti, utekla sam se Srcu Isusovu i iz ovog nepresušivog vrela milosti crpla sam novu utjehu i snagu.

K ovim duševnim patnjama, pridružila se osim napornog posla, još i briga za svagdanji kruh. Trebalo je nahraniti 72 djece, od kojih je jedva 30 nešto plaćalo, najviše 5 maraka mjesečno. Ostalu sam preuzela posve besplatno. Veći dio ovih bio je u oglasu "Mjesnog lista" ponuđen na poklon. Ja sam po njih poslala i ova mala siromašna bića predobila za Božansko Srce.

Osim toga trebalo je negovateljice ne samo hraniti, nego i platiti.

U toj velikoj nevolji pokazao se moj dragi sv. Otac Josip, kao divan pomoćnik. U listovima "Iz Doma sv. Josipa", pripovijedala sam o pojedinostima njegove pomoći. Uz novčanu pomoć, koju smo po njegovu zagovoru dobivali, mogla bih ujedno nazvati čudom da su kraj slabe hrane, ne samo svi bili zdravi i zadovoljni, nego još vedri i veseli.

Katolicima je bilo zabranjeno da nas podupiru, ali neki se od njih nisu držali zabrane. Stoga smo ipak tu i tamo dobili ponešto milostinje, a pogotovo kasnije kad su "Gospoda Centruma" došla zimi natrag u Berlin. Dobri prečasni Vikar Wenzel iz Bamberga, poslanik državnog sabora i član Centruma, bio je vrlo ozlovoljen radi postupka Dr. Jahnela. On je svakog tjedna 2-3 puta čitao kod nas sv. Misu, a koji puta je znao i poslije podne doći sa ostalom gospodom iz Centruma. On i ostala gospoda Centruma, poznavali su mene i Dom sv. Josipa, pa su se kod gosp. Prepošta zauzeli za me, što im je napokon i uspjelo, da je gosp. Prepošt promijenio svoje mišljenje.

Iseliti se 1. listopada, nije bilo moguće, jer nisam mogla naći kuću, u koju bi stalo 90 osoba. Na to je gosp. Prepošt produljio najamni ugovor do 1. travnja 1893.

U radosti vrijeme leti, a u patnjama puže! Molila sam i radila sam dalje. Sjećajući se čudesne pomoći naše drage Gospe, kojom me je razveselila, isprosivši mi milost, da sam dobila presveti Sakramenat 8. prosinca 1891. Započela sam opet jednu devetnicu i to sa svom djecom zajedno, čak i s onom najmanjom. U polovini devetnice potražila sam preč. gosp.

Prepošta i na svoje najveće začuđenje, ne samo da me je odmah primio, nego bio je i vrlo ljubezan, kao ono pred godinu dana, i rekao mi: "Htio sam već jednoć doći k vama da vidim kako vam ide itd., "a na kraju je dodao: "Bog je to dopustio da iskuša vašu vjeru".

Puna zahvalnosti i radosti žurila sam se u malu, uvijek otvorenu kapelicu za ispovijedanje, koja je bila posvećena sv. Hedvigi; u njoj je bio pohranjen presveti Sakramenat, na oltaru Majke Božje žalosne. Tu sam se spustila na koljena i zahvalila našoj dragoj Gospi na milosti, kojoj sam se jedva mogla nadati. Ovoj zahvali dodala sam i prošnju da mi uskoro pribavi Isusa u Presv. Oltar. Sakramentu.

Gospodin vikar Wenzel, ostala gospoda od Centruma, kao i ostali moji znanci, radovali su se sa mnom.

Bura se kleveta stišala, ali tko je mogao s korijenom iščupati ili stišati one klevete, koje su se širile od usta do usta, i ko je su vjerovali na tisuće katolika? Ni u jednom udruženju, ni u jednim novimama nisu bile opozvane. Uzeo mi se moj dobar glas i uvijek sam se iz godine u godinu susretala s nepovjerenjem, te gledala koliki rade protiv mene i ovog djela. Kako loše o meni govore čak i u U.E.A.

Nije mi bilo stalo do moje časti, samo kad Božje djelo ne bi uslijed toga trpjelo. Poniznost sv. Franje Asiškog i ljubav sv. Ivana od Križa, koju je imao prama preziru, probudila je u meni veliku težnju za prezirom i poniženjima, jer se samo po njima dolazi do prave poniznosti. Htjela sam biti svima otirač

za noge, stoga sam rado podnosila sve nepravde i poniženja.

. . .

Dana 7. prosinca 1892. pošla sam k preč. gosp. župniku Koppenbergu. On je bio moj ispovjednik, iza kako je Pater Fäh bio premješten u Braziliju, a P. Frins S.J. otputovao iz Berlina. Saopćila sam mu, kako je preč.gosp. Jahnel promijenio svoje mišljenje o meni, a iza toga sam se ispovijedila. Iza ispovijedi reče mi On: "Od danas idite na ispovijed k gospodinu župniku Aleschu."!

Preč. gosp. Alesch ljuti se na mene više nego preč.gosp. Prelat i ostao je nepromjenljiv do danas. Razlog ovome neraspoloženju ni sam nikada doznala. Smatrala sam to pripuštenjem Božje Providnosti. - Šutila sam jedan trenutak, a gosp. Župnik proslijedi: "Što,zar ne ćete poslušati" "Da, hoću! Slušat ću i ići ću na ispovijed k gosp. Aleschu",odgovorim.

Iza toga, jedva što sam pokleknula u jednu od klupa, izbila je u mojoj nutrinji prava revolucija. Bog mi je dao milost, da sam se ovoj divljoj navali snažno oprla.

Bila zapovijed ispravna ili neispravna - svejedno -- ja ću slušati. Izbor ispovjednika slobodan je svakom čovjeku...

Ova je misao prouzročila u meni buru. Ja sam doduše, malo iza svoje prve ispovijedi obećala našoj Dragoj Gospi, da si nikada ne ću sama izabirati ispovjednika. Nisam ovisila ni o gospodinu župniku Koppenbergu, jer sam

uvijek imala osjećaj, da me ne razumije - ali ići na ispovijed k jednom svećeniku, koji je u tolikom ogorčenju prema meni - činilo mi se skoro nemoguće.

Slušam i slušat ću, pa stajalo me što mu drago! S ovom čvrstom odlukom napustila sam crkvu Svetog Matije i otišla kući do koje sam trebala sat i četvrt vremena. Običavala sam vrijeme na ovom putu sprovesti u razmatranju i molitvi, ali danas nisam bila zato sposobna. Mrtvom, da, zaista mrtvom činila mi se moja duša. Nisam bila sposobna da probudim ni jedan čin vjere, ufanja i ljubavi - to, što me je do sada uvijek oživljavalo i jačalo. U meni je nastala noć. Nastupila je tama, koja mi je oduzela sve duševne sposobnosti. Ovo stanje nije potrajalo samo nekoliko dana ili tjedana, već punih osam mjeseci. Kao sjena pratile su me teške napasti protiv poslušnosti i to čitave dane od jutra do mraka. No dragi Bog mi se opet smilovao i dao mi milost, da se na njih ni ne obazirem, a kamoli da bih uz njih pristala.

U ovim dugačkim mjesecima tame, Božanski me je Spasitelj dva puta okrijepio vanrednim milostima. Valjda ni jednu zimu nisam proživljavala tako teško kao ovu 1892-93. Vani velika studen, u kapeli nema presv. Sakramenta, u mojoj duši tamna noć, a k tome bijeda, posao i odgovornost. Ma da su duhovnici od Centruma, više puta u tjednu služili kod nas sv. Misu, dozvolu, da se pohrani presv. Sakramenat, ipak nismo dobili. Preč. gosp. Jahnel,ostao je čvrsto kod svoje prve odredbe, da najprije moramo imati kućnog kapelana, a onda

će nam ostaviti presv. Sakramenat. Nakon mno go truda našli smo konačno preč. gosp. Feld- mann-a, (kasniji profesor u Bonnu). On je u početku mjeseca travnja došao k nama, i tako je Bož. Spasitelj po drugi puta unišao u Dom sv. Josipa i to upravo na onaj dan, na koji smo imali napustiti kušu, prema drugom otka- zu od jeseni 1892.

Čudesni su putevi Božji!

Kolika je radost i blaženstvo ispunjalo moju dušu dne 8. prosinca 1891., kad je dra- gi Isus prvi puta došao k nama! A sada? Ni- sam bila sposobna da osjetim ikakvu radost . Izgledalo je, kao da je u meni sve zamrlo.Mo ja duša, moji osjećaji kao da su nestali.Bi- la sam kao mrtva, a ipak sam radila. Svoje sam dužnosti vršila kao živi stvor, a ipak sam se osjećala mrtvom. Samo tko je nešto slična proživio, moći će razumjeti moje sta- nje.

Proljeće je došlo i prošlo. Približava- lo se ljeto, ali ni jedan tračak sunca nije osvijetlio moju dušu, dok mi se opet nije smi lovala naša Draga Gospa. Bilo je u kolovozu, kad jednog dana iznenada zasja svijetlo u mo- joj duši. Probudila sam se na novi život -bi la sam neizrecivo radosna, zahvalna, sretna! Moja je sreća bila prevelika, a da bih je bi la mogla prešutjeti. Zato sam upravo čeznula za tim da nekome otkrijem, saopćim svoj ži - vot, koji mi je bio nanovo poklonjen - da

ispripovjedim svoju radost, svoju sreću,ali - nikoga nisam našla! -

Preč. gosp. župnik Alesch bio je moj is- povjednik, ali nije prestao srditi se na mene. K njemu sam išla iz poslušnosti tako dugo,dok je otputovao na ferije u jesen god. 1893. Sam Bog znade kolika je bila to žrtva za mene!Kad sam u prosincu 1892. prvi puta došla k njemu na ispovijed, čim me je vidio rekao je: "Ta - ko, htjeli biste, da me na ovaj način predobi jete! Ali to vam ne će uspjeti!"

Nisam se u tu svrhu služila sv.Sakramen- tom pokore,a ni njegovu naklonost nisam pos- tigla. Samo iz poslušnosti snašala sam ovu tešku žrtvu.

U ovoj osamljenosti usudila sam se pisa- ti o tome svojem osam mjesečnom trpljenju, o tami i o svijetlu, koje sam odjednom zadobila jednom svećeniku, koji je provodio svetački život, a kojega sam veoma cijenila i imala sam veliko povjerenje u njega. Na to sam dobila od njega vrlo dobrostiv odgovor, ali sa ljube znom opomenom: da ovakove stvari, koje se ti- ču moje duše, zadržim za sebe i o njima šutim. Poslušala sam ovu opomenu i prema svojim is- povjednicima izuzevši P. Rutgen-a i još dru- gu dvojicu ili trojicu ispovjednika. Ovima sam manje više saopćila o svom duševnom živo- tu ostalima sam koliko se sjećam, ispovijeda- la samo svoje grijehe.

Živjela sam sama, i često sam se onih go dina osjećala neopisivo osamljenom.Naša ljud- ska narav traži da se kome izjada i često je stoji teške borbe i muke, da nadvlada tu pri- rodnu potrebu. Ova borba i to mučno samosvla-

davanje vrlo je korisno, jer nas konačno vodi do neizmjernih milosti. Što mi je svijet više postao tuđ, što mi je život bio osamljeniji , to je moj odnos prema Bogu iz godine u godinu bivao srdačniji. Bog mi je bio sve. U njemu sam smjela počivati i uživati nebeske slasti. Smjela sam raditi i trpjeti za Njega, svoga nebeskog Oca. Ovo možda čudno zvuči, da govorim o osamljenosti, a živjela sam među tolikim sestrama. No u stvari taj je život bio za mene zaista osamljen život. U početku kod osnivanja bila sam sama. Nakon nekoliko godina došle su prve mlade djevojke dvadesetih godina, a meni je bilo već skoro 40...

Da sam mogla započeti s prijateljicama iste dobi, bilo bi to sasma drugačije, ali to me nije bilo tako. Bog je odredio drugačije i njemu je poznat razlog.

W e i s s e n s e e

Djeca su bila još uvijek u Oranienburg-u, kamo sam ih u lipnju 1892. odvela na oporavak. Mala kućica u Pappel-Allee zajedno sa susjednom kućom, koju smo još iznajmili, bila je prenatrpana. Trebalo je pronaći skrovište za ovu malu obitelj u jednom obližnjem predgrađu. Zamolila sam gosp. Dra Jahnel-a za savjet i on mi je predložio Weissensee.

Dne 2. kolovoza 1893. posjetila sam tamošnjeg gosp. Kapelana. U ono vrijeme nije bilo izmjedju Pappell-Allee i pola sata udaljenog Weissensee ništa drugo, nego pust kraj, kojim

je bilo neugodno prolaziti. Našla sam malu kapelicu, bijednu šupu sa limenim krovom a u blizini stan gosp. Kapelana, upravitelja župe.

Bio je to mlad svećenik, koji je uslijed žalosti i briga u ovoj najbjednijoj kuriji predgrađa, napola obolio, a tome još i beznadno žalostan radi svog položaja. Ma da je učinio sve što je mogao, nije mu bilo moguće unijeti život u svoju župu. Suznim očima tužio mi se, da mu jedva 20 osoba dođe nedjeljom na sv. Misu. Ne može se ljudima ni zamjeriti što ne dolaze, jer je u kapeli ljeti nepodnosiva vrućina, a zimi velika studen. S velikom sam sućuti slušala te njegove jadikovke, a u duši sam se nadala, da ću tu moći bar donekle pomoći.

Moj prijedlog, da tamo uredim dječji dom, veoma ga obradovao, stoga mi odmah ponudi svoju pomoć da bi mogla izvesti svoj plan. Nakon nekog razmišljanja sjetio se jedne katoličke obitelji, u čijoj kući je gornji sprat bio slobodan. Možda bismo mogli useliti u taj stan, dok ne nađemo nešto prikladnije. Malo za tim posjetila sam tu obitelj i iznajmila stan. U rujnu smo se tada preselili iz Oranienburga u Weissensee. Nije potrajalo dugo, kad dobijemo na ponudi jednu kuću u Gutelstr. 8. Tu je bio negda sljepački zavod, a kako je bilo nemoguće u ovom kraju naći nešto bolje, kupila sam je.

Kad sam godine 1897. dobila iz Bavarske postulantice sa zvanjem za misije, započele su tu naše kućne misije. Međutim je mjesto bolesnog Velečasnog upravitelja župe i njegovog nasljednika koji je naglo umro od kapi, postav

ljen za župnika revni i aktivni dr. Stepfan i s njime je unišao nov život u tu siromašnu župu. Vlč. gosp. župnik uposlio je moje sestre, zapravo postulantice za kućne misije. On ih je znao odgojiti za revne misionarke. Bog je vidljivo blagoslovio revnost i požrtvovni rad gosp. župnika, kao i sestre. Za nekoliko godina bujno je cvao vjerski život u toj župi. Gosp. župnik sagradio je lijepu crkvu, koja je nedjeljom i blagdanom bila uvijek puna.

U listovima iz "Domova sv. Josipa" stoji pobliže pisano o Weissensee i o tamošnjim misijama.

Da će ove postulantice jednom postati karmelićanke, o tome gosp. župnik nije znao ništa, jer je karmel Bož. Srca bio poznat samo nebu. Na ovom svijetu morala sam s najvećom opreznošću malo po malo, tek tu i tamo razotkriti svoju tajnu. U drugom bi slučaju možda, istom pupajući "Karmel Bož. Srca", bio uništen jednim udarcem. Počam od veljače 1892. počele su stizavati iz raznih provincija, mlade djevojke kao dobrovoljne pomoćnice. Neke su ostajale po nekoliko tjedana, a neke po nekoliko mjeseci, a onda bi i same spoznale, da ovako požrtvovan život nije njihovo zvanje. Možda im je i Vlč. gosp. Alesch, koji je bio naš ispovjednik, objasnio, da nikada ne će postati redovnice, ako ostanu u domu sv. Josipa. Tada bi jedna nagovorila drugu da se vrate kući, jer "to nikada ne će biti red", rekao je gosp. župnik. Takove sam duhove rado otpuštala, ali nažalost od ovakovih je govora uvijek nešto ostalo i ponukalo sad jednu sad drugu, da prema opomeni ispovjednika, napusti dom.

Radi toga je naša kuća sličila golubinjaku.

Kolika je to bila bol za mene moći će si svaka lako predstaviti. A ja nisam mogla ništa poduzeti protiv tih neprijateljstava, već samo trpjeti i šutjeti.

Stalni porast djece u Pappel-Allee, gdje smo u uskim radničkim stanovima, a k tome i u najmljenim susjednim kućama, smjestile preko 100 djece, dječaka i djevojčica, bio je povod osnutka druge filijale. Gosp. Prelat dao je za to svoju dozvolu, a gosp. župnik Kappenberg izjavio se pripravnim, da u svoju župu primi i sestre i djecu.

U Goltz ulici našao se u jednoj velikoj zgradi slobodan stan, pa pošto se nije mogla dobiti prikladna kuća s vrtom, iznajmili smo ovaj za prvi početak. U ožujku 1894. preselila se prva kandidatkinja M. Bernardina, koja se ustrajnom energijom oprla svim nastojanjima Vlč. gosp. župnika Alesch-a, da je uskoleba u njezinu zvanju, a koja je bila veoma pouzdana u svakom pogledu, povela je sa sobom jedan dio djevojčica, dok je drugi dio došao u Weissensee u prvu filijalu. U Pappel-Allee-u ostali su svi dječaci i sva djeca ispod 5 god.

Ja sam sama neumorno radila dalje dan i noć, a pri tom sam posve zaboravljala da bi se i moje snage mogle jednom slomiti. Prvih sam godina danju imalo vrlo malo vremena za molitvu, pa sam svaku noć molila po jedan sat. Kasnije nije mi dan dostajao ni za rad, stoga sam morala upotrebiti noć za korespondenciju i vođenje knjiga.

Mnogi su posjetnici dolazili, da upoznaju dom sv. Josipa. Kćeri belgijskog poslanika

baruna v. Greindela dovodile bi većinu kato - ličkih dama i društava iz stranih krajeva. I upravitelj crkve sv. Hedvige vlč. Faber slao je mnoge dame, koje su nam pomagale.

Preko novina pročulo se za dječji dom - Dom za beskućnike - po cijeloj Njemačkoj, te smo tako dobile mnoge dobrotvore. Prigodom svojih posjeta Berlinu, posjećivali bi ovi če sto naš Dom, da se osobno osvjedoče o njego - vom siromaštvu. Svi su se divili brojnoj i radosnoj skupini zdrave djece, a isto tako ču dili su se i neograničenoj bijedi u kojoj smo živjeli.

Hvala Bogu, koji nam je po zagovoru sv. Josipa poslao mnoge vjerne dobrotvore. Većina darova dolazila je izvana, pa je trebalo za svaki dar pismeno zahvaliti. U tom mi poslu nije mogao nitko pomagati, pa sam bila prinu- đena raditi sama noću.

Dok sam si mogla priuštiti 6 sati odmo - ra, još je išlo nekako, ali kad sam si i tih 6 sati kroz dugo vremena skratila na 4 sata zahvatila me takova besanica, da sam iz dana u dan sve više slabila. Gosp. prelat dr. Jah- nel, promatrao me vrlo zabrinuto, vidio je kako mi nestaje zdravlje i zato mi savjetovao da što prije odem nekamo na oporavak. Bojao se, kako je drugima rekao, da bi on mogao naslje diti čitavo to "siromašno društvo" iz Pappel- Allee-a u slučaju da ja umrem. Moja sestra Magdalena došla je opet da me zamijeni za ne- koliko tjedana, kako bi se ja bez brige mogla oporaviti. Dok sam promišljala kuda da krenem, sjetila sam se, kako sam sa gospođom de Savig ny bila jednoć u sjevernoj Češkoj u Mariaschein.

Gđica grofica Sch., rođakinja gospođe de Sa- vigny, živjela je još uvijek tamo i primila me veoma srdačno. Skoro svaki dan posjećivala sam je u njenoj osamljenosti, a kako je bila vrlo pobožna dama imala je mnogo interesa za sva djela ljubavi, svidio joj se naš Dom sv. Josipa.

Mir i svježi gorski zrak, tako su ojača- li moje živce, da sam domala stekla novu sna- gu. Ali nisam iz Mariaschein ponijela u Ber - lin samo ovu "novu snagu", već i jedan novi križ, koji je s vremenom postao tako težak, te mi se činilo, da će me konačno smrviti. Ali ne! Od toga me je očuvala moja dobra nebeska Majka - naša Draga Karmelska Gospa.

Vjerna svojoj odluci, da ne ću nikada i- zabirati ispovjednika, zamolila sam gospođu groficu Sch., da mi ona spomene jednog. Odmah mi je preporučila P. Sch. i stala ga izvanred no hvaliti. Išla sam k njemu na ispovijed, a on me pozove, da dođem u kolegij k njemu na razgovor.

Kad sam ga prigodom toga posjeta prvi pu ta vidjela, učinio je na mene vrlo neugodan utisak. Osjetila sam, da u njega ne ću nikada imati povjerenja. Morala sam mu mnogo pripo - vijedati o Domu sv. Josipa, a izgledalo je da ga to vrlo zanima.

Vrativši se u Berlin, poduzela sam sve , da se dovrši gradnja kapelice, koju smo zapo- čeli u proljeću. Na moje veliko veselje, Ta - lijani, koji su stanovali u blizini, dolazili surado u našu malu kapelu, ali ta bi se brzo napunila, pa su ljudi morali stajati na hod - niku i stepenicama, i tako prisustvovati sv.

Misi.

Za 8. prosinca, kako sam to željela,nije bila kapelica dovršena, ali na oktavu blagdana dne 15. prosinca 1895. svečano ju je posvetio preč. gosp. Prelat Dr. Jahnel. Razna udruženja sa svojim zastavama, uzveličala su tu posvetu, a trojica od gospode od Centruma, počastili su svojim posjetom Dom sv. Josipa i prisustvovali su posveti kapelice. Gospodin Prelat je vrlo lijepo govorio o naslovu Doma, koji se nalazio na pročelju kuće:

DOM SV. JOSIPA
"Dom za beskućnike"

Kad je gosp. Prelat prvi puta 1895. opazio na vratima taj natpis, bio je do skrajnosti ljut i nikako nije htio da kuću nazovem Dom sv. Josipa. U prvom redu moglo bi se misliti, da sam ga radi njega nazvala "Josipov", a Dom, da je protestantska riječ. Dugo sam trebala moliti dok je dozvolio, da to ime ostane. Moje su zadnje riječi bile: "Gospodine Prelate, što je pisano, pisano je." Nato nije ništa više odgovorio i natpis je ostao na vratima.

Pri uređaju kapele i nadgledanju radnje veoma sam se prehladila. Nisam na to polagala važnosti, dok na Silvestrovo nisam mogla da ljje, a liječnik je konstatirao upalu pobrebrice. Dobra gosp. de Savigny poslala mi svoga liječnika. Pošto je sam tu bolest prebolio,po znavao je iz iskustva njezine teške posljedice, koje mnogog bolesnika, ako se dosta ne čuva, prerano spremi u grob, kao što su kasnije

i njega u četrdesetoj godini života, otrgle njegovoj obitelji. On me je ozbiljno opominjao neka se čuvam, neka budem na oprezu, što će biti od djece i t.d. Hvala Bogu, koji mi je poslao ovog dobrog gospodina, a istu zahvalnost dugujem našem dobrom kućnom liječniku, Dr. Bertramu. Slušajući njihov savjet, ostala sam četvrt godine u svojoj ćeliji, dok nisam posve ozdravila. Bog znade, koliko sam trpjela. Sama i bolesna, bez asistentice, tajnice ili njegovateljice.- Moje rođene sestre nisu tada bile u Berlinu, osim jedne mlade, koja je tu i tamo došla, da mi pomogne nešto pisati, jer i to sam obavljala na svome bolesničkom krevetu.

Počev od proljeća 1896. slao je dragi Bog kandidatkinje sa zvanjem za Karmel. Premda je gosp. Župnik Alesch, upornom tvrdokornošću ostao protivnik tog djela, ostajalo je od toga vremena sve više i više mladih djevojaka gluho na te njegove primjedbe. On je naime sada kao i prije, svima, koje su dolazile govorio: "Ako želite biti sestre, idite u koju drugu kongregaciju i nemojte ostati u tom Domu sv. Josipa." "Gospodjica Tauscher vas vara, ovdje ne ćete nikad biti redovnice." i t.d.

U jesen 1896. išla sam ponovno na kratki odmor u Mariaschein. Gospođa grofica Sch.molila me je ovog puta živo, da i tamo utemeljim jedan dom sv. Josipa, jer da tamo za siromašnu djecu nitko se ne brine. Ona je znala za jednu pravu nazaretsku kućicu, s kojom bi se moglo početi, u malom mjestancu Krupka, blizu Mariaschein.

Vrlo su mi se smilila siromašna djeca,

radi bijednog položaja, u kojem su se nalazila. Zamolila sam stoga župnika u Krupki za njegovu privolu, koju mi je vrlo rado dao, kao i kasnije preuzv. gosp. Biskup iz Leitmerica. Tom zgodom govorila sam Msgru o P. Sch, koji je već bio kod nas u Berlinu i prema kojemu sam imala sve veće nepovjerenje, no, Msgr. je o njem veoma pohvalno govorio.

Morala sam se dakle siliti, da prema njemu imam povjerenje. P. Sch. je tvrdio, da ga je Bog poslao, da vodi to djelo, pa je prema tome od mene tražio "apsolutnu poslušnost". -

Ovo je vodstvo meni donijelo more bola, ali Bog je dopustio tu veliku žalost. Hvala Mu za svaku kap trpljenja! U nebu ćemo imati svega, samo patnje ne će biti, stoga mi na ovom svijetu nikad nije dosta patnje. Ali sada natrag u Berlin.

U studenom 1896. uselila su djeca u novu kuću. Prostorije, u kojima su do tada bila djeca, uredila sam za sestre. Od sada smo provodile redovnički život po pravilima Karmela i konstitucijama sv. Terezije. Umjesto posta, prikazivali smo Bogu posao kod djece, a namjesto klauzure, naše misije. Život molitve i ozbiljnog nastojanja oko savršenstva, sačinjavalo je našu glavnu zadaću, da, to je bila vatra, koja je raspaljivala našu ljubav i našu revnost.

Nebrojene su bile opomene, dobromišljenih svećenika da me otrgnu od Karmela i "prestrogog" života. Uvijek sam svima odgovorila: "Ili ćemo biti prave redovnice po duhu prvih osnovatelja ili nikakve, svaka mi je osrednjost do skrajnosti odvratna. Zar me nije Providnost

Božja dovela u Karmel? Nije li Bog ispunio moje srce velikom ljubavlju i pouzdanjem k sv. Majci Tereziji! Često bih rekla: "Za Karmel bih se dala i razapeti."

Ma da smo vrlo revno vršile molitvu, razmatranje i svoje dužnosti, manjkale su nam još pokorničke vježbe u refektoriju. Pošto sam bila uvijek plaha i stidljiva, uvijek me je stajalo velikog svladavanja, ako je trebalo uvesti nešto novo. Konačno jednog poslije podneva odlučim se na to, i poslije molitve prije jela, pokleknula sam pred svakom postulanticom, i poljubila rub njezine haljine, kao što to činim još i danas. Pri tom kažem svaki puta: "Gospodine nisam dostojna...", i to iz najdublje spoznaje svoje nedostojnosti. Ta tko sam ja? Drijete pustinje. A one? Djeca, rođena u krilu sv. Crkve. Nikada nisam ništa drugo osjećala nego svoju najdublju nedostojnost, što sam dijete sv. Crkve.

Sada natrag k mojoj pokori. Kako sam poklekmula pred svaku od njih, osjetim, odjednom, kako na mojoj glavi počivaju Božje ruke, te me blagoslivaju. Takav osjetni Božji blagoslov primila sam već prije jednom, kad sam na ime u našoj maloj kapelici u Pappel-Allee-u vapila za prosvjetljenje zbog zavoda u ulici Goltz.

Odmah mi je bilo jasno, da je nebeski Otac htio meni, što više svima nama, time pokazati svoje zadovoljstvo, nad pokorničkim vježbama, koje smo vršile i Njemu ih prikazivale za obraćenje i spas duša.

Svojim dragim sestrama priopćujem ove dokaze Božje milosti samo zato, da se nikad

ne umore, već velikom revnošću i vjerno izvršu ju ove i druge pokorničke vježbe, prema gor - njoj nakani, - u koliko ih ne priječi bolest.

Božje oko dopire u srce. On ne sudi i ne prosuđuje nikad prema vanjskom izgledu, već po duhu, koji dušu pokreće, prema samoprijegoru, a osobito prema poniznosti i potpunoj predanosti u Božju volju, i to ne samo u velikim stvarima, nego i u malim i najmanjim dnevnim događajima. Nije dosta da budemo samo tabernakul, samo Božji stanovi, ne samo to! Mi trebamo biti Božje oruđe - Božji instrumenat, pomoću kojega će On, Božanski Spasitelj, liječnik duša, raditi na njihovom spasenju. Bog traži u našim dušama nastojanje oko postignuća najdublje poniznosti, traži težnju za poniženjima. Nitko ne postaje ponižan prije nego je podnio, - ne samo podnio, - već sa ZAHVALNOŠĆU I RADOSNO podnio mnoga poniženja, kao što su se sv. Apostoli Petar i Ivan s "radošću" vratili kući, iza kako su bili sramotno bičevani.

Smatrala sam tihom dozvolom šutnju njegove uzoritosti kardinala Kopp-a na moje zadnje pismo, u kojem sam mu još jednom saopćila, da nikako ne želim uvesti nešto "novo", već da sa svojim sestrama želim živjeti po starim karmelskim pravilima i vremenu prilagođenim konstitucijama.

Prema tome živjele smo i dalje našim skrivenim redovničkim životom, pune pouzdanja u pomoć naše drage Karmelske Gospe i naše sv.Majke Terezije od Isusa.

Na izričitu želju nekih svećenika i neke vrlo religiozne gospođe od Centruma, te "dozvolom" njegove uzoritosti kardinala Koppa, otvo-

rila sam u siječnju 1897. u ulici Anhalt u zapadnom dijelu Berlina, malo svratište sa kapelom. Ovdje su mogla gospoda svećenici lako misiti, a da ne moraju pješačiti pola sata daleko do najbliže crkve. Stoga smo imali tamo katkada deset do dvanaest sv. Misa dnevno, a nedjeljom i blagdanom bila je kapela prenatrpana katolicima iz susjedstva.

Uzoriti gosp. kardinal Kopp, poslao mi je po gosp. Prelatu Dr. Jahnelu 1000 mk. kao pomoć za taj osnutak, a da ga nisam ni molila za to.

Različiti svećenici, koji su bili prijateljski skloni ovom djelu, često su me poslje dnje godine opominjali, da konačno poduzmem korake, te dobijem crkveno priznanje. To da je moja dužnost, radi postulantica, koje su mi se s tako velikom povjerljivošću priključile. Ali kako da dođem do toga? Čekala sam Božju uputu. Korespondirala sam sa nekolicinom O.O. Karmelićana, a ovi me uputiše na Petra Generala u Rim, jer da mi jedino on može pomoći.

God. 1896. dođe u Berlin P. Sch. Tu se sve oduševilo za njega. Pa i svećenici, koji su ga upoznali, postali su ubrzo njegovi prijatelji. On je imao neku privlačivu moć gotovo nad svakim, s kim bi došao u dodir, i koga je htio ili naumio iskoristiti u svoje svrhe.

Mojim prijateljskim znanicama držao je konferencije. Pozvao je iz daleka, mlade dame, koje su mu se stavile na raspolaganje za njegovo projektirano utemeljenje jedne Kongregacije. Napokon je, u mojem odsustvu počeo prilično otvoreno govoriti, da će " moj osnu-

tak, naš Karmel, upotrijebiti za početak svojeg utemeljenja", jer da na ovom djelu očito počiva blagoslov Božji.

Pater je zaboravio, da Božji blagoslov tako dugo počiva na jednom djelu, dok se ono vodi po volji Božjoj. Da njegovi planovi nisu bili Božja volja, pokazala je to skora budućnost.

Početkom godine 1897. bio je opet u Domu sv. Josipa, a dan prije svetkovine presv. Imena Isusova, dao mi je da prepišem jednu formulu zavjeta i zapovjedio, da sve postulantice, koje su kod mene već godinu dana, a sada se upravo nalaze u Pappel-Allee, slijedećeg jutra pod sv. Misom, iza sv. Pričesti, dok on bude držao u vis podignutu Hostiju, polože zavjete. Formula je, osim triju zavjeta, sadržavala i klauzulu: "Po nakani našeg prečasnoga Oca, na jednu godinu". - Tu nakanu nije nitko znao!..

Ako sam dosada, dok sam bila pod vodstvom p. Sch. vodila neprestanu borbu sa svojim razumom i sa svojom savješću, to se je sada ta borba prometnula u divlju oluju, koju je poznavao samo Bog. Samo Bog je vidio što sam pretrpjela onih mjeseci; da, onih godina, a pogotovo one noći iza njegova naloga, te za vrijeme one sv. Mise!

Tek što smo završili formulu, nisam se, unatoč velikog naprezanja mogla više svladati, da izdržim do kraja sv. Mise, već sam izišla prije završne molitve.

U meni je bjesnila oluja: Obećati nešto, što se ne smije znati! Bez svake priprave položiti zavjete! Mlade djevojke, od kojih ni jedna nije imala zvanja, kako se je to kasnije

pokazalo! A zašto? Jer je P. Sch. opet najednom imao viziju! Kao što sam od prvog susreta s njime imala malo povjerenja u njega, isto toliko sam vjerovala njegovim vizijama.

No pošto sam htjela biti ponizna prema uzoru sv. Franje Asiškog, htjela sam da po meni gaze kao po otiraču za noge, ili kao što ga je pseto trgalo, tako sam i ja htjela da se postupa sa mnom kao sa otiračem i sa dronjkom. Da, ne samo da sam htjela, nego sam i željela, da tako sa mnom postupaju - sporedno tko - poglavari ili podložnici, samo da uništim svoj "ja". Htjela sam biti ništa, posve ništa! Željela sam biti čista, prazna posuda, u kojoj nema samovolje, samosvijesti ni samoljublja, posve prazna posuda, da je Bog može ispuniti svojom milosti.

Dakle, pod kraj sv. Mise napustila sam kapelicu, i to neopisivo uzrujana. Pojurila sam u svoju ćeliju. Htjela sam slomiti svu nepokretnost svoje naravi. Htjela sam da naučim slijepo slušati, jer sam htjela biti ništa. Posegla sam za bičem. U mojem je srcu bjesnila oluja. Razum se divlje propinjao. Tada sam, strašno uzrujana, bacila bič o zid. Njegov me je štropot osvijestio.

Bila sam opet mirna. Mogla sam se dalje hrvati, boriti se, trpjeti i šutjeti, dok nije došla pomoć.

U ožujku 1897. dovela sam dragu M. Bernardinu u Krupku, u malu nazaretsku kućicu, koju smo bili unajmili prošle jeseni, tu je ona, sa nekoliko postulantica, uredila Dom za posve siromašnu, zapuštenu djecu.

U kolovozu dok sam još bila u Berlinu,

trebala sam po želji P. Sch. i Msg. K., otvoriti drugi Dječji dom u Marschenu koji je bio udaljen pola sata od Mariaschein. Morala sam tamo poslati nekoliko postulantica, koje je P. Sch. odredio, a s njima i poglavaricu, koju je on sam izabrao. Kuća, jedan stari mlin, pripadala je majci Msg. K., a bila je udaljena od crkve 30 minuta. Zgrada i njen položaj nije nipošto odgovarao za naš rad, ali je trebalo započeti iz "poslušnosti".

Medjutim je došla jesen i ja sam s jednom postulanticom pošla u Vechtu, da tamo otvorim Dom za dječake. Tu sam u preč. gosp.Dr. Grobmeyeru, biskupskom oficijalu, našla dobronamjernog i mudrog savjetnika. Saopćila sam mu, kako su me već razni svećenici opomenuli, da konačno poduzmem korake da od Rima dobijem aprobaciju. Rekla sam mu, kako sam od uzorita gosp. kardinala Koppa molila preporuku,on mi je odgovorio, da preporuku za osnivanje kakve nove Kongregacije ne će dati nikada.

Unatoč toga savjetovao me je gosp. Oficijal, da njegovoj uzoritosti kardinalu Koppu, još jednom, iz Vechte pošaljem molbu za preporuku. Poslušala sam njegov savjet, i odmah poslala molbu, na koju sam primila slijedeći odgovor:

Breslau, 29.list. 1897.

Na Vaš dopis od 26. o.mj. mogu samo ponoviti svoje, Vama, već poznato osvjedočenje, da nije potrebno utemeljenje jedne nove redovničke zajednice, kako bi se nastavila Vaša karitativna, uvijek poznatom požrtvovnošću,

izvršena djelatnost, nego da Vam stoji slobodan priključak jednoj već postojećoj Crkvenoj Kongregaciji.

Knez biskup
kardinal Kopp

Visoko rođenoj gospođici Tauscher
Vechta, Dom sv. Josipa, Oldenburg.

Kad je gosp. Oficijal pročitao ovaj odgovor njegove Uzoritosti, rekao mi je u svojem neprispodobivom miru i odrešitosti: "Ipak idite u Rim".

Puna najvećeg povjerenja prema ovom časnom svećeniku, odlučila sam smjesta poslušati njegov savjet i poći u Rim.

No prije toga morala sam još pogledati kako ide u Krupki i Marschenu, te zamoliti P. Sch. dozvolu za putovanje u Rim. Pošla sam ravno iz Berlina u Česku. Našla sam nažalost, svoje sestre u neslozi. Trebale su u svoju zajednicu uvesti neki strani duh, kojeg su neke rado prihvatile, osobito sestre iz Marschena, jer su one skoro sve, oduševljeno pristale uz P. Sch. Sestrama pako iz Krupke, išlo je kao i meni. One nisu mogle steći povjerenje prema njemu ni jedna osim poglavaride. Ova je bila sestra jednog svećenika, te je P. Sch. vrlo cijenila.

Štogod sam čula, što god sam vidjela,sve me je ispunjalo sve to većim sumnjama, strahom i brigama. Još uvijek sam se htjela prisiliti da vjerujem da je sve dobro i pravo, sve što Pater kaže, traži i čini, a ipak moja savjest i razum dizali su se protiv toga kao

divlji valovi. Nemam riječi da opišem svoja muka, samo tko je nešto slično prepatio, mogao bi me razumjeti.

Kad je moja muka dosegla vrhunac, iskoristio je đavao ovaj zadnji čas i pokušao da me dovede do očaja.

U noći, u kojoj sam bila posve budna, poveo me u duhu širokim putem na neku uzvisinu, a onda dalje kroz šumu - bilo je jezivo svjetlo - prema jednom otvoru, koji je postojao još iz prastarih vremena, kad su ovdje bili rudnici bakra, i tu me nukao, neka se bacim dolje "Tada ćeš imati mir i smirenje."

U tom času podignem oči i opet opazim križ. Duša mi se srdačno sjedinila s Božanskim Otkupiteljem i moga je užasnog priviđenja nestalo.

Prigodom moga prvog posjeta sestrama u oba Doma u Češkoj, koje je P. Sch. posve uzeo pod svoj nadzor, išla sam, mučena sumnjama k P. Rektoru i raspitala se za P. Sch. Da li je on sposoban Pater, kojemu bih mogla povjeriti vodstvo svojih sestara? On mi je odgovorio, da boljeg Patra od ovoga nisam mogla naći.

Iza nekog vremena pisala sam i jednom đekanu, koji bi bio trebao dobro poznavati P. Scha. I stavila mu isto pitanje. Ovaj mi je odgovorio, da je P. Sch. izvanredan svećenik: "On vrijedi za 100 drugih svećenika."

Usprkos toga moje su sumnje u Patra postale tako jake, da ih se više nisam mogla riješiti.

Bog je opet uslišao moju molbu za trpljenjem. Nisam čeznula ni za čim drugim, nego da trpim, kako bih mogla što savršenije ispuniti

volju Božju.

Ujutro, iza onog strašnog viđenja, žurila sam se u crkvu u Mariaschein, da k našoj dragoj Gospi zavapim za pomoć. Tu sam vapila i vapila, a moja je nebeska Majka uslišala moju vruću prošnju. Izmolila mi je nov život, novu snagu i novu hrabrost. Kod Njezinih nogu došla sam do odluke: da pođem k Patru i govorim s njime, ali ne kao do sada, vezana poslušnošću, jer ove lance, koje mi nije Bog nametnuo nisam više osjećala. Nisam više bila sputana, ne, u jednom sam se času osjećala slobodnom. Draga Majka Božja izmolila mi je novi duh i snagom ovog duha, pošla sam k Patru Sch. i rekla mu: "Ne mogu više! Borila sam se i trpjela, ali više ne mogu! Idem u Rim. Hoću da budem na čistu! Vama, Velečasni, neka Bog plati sve, što ste radi Boga učinili nama i meni."

U to bljesnu u njegovim očima duh, kojega sam uvijek u jednom Patru naslućivala i neopisivim pogledom punim bijesa reče mi nešto kao "Uništit ću... i t.d."

Ostavila sam Krupku i vratila se u Berlin. Tu sam potražila svoga prijašnjega ispovjednika župnika K. i saopćila mu svoje sumnje u vodstvo P. Sch. Raspalio se do skrajnosti. Nikada si ne bi mogla zamisliti ovog mirnog svećenika, tako uzbuđenim.

Smjesta napiše list jednom svome prijatelju Patru u Rim i zapovjedi mi, da sada odmah otputujem i ovo mu pismo osobno predam.

\+ + +

5. PRVO PUTOVANJE U RIM

Na blagdan sv. Ivana od Križa, 24. studenoga, krenule smo na put. Pratila me je s. Marija Terezija, Tirolka, koja je govorila talijanski, a koju mi je Božja Providnost poslala u proljeće 1897.

Bila je ponoć, kad najednom odjeknu zov: "Roma! Roma!" Moja mladahna pratilica probudila se iz dubokog sna.

Nastojale smo dobiti kola, pa kako nam se u to doba noći nisu otvorila ni jedna samostanska vrata, odvezle smo se u hotel "Minerva".

Prvi put smo se probudile u Svetom Gradu! Kako nam je srce drhtalo i kako smo se žurile stići do sv. Petra! Koje začuđenje ispuni svakoga, tko stupi na Trg sv. Petra i ugleda orijašku gradnju!

Polagano, pune pobožnosti uzlazile smo širokim stepenicama do ulaza. Unišle smo!

Svladana najdubljim osjećajima ljubavi i zahvalnosti, bila bih najrađe odmah na ulazu pala na koljena.

Kako ja dolazim ovamo? Na tu mi je pomisao srce uzdrhtalo. O Bože, Tvoje milosrđe ne pozna granica! Ti, o moj Božanski Spasitelju, Ti si se smilovao Svome djetetu, koje je kao ono janješce, na slikama "Dobrog Pastira",

dospjelo u trnje. Zakrvavljenim rukama izbavio si ga iz trnovog grma zablude i odnio ga kući, k stadu, k Crkvi! I evo, ja se sada nalazim u Svetom Gradu, u Jeruzalemu Novog Zavjeta! Ja bijedno dijete pustinje!

Koracala smo dalje i kleknule na "Konfesio" (grob sv. Petra). Hvala ti sv. Petre! Ti si mene kao oruđe Božje, doveo ovamo!

Koliko puta znao mi je reći moj otac, kad bih ga upitala o nekim mjestima iz poslanice sv. Petra, kojega sam vrlo štovala: "Idi, s tvojim Petrom."

Hvala Bogu, da sam se uvijek čvrsto držala ruke sv. Petra. Ova me je ruka dovela u svetu Crkvu, a k tome još i do "Konfesija", do sv. Počivališta "Stijene", na kojoj je Božanski Spasitelj sagradio Svoju sv. Crkvu!

Poslije podne išla sam s pismom gosp. župnika K. k njegovom prijatelju Patru v. Oldenburg-u. Ovome sam morala iznijeti svoje sumnje u vodstvo P. Sch. On i P.M., koji je međutim bio pridošao bili su istog mišljenja kao i gosp. župnik K. Preporučili su mi i osobito naglasili, da ne zadržim ni jednu postulanticu, koja je k nama došla nagovorom P. Sch., što više, da ih odmah otpustim.

Po sudu obojice ovih redovničkih sveća - nika, moja savjest i moj razum kazivali su mi ono, što je pravo. Bog je opet pripustio ovu veliku žalost za očišćenje moje duše, a draga me je Majka Božja štitila i vjerno čuvala, kad je nevolja bila najveća, jakom me je rukom sačuvala od propasti. Vječna joj hvala!

U pogledu stvari našeg Reda, savjetovao mi je vlč. P.M. Meschler S.J., da idem k Msgr.

Jacquemin kod st. Mihaela. Ovaj da bi mi najbolje mogao savjetovati, jer je on velikom spretnošću opet doveo do procvata jednu Kongregaciju, koja je bila već na rubu propasti.

Prema njegovu savjetu posjetili smo Msgr. Jaquemina. To je bio vrlo pobožan svećenik, koji nam je preporučio, da najprije izvršimo jednu devetnicu u crkvi Maria della Scala, u kojoj se čuva jedna noga svete Majke Terezije.

Tako smo svakog jutra išle iz ulice Olmata, gdje smo kod Sivih Sestara (Grauen schwestern) bile dobile sobu za stanovanje, do ulice Longata tri četvrt sata daleko u crkvu Maria della Scala. Bio je prosinac, hladno, oblačno, kišno vrijeme. Tko je u jeseni bio u Rimu, taj poznaje tamošnji pljusak kiše. Tada je ovaj pljusak trajao puna tri dana, no mi se nismo dale zadržati, već smo svaki dan potpuno prokisle, vjerno hodočastile u crkvu Maria della Scala; činile smo to ranim jutrom, vapeći za pomoć našoj dragoj Karmelskoj Gospi i našoj svetoj Majci Tereziji od Isusa.

Odmah prvih dana posjetile smo također i generalnu kuću Otaca Karmelićana. Tu smo saznale, da je Rev. P. General nažalost otputovao, i da njegov povratak očekuju istom za Božić. Pošto sam Patru koji nas je primio, sa - općila svrhu našeg putovanja, naime da želimo dobiti priznanje crkveno za našu samostansku obitelj, odmah nam je rekao, da nam oni u toj stvari mogu vrlo malo pomoći.

A što sada?... Ako mi Karmel ne može pomoći, tko da mi onda pomogne?...

Poglavarica Sivih sestara poslala nas je Msgr. de Waal-u jer da će nam on najbolje moći

savjetovati i pomoći.

Poslušala sam ovaj savjet i uskoro posjetila Msgr.-a de Waal. Ukratko sam ga upoznala s mojom stvari, te mu uručila slijedeći spis njegove uzoritosti kardinala Kopp-a:

Johannesberg, 29. rujna 1897.

Neka Vaša Prečasnost protumači gospođici Tauscher, da sam ja u stanju i pripravan, da za njenu požrtvovnu djelatnost, oko spasavanja siromašne djece, izrazim najtoplije priznanje, ali ipak, nastojanje, da se utemelji jedna samostanska zajednica ne ću ni preporučiti ni podupirati, te da mogu ponoviti svoj savjet, da se dobrotvorna ustanova uključi u jednu već postojeću redovničku zajednicu.

Knez biskup

Gospodinu duhovnom savjetniku
župniku Neuber-u
Berlin

Msgr. de Waal pošto je pročitao pismo povikao je: "Kako možete biti tako glupi, i cvakovo pismo pokazati u Rimu? U Rimu gdje se može samo s najboljom preporukom kardinala nešto postići? Mogu vam samo reći, da to nikome više ne pokazujete!"

Nakon što se je smirio radi moje "glupo-sti" i malo razmislio kako bi nam mogao pomoći, reče: "dođite sutra k Msgr. N.N., tamo ćemo se sastati i vidjet ćemo, što se dade učiniti".

U urečeno vrijeme bile smo tamo. Nakon što je Msgr. de Waal iznio našu stvar, upitao je Msgr. N.N. da li imade pravila, prema kojima mi živimo. Uručila sam im izvorna pravila Karmela, odobrena od sv. Oca Inocenta 1248. god, zajedno sa Konstitucijama sv. Majke Terezije od 1581.

Otvorio je knjigu i kad je pročitao 1248 i 1581. uhvatio se za glavu i kimnuo Msgr.-u de Waal, kao da je htio reći: "Ova nije pri pravoj pameti". Onda je rekao: "Najbolje je da odete k preč. Petru Esser-u O.P., on će vam napisati Konstitucije". Msgr. de Waal bio je sporazuman s ovim savjetom i dao nam adresu od dotičnog Patra.

Sad smo išle k preč. Patru Esseru, koji nas je odmah primio. Tek što sam mu svoj naum pobliže iznijela, upitao me je: Zašto ne bih htjela da se priključim redu Dominikanki; to da je stari red i sestre imadu iskustva u odgoju djece, a ja da ga nemam. Tada je nastavio: "To je samo oholost, koja vas potiče, da utemeljite vlastitu Kongregaciju". Skoro 20 minuta govorio je ovako o mojem nastojanju i to najoštrijim tonom i ponizujućim riječima, a sve u prisutnosti mlade postulantice.

Ostala sam posve mirna, jer sam znala, da je sam Bog utemeljitelj ovog djela, te da me je Njegovo Veličanstvo izabralo samo za svoje oruđe. Bilo mi je žao, što je Pater ovako govorio protiv toga, ali sigurno je bio uvjeren, da čini pravo upućujući me na drugi put.

Naravno da ga nisam pokušala moliti da mi piše Konstitucije, već sam se još usrdnije i revnije molitvom obratila Bogu za pomoć.

Prije svega mnogim sam suzama i velikim kajanjem oplakivala svoje grijehe, svaku neispravnu misao, svaku riječ, sve što sam previše ili premalo govorila, svaku nestrpljivost itd. Bog traži čisto oruđe, stoga sam samo u sebi nalazila krivnju dosadanjeg neuspjeha.

S pouzdanjem u našu dragu Karmelsku Gospu i moju ljubljenu sv. Majku Tereziju, započele smo drugu devetnicu u Maria della Scala. Tokom tjedna osjetila sam se ponukanom, da unatoč prvog hladnog prijema, ipak još jednom pođem u generalnu kuću Otaca Karmelićana. Ovaj puta došao mi je u susret P. Benedikt definitor, s riječima: "Kako mi je drago da ste opet došli! Saopćio sam Patru prokuratoru vašu stvar, a on je želio sam razgovarati s vama, da uzmogne razmisliti kako bi vam se dalo pomoći".

Dok smo mi još tako razgovarali, uđe P. R. (kasniji nadbiskup u Reggia) i P. Placid, jedan Holanđanin, koji je govorio Njemački. Moja pratilica morala je tada talijanski ispripovijedati generalnom Prokuratoru sve o Berlinu i tamošnjim poteškoćama. On se je veoma zainteresirao za naše djelo i nastojao je, da za njeg zainteresira i njegovu uzoritost kardinala Gotti, kao i protektora Karmela kardinala Paricchia. Iza nekoliko dana pozvao nas je P. Prokurator k njegovoj uzoritosti kardinalu Gotti, kao i k provincijalu Karmelićana, P. Antoniju (kasnije nadbiskup u Sicili ji).

Stalno zaključiti moglo se nešto samo kad se povrati P. General.

Konačno se približio Božić. Iza kako smo

prisustvovale velikoj svečanosti u Maria Maggiore, pohrlismo u Karmel u nadi, da ćemo danas naći patra Generala, P. Bernardina a St. Teresa. Primio nas je velikom dobrotom, i iza kako mi je dao dobar savjet pozvao me je, da slijedeći dan opet dođem, da će mi blagoslo - viti škapular i primiti me u Karmelski Red.To se je zbilo u prisutnosti vlč. P. Benedikta, P. Rajnolda, generalnog prokuratora i P. Placida, a mislim da je bio prisutan i P. generalni Sekretar.

Preč. P. General savjetovao mi je, da će biti najbolje, ukoliko njegova Uzoritost,kardinal Kopp, ne bi dao dozvolu, neka napustim Berlin i potražimo drugog biskupa, koji će nas primiti u svoju diecezu. To isto su mi rekli spomenuti kardinali, te neki Patri.

Pismo kardinala Koppa predložila sam odmah Patrima Karmelićanima, koje su drugi Patri prevelli talijanskim Patrima.

Tisuću puta radije napustila bih Berlin i Njemačku, nego moj ljubljeni Karmel, za kojeg bi se dala razapeti; tako sam običavala reći svećenicima, koji su me savjetovali da ga napustim.

Vrlo nas je razveselila odluka naših visokih i odlučnih savjetnika, i mi smo odlučile da odmah otputujemo bez otezanja. Ali od našeg odlaska nije bilo ništa. Jer kad smo naime slijedećeg jutra bile kod sv. Mise, i ja potanko i temeljito sve razmislila, došla sam do zaključka, da bez pismene preporuke jednog kardinala ne ću moći ni od jednog biskupa dobiti odobrenje ni za otvorenje kuće matice ni za novicijat.

Umjesto na kolodvor uputile smo se opet u generalnu kuću Otaca Karmelićana. U sobu za razgovor dođoše odmah P. Benedikt i P. Raynold. Ja ih zamolim da me još danas otprate k njegovoj uzoritosti kardinalu Parrocchiu,njega bih zamolila pismenu preporuku koju bih mogla predložiti biskupima, jer bez preporuke iz Rima ne bih kod ni jednog mogla dobiti dozvolu za otvorenje kuće Matice ni za novicijat. Oba su Patra bila istog mišljenja i oni mi obećaju, da će nam još danas ishoditi audijenciju.

Još iste večeri odveli su nas vlč. P. Definitor i vlč. P. Prokurator k njegovoj uzoritosti kardinalu Parrocchi-u. Milostivo nas je primio. Iza kako je P. Raynold iznio moju molbu, naručio nas je za drugu audijenciju drugi dan na večer. Kardinal je naime primao u audijenciju dnevno iza "Angelusa", kad sunce zađe.

Kad je 28.prosinca sunce zašlo i kad su zanijemila sva zvona "Angelusa", bio je P. Prokurator odmah primljen. Mi smo u predvorju čekale njegov povratak, ali ne samo čekale,nego mi smo i molile. - Mislim da u svom životu nisam nikad usrdnije molila, nego u ovim časovima. Molila sam moju ljubljenu sv. Majku Tereziju od Isusa, za njezin zagovor i pomoć. Činilo mi se kao da o ovom pismu ovisi budućnost djela, a tako je i bilo.

Prošao je skoro jedan sat, kad su se napokon otvorila vrata i pojavio se P. Raynold, kojem je radost sijevala s lica. Veselo nam reče da nam Njegova uzoritost Kardinal dao prekrasno pismo, on da će nam ga prevesti,jer

je pisano latinski, i neka sutra dođemo po njega.

29. prosinca primile smo od vlč. P. Prokuratora talijanski, a od P. Benedikta njemački prijevod preporuke; kako slijedi:

Vikarijat

Rim, blagdan Nevine dječice
godine Gospodnje 1907.

Vrlo smo rado primili molbu moliteljice, budući ne gajimo bezrazložnu nadu, da će se djelo, koje je ona prije šest godina počela, pomoću Božjom razviti na korist Crkve i države. Tim više što je utemeliteljica sa svojim kćerima odlučila živjeti po pravilima sv. Terezije. Ona naime želi nasljedovati onu Tereziju, koja je uvijek mislila na proširenje sv. vjere i spas duša. Ona će u nju gledati kao u svoju zakonodavku; hodat će njezinim stopama u ovo vrijeme, kada se pod prividnom ljubavi, nerijetko oslabljuje Kristov križ.

Stoga, da ispunim svoju dužnost kao pokrovitelj bosonogih Karmelićana, ne osjećam nikakve bojazni da djelo, koje na tako sretan način dovodi do izražaja duh i uvjerenje sv. Terezije, uzvisim hvalama, te da ga preporučim onima, čija je zadaća promicati slavu sv. Crkve i vječno spasenje duša.

Lucius Maria Kardinal-vikar Parrocchi
Pokrovitelj bosonogih Karmelićana.

Što se tiče našeg imena, moram još slijedeće spomenuti: U travnju 1891. označila sam u Bonu našu buduću družbu kao: "Službenice Božanskog Srca Isusova", a kad je bio otvoren prvi Dom sv. Josipa, i kad su mi mlade djevojke pohrlile u pomoć, morala sam nas prijaviti kod redarstva. Učinila sam to i nazvala nas: Družba Službenica Bož. Srca Isusova".

U Rimu su me upozorili, da to ime nosi jedna francuska Kongregacija, čiji je jedan ogranak bio veoma raširen u Austriji, pod imenom "Službenice Bož. Srca Isusova", stoga pod ovim imenom ne bi nikad dobili priznanje sv. Stolice. K tome, željeli su dobri Patri Karmelićani u Rimu, da bi se već iz našeg imena raspoznala naša pripadnost Karmelu. Tada sam odlučila da stavim: "Karmelićanke Službenice Bož. Srca Isusova". Tako smo se zvale od god. 1907. sve dotle, dok nam u Rimu nije ime bilo ponovno promijenjeno.

Ali, ma kakvo god mi ime nosile, uvijek jesmo i ostajemo Službenice Božanskog Srca Isusova, našeg Učitelja, Gospodina i Uzora, Primjera požrtvovne i odane ljubavi prema Bogu i bližnjemu.

Ovaj, iz ljubavi prema nama siromašnim griješnicima čovjekom postali Bog, nije činio nikakve razlike između siromašnih i bogatih, uglednih i neuglednih, već je naprotiv uvijek i svagdje davao prednost puku. Da, čak je i svoje učenike izabrao iz puka.

Nepojmljivo je stoga, da se baš siromašni, i to čitave mase okreću od Njega, da Ga ostavljaju. Njega, koji je nekada na zemlji živio među narodom i za narod.

. . .

Dok sam u Rimu bila toliko zaposlena, postavljanjem temelja Božjem djelu, stigne mi za Božić kao osobita božićnica iz Kölna na Reini, brzojav slijedećeg sadržaja:

"Ja sam kod svoga brata u Kölnu, gdje je sestra Regina ne znam".

Margareta.

Taj brzojav je poslala glavarica Doma sv. Josipa iz Krupke, koja je prema tome napustila naš Dom i vratila se k svome bratu, koji je kao kapelan živio u Kölnu.

S. Regina je bila poglavarica drugog Doma u Karchenu... Što se dogodilo s tim kućama? - Gdje su sestre i djeca? - Već od polovice studenoga nisam dobivala nikakvih vijesti, a na moje se listove nije odgovaralo.

Nisam zaboravila bijesnog pogleda P.Sch., kao ni njegovu jasno izrečenu namjeru, da će uništiti "djelo, tj. mene i moje, kao redovničku obitelj". Kako često hrlile su moje zabrinute misli u Češku i Berlin! Što li je sve P. Sch. za vrijeme moje odsutnosti mogao učiniti?

Božansko je Dijete znalo, da iznad svega ljubim križ i patnje, stoga mi i nije moglo poslati nakakav bolji dar za Božić, nego ovu vijest.

To je djelo bilo Božje, a nije li Bog svemoćan? Ova je misao raspršila oblake briga, koje su me zastrašivale uvijek ponovno. -

Pune zahvalnosti napustile smo 30. prosinca sveti grad. U Innsbrucku obećao nam je vlč. P. Ettl monstrancu, ukoliko se na povratku tamo svratimo. To smo i učinile. On se je vrlo veselio dopisu njegove uzoritosti Kardinala Parrocchi-a. Kao što mi, tako je i on pouzdano vjerovao u sretnu budućnost.

Posljednjem blagoslovu na Silvestrovo u večer, prisustvovale smo u Isusovačkoj crkvi u Insbrucku. Bilo mi je veoma milo, da mogu ovdje, gdje sam nekad proživjela dane tako pune milosti, izraziti Bogu zahvalnost za svu pomoć, koju nam je pružio u Svetom Gradu.

Sva naša nastojanja prvih tjedana izgledala su uzaludna, dok nas napokon Božja Providnost nije povela k pravim savjetnicima i probudila u njima interes za ovo Božje djelo, kako to svijedoči preporuka njegove uzoritosti Kardinala Parrocchi-a.

Ako li mi njegova uzoritost kardinal Kopp još ni sada ne bi dozvolio, da u Berlinu otvorim kuću Maticu i novicijat, ništa zato. Red nije vezan ni na jednu biskupiju, i na nijednu državu; tako mi je rečeno u Rimu.

Sada je trebalo najprije poći u Česku. Na putu onamo svratile smo se u Linc, gdje smo po želji Patra Generala Karmelićana, trebale posjetiti tamošnji karkelićanski samostan. Na moje najveće iznenađenje, dobila sam ovdje od časne Majke Priorice, bijeli karmelski plašt. Nikada ne bih bila pomislila da ćemo se zaogrnuti plaštem sv. Ilije! Bila sam vrlo vesela radi tolike pažnje P. Generala. U Linc smo stigle rano u jutro, a mislim, da smo još istog dana u večer krenule dalje na put. Vrućom sam težnjom hrlila u susret patnjama, koje su me čekale na povratku iz Rima u Berlin...

Napokon smo stigle u Krupku. Što li se je sve zbilo za ovih osam tjedana? P. Sch. je bio premješten iz Mariaschein. Oba Doma sv.

Josipa bila su,ne samo bez poglavarica,već su se i sestre iz Mariascheina bile posve rastale od sestara iz Krupke, te su čekale vijest od P.Sch. da se priključe družbi, koju on osniva.

Tada još nismo imale svojih kapelica, već su sestre iz oba Doma išle u crkvu Mariaschein. Slijedećeg jutra iza sv. Mise, nijedna sestra iz Mariascheina nije došla k nama,nijedna nas nije pozdravila!...

Odvezla sam se k preuzvišenom Biskupu u Leitmeritzt i saopćila mu rezultat moga putovanja u Rim i razilazak sestara iz Mariascheina. Msgr. mi je obećao, da će ih odmah pismeno opomenuti. Ja nera sama odem tamo, pa one,koje bi htjele ostati uz P.Sch. neka smjesta otpustim.

Kad su jadne sestre, zapravo postulantice, koje su ovako bile zavedene, pročitale list preuzv.gosp.Biskupa, najglavnija među njima,koju su sve slušale, uzme list i baci ga u vatru s riječima: "Patru Sch.zavjetovale smo vjernost i nju ćemo držati!"

Poslala sam k njima i pozvala ih da dođu k meni. Ali ni jedna se nije odazvala pozivu. Na to sam sama otišla onamo, sakupila ih i rekla im, da je ovaj Dom moja zaklada, te da su, ukoliko žele ostati kod mene, obvezane na poslušnost prema meni itd. Na kraju sam još nadodala: "Ili molite oproštenje,i sve će se zaboraviti što se je zbilo, pa ostanite u kući, a ako ne ćete, onda još danas ostavite ovu kuću!" Odgovor je glasio: "Patru Sch. zavjetovale smo vjernost i nju ćemo držati." S tim su riječima napustile sobu i još iste večeri otputovale. Jedna od njih molila je raskajana oproštenje, i kasnije postala vjerna i poslušna redovnica.

Brzojavno sam pozvala moje najvjernije družice iz Berlina i predala im oba dva Doma sv. Josipa. Međutim saopćile su mi sestre iz Krupke, da za čitavo vrijeme moje odsutnosti nisu dobivale od mene nikakovih vijesti. Poglavarica, Margareta Schweizer iz Kolna,odlazila je uvijek s mojim pismima k Patru Sch. i vraćala se natrag s viješću, da ja u Rimu ne mogu ništa postići i da od nas nikad ne će postati Kongregacija.

Čim su se berlinske sestre uživjele i mirušao u sve sestre u oba Doma, otputovala sam s mojom malom drugaricom, Sestrom Marijom Terezijom, dalje u Breslau.

Bog je dopustio, da je njegova uzoritost Kardinal bio odsutan, a prečasni, koji nas je primio, i kojemu sam iznijela svoju molbu u pogledu dozvole za otvorenje kuće Matice i otvorenje novicijata, otpravio me je s riječima: "Imamo ih već dosta takove vrsti". Iz tih sam riječi mogla zaključiti mišljenje kardinala Koppa.

Dalje u Berlin. Kalež trpljenja još nije ispražnjen! Da, Bog je htio, da mi ovdje pruži teški i gorki kalež kleveta! Na kolodvoru "Berlin-Schoneberg", dočekale su nas M. Maria Magdalena i M.M. Brigita. Neopisivo je bilo njihovo iznenađenje i radost, kad su nas opazile u koprenama. Jedan dan zadržale smo se u tom malom Domu u Schoneberg-u, a zatim smo pozvale sestre i djecu, da 18. siječnja dođu u Pappel-Allee. I ovdje je bilo veliko iznenađenje i veliko veselje. Tako je 18. siječnja bio za sve nas dan radosti i slavlja. Djevojčice iz Weissensee i Schoneberga, kao i one iz Pappel-Allee bile su svečano odjevene u bijele haljine, jer

je bio lijep i topao dan. Preko 200 djece i četrdeset sestara, koje su nosile goruće svijeće, prolazile su to poslije podne kroz vrt u zahvalnoj procesiji. Naprijed je bio nošen kip sv. Majke Terezije, pjevale su se pjesme jedna za drugom, hvalili smo i slavili Boga za sve u Rimu primljene milosti.

Riječi: "Imamo ih dosta takove vrsti", pripravile su me na buduće patnje. Prilično sigurno su mi govorile, da neću moći ostati u Berlinu. Nisam htjela pokvariti sestrama svečanost, što više, radovala sam se njihovu veselju...

Msgr. Jaquemine, savjetovao nam je u Rimu, kad s početka nije bilo nikakova izgleda za uspjeh, da se na nešto zavjetujemo, ako postignemo cilj. Prema tome obećala je s.Marija Terezija, da će kao dodatno ime kasnije uzeti ime sv. Petra (M.Marija-Terezija, od sv. Petra), a ja sam se zavjetovala, da ću, doklegod naša redovnička obitelj bude postojala, slaviti BLAGDAN ZAHVALE svetoj Tereziji, i to onog dana, kad se nađemo svi zajedno u prvom Domu sv. Josipa u (Pappel-Allee). To se zbilo 18. siječnja. Tako slavimo svake godine u svim našim samostanima taj blagdan zahvale...

Istom što je svršila sv. Misa 19.I. pošla sam grozničavom brzinom žurno na posao. Ponajprije sam uredila prvu malu kuću za samostan za sestre itd. itd. itd.

Zatim sam posjetila gospodina župnika Alescha, koji me je odmah primio s riječima, da sam se iz oholosti i nadutosti odrekla sada i patra Sch, kako je on od njega bio već saznao itd.

Znala sam dosta! Ta zar nije Pater Sch. sam odmah izrekao svoju namjeru, da uništi moje djelo, prigodom mojeg posjeta u Mariaschein? Ne samo jedan list, nego mnoga takova pisma išla su u Berlin k njemu poznatim svećenicima, čak i onima, koje je upoznao preko postulantica, u provincije sve do Kölna, sve to s namjerom da uništi moje djelo.

Kad Bog ne bi bio začetnik Karmela Božanskog Srca, lako bi ga tada bili ljudi uništili. Ali uzalud je bilo sve njihovo nastojanje, da postignu cilj.

Dne 21. siječnja 1898. oko podne primila sam pismo njegove uzoritosti kardinala Koppa. U njemu mi ponajprije izražava svoje veliko nezadovoljstvo radi moga postupka u Rimu, a završuje slijedećom zapovijedi ili zabranom: "Ovime vam zabranjujem nošenje redovničkih haljina unutar, kao i izvan zavoda."

Požurila sam se odmah s ovim pismom k prečasnom gosp. župniku Kopenbergu. Najprije sam mu saopćila rezultat svoga putovanja u Rim i uručila mu preporuku njegove uzoritosti, kardinala Parrocchia, koja ga je vrlo razveselila, a onda sam mu predala pismo kardinala Koppa. Kad ga je pročitao upitao me je: "A šta će te sada?"

"Napustiti Berlin", odgovorila sam, "i potražiti biskupa, koji će mi dati dozvolu za otvoranje kuće Matice i novicijata".

"A što će biti s ovim kućama ovdje?" Odgovorila sam: "Ove će sigurno štititi sv.Otac Josip".

"Onda", odgovorio je gosp. Župnik, "može Bog pokazati, da je to Njegovo djelo". "A od

čega će sestre i djeca živjeti? Vi sami nemate ništa", dodao je zabrinuto.

Što sam brže mogla pošla sam - u ono vrijeme bilo je u Berlinu tek nekoliko tramvaja- natrag u Pappel-Allee a to je bio put od sat i četvrt vremena. Dala sam sve potrebne naloge, pakovala do jutra, još malo se odmorila, zatim je slijedio izvanredno bolan oproštaj,i ranim sam vlakom otputovala u Bremen-Vechta.

Nakon primitka lista njegove uzoritosti kardinala Koppa zadržala sam koprenu još samo kratko vrijeme od nekoliko sati. Ni jedna mi misao nije došla da bi je morala odložiti za to malo vremena - od podne, pa do jutra slijedećeg dana - da se u njoj ne bi smjela spremiti na put. Ali u Berlinu i u Breslau sudilo se drugačije. Ubrzo se pronijela vijest, da sam bila "neposlušna" kardinalu Koppu.

Pitala sam tri razna svećenika u čemu stoji taj moj neposluh, a kasnije sam pitala Patre i Kardinale u Rimu, i svi su me uvjeravali, da se u tom mojem postupku apsolutno ne može naći neposluha. A njegova uzoritost kardinal S. u Rimu, uvjeravao me, da kad bi u tom položaju trebala i osam dana za pakiranje i spremanje na put, to još ni onda ne bi značila neposlušnost.

Munjevitom brzinom raširila se ova vijest o mojem novom nedjelu tako, da me je moj ispovjednik iz Bonna zamolio razjašnjenje o tome. Naime, on je čuo, da sam bila neposlušna njegovoj uzoritosti kardinalu Kopp, a on da to ne može vjerovati itd.

Bog je pripustio ovaj novi progon. Hvala Mu dovijeka! Ove jake bure i oluje učvršćivale

su korijen Karmela Bož. Srca Isusova, sve više i više i bile su mu novi blagoslov.

Novčani položaj bio je izvanredno težak. Ljubila sam sv. siromaštvo. Da, moj je ideal bio živjeti potpuno od Providnosti Božje,Njoj se potpuno prepustiti. Zato sam malo gledala na to koliko se za djecu plaća. Najradije sam primala onu, koja su bila potpuno siromašna i zapuštena, za koju nitko nije mogao ili nije htio plaćati, koja su u novinama bila ponuđena na poklon.

Trebalo je uzdržavati preko 200 djece i 50 sestara u šest Domova... Već u samom početku bila sam protiv toga, da sestre izlaze na kolekte. Kasnije sam to, prisiljena bijedom, katkada dopustila, ali samo kod osnivanja novih kuća, no uvijek nerado i na ograničeno vrijeme.

Vlč. gosp. Dasbach, koji se prvih godina mnogo interesirao za Domove sv. Josipa, nau - čio me je god. 1892. kako da putem pošte sa - kupljam milostinju. To sam brižno činila s pouzdanjem u našeg moćnog zagovornika kod Boga, našeg sv. Oca Josipa. Pod njegovom zaštitom i njegovom brigom primala sam tada toliko darova u pismima i poštanskim doznakama da sam mogla uzdržavati sve Domove. Ne samo to, već sam i kuću u Pappel-Allee podigla bez zajma, samom milostinjom, a stajala je 120.000 Maraka.

Naravno da smo živjele do skrajnosti štedljivo, u najvećem siromaštvu i jednostavnosti gledom na uređaj i prehranu. Ali hrana je bila ipak zdrava i dostatna. Inače se ne bi bila naša djeca onako razlikovala svojim cva-

tućim zdravljem od ostale tolike jadne i bijedne.

Do sada nisam nikome dala punomoć da u moje ime potpisuje poštanske doznake, čekove itd. A kako bih to bila i mogla učiniti u ovom času, gdje su se s istoka dizali tako teški i crni oblaci, navješćujući nova progonstva? Kojoj od mojih družica da povjerim ovu punomoć, nakon što sam upravo sada u Krupki doživjela činjenicu, da su se najstarije od njih pokolebale? Nijesu li prilike u Berlinu iziskivale još veću čvrstoću? Osobito od onda, od kada je umro gosp. prelat Dr. Jahnel u proljeću 1897. Njegov je nasljednik uporno tražio od mojih sestara, da me ostave, jer da nikada ne ćemo kao Kongregacija, dobiti Crkveno priznanje. - Svećeničko svratište u ulici Anhalt, nalazilo se također u župi sv. Hedvige, spadalo je dakle u prepoštiju.

Obzirom na takove prilike, nisam se mogla odlučiti, da bilo kome dadem punomoć. Stoga su mi slali čitavu poštu kudgod sam putovala, koju bi ja onda s potpisom vraćala; u glavnom bi i novac razdijelila na sve Domove.

Gosp. župnik Koppenberg imao je u vidu ovu situaciju i stoga je njegova briga bila osnovana. Ja nisam bila toliko zabrinuta, jer sam bila sigurna, da je to Božje djelo, i da je Božja, a ne moja stvar brinuti se za uzdržavanje istoga. Kao svoju dužnost smatrala sam da učinim sve, što je u mojim silama, da stvorim dohodak, ali uspjeh svojih nastojanja očekivala sam samo od Boga.

. . .

Moram spomenuti i dva vjerna prijatelja našeg djela, prije nego što prijeđem na sljedeće doživljaje.

U jesen 1897. - ako se pravo sjećam - kratko prije, nego što sam išla u Rim, posjetio me je gosp. župnik Unkraut iz Oldenburga. Učinio je na mene tako izvanredan utisak i stekao moje povjerenje u tolikoj mjeri, da sam ga zamolila da bude ispovjednikom mojih sestara. Kako u Berlinu nismo bile priznate redovnicama, bila je moja stvar, brinuti se za ispovjednika, jer preko 20 postulantica nije više moglo ići k vlč. gosp. Aleschu, da se kod njega ispovijeda u župnoj crkvi, koja je bila dosta daleko.

Vlč. Unkraut mi obeća da će tražiti doznolu u Breslau. Njegova uzoritost kardinal Kopp podijelio je ovu u vrlo dobrohotnom pismu; bilo je to još prije putovanja u Rim. Vlč. gospodin župnik Unkraut dolazio je sada svakog tjedna u Dom sv. Josipa, zalagao se za nas besprimjernom vjernošću i poticao postulantice, da su ostale čvrste i vjerne usprkos sviju protivnika.

Vršeći ovu službu kroz mnogo godina, učinio je gosp. župnik Unkraut, za naš Dom, ili za Karmel Božanskog Srca, velike stvari, za koje neka ga Bog nagradi!

Njemu jednak u vjernosti i brižljivosti bio je gosp. župnik Pluhatsch iz bolnice sv. Hedvige. Obojici ovih svećenika smo mi, Karmelićanke Bož. Srca Isusova zauvijek dužne veliku zahvalnost, a Bog će im to naplatiti kroz svu vječnost.

Iz Bremena smo dalje putovale u Vechtu.

Opet me je pratila sestra M. Terezija od sv. Petra. Odmah slijedećeg jutra potražila sam preč. gosp. Oficijala Dr Grobmeyer-a, u kojega sam imala najveće povjerenje. Saopćila sam mu sve iz Rima, Breslave, i Berlina, kao i najnovije doživljaje iz Češke, i zamolila ga za savjet. Pokazala sam mu također i preporuku njegove uzoritosti kardinala Parrocchia kao i pismo njegove uzoritosti kardinala Koppa. Gospodin Oficijal htio je stvar dobro promisliti i raspitati se, ne bi li biskup od Münstera (u čiju diecezu je pripadala Vechta) dao svoju privolu da se ovdje u Vechti otvori novicijat.

Bila sam vesela, jer mi je izgledalo, da ću doskora doći do cilja i očekivala sam napeto dozvolu iz Münstera. Još prije nego je ova stigla, primila sam pismo od Vlč. duhovnika K. iz Leitmeritza, kojega je biskup tek nedavno imenovao našim direktorom. On me poziva, da dođem u Leitmeritz, da tamo otvorim novicijat, jer ima za to pripravnu odgovarajuću zgradu.

Izvanredno iznenađena ovim prijedlogom, išla sam odmah s ovim pismom gosp. Oficijalu. Ovaj je razmišljajući čitao dugačko pismo tada reče: "To morate prihvatiti, ovaj pozir ne možete odbiti! Od Münstera i onako nemamo još privole"...

Malo dana zatim putovale smo natrag u Leitmeritz, u sjevernoj Českoj, sada Čehoslovačka. Gosp. K. poveo nas je u kuću, koja nam je bila ponuđena, ali koja nam se slabo svidala, no ja sam mislila, ako ju je Bog izabrao za nas, bit ću već s njom zadovoljna.

4. veljače odredio je gosp. K. kao dan osnutka. Međutim smo otišle u Krupku, da pripravimo sve što je bilo potrebno za uređaj.

U određeno vrijeme došle smo sa jednom sestrom iz Krupke u Leitmeritz gospodinu spiritualu K. da nam dade ključ od kuće. Ostale su sestre sa stvarima trebale stići nekoliko sati kasnije. Primio nas je vrlo ljubezno, ali umjesto da nam dade ključ rekao je gosp. K.: "Najprije morate ići Biskupu po dozvolu!"

Ukočila sam se! Uvijek sam do sada najprije tražila dozvolu od biskupa, no ovaj puta naravski ne, jer je preuzvišeni gosp. Biskup, gospodina duhovnika sam imenovao našim direktorom. Ovaj me je pozvao ovamo, a ja sam iz poslušnosti prema njemu - novom Pretpostavljenom - napustila Vechtu i došla u Leitmeritz, a sada?...

Odmah smo otišle preuzvišenom gosp. Biskupu, koji nas je, kao uvijek, primio očinskom dobrotom. No kad sam mu pripovijedala o projektiranom otvorenju novicijata ovdje, u njegovom biskupskom gradu i rekla da me je gosp. duhovnik K. iz Oldenburga pozvao ovamo itd. odgovorio mi je veoma začuđeno i odlučno: "Kako je mogao gosp. duhovnik to učiniti, kad znade da ja nikad ne dozvoljavam da budu dvije različite Kongregacije u jednom gradu?" Molile smo za blagoslov i otišle, ali ne natrag gosp. duhovniku K., jer nisam bila raspoložena, da mu donesem ovaj odgovor; a osim toga nismo imale ni vremena. Morale smo se žuriti na kolodvor i brzojaviti u Krupku, da ne dođu one dvije sestre sa stvarima, već samo jedna sa sestrom M. Terezijom. Ostale smo

čekati ih na stanici, a one su stigle čas pred polaskom vlaka. Uzela sam si opet svoju dragu pratilicu na putovanje, dok su se one druge dvije vratile u Krupku, da naš neuspjeh pričaju poglavarici i ostalim sestrama.

Kamo da krenemo? Dozvola iz Münstera izgledala mi je vrlo nesigurna. Kako sam kasnije saznala ne bi mi je bio preuzvišeni gosp. Biskup ni dao, iz obzira prema njegovoj uzorit tosti kardinalu Koppu.

I opet sam bila posve upućena na Božje vodstvo. Odlučila sam da najprije otputujem u Eger i dalje u Regensburg Patrima Karmelića nima u nadi, da ću tamo dobiti savjeta.

Vrlo žalosne, ali ipak pune pouzdanja, sjele smo u vlak i oko ponoći stigle u Eger. Ovdje smo morale čekati do jutra, na vlak za Regensburg. Činovnici su bili tako susretljivi, da su nas sa kartama trećeg razreda pustili u čekaonu prvog razr gdje da se možemo "nesmetano odmoriti". Moja je mlada pratilica uskoro zadrijemala. Ali kako bih ja mogla te noći i samo oka stisnuti?...

Moje su misli lutale od jedne kuće mojih milih do druge, preporučujući ih sve Božjoj zaštiti, molila sam i pitala: "Gospodine što želiš da činim"? "Gospodine budi volja Tvoja!" Molila sam dragog nebeskog Oca da se nikada ne obazire na mene, ja ću rado trpjeti za Njega: "Zaboravi mene, misli samo na sebe"!

Preda mnom ležala je budućnost uvijena u duboku tamu, kao i ona tamna noć. Jedina mi je briga bila, kao uvijek u sličnim prilikama, da ne bih što učinila, što bi bilo protiv volje Božje. Stoga sam molila svoju nebesku

Majku, da mi pomogne. A kad me je htjela svladati tuga, kod pomisli na moje zapuštene sestre i djecu, sjetila bih se očinske zaštite sv. Oca Josipa i to sjećanje napunjalo me ponovno pouzdanjem i utjehom.

Svanulo je jutro i stigao je očekivani vlak. Za nekoliko sati stigle smo u Regensburg. Nakon što smo našle prenočište, potražile smo Karmelićanski samostan. Preč. Otac Prior nije bio kod kuće, stoga sam naš položaj ispričala Patru, koji nas je primio. Molila sam ga za savjet, gdje bismo mogle dobiti dozvolu, naime od kojeg biskupa, za otvorenje kuće Matice i novicijata.

"U Bavarskoj će vam to biti prema zakonima skoro nemoguće", odgovorio je. "Idite u Holandiju, i mi imamo jedan samostan tamo. Ali dođite sutra opet iza sv. Mise, tada ćete moći razgovarati sa P. Priorom, on će vam moći bolje savjetovati nego ja". Slijedećeg smo jutra posjetile P. Priora. On nam je savjetovao, da uopće ne tražimo dozvole u Bavarskoj, jer da bi to bilo uzalud. Na to sam mu rekla, da nam je Pater, s kojim smo jučer razgovarale, savjetovao da idemo u Holandiju, no mi nemamo ni od kojeg tamošnjeg samostana adrese. Ali P. Prior nije htio ništa da čuje o tome, i tako, ne samo da nismo dobile nikakve adrese, nego niti kakav daljnji savjet.

Što sad? Još smo kratko vrijeme proboravile pred Svetohraništem u staroj Karmelskoj crkvi, a onda otišle na kolodvor. Budući da Bamberg, u kojem je živio moj vjerni prijatelj, vikar Vence, nije daleko od Regensburga, odlučila sam upitati ga za savjet.

Ovaj dobri svećenik, koji mi je u Berlinu iskazao nebrojena dobročinstva, kamo je dolazio svake nedjelje kao izaslanik, dočekao nas je starim prijateljstvom i savjetovao mi posve odlučno, da neka idem u Holandiju. "Nemoguće je za vas dobiti dozvolu u Bavarskoj, a isto tako i u Pruskoj, jer će se svaki biskup najprije informirati kod kardinala Kopp-a, a sudeći po listu od 20. siječnja ne može se odanle očekivati nikakve preporuke. Idite u Holandiju. Holandija je pružila utočište broj nim redovnicima za vrijeme kulturne borbe. I za vas će se naći još jedno mjesto. Adrese na žalost nemam nikakve".

Od srca zahvalne na ovoj čvrstoj i odluč noj uputi, pošle smo na kolodvor ne zadržavajući se više, i slijedećim osobnim vlakom otputovale u Köln. Ne sjećam se više kako je dugo trajala ta vožnja, ali da smo se nebrojeno puta zaustavljale to se sjećam, a naravno da o spavanju nije bilo ni govora; taj mi je put ostao u nezaboravnoj uspomeni.

Bdijući i moleći probdjela sam tu noć, kao i već mnoge druge, dok nismo konačno prispjele u Köln; da li je to bilo nakon jednog ili više dana to se više ne sjećam.

Naša blagajna je bila skoro iscrpljena, pa stoga nismo mogle putovati brzim vlakom, a niti se putem okrijepiti. Iz Kölna odvezle smo se u Kevelaer, Pomoćnici u svim potreba - ma. Da, ovdje do nogu Naše Drage Gospe, našle smo najbolji savjet, najbolju pomoć!... Duševno divno ojačane i okrijepljene ostavile smo slijedećeg jutra drago svetište; ovdje smo također saznale i ime najbližeg biskupskog

grada u Holandiji: "Roermond".

Nakon mnogih prijelaza iz jednog vlaka u drugi, prispjele smo konačno u Holandiju u Roermond.

U posve stranoj zemlji bez ikakve adre - se!... Bila mi je strana zemlja prem je to bila domovina mojih pređa po majci. Polovicom 18 stoljeća došao je djed moje majke, gradi - telj, v. den Bosch, na nagovor pruskog kralja Fridrika II. u Potsdam, da tamo izgradi Holandsku koloniju. Limburg još nije onda pripadao Holandiji, a obitelj v. den Bosch potječe iz Holandije.

Potsdamski stanovnici osujetili su ovu namjeru Fridrika II. jer nikako nisu htjeli imati "holandeske kuće". Unatoč toga, moj se djed nije više vratio u Holandiju. Tko zna nije li ga zaista kraljevska otšteta, koju je doživotnu dobivao, ili ovdje osnovana obitelj, svezala uz lijepi Potsdam?

Njegovi su potomci ostali tamo do početka pedesetih godina, a kad su onda braća moje majke trebala ići u vojsku, oživio je u njima opet holandeski duh i oni su jedan za drugim napustili Njemačku. Ali umjesto da odu u Ho - landiju, otselila su se sva trojica u Sjedi - njene Države Sjeverne Amerike, gdje su dvoji- da naskoro umrla, a treći je najstariji maj - čin brat, dugo godina radio kao inžinjer na velikom mostu, koji veže New-York sa Brooklyn-om. Kad sam već dorasla znao mi je moj o- tac kadkada reći: "Ti si prava holandeskinja". Tada sam to jedva shvaćala. Tek kad sam došla u Holandiju, opazila sam, da mi je holandeska narodnost mnogo srodnija nego njemačka.

6. U HOLANDIJI NAŠLA DOMOVINU

Dne 7. ili 8. veljače stigle smo u Roermond i pošle od samostana do samostana, tražeći konačište, ali uzalud. Konačno smo došle u samostan Uršulinki, u Brotstraat. Ovdje su nam barem ponudili da sjednemo, a uskoro je došla i jedna sestra, koja nam je saopćila, da nas nažalost ne može primiti, jer da su sve sobe zauzete bolesnicima, ali da se preko puta nalazi privatno konačište, gdje ćemo biti dobro smještene.

Dobroj smo sestri od srca zahvalile i uputile se na označeno mjesto. Primila nas je dna draga, mlada Holandeskinja i zovnula svoju majku, koja nam je srdačno pružila ruku i uvela nas u praznu gostinjsku sobu.

Tek što nas je ova dobra žena ostavila, vratila se odmah s čašom vina za mene, jer da tako bijedno izgledam i da "ništa ne stoji", dodala je pružajući mi vino. O, nisam ja samo izgledala bijedno već sam i bila posve iznemogla. Iza jedne noći počinka, osjećala sam se jačom i čvrsto pouzdanje u pomoć Božju, te zagovor naše drage Gospe i sv. Josipa proželo me opet novom srčanošću, da nastavim daljnjom izgradnjom djela, koje mi je Bog povjerio.

Moja draga sestra Marija Terezija, koja me je mnogo zabrinjavala, radi svojih čestih

boli u želudcu, izišla je odmah, da nam kupi najpotrebniju hranu. Siromaštvo, u kojem smo se nalazile, dopuštalo je, da iznajmimo samo sobu bez prehrane. Mi smo si sada naše oskudne obroke pripremale same na spiritnoj lampici. Čim sam ostala sama, pala sam na koljena pred malim kipom Žalosne Gospe, kojega sam uvijek nosila sa sobom, a koji sam sada stavila na stol. Vrućom sam se molitvom obratila svojoj nebeskoj Majci, i molila je, da mi pokaže put, da mi pomogne te upoznam Volju Božju... Tada netko pokuca na vrata. Podigla sam se, a unutra stupi opet draga domaćica i upita kako mi je. Tada stane pripovijedati i tužiti se, da joj je umro muž i koliko je pretrpjela, "ali dobri gosp. Rektor pomogao mi je, jer on je tako dobar, pobožan gospodin." Tako završi ona svoju tužnu pripovijest.

Upitala sam je: "A gdje živi dobri gosp. Rektor?" "Zar ne poznate crkvu naše drage Gospe - prošteništa - odmah ovdje" i pokazujući rukom na lijevo, nastavi: "Aleja vodi k crkvi i samostanu. Nije ni pola sata odavle" Naravski, da je sve to govorila holandeski.

Nakon što sam dobroj starici zahvalila, ostavi me ona i ode, a ja sam ponovno kleknula, da zahvalim Majci Božjoj, jer mi je bilo jasno, da mi ona putem ove starice pokazuje put, kojim treba da pođem, da dođem do cilja.

Prva mi je dužnost bila, da se stavim u vezu sa svojim dragim napuštenim sestrama. Potražila sam stoga najbliže pogranično mjesto i poslala svim Domovima (osam na broju) obavijest i naložila im, da sve listove šalju "poste restante" u Dalhaim.

Kad sam otpremila ova pisma, pohitile smo pune pouzdanja na mjesto milosti. Nakon 25 minuta bile smo već u crkvi naše drage Gospe u Zandu. Nakon što smo svoju osamljenost izjadale njezinom milosrdnom Majčinskom Srcu, upravile smo svoje korake, pune pouzdanja, prema samostanskoj porti. Ne potraja dugo i vlč. P. Rektor samostana Redemptorista uđe unutra. Rekla sam mu da namjeravam ovdje u Holandiji zatražiti biskupsku dozvolu, a on mi dade odmah savjet da pođem u Roermond k biskupskom tajniku, jer da je preuzvišeni biskup bolestan, te ne može primati stranke. Zahvalile smo se i slijedećeg dana pošle spomenutom gospodinu; ali Velečasni je moju molbu za useljenjem čvrsto odbio, jer da je diecezanski Kapitul odlučio da ne pripusti nikakve nove Kongregacije i toga se čvrsto drži. Neka u ovoj diecezi više ne pokušavamo, već da odmah idemo u Hertogenbosch, i tamo zatražimo odobrenje. Rekao je da ta biskupija kao i one od Utrehta imadu Njemačke granice, na koje sam ja s obzirom na poštu vezana.

Svoje smo stvari ostavile kod one dobre obitelji i otputovale dalje u Hertogenbosch. Preuzvišeni Biskup imao je s nama mnogo sućuti i bio nam je vrlo dobar. Savjetovao nam je da najprije potražimo odgovarajuću kuću, pa kad je nađemo neka pođemo mjesnom župniku i ako nas ovaj bude htio primiti neka onda opet dođemo k njemu.

Sad je započelo naše putovanje po svim pograničnim mjestima. Najprije po onima koja su spadala u diecezu Hertogenbosch, onda dalje po graničnim mjestima Utrehtske dieceze.

Nismo se plašile truda, bile smo na putu od jutra do mraka, ali sve uzalud; kuće nismo našle.

Dva puta tjednom išle smo u Dalhaim, s tintom i perom u ruci da riješimo našu poštu. Sjedile smo na kolodvoru i kad smo potpisale sve čekove, žurile smo se odgovoriti na najnužnija pisma, jer je već dolazio naš vlak. Brzo smo uručile našu poštu željezničkom činovniku, a onda brzo ušle u vlak, često još s tintom i perom u ruci. Za vrijeme vožnje do Roermonda, odgovarale smo na ostala pisma, koja bi onda slijedeći put predale u Dalhaimu.

Međutim je već došao 10. ožujak a mi nismo imale još ni najmanjeg izgleda da dobijemo dozvolu, jer nismo imale kuću, u kojoj bi mogle početi.

Patru Rektoru u Zandu poslale smo već međutim vijesti i ispričale mu sve o našim putovanjima unaokolo. I kad si sada mi jadne putnice, nismo već znale pomoći, utekle smo se opet našoj Dragoj Gospi u Zandu. Posjetile smo tada i Patra rektora Lohmeyera i izvijestile ga potanko o svim našim neuspjesima. Nakon kratkog razmišljanja rekao je Vlč. Gosp. čvrsto i odlučno "Idite u Sittard, to je pravo mjesto za vas!" Na moju primjedbu, da se u toj diecezi ne prima nikakovih novih redovnika, odgovorio je, da je to pravo uvijek pridržano biskupu i neka samo idemo u Sittard. To smo odmah i učinile, pouzdavajući se u savjet Patra Rektora.

Bilo je 10. ožujka, kad smo prvi puta došle u Sittard, koji je jedva jedan sat prema jugu udaljen od Roermonda. Do sada smo

uvijek tražile sjeverno od Roermonda, gdje druge dvije, već prije navedene dieceze graniče sa Njemačkom.

Od stanice išle smo najprije u stolnu crkvu, a tu je odmah na ulazu stajao sv. Petar. Pogled na ovog sv. Apostola, uvijek me je napunjao velikim pouzdanjem, a tako i sada. Nova nas je nada prožela, kad smo stigle do župnog dvora, gdje nas je dočekao i pozdravio gosp. dekan Lindres, starac pun očinske blagosti i dobrote. Ukratko sam mu ispričala naš položaj i naše bezuspješne vožnje uzduž Njemačke granice. Napokon sam ga upitala, da li bi nas on htio primiti u Sittard, i da li bi se ovdje mogla dobiti jedna velika kuća.

Vidljivom dobrohotnošću rekao je da bi bio veliki blagoslov za grad, kad bi se ovdje utemeljio samostan s novicijatom. On da znade i za kuću.

Spomenula sam još da nas je Biskupski tajnik odlučno odbio jer da se u ovu diecezu ne puštaju novi redovnici. To da zabranjuje jedan dekret, zato neka ne tražimo kuće u ovoj diecezi. Na to mi je odgovorio preč.gosp. Dekan: "Ne zabrinjujte se, već idite gospodinu generalnom Vikaru, i recite mu, da vas ja primam u Sittard."

Preč. gosp. Dekan poveo nas je sada najprije do kuće, na koju je mislio; a to je kuća, u kojoj se nalazimo još i danas. Bila je već jednom određena za francuske sestre, kako nam je preč. Dekan rekao, ali je one nisu primile. Sada je u njoj stanovalo šest obitelji. Kući je pripadao vrt, a sve je bilo opasano zidom. Dakle, posve samostanski. Srećom je

mali dio kuće bio nenastanjen, a rečeno nam je, da će, u koliko kuću kupimo, i ostali stanari brzo iseliti.

Pune nade, vratile smo se u Roermond. Slijedećeg smo dana posjetile gosp. Vikara, koji nam je molbu da budemo primljene u ovu diecezu, kratko i odlučno odbio. Malo sam se zamislila, a onda upitam, ne bi li bilo moguće dobiti dozvolu od Kapitula s obzirom na naš položaj, koji je tako neugodan - makar privremeno - možda za dvije godine? Na ovaj nam je prijedlog rekao, neka dođemo po dozvolu drugi dan.

Nakon što smo u jutro zamolile našu dobru Nebesku Kraljicu za pomoć, otišle smo opet gospodinu gener. Vikaru, koji nam je dao pismenu dozvolu za dvije godine. Uzela sam je puna zahvalnosti i pohitila s njom u Sittard gosp. Dekanu. Ovaj ju je pročitao, ali je bio s njom malo zadovoljan i rekao je: "To nije ništa. Ja idem biskupu i vi ćete dobiti dozvolu, da kupite kuću i otvorite novicijat". Tako je i bilo. Ali dobri je gosp. Dekan dobio samo usmenu dozvolu za useljenje i otvorenje novicijata.

Po savjetu gosp. Dekana kupile smo kuću. Novac za ovu kupnju dobile smo posve neočekivano iz Njemačke.

Odredile smo blagdan sv. Josipa, 19.ožujak 1898. kao dan utemeljenja.

Bio je 12. ožujak, a mi smo 21. siječnja ostavile Berlin. Kako je bilo veliko trpljenje, od kojega je u ovo vrijeme uzdrhtalo moje srce; ali uvijek sam zahvaljivala Bogu, da sam smjela tolike dane i sate provesti u

trpljenju za Njegovu stvar.

No odjednom je stigla pomoć. Hvala našoj dragoj Gospi, koja nas je vidljivo vodila. Pošle smo najprije k Njezinom svetištu, a zatim k vlč. Patru Rektoru A.J.H. Lohmeyer C.ss.R. (umro 25. svibnja 1917.), a onda u Sittard.

Vrativši se ponovno u Roermond, javile smo našim sestrama našu novu adresu. Već smo iz Sittarda potražile, četrdeset minuta udaljenu njemačku poštu. Odmah sam odredila, da nekoliko najstarijih sestara dođe 19. ožujka u Roermond, gdje ćemo se sastati. Drugima sam naložila, da nekoliko dana kasnije dođu direktno u Sittard.

Sestre su stigle i u najradosnijem raspoloženju odvezle smo se u našu novu domovinu, u kojoj nas je dočekalo zaista pravo betlehemsko siromaštvo.

Božja me providnost dovela u zemlju mojih predа, i ovdje je imala biti kolijevka "Karmela Bož. Srca Isusova", ali ne samo to, nego, ovdje je moja duša našla vođu za kojim sam žudila toliko godina.

Bogom prosvjetljeni poznavaoc duša bio je: vlč. P. Rüttgen S.J. stari slijepi svećenik, Holandez. Ja lično, kao i cijela naša redovnička obitelj, imamo mu mnogo zahvaliti, da, neizmjerno mnogo. Ne samo da se je brinuo za razvitak i napredak naših duša, već je, kad je saznao za naše neopisivo siromaštvo, pozvao dobrohotne stanovnike ovog grada, da nas podupiru.

S velikim smo marom počele preuređivati kuću za samostan. To nije išlo tako lako i brzo kako smo mi željele. Premda su stanari

manjih stanova ubrzo iselili, ipak su ostala zauzeta dva veća stana do kolovoza 1898, a drugi do siječnja 1899. U kolovozu ispražnjeni stan bio je određen za kapelicu. Vruće smo težile za presvetim Sakramentom. Ali istom koncem listopada dovršena je Kapela i oratorij. Gospodin dekan Linders, posvetio je 30. listopada kapelu i ostavio nam presv. Olt.Sakramenat, što nas je veoma razveselilo...

Toliko žalosti, toliko boli kroz preko 9 mjeseci otkako sam bila lišena svoga najboljeg Prijatelja!... Božja je providnost vidljivo bdjela nad djelom, štitila moje napuštene sestre i divno nas vodila. Sve je bilo Božje pripuštanje, kojim se je proslavilo Božje Veličanstvo. Jer inače kako bi Karmel Bož. Srca Isusova bio ostao na životu?

Za mene je ipak bila velika muka ostaviti pet Domova sa preko 200 djece i svećeničko svratište, sve u Berlinu, a k tome još mlade jedva pridošle postulantice. Da su ove jadne sestre našle razumijevanja kod svojih župnika, još bi nekako bilo išlo, ali tome nije bilo tako. Većina je berlinskih svećenika smatralo svojom dužnošću razjasniti postulanticama kako sam ja "neposlušna" i da ne će nikad biti sestre, ostanu li kod mene itd.

Svećenici iz Šleske pisali su pisma istog sadržaja. Hvala Bogu, koji nam je dao dva, prije spomenuta svećenika, koji su nam bili prijateljski skloni. Oni su bili oslon, da, zaštita ovog Božjeg djela: vlč. Župnik Unkraut i vlč. Župnik Pluhatsch.

Druga poteškoća, na koju je gosp. Župnik Koppenberg odmah na početku mislio bila je:

uzdržavanje ukupno preko 300 osoba. A ovdje se nije radilo samo o prehrani, nego i o stanarini, kamatima i ostatku duga za gradnju 20.000 Mk...

Nije li sv. Otac Josip imao prilike pokazati cijelom svijetu svoju čudesnu moć? Zahvaljujući njegovoj velikoj pomoći i zagovoru pred Božjim prijestoljem, djelo je untaoč bure i oluje neprestano raslo i ukorjenjivalo se sve dublje, a ne samo djelo - samo po sebi - nego i sestre. Ove poteškoće, žrtve i progoni učinili su iz ovih postulantica stupove Reda. Pojedine sestre moći će bolje pripovijedati što su sve proživjele i podnijele za ovih godina progonstva.

Kandidatkinje su se od sada primale u Sittardu. Nakon što bi ih ovdje nekoliko tjedana prokušala i bar nešto odgojila, poslala bi ih u Berlin, gdje je radi neprestanih istupa velik manjak na njegovateljicama.

Svaki put bilo je to "Slanje na frontu", upravo izlaganje vatri kušnje. Kako bi me zaboljelo svaki put kad bi došla vijest: "Ta i ta je, nastojanjem gosp. Prelata ili gosp.župnika izišla"...

Ali sada natrag u Sittard. Konačno je i zadnji stan bio ispražnjen i sve je bilo pripravno za otvorenje novicijata. Koncem siječnja 1899. započele su duhovne vježbe, a 2. veljače 1899. bilo je prvo oblačenje. Vlč. P. Armstadt S.J. (Schweizer) držao nam je duh. vježbe, a preč.P. Damasus OFM, naš ispovjednik, obukao je postulantice.

2. veljače 1899.

Na blagdan Svijećnice bila je usađena prva mladica časnog prastarog Karmelskog Reda, pod imenom: "Družba Karmelićanki Bož.Srca Isusova". Kasnije prozvan "Karmel Bož.Srca Isusova". Bog ju je usadio u Svoj izabrani vrt u Sittardu.

Prošlo je osam godina otkako je uteme - ljen Prvi Dom sv. Josipa u Berlinu, a sada , nakon 7 godina, stajala sam na onoj litici o kružena šumom strahovitih voda, kako sam to gledala u snu, u svibnju 1892. Stajala sam čvrsto, stajala sam živa, iako je izgledalo da sam sačinjena od stijene, nisam to bila ja, nego Bog u meni!... Srdačno sjedinjenje s Isusom na križu, koje me je napunjalo čudesnom snagom, u onom viđenju, to isto srdačno sjedinjenje ulijevalo mi je neprestano novu snagu da izdržim - danju i noću - kroz sve to vrijeme. Ta kako bih inače bila mogla izdržati kad su se trpljenja, poput onog silnog vodopada, izlijevala na mene?

A koliki me je strah obuzeo opet sada , kod pomisli, da moram preuzeti službu učiteljice novakinja, za koju nemam nikakve spo - sobnosti - upravo nikakve?...

Za vrijeme oblačenja bila sam u svojoj nutrinji posve slomljena, dok mi se Bog nije opet smilovao i pomogao mi. Klečala sam pred vratima kapelice, jer nisam imala snage da stupim unutra. "O Gospodine, nisam dostojna! - O Gospodine, nisam dostojna!" Ništa drugo nisam mogla izustiti. Posve svladana kajanjem i boli i svojom nedostojnošću ostala sam klečeći. Uvijek sam se smatrala nedostojnom biti udom sv. Crkve, a tek sada? Ja, dijete

pustinje!...

Htjela sam biti sestra laika, da svoj život provedem sjedinjena s Bogom u najdubljoj zaboravi, u najnižim poslovima, to je bila dugogodišnja želja moga srca, a sada?...

Ne nalazim riječi da izrazim strah s osjećaja svoje nevrijednosti, koji me uništavao. Bio je to opet jedan sat u kojem je bura i oluja stvarala u mojoj duši visoke valove, dok nije Bož. Spasitelj opet podigao Svoju ruku i sve stišao.

Sestra Marija Terezija od sv. Petra, pomagala je vlč. P. Damasu kod oblačenja. Preda mnom blizu oltara klečale su sada ogrnute bijelim plaštem, od Boga povjerene mi duše, kojima sam trebala biti majka i odgojiteljica. Pouzdavajući se samo u Boga i Njegovu pomoć, dodala sam plašljivom vapaju svoga srca: "Gospodine, nisam dostojna", još i "Gospodine, budi volja Tvoja!"

Samo Bog sačinio je to djelo izvana i iznutra. Moja je jedina utjeha bila i jest, da se je Bog još više proslavio mojom nesposobnošću. Sve mi je manjkalo za moju službu, posjedovala sam samo jedno: želju, da uvijek ispunjam volju Božju i da nastojim spoznati je do u tančine.

Hvala Bogu, da mi je za ovo vrijeme dao za vođu starog vlč. Patra Rütgena. On je razumio moju dušu. Jakom, spretnom rukom lijačio je njene rane. Nije uzimao samo melem,ne, P. Rüttgen nije trošio mnogo riječi, kratko i temeljito rekao bi svoje mišljenje i uvijek bi pravo pogodio. Njegovo veliko iskustvo u vodstvu duša, bilo je povodom da su ga mnogi

tražili za ispovjednika.

U to vrijeme mučio me je grozovit strah, da ću zauvijek propasti. Na jednoj sam strani vidjela mnogobrojne dokaze milosti Božje, koje mi je udijelio već od djetinjstva, a na drugoj strani moj život, unatoč svih napora i truda, pun pogrešaka i grijeha. Iz ljubavi prema Bogu htjela sam se vježbati u svim krepostima, ali mi to nije nikad uspjelo; uvijek sam ostala "crnom" kako sam se sama često nazivala. Zbog toga me je često ispunjao veliki strah. Za vrijeme jednog takvog izvanrednog straha, kad je moja muka bila dosegla vrhunac, obratila sam se Božanskom Spasitelju, a onda se je goruća ljubav izlila u moju dušu i tako me je tijesno sjedinio sa sobom, da sam Mu rekla: "Gospodine, budem li osuđena, moraš i Ti biti sa mnom osuđen; jer tko si Ti, a tko sam ja u sebi, tko nas može rastaviti"?

Hvala Bogu od tog me vremena nije nikad više mučio takav strah, da ću naime propasti, već je moju dušu oživljavalo neprestano čvrsto pouzdanje u Božje milosrđe, koji će biti milostiv Sudac svima, koji su dobre volje. - Ova dobra volja, da uvijek razveselim dragog Boga, nikad me nije ostavila.

. . .

Božje upravljanje!

Prošlo je nekoliko tjedana veselja, kad je novo trpljenje pokucalo na vrata našeg samostana.

Umro je naš dragi vlč. gosp. Dekan

Linders, a malo iza njega pozvao je dragi Bog u vječnost i preuzv. biskupa Bohrmannsa iz Roermonda. Da smo smrt obojice morale teško osjetiti, bilo mi je jasno istom kad je na prvi petak u lipnju 1899. došao novi dekan, po nalogu novo izabranog biskupa k meni i saopćio mi, da se diecezanski kapitul drži pismenog odobrenja u pogledu boravka u Sittardu za vrijeme od dvije godine. Novo izabrani biskup želi, da dođem k njemu, itd.

Slijedećeg sam dana bila primljena u audijenciju. Msgr. Drehmanns saopćio mi je najljubeznije, da on, kao tek novo izabrani biskup, ne može opovrgnuti odluku Kapitula. Da mu je veoma žao, ali da se on mora držati pismenog odobrenja, a ovo važi do ožujka 1900. "Ali", dodao je "dat ću vam k tome još pola godine i pomoći vam, da Vas prime u koju drugu diecezu"...

"Glas biskupa, glas Božji", rekla sam, zahvaljujući mu. Bog mi je jednom objavio da će se Karmel Bož. Srca Isusova raširiti diljem čitavog svijeta, pa sam stoga ovaj izgon smatrala Božjim dopuštenjem.

"Ali nemojte smetati vaše novakinje, neka mirno završe svoj novicijat. Kasnije ćete naći biskupa, koji će svima dopustiti da polože profes, jer po isteku novicijata, smiju položiti samo privatne zavjete". Na taj savjet njegove biskupske milosti, odgovorila sam pitajući: "A što će biti sa mnom? Ja uopće ni - sam imala novicijata". "No, ja mislim odgovorio je Monsignor, da je Vaš dosadanji život bio jedan temeljiti novicijat".

Radosno sam dalje živjela sa svojim

sestrama. Nitko nije ništa primijetio od boli, koja me je ispunjala, jer trpljenje ostaje trpljenje, makar ga se rado snosi iz ljubavi prema Bogu.

Osjetila sam duboku bol, a k njoj se je pridružila još i zastrašujuća briga, kako da spoznam volju Božju... Najprije mi je trebalo naći zaklon, ne samo za 14 sestara, nego i za djecu. Iz Berlina sam bila dopremila 25 djece; no više od svega toga tištila me briga za kuću, koju sam kupila po savjetu pok. gospodina Dekana.

Bio je mjesec Srca Isusova, kad se je na nas srušio ovaj izgon iz Sittarda, kojemu se skoro pridružio i izgon iz Pappel-Alle, kako mi to u listu javlja s.M. Terezija od sv.Petra. Nju sam unatoč njezine mladosti bila poslala kao poglavaricu u glavni Dom u Berlinu, jer je ona kao prava Tirolka mogla izdržati, pa došlo što mu drago. Da, ona je ostala vjerna i čvrsta kao i hridi njezine domovine.

Berlin, Pappel-Allee 22.VI.1899.

Predraga Majko!

Danas u podne u 1/2 12, došao je vlč. gosp. Delegat posve ozbiljno i strogo i reče mi, da on hoće da se konačno informira kako zapravo stvar stoji, jer da ima nalog od njegove Uzoritosti da tu stvar konačno uredi. "Tko je ovdje upraviteljica"? - "Naša Majka u Sittardu" - "Ne, to pak ne", jer veli da to nije nikakvo vodstvo iz inozemstva, a mi da dobro znamo, da nismo nikakve r e d o v n i c e. Odgovorila sam, da mi to ovdje nismo,

ali da to želimo biti jednom, ako ne ovdje, onda u Sittardu. Od Majke da se ne ćemo nikad odijeliti.

Dakle, ili da se sve odijelimo od Majke, - a kuću će predati jednoj, već postojećoj redovničkoj zajednici, ili pak da moramo sve - i one iz filijale - otići i njemu predati kuću. Majka neka piše gosp. Dekanu što misli učiniti... Gospodin Dekan daje 14 dana na razmišljanje.

Djecu da možemo povesti sa sobom, što više to bolje. On da si ne može zamisliti da će u Sittardu biti mjesta za sve; da bi se ipak negdje drugdje moralo naći nešto za nas. Gospodinu bi Dekanu bilo najdraže, kad bismo mu mogle prepustiti posve praznu kuću. On da ne namjerava rastaviti nas od Majke, tu možemo činiti što hoćemo. Majka neka samo piše, da se odriče kuće i svega ovdje. Nato sam mu odgovorila, da Majka ne će to nikada pisati, jer da se neće nikada dragovoljno odreći ovoga ovdje i svega drugog što ovdje posjeduje.

Nato je rekao gosp. Delegat, da je Majka sad priznala, da je bila neposlušna, jer da je morala odmah skinuti koprenu, a da ne čeka slijedećeg jutra, da u njoj otputuje.

Rekla sam mu, da mora biti zabuna, jer Majka nije mogla to priznati, a prije uopće da nije mogla otputovati.

Mi smo sve posve djeca naše nebeske Majke Kraljice Karmela, te tijesno i čvrsto povezane s našom dragom Majkom i sestrama u Sittardu.

U srdačnoj ljubavi uvijek i posve
Vaše dijete
S.M.Terezija od sv.Petra.

I ovo je bila kap boli iz kaleža trpljenja Božje Ljubavi. Pozvala sam odmah sve sestre, da se sakupe u kapelicu i tu smo otpjevale "Tebe Boga hvalimo", kako sam to uvijek običavala činiti u velikim kušnjama; ali ovom vijesti nisam uznemirivala nikoga, pa ni moje sestre.

"Trpjeti i šutjeti", to ljubim.

"Ne ovisim o Berlinu, a ne ovisim ni o kući. Za Tebe je sagrađena Gospodine, čini s time što Ti drago, samo me uči upoznati Tvoju svetu Volju".

To su bile misli, što su me zaokupljale i vodile. Ponovno su se poslužili starom klevetom, o neposluhu, samo da sestrama oduzmu povjerenje u mene; ali što se više na tome radilo, to smo se mi vjernije i čvršće povezale.

Sestre su tražile kuću u Berlinu, naravno, da je nisu našle za sto pedeset osoba.

Sada smo bile na dva kraja bez krova, a slijedeći je mjesec donio još jedan izgon. U Marschenu smo u Českoj, na želju vlč. gosp. Kovača, otvorile u njegovom roditeljskom domu, mali Dom za djecu, kao što je već spomenuto.

Teške prilike u državi, dovele su kako izgleda, vlč. gosp. Kovača, na pomisao da bi za nas bilo najbolje i najjednostavnije priključiti se jednom III. redu Karmela, koji je u Austriji bio priznat. Postavljen mi je jedini uslov: ili to učiniti, ili napustiti kuću u Marschenu. Ni jedna od nas nije se htjela priključiti III. redu, stoga smo zaključile, da napustimo kuću.

U Bruxu, obližnjem gradu, u kojem nije

bilo redovnica već od takozvane reformacije, bio je pripravan gosp. Dekan, da primi sestre i djecu. Našla se je i kuća, koja je u jesen imala biti slobodna.

Dne 21. studena, otputovala sam tamo, da pomognem sestrama, zapravo postulanticama, urediti kuću.

Kuća se je nalazila na suprotnoj strani kapucinske crkve. Tome su se sestre vrlo veselile, jer umjesto pola sata kao u Marschenu, trebale su jedva dvije minute, da posjete presv. Olt. Sakramenat.

Prije no što sam napustila Brux, otišla sam u obližnje prošteništé - Maria Raschutz, - da svoje velike brige položim u Srce svoje nebeske Majke.

Nisam se zabrinjavala ovim raznim izgonima, jer sam u njima jasno spoznala volju ili pripuštenje Božje. Ali drukčije je stajalo sa kućom u Sittardu, koju sam bila kupila. Poradi toga se nikako nisam mogla umiriti. Uvijek sam se bojala, da nisam pravo radila što sam je kupila, jer je sada opet moramo napustiti, a puno smo u nju utrošile kod raznih preinaka. Tko će je sada kupiti?

Sa s. Elizabetom pošla sam u crkvu i pristupila k oltaru Majke Božje. U svojoj velikoj žalosti, zaboravila sam pomalo na nju, te sam moleći gorko plakala. Vapila sam za pomoć radi kuće u Sittardu. Tada sam čula jasno i razgovijetno u svojoj nutrinji ove riječi: "Za kasnije"... i u istom času nestale su moje brige, a srce mi je bilo puno pouzdanja i nove nade.

Na povratku u Sittard posjetila sam još

naš Dom u Krupki i zatim Njegovu milost preuzv. Biskupa, u Lettmeritzu. Zahvalila sam mu se na dozvoli, što smo se smjele nastaniti u Bruxu i potužila sam mu se na našu nevolju s pismenom i neshvaćenom t.j. neuvaženom usmenom dozvolom. Predočila sam mu i svjedodžbu preuzviš. Biskupa iz Roermonda i zamolila sam ga, ne bi li smjela neka od novakinja doći u Krupku i Brux u redovničkom odijelu. Na moju veliku radost, dao mi je preuzv. Biskup tu dozvolu.

Na putu u Sittard prolazila sam kroz Roermond i tamo posjetila preuzv. Biskupa Drehmannsa. Nakon što sam mu pričala o Bruxu, izrazila sam mu i svoju radost, da sestre smiju doći iz novicijata u Krupku i Brux.

Da dobijem neku naknadu za Sittard, predložio mi je preuzvišeni, da zamolim dozvolu Nadbiskupa od Utrechta, a ako je ne dobijem, da pokušam u Tillburgu. Budući da novakinje nisu ništa smjele znati o raspuštanju samostana u Sittardu, činilo mi se najplemenitije, da otputujem dalje u Utrecht. Za nekoliko sati bile smo tamo i preuzv. Nadbiskup primio nas je u audijenciju, ali moju je molbu nažalost odbio.

Još iste večeri otišla sam u Tilburg, gdje sam na smrt umorna pošla na počinak. I ako duša kliče radi trpljenja, koje smije podnositi iz ljubavi k Srcu Isusovu, ipak narav trpi manje ili više...

Slijedećeg jutra iza sv. Mise potražila sam samostan Braće redovnika. Tada je još živio stari gosp. Direktor. On se je, kao i pater v. Z. zauzeo za mene velikom dobrotom i

sućuti. Prvi mi je obećao ishoditi dozvolu od preuzv. Biskupa iz Hertogenboscha, a drugi, da će nam potražiti kuću. Iza ovog sam se vratila u Sittard.

Prošao je Božić sa svojim radostima i brigama. Koncem siječnja započele su duhovne vježbe za novakinje, koje još nisu ni slutile, da će ostati bez zavjeta.

Dne 2. veljače, saopćila sam im, da moramo napustiti Sittard, jer da diecezanski Kapitul ne priznaje usmenu dozvolu, koju je gosp. Dekan Linders bio za nas dobio. Iz toga razloga ne možemo položiti zavjete, tj. ne takove, koje bi crkva priznala, ali da je preuzvišeni gosp. Drehmans savjetovao, da položimo privatne zavjete, i tako zaključimo novicijat. Rekao je i to, da će se već kasnije naći biskup, koji će nam svima dozvoliti da položimo zavjete.

S udivljenja vrijednim predanjem pokorile su se sve ovoj, za nas velikoj boli. Tad sam im rekla, da ćemo naveče polagati privatne zavjete, da će iza toga dobiti smeđe koprene, i što više, dobrostivi Biskup iz Leitmeritza dozvolio je, da sestre iz oba Doma u Češkoj, smiju nositi redovničko odijelo. Na koncu govorila sam im još i o našem preseljenju u Tilburg, kamo će neke od njih poći.

Sad je ovoj boli oduzeta sva gorčina i sve su bile radosne i zadovoljne.

Nije manjkao ni blagdanski ručak, ni blagdanska rekreacija. Za svečanost sam odredila kasnu večer kako nas ne bi smetale postulantice i djeca.

U svečano okićenoj i rasvijetljenoj

kapeli, pokleknula je svaka novakinja pred kipom Malog Isusa, položila formulu svojih zavjeta u ruke Božanskog Djeteta, a onda sam im stavila na glavu smeđu koprenu. Bila je to veoma dirljiva noćna svečanost bez riječi.

Drugo jutro pojavile su se sve u smeđim koprenama na najveću radost i začuđenje postulantica i djece. A i one su same sjale od radosti i sreće, jer ništa nisu slutile ni znale o teškom križu koji nas pritište zbog izgona iz Berlina.

Koncem travnja pošla je s. Bernardina, dvije druge sestre i ja u Krupku. Bilo nam je nemoguće prespavati u našem malom Domu, sv. Josipa, jer je to bila malena kućica prepuna djece, od kojih je jedna grupa, zajedno sa dvije sestre, spavala u jednoj iznajmljenoj kući, koja je bila kakvih 7 minuta udaljena od Doma.

Teškom mukom našli smo jedva u nekom mlinu jednu oveću sobu, u kojoj smo nas četiri stanovale, dok smo tražile prikladnu kuću s vrtom.

Samo kratko vrijeme ostale smo u mlinu, kad nam P. Rektor Isusovac poruči, da se prodaje "Auenhof", i da bi to bio prikladan posjed za nas. Sestre, kojima je naložio da mi to kažu, nadodale su još: "Dnevno prolazimo pokraj Auenhofa, to je jedan veliki posjed sa štagljem, ali bez kuće. Vlč. P. Rektor misli, da ćete odmah graditi".

Vjerovala sam im i dala sam tražiti, a i sama sam tražila kuću, no sva potražnja je bila uzalud.

Jednog mi jutra poruči gosp. župnik po

zvonaru, da iza sv. Mise želi sa mnom razgovarati. Malo iza sv. Mise pođem s jednom sestrom k njemu u sakristiju; dok su druge dvije otišle kući.

Jedva što nas je gosp. Župnik opazio, započeo je glasno i uzbuđenim glasom: "Gdje su vam isprave? Što radite ovdje? Tko vam je dozvolio da ovdje živite u redovničkom odjelu? Čitavo mjesto govori o tome! Nemojte mi više dolaziti ovamo u crkvu! Ne možete se više ni ispovijedati ovdje"! itd. itd.

Za vrijeme ove neugodne scene stajao je zvonar na otvorenim vratima. Skoro pola sata trajao je taj neugodni "Razgovor". Riječi, koje je Župnik srdito izgovarao, tako su djelovale na moju pratilicu, da je odjednom problijedila i naslonila se na prozor. Ja sam ostala posve mirna i sabrana i čim je nastupila kratka stanka, obećala sam mu donijeti naše papire, našto se je gosp. Župnik umirio i otpustio nas.

Sestra Terezija osjećala se je tako slabo, da je jedva mogla sići niz brežuljak. Kad smo napokon stigle do našeg mlina, opazila je sestra Pernardina, po njezinom blijedom, a mojem radosnom licu, da se moralo dogoditi nešto vrlo neugodna. Sada smo joj ispripovijedale naš doživljaj i onda smo razmišljale čime smo vlč. Župniku mogli dati povoda, da se tako naljutio na nas, ali sjetiti se nismo mogle ničega.

Na to sam se utekla našem dobrom biskupu od Leitmeritza i saopćila mu sve što se dogodilo i zamolila ga za pomoć.

Nekoliko dana kasnije primila sam pismo,

u kojem nam naređuje, da i nadalje idemo u Graupen u crkvu, a za ispovjednika odredio nam je tamošnjeg kapelana; kako nam je vlč. gosp. Župnik sam saopćio.

Nakon ovog neugodnog događaja, još smo više nastojale naći kuću. U mojem naročitom štovanju Presv. Trojstva vapila sam one dane, naime prije samog blagdana Presv. Trojstva, vapila sam vruće dragom Bogu, da mi pomogne.

U subotu poslala sam svoje pratilice k vlasniku našeg mlina, s nalogom da ga upitaju, ne bi li on možda znao za kakvu kuću s vrtom na prodaju. Za kratko vrijeme vratile su se s radosnom viješću da je "Auenhof" posjed, koji bi nam najbolje odgovarao, jer da se na njemu ne nalazi samo jedan štagalj, nego prema ulici i vila te nekoliko starih, čvrstih zgrada, koje bi se dale lijepo preurediti.

Na blagdan Presv. Trojstva pošle smo na Auenhof. Velik je vrt bio sav u cvatu, a u njemu se je nalazila kao što vila, tako i stare zgrade vrlo podesne za preuređaj. Veoma nas je obradovao ovaj blagdanski dar našeg Nebeskog Oca.

Poslovne stvari uredile smo brzo i to na obostrano zadovoljstvo. Useliti smo mogle 1. srpnja i čitav je posjed prešao u naše vlasništvo.

Bilo mi je vrlo žao, što nisam sama pogledala kako mi je vlč. Pater savjetovao, nego sam povjerovala sestrama; no prije ipak ne bi bile mogle useliti.

Došao je 1. srpanj. Napustile smo ćelije u mlinu i uselile u novi Dom sv. Josipa. Malo sati iza toga pojavila se, na moju veliku

radost, na obzorju krasna duga. Duga mi je uvijek bila znak mira i Božje ljubavi. Znak milosrdne ljubavi Oca prema svojoj siromašnoj, slaboj, griješnoj djeci, koja su puna dobre volje, ali često nisu u stanju da je u djelo provedu.

Slijedećih dana preselile su se kandidatkinje s djedom iz prve male kuće. Za djecu je to bila neopisiva radost, jer do sada nisu imala ni vrta ni igrališta.

Naskoro je došao i graditelj, s kojim sam se posavjetovala kako bi se ove zgrade dale najpraktičnije preurediti, a kao prvo, da oko vrta podigne zid.

Kako i gdje da uredimo kapelu? Najprikladnija izgledala nam je jedna posve stara zgrada, koja je stajala malo na strani, a imala je 60 cm. debele zidove. Dali smo je iznutra svježe oličiti i velikom mukom, uspjelo je izgraditi jedan nadsvođeni prozor. Sada je to bilo jedno malo drago svetište. Nakon što smo sve prilično uredile i gradnja već bila u toku, bila sam brzojavno pozvana u Tilburg. Pošla sam odmah na put s jednom od sestara, koje su u ožujku došle u Krupku.

Stigavši u Tilburg saznale smo da se našla kuća za nas. Da je doduše malena, ali da nas. gosp. Župnik od sv. Ane, u čijoj se župi kuća nalazi, rado prima. Nemajući nikakva izgleda, da će se za sada nešto bolje naći, iznajmila sam tu bijednu kuću. Bio je već kolovoz, a do 15 rujna morale su posljednje sestre i djeca napustiti Sittard. Bila sam zahvalna dragom Bogu što sam našla bar kakvo sklonište.

Povrativši se u Sittard, marljivo smo pakovale. A one mnoge stvari, koje nismo mogle skloniti u malu kuću u Tilburgu, sredile smo skupa u jednoj prostoriji. Dne 26. kolovoza otpratila sam nekoliko sestara i holandesku djecu u taj mali novi dom. Stvari su već bile stigle. Dobri su mi Holandezi toliko pomagali, da je već na veče, kad sam se vraćala u Sittard bila, sređena čitava kućica i mala kapela.

Nekoliko dana prije, nego što smo Sittard posve napustile, odvezla sam se još jednom u Roermond k preuzv. biskupu Drehmanns. Primio me je kao uvijek vrlo dobrostivo. Na kraju audijencije rekao mi je Msgr., da će mi sigurno biti teško bez njemačke poštanske stanice, stoga da će rado dozvoliti, da dvije postulantice u civilu, ostanu u Sittardu i za mene otpremaju poštu. Bila sam mu od srca zahvalna. Sama se ne bi bila usudila moliti za to, prem da nisam znala što da počnem bez njemačke pošte, koju sam morala uvijek sama potpisivati. Moj dragi sv. Otac Josip pobrinuo se i za to.

Svanuo je 13. rujan, svršila je zadnja sv. Misa. Božanski je Spasitelj ostavio samostan! Duboka je žalost obuzela sve, koje smo još bile tamo! Moju su tugu ublaživale riječi naše drage Gospe: "Za kasnije"! - Te su mi riječi ostale nezaboravne i čvrsto sam se pouzdavala, da će nas naša Draga Gospa jednom dovesti natrag. Dvije postulantice ostale su same pod zaštitom vlč. P. Rüttgena.

Došla su kola. Djeca su se u njih popela, plačući gorko, a i naše su se oči punile suzama...

Vožnja vlakom trajala je nekoliko sati i

mi smo sretno stigle u Tilburg, u Dom sv. Josipa, na trgu sv. Ane. Mala kućica bez vrta, sličila je onoj prvoj u Krupki. A kako su sv. Josip i naša Draga Gospa, nazaretsku kućicu u Krupki pretvorili u lijepi Karmel Božanskog Srca, tako isto su sv. Josip i sv.Ana, nazaretsku kućicu sv. Ane premjestili kasnije u lijepi Wilhelmina park, a onda je malo pomalo učinili krasnim Karmelom Bož. Srda Isusova.

Božji blagoslov čini čudesa svakog dana; no većina je ljudi nažalost slijepa za čudesna Božja djela!

Vrijeme leti i već je prošlo mjesec dana, a mi smo slavile blagdan naše sv. Majke Terezije, 15. listopada 1900. Sjedeći kod rekreacije u našoj sobi pod krovom, bile smo unatoč velikog siromaštva, veselo raspoložene, kad mi od jednom najaviše posjet vlč. gosp. Župnika od crkve sv. Ane.

Velečasni se ispriča, što nam smeta baš na blagdan sv. Majke Terezije, ali radi se o nalogu preuzv. gosp. biskupa iz Hertogenbosch-a.

Uvod njegova govora dao mi je odmah naslutiti, da mi moja sv. Majka opet šalje blagdanski napitak iz moga ljubljenog kaleža boli, a tako je i bilo.

Msgr. mi poručuje, da mi je doduše dodijelio dozvolu za stanovanje u Tilburgu, ali ne za kuću maticu i novicijat. Stoga da ne smijem više ostati u Tilburgu, jer gdje ja živim, tamo da je i kuća matica. Preuzvišeni biskup dozvoljava mi da ostanem tu još šest tjedana.

Kud sada? povratiti se nisam mogla, jer

u Sjevernoj i Južnoj Njemačkoj nisam mogla dobiti dozvolu, a isto tako ni u Holandiji.

Morala sam opet, u svojem malom čamcu, za ploviti u more svijeta. Moja su vesla bila moje pouzdanje u Boga, a kormilo sam prepustila Bogu.

U takovim časovima žalila sam "siromašno nebo", jer ono ima sve, ali nema boli ni križa, trpljenja i iskušenja. Cvijet "mučenika" cvate samo na ovom svijetu!

Nisu li patnje koje rado podnosimo, melem za Isusove rane?

\+ + +

7. E N G L E S K A

U ovoj nevolji opet sam tražila pomoć kod Njega, koji mi je uvijek bio utočište i do sada me vodio, kod svoga Gospodina Boga Oca. Ta Karmel Bož. Srca nije bio moje, već Božje djelo.

U našem malom oratoriju vapila sam: "Gospodine, što hoćeš da činim? " Bog je uslišao moj vapaj i skrenuo moje misli na Englesku. Sjetila sam se što sam čula u Rimu kako je naime jedan kalvinski propovjednik, još posve mlad, bilo mu je istom 17 god. sa nekoliko svojih prijatelja iz najviših krugova Züricha, prešao na katoličku vjeru. Zatim je stupio u bosonoge Karmelićane, a sada živi u Engleskoj u Londonu - Kensington, u Karmelu, kojeg je osnovao glasoviti židovski konvertit P. Hermann Cohn.

Odmah sam pisala njemu samomu i opisala mu svoj položaj, te ga zamolila, neka bi mi od uzoritog gospodina Kardinala ishodio prijem u diecezu. Dobri Pater Benedikt odmah se odazvao mojoj molbi i putem pošte poslao mi odgovor. Njegova uzoritost, Kardinal Vaughan nije doduše odmah dao dozvolu, ali P.Zimmermann Benedikt piše: "Samo dođite! Dozvolu ćete već dobiti!"

Što mi je preostalo, nego poslušati

ovaj savjet? Zamolila sam patra Benedikta da mi nađe konačište, jer ćemo 13. ili 14. studena doći u London.

Opet me je pratila s.Marija Terezija od sv. Petra. Putovale smo od Vlissingena do Londona i onda, kroz to beskrajno more kuća do East-end, najsiromašnije četvrti grada, gdje nam je vlč. P. Benedikt kod "Francuskih Sestara" ishodio konačište.

Slijedećeg smo dana odmah potražile P. Benedikta, koji me je uputio, kako ću najprije doći do dozvole. Radile smo prema njegovu savjetu i odmah bile primljene u audijenciju. Njegova uzoritost Kardinal, bio je veoma dobrostiv i svoju podulju audijenciju završio s riječima: "Ja idem u Rim, pa ću se tamo o vama raspitati, a kroz to vrijeme možete ostati u mojoj diecezi."

Kako Kensington leži vrlo daleko od East-End, a vožnja onamo stajala je mnogo novaca, kojeg smo mi imale veoma malo, nastojale smo u blizini naći svećenika, koji govori njemački, da bi se mogle kod njega ispovijedati.

Upitala sam sestre za najbližu crkvu; to je bila crkva sv. Mihaela, kamo smo se uputile s velikim pouzdanjem u pomoć ovog svetog Arkanđela. Tu sam saznala, da nažalost ni jedan od svećenika ne govori njemački.

Drugog smo se jutra uputile k vlč. župniku Greenu i tu se propitale kako bismo mogle naći jednu dobru gospođu ili obitelj kod koje bi smo mogle iznajmiti sobu. Predvidjele smo,da će proći i tjedni, prije nego nam stigne vijest od njegove uzoritosti Kardinala.

Ovaj se dobri svećenik iskreno zauzeo za nas, i nakon kratkog promišljanja spomenuo nam je gospođu Buttler, staru dobru damu, doduše protestantkinju, kod koje su katoličke sestre već često puta prenoćile, a stan je blizu crkve Anđela čuvara.

Odmah smo je potražile i našle dragu, staru Engleskinju kod njene obitelji, u vrlo ugodnom stanu. Imala je jednu sobu na raspolaganje, koju smo mogle iznajmiti za prvo vrijeme.

Od srca smo se veselile, kad smo već iza nekoliko dana mogle klečati pred našim oltarićem, kojeg smo si same udesile, da pred njim obavljamo svoje molitve i zahvaljujemo Bogu za ovo mjesto počinka na našim putovanjima.

Brzo smo javile svim sestrama svoju novu adresu, kao i to, da se nadamo dobiti dozvolu, kad se njegova uzoritost Kardinal vrati iz Rima.

U Berlinu je još uvijek bilo onako kako sam ostavila 1898. godine. Izgon iz Doma sv. Josipa nije uslijedio, jer se nije našla kuća za tolike sestre i djecu, gosp. delegat Prepošt sv. Hedvige, ipak se ustručavao baciti ih na ulicu bez krova. Isto tako nije mogao naći ni jednu Kongregaciju, koja bi bila preuzela djecu besplatno.

Mi smo svakog jutra išle u vrlo siromašnu crkvicu - mislim da je to bila prije metodistička kapela - a sada je za potrebu bila stan Božanskog Spasitelja. Mali župni dvor pristajao je siromašnoj crkvici. Ali kao što je bijela kapela postala mjesto milosti, jer

se u njoj nastanio Nebeski Kralj, isto je tako i župni dvor krio jedan dragulj u osobi Patra Greena. On je bio konvertit, kao i mnogi engleski svećenici. S velikom nesebičnošću povezao je svetu gorljivost, da Božanskom Srcu osvaja duše. Za nas je bio prava milost Božja, i čvrsto se nadao, skupa s nama, da ćemo dobiti dozvolu od Kardinala.

Nedaleko nalazila se je njemačka crkva i više puta mi je bilo rečeno da tamo potražim njemačkog svećenika. Neopisiv me je osjećaj odvraćao od toga. Nakon nekoliko godina saznala sam da je tada bio tamo P. Sch. iz Češke, namješten kao župnik. Pater, koji mi je zadao toliko patnja, koji je htio naš Dom u Marschenu i moje sestre upotrijebiti kao svoju zakladu.

Kako sam bila zahvalna svome anđelu čuvaru, kad sam to saznala, jer me je sigurno on zadržavao od posjeta njemačkom župniku. Kakva bi to neugodnost bila za mene, da sam se od jednom našla pred svećenikom, koji nije ništa propustio, da i u Berlinu uništi od Boga povjereno mi djelo, da mi ga istrgne ili razori.

Iz toga sam ponovno spoznala, kako vjerno i pažljivo trebamo slušati glas u našoj nutrinji. Prije svega, duša se mora očuvati u neprestanom miru i dubokoj tišini. Došlo što mu drago, našu nutarnju unutarnjost ne smije ništa taknuti. To je Božji stan u nama. U njemu boravi Bož. Spasitelj i dijeli nam milosti, prema tome, kako smo disponirani.

Ponekad nam Bog i po svetim anđelima izravno nešto saopćuje. Kao npr. meni u Altstettenu, gdje sam jasno i razgovijetno razabrala

riječi: "Idi u Schlieren!"

Drugi put su to osjećaji bez riječi, pa ako se na njih ne obaziremo, dolazimo u pogibao, da skrenemo s pravog puta.

Krajem studena uselile smo u malu sobu gospođe Buttler. Božić smo proslavile u našoj osamljenosti. Moja je draga pratilica prolila mnogo suza; čeznula je za Domom sv. Josipa, za ostavljenim sestrama i djecom. Tako, kao što je na polju gusta magla obavijala sve, obavijala je i mene gledom na moju budućnost. K tomu smo se više puta i tjelesno osjećale veoma slabo. Draga sestra Marija Terezija patila je mnogo od želudčanih boli. Da, bila je to teška kušnja, a bila je i velika milost, što dragi Bog nije dopustio, da se moje pouzdanje uzdrma ili pokoleba i samo za jedan čas.

U veljači, ili zapravo u siječnju, vratio se njegova uzoritost, Kardinal iz Rima i mi smo dnevno očekivale obećanu obavijest, ali uzalud.

U to vrijeme posjetile smo Benediktinsku opatiju u Ramsgatu. Tako smo došle u doticaj s redom sv. Benedikta, koji je u Engleskoj veoma proširen. Početkom ožujka pozvali su nas na proslavu sv. Benedikta u opatiju N.N., da ćemo tamo naći preuzv. Biskupa, koji je također benediktinac, a ima nade, da ćemo tamo dobiti dozvolu; tako nam rekoše.

Ovaj tračak nade saopćila sam vlč. Patru Greenu. Bez moga znanja otišao je neto k njegovoj uzoritosti kardinalu Vaughan-u i to mu rekao, a Kardinal nas je odmah pozvao, da dođemo k njemu. Primio nas je velikom dobrotom i iza poduljeg razgovora, uzeo je u ruke komad

papira i pisao je. Zatim je dopis pružio meni i kad sam ga pročitala, suza zahvalnica potekla mi je niz lice. To nije bila samo dozvola za useljenje nego i za otvorenje novicijata.

"Idite sada u Maldon, tamo je Dr. Verres, njemački svećenik. On će vam pomoći da nađete kuću!" Time je završio audijenciju.

Pokleknule smo pune zahvalnosti, a njegova uzoritost Kardinal blagoslovio nas je na način kao što sam to nekoć doživjela u Pappel-Allee u kapeli i u refektoriju, gdje se je Njegovo Veličanstvo Bog Otac, blagoslivljajući me, doticao svojom rukom moje glave. Stoga sam se u taj tren, kad je ruka njegove uzoritosti dotakla moju glavu, sjetila onog blagoslova.

Iza nekoliko dana otputovale smo u Maldon. Njegova uzoritost Kardinal, bio je već, kao i mi, obavijestio Dr. Verres-a o našem dolasku i on je mnogo nastojao, da nađe oveću kuću, koja bi nam odgovarala. Najprije nas je poveo u jednu staru, skoro 20 minuta udaljenu opatiju, na koju je bila dozidana jedna vila. Bio je to lijep posjed, ali nije odgovarao našoj svrsi. Njemu nasuprot stajale su, još u gradnji 4 male kuće, njima vis-avis, neopisivo siromašna kapela. Dvije od tih kuća bile su već skoro gotove; ove smo odabrale i odredile 18. ožujka kao dan našeg dolaska. Dogovorile smo se, da ćemo ključ od kuće podignuti kod Dr. Verresa. Vlasnik je stanovao vani, stoga je mogao agent od njega istom zatražiti dozvolu, da smije sve četiri kuće međusobno spojiti; trebalo je naime napraviti samo otvore za vrata i tako bi sve četiri sačinjavale samo

jednu kuću.

Na našu veliku radost, stigla je 18. ožujka u London majka Gabrijela s nekoliko se stara, pa smo se odmah odvezle dalje u Maldon. Naša draga gđa. Buttler otpratila nas je na stanicu zajedno sa svojom kćerkom. Iskoristila sam priliku, da toj siromašnoj duši još jednom u posljednjem času, govorim malo o bogu. Odgovorila mi je riječima, koje su mi ostale nezaboravne: "Nikad nisam trebala Boga!" Upitala sam je začuđeno: "Kako je to moguće?" Odgovorila mi je: "Imam dobrog muža, dobru djecu, uvijek smo bili zdravi, izuzevš male boljetice, imali smo sve, što smo željeli. Nikad nisam trebala Boga." Ove su riječi strašno zvučile u mojim ušima! Riječi dobre, sedamdeset i pet godišnje starice Buttler.

Odgovorila sam joj: "Draga gospođo Buttler, kad ste imali tako ugodan život, treba li biste od sada zahvaljivati na tom dragom Bogu". Obećala mi je, da će to činiti.

Koliki milijuni ljudi imaju sve predobro i zato ne trebaju Boga. O ti nesretnici, kako će im biti na zadnjem času!

Jedni ostavljaju Boga, jer im je "predobro", a drugi, jer su suviše nesretni!

Što ne bih učinila da predobijem duše za Boga! Ali nemoćni smo nasuprot slobodnoj volji pojedinca. I sam Božanski Spasitelj nije mogao učiniti, da Izrael vjeruje.

Bezbrižnost i prezaposlenost čine, da duševne snage zadrijemaju i često su razlog nevjeri.

Ali kako je moguće, da razumni ljudi,

koji znadu da moraju umrijeti, a nitko ne zna kad će umrijeti, mlad ili star, da li iza neke bolesti ili naglo - da, kako je moguće, da ne misle na prekogrobni život?

"O bijedne duše!"...

M a l d o n

Nakon dva sata vožnje prispjele smo u Maldon i najprije pošle Dr. Verresu, da preuzmemo ključ od kuće. Ali kakovo nas je razočarenje dočekalo već ovdje!

Vlasnik kuće ne dozvoljava nikakove preinake i prema tome agent nam nije mogao predati ključ. Što da počnemo? Odlučno sam otišla prijeko u one dvije još ne dovršene kuće i pokušala ih otvoriti. I gle, obje su bile nezaključane, ali dovršene. Manjkao je samo priključak vodovoda i tapete.

"Tako", rekla sam, "Tu smo i tu ostajemo!" Marljivo smo započele spremati i nabavljati slamu za naše slamnjače, da se možemo malo udobnije smjestiti. Mjesto stolica služili su nam kovčezi, a mjesto stolova veliki sanduci. Dobri su nam susjedi dozvolili da od njih nosimo vodu. Kad bi pošle na sv. Misu, ostavile bi kuću nezaključanu. Kako nas nitko nije u tako osvojenim kućama smetao, nabavljale smo pomalo i pokućstvo, ujedno iskorišćavale vrijeme za učenje engleskog jezika. Od tjedna do tjedna nadale smo se da će vlasnik popustiti, ali uzalud. Od tih tjedana postali su mjeseci, kad mi jednog dana naš susjed,

graditelj, donese vijest, da naša kuća stoje pred dražbom. Možda bismo od novog vlasnika mogle dobiti dozvolu za preinake.

"Ne odgovorila sam - sada ćemo početi sa me. Ali to moramo činiti posve tajno." - "Div no"! reče graditelj, "Moje zemljište graniči s vašim, pa ću sav alat dati prenijeti kroz vrt, tako da na ulici ne će to nitko opaziti".

Već slijedećeg dana pošao je gosp. Bax ter na posao. Vrlo smo se veselile, jer bez ovakovih probijanja ne bismo mogle udesiti Ka pelicu. Dobri gosp. Spurgean, agent, ne samo da nam je dao ključeve od ovih dviju kuća,ko je smo do sada zapremale, već i od onih dru gih, i iznajmio nam ih je sve. Sada smo dobi le i vodovod.

Međutim došao je i pomoćni biskup Brin dle od Westmünsterske dieceze, radi jedne no ve zaklade. Trebale smo naime u blizini Dum novа, u centrumu grada, kupiti kuću, da saku pimo katolike, koji su živjeli unaokolo.

Imala sam malo ili nikakve volje, da pri stanem na tu ponudu, ali pogledati je ipak trebalo. Odvezle smo se dakle u Dumnov, pa kad smo tamo posjetile malu kapelu, našle smo Bož. Spasitelja osamljenog i zapuštenog u tom,sko ro posve protestantskom gradu. Ni svećenik ni je ovdje stanovao, samo bi nedjeljom i blag danom dolazio jedan Pater iz udaljenog samo stana. Smilio nam se dragi Isus ovdje tako sam, pa smo se odlučile da pokušamo.

Radnje na kućama u Maldonu brzo su napre dovale bez ikakve neugodne smetnje, tako da smo se mogle nadati, da ćemo domala dobiti presv. Sakramenat.

15. rujna napustile smo Sittard, a time sam se opet na neodređeno vrijeme rastala s presvetim Sakramentom.

Od 14. studenog živjele smo u Londonu 4 duga mjeseca kao pustinjaci, i skoro beskonač ni izgledali su dani u onoj neizvjesnosti!Sada smo opet, počam od ožujka živjele u Maldonu i već se lipanj približavao kraju, a mi smo još uvijek očekivale našeg Božanskog Gospodina.Ka ko smo se pune nade i veselja žurile u Maldon, a sada?

Bog je uslišao moju goruću žežnju da smi jem barem trpjeti za povratak Engleske k Sve toj Crkvi. Jer preko 24 god. sve dok nismo i kuću prodale u Maldonu, u Engleskoj nisam ima la ništa drugo, do li trpljenja. Od srca sam zahvalna dragom Bogu i uzdam se, da je On mi lostivo pogledao na našu naknadu, koju smo Mu htjeli pružiti našim trpljenjem.

S moje strane bila je to žrtva ljubavi i zahvalnosti s obzirom na sv. Bonifacija i dru ge velike svete misionare, koji su jednom Nje mačku otrgnuli od poganstva, a i oni bili su Englezi.

Moja čežnja za presvetim Sakramentom,ras la je iz dana u dan tako, da više nisam mogla kriti svojih suza i čak sam pred sestrama gor ko plakala s čežnje za Bož. Spasiteljem.

Kad je kapela bila skoro dovršena, t.j. svršen zidarski posao, zamolila sam Dr.Verre sa, da si pribavi dozvolu, da je posveti a is to tako da nam smije ostaviti presv. Sakrame nat. On je to učinio. Odvezao se dekanu i do šao k nama dne 1. srpnja s radosnom vijesti,da je željenu dozvolu dobio. Naša je radost bila

neopisiva. Ali kad je nadodao: "Sutra u jutro čitat ću ovdje sv. Misu: dajte javite to još najbližim katolicima". Rekla sam: "To je nemoguće"! Ali prečasni otac nije se dao odvratiti od svoga nauma, makar smo mu kazivale da u kapelici leži još smeće i sva žbuka od gradnje. Htio je da svakako posveti kapelu na 2. srpnja u čast naše drage Gospe.

U tren oka bile smo na poslu. Noć je postala danom. U jutro bilo je sve - i ako siromašno - ali ipak gotovo za prijem Božanskog Spasitelja. No naš veliki Bog nije tu našao samo drveno svetohranište, kao nekad jaslice u Betlehemu, već je našao i četu zaručničkih srdaca, koja su Ga očekivala puna vruće ljubavi i čežnje.

Dan 2. srpnja postao je za mene i za cijeli Karmel Bož. Srca Isusova, a osobito za Maldon, po ovoj novoj milosti, osobitim blagoslovom.

Međutim smo kupile kuću u Dumnovu. Na 25. kolovoza odvezla sam se tamo sa nekoliko sestara na otvorenje. Na dan sv. Mihaela dobili smo presv. Sakramenat. Ovdje smo odmah otvorile i Dom za ubogu djecu i to za djevojčice, dok smo u Maldonu imale za dječake.

Na 25. studena bilo je opet veliko slavlje u Maldonu, jer su bile obučene 22 postulantice, koje su došle ovamo iz raznih Domova sv. Josipa. Doduše radosna proslava za sestre i novakinje, ali ne za mene. Jedva sam ga mogla nazvati radosnim danom, jer mi je bilo neizrecivo teško vidjeti ovdje najstarije postulantice, a znati da sam ostavila u daljini Domove, sa toliko djece u rukama mladih

Kandidatkinja, koje sam jedva ili ih uopće nisam poznavala. Ove ovdje obučene postulantice izdržale su nepokolebljivo sva neprijateljstva, progone i svakovrsne stiske, osobito od strane vlč. gospode svećenika.

Moja je briga rasla iz dana u dan, jer sam već skoro četiri godine boravila u tuđini, a onih pet kuća u Berlinu nisam kroz to vrijeme vidjela ni ja, niti koja od najstarijih sestara, koje su završile svoj novicijat u Sittardu.

Bilo je to zaista Božje djelo, jer bi inače bilo nemoguće da bi moglo i dalje opstojati u ovakovim prilikama. Sve su glavarice stajale sa mnom u neprestanoj pismenoj vezi, ali manjkalo im je iskustvo i kao redovnicama i kao odgojiteljicama djece.

U svojoj velikoj brizi za Karmel Bož.Srca, u Berlinu, usudila sam se zamoliti njegovu uzoritost Kardinala Koppa u Breslavi, da mi dozvoli jedan posjet u Berlin u Redovničkom odijelu. Priložila sam i pismo preuzv.biskupa Brindla, u kojem on saopćuje, da mi daje dozvolu za oblačenje i dodaje, da će to oblačenje obaviti sam. Kasnije ipak nije to učinio, jer je bio zapriječen.

Na to pismo dobila sam željenu dozvolu , da smijem obaviti vizitaciju Berlinskih Domova.

. . .

. . .

Iz milosrđa primila sam prvih godina u Dom sv. Josipa jednu dragu staru damu, koja

je posve osiromašila radi bankovnog stečaja, god. 1894. Sestre i djeca veoma su je poštivale i nazivale je dragim imenom "bakica".

Mislim da je to bilo u jesen 1900. kad sam od ministarstva u Berlinu dobila poziv, da se kao poglavarica Doma sv. Josipa, vratim u Berlin, jer da će inače zatvoriti zavode.

Što da radim u takovoj situaciji! Njegova uzoritost, kardinal Kopp ostao je kod svoje odluke, da mi ne će pomoći ni da dobijem crkvenu dozvolu iz Rima, niti državnu iz Berlina. Neraspoloženje njegove uzoritosti prema Domovima sv. Josipa, bilo je dobro poznato i onima na ministarstvu, kao i onima na vladi u Potsdamu. Ali da bi se kao redovnica mogla vratiti u Berlin, trebalo mi je obje dozvole i ona iz Breslave i ona iz Berlina. U takvim prilikama nisam uopće mogla računati na stalni boravak u Berlinu.

Stoga sam predložila ministarstvu, da gospođu Hiltl prizna kao moju zamjenicu i poglavaricu Doma sv. Josipa u Pappel-Allee i da joj dade koncesiju. Ministarstvo je prihvatilo moj prijedlog i tako sam s te strane imala za neko vrijeme mir.

To je bila pomoć za silu; ali kako da to ide ubuduće?

Nije bilo izgleda, da ću se izbaviti ovih neugodnih prilika s njegovom uzoritosti kardinalom Kopp! Bio je to velik križ, koji me je tištio sve dok nije uzoriti Kardinal preselio u vječnost u ožujku 1914.

U siječnju 1902. otputovala sam iz Engleske u Berlin. Našla sam gospođu Hiltl kako se veoma budno brine za uzdržavanje Doma, a isto

tako i kandidatkinje. Nažalost sam među ovima naišla na velik broj takovih, koje su izgledale da nemaju zvanja za Karmel, kako se je to kasnije i pokazalo. Učinila sam što sam mogla, da ih sve prožmem novim oduševljenjem i da ih potaknem na izdržljivost. Nisam se mogla ovdje zadržati dulje vremena, jer sam naskoro dobila pismo od vlč. Patra Benedikta Herzoga iz Rima, sa pozivom, da dođem u Milano, ako želim razgovarati sa Patrom Generalom koji se tamo nalazio radi vizitacije.

Povela sam sa sobom sestru M. Bernardinu, koja je bila poglavarica u Krupki i sestru Mehtildis, vrlo vjernu i požrtvovnu poslulanticu. S. Mehtildis je trpjela od neke bolesti na ušima, koju su berlinski liječnici smatrali vrlo opasnom. Došla je k nama iz Zürucha, gdje ju je već prije liječio jedan vrlo dobar liječnik. Stoga sam je uzela sa sobom, da se tamo podvrgne opetovanom liječenju kod istog liječnika.

Ne znam kako sam došla do toga, ali bila sam sigurna da će na ovom putovanju doći do osnutka, zato sam i uzela sa sobom potrebne stvari za kapelicu i za nekoliko sestara.

Nakon što smo razgovarale sa vlč. Patrom Generalom, vraćale smo se preko Lugano natrag, da u Zürichu možemo ostaviti s. Mehtildis, a nas dvije smo namjeravale putovati dalje.

U času kad smo silazile s vlaka u Lugano opazile smo u stanici jednu sestru sv. Vinka. Bila je subota, a da bismo u nedjelju imale sv. Misu bile smo prisiljene ostati ovdje preko noći, pa se valjalo pobrinuti za konačište. Pohitila sam stoga odmah k onoj sestri i na

moju radost, dama koja ju je pratila, govorila je vrlo dobro njemački i zauzela se za nas baš pravom talijanskom uljudnošću i živahnošću. Najprije nas je otpratila u jedan penzionat, te još neko vrijeme ostala kod nas i tako se u razgovoru upoznala donekle s Karmelom Bož. Srca Isusova. Ona, gospođa Lujza, oduševila se veoma za to djelo i rekla: "Moram gospođu Friedmann dovesti k vama; ona je iz Beča, ali svake godine dolazi na neko vrijeme ovamo. Mnogo se zanima za sve, što se tiče siromaha i zato ju nazivaju "Majkom siromaha".

Nije potrajalo dugo i ove su dame pokucale na naša vrata. Gospođa Friedmann shvatila je odmah vrijednost našeg rada za narod, za djecu, kao i za obitelj.

Tada nam je pripovijedala o liječniku Dr. Pestalocci iz Züricha. "To je svet gospodin, pun revnosti za duše. Pisat ću mu još da nas i vi morate osnovati jedan samostan u Zürichu".

U nedjelju iza sv. Mise posjetile su nas obje dame opet. Gospođa Friedmann nam reče, da nas je već najavila u bolnici sestara sv. Križa u Zürichu i da je već pisala Dr.Pestalocci.

Pošto smo nas dvije namjeravale samo proputovati kroz Švicarsku, a s. Mehtildis ostaviti na liječenju, izgledao mi je susret s onim revnim gospođama, kao osobiti znak posebne Božje namjere.

Isto tako i njihovo oduševljenje za Karmel Bož. Srca - a sada ovo poslanje u Zürich. Bila sam puna iščekivanja kuda će nas Božja Providnost dovesti?

8. KARMEL BOŽANSKOG SRCA U ŠVICARSKOJ

U noćnoj tami proputovale smo krasne švicarske bregove. Kad je jutro svitalo bile smo u kotlini i naskoro je pred nama ležao Zürich.

Zürich, grad, o čijoj sam bezbožnosti već u svojoj mladosti tako mnogo čula. Kad je sad moj pogled počivao na njemu obuzela me je neopisiva bol i oči mi se napuniše suzama. Nehotice sam pomislila na bol našeg Božanskog Spasitelja nad Jeruzalemom; i u mom se srcu probudila žarka želja, da za Švicarsku trpim, molim i radim.

Reski fićuk vlaka trgnuo me iz mojih misli. Vlak stane. Bile smo u Zürichu. Sestra Mehtildis je dobro poznavala grad i domala smo bile u lijepoj novoj bolnici gdje su nas č. sestre sv. Križa primile vrlo ljubezno.

Poštu su još uvijek morali slati za mnom, stoga mi je ovdje bila prva briga, da se radi adrese javim svojim sestrama. Dok su se moje pratilice odmarale od puta, odnijela sam ja listove na poštu.

Izlazeći iz bolnice vidjela sam u predsoblju nekog svećenika u razgovoru s poglavaricom. Htjela sam proći nezapažena, no to mi nije uspjelo, kako sam malo kasnije doznala.

Oko podne dođe k nama jedna sestra i javi nam da gosp. Župnik iz Altstetten-a želi s

nama razgovarati.

Mislila sam da je zabuna, "jer ja ovdje ne poznam nikoga". "Ne, nije, Gospodin Župnik je pitao da li bi mogao iza ručka razgovarati sa sestrom poglavaricom".

Iza ručka našle smo se u govornici sa gosp. Župnikom iz Altstetten-a. Pripovijedao nam je da ide na "kolekte" kako bi otplatio dugove svoje crkve. On da me je jutros vidio ovdje u predvorju i od onda da ga neprestano progoni misao, da nas potraži i pozove da dođemo u Altstetten.Zatim nam reče da 13 mjesta potpada pod njegovu župu, dakle veliko polje rada, a teško je, jer su nekoja mjesta vrlo udaljena i leže na bregovima.Već dvije godine kod svake sv. Mise moli na tu nakanu da dobije sestre u svoju župu.

Velikim smo zanimanjem slušale njegov govor, a zatim obećale da ćemo doći u Altstetten, da si to mjesto pogledamo.

Međutim smo doznale da Dr. Pestalocci-a nema u Zürichu. Sada mi je ovaj zahtjev izgledao kao od Boga poslan. Posjetom u Altstetten osjećala sam se još više potaknutom, da poduzmem sve, kako bi tamo osnovala samostan. Najprije je trebalo ishoditi dozvolu od preuzv. Biskupa iz Chura, i ako ovu dobijemo, bit ću sigurna, da je ovo utemeljenje sasma po Božjoj volji. Gospodin Župnik je obećao, da će se sam pobrinuti za dozvolu. Ali kad smo slijedećeg dana ponovno došle da se propitamo bi li u Altstettenu mogle dobiti jednu ili dvije sobe, gdje bi ostale dok stigne vijest iz Chura, rekao nam je gosp. Župnik, da si je stvar promislio i da smatra boljim, da ja sama idem

biskupu u Chur.

Blizu crkve u Altstettenu našle smo dvije sobe. Dok sam se ja slijedećeg dana odvezla u Chur, preselile su se moje sestre u Altstetten.

U Churu sam našla bolesnog biskupa B.Saslušao me je sa zanimanjem. Ali kako god bi naše djelovanje odgovaralo za prilike u Švicarskoj, nije se moglo ni misliti na useljenje, jer je svako useljenje redovnika zakonom zabranjeno.

"Ah", odgovorila sam, "mi ni tako nemamo crkvene aprobacije, pa bi stoga ipak mogla dobiti dozvolu".

No Preuzvišeni nije vjerovao u tu mogućnost. Ponovno sam ga zamolila da mi dozvoli, te pokušam dobiti dozvolu za otvorenje "Dječjeg Doma" u Altstettenu. "U koliko ovu dobijem, smijem li se nadati dozvoli od Preuzvišenog"? Na to mi je Preuzvišeni odgovorio:"Da" "Probajte, ali mislim, da će biti sve uzalud; dat ću vam svoj blagoslov".

Radosna sam se vratila kući. Bilo mi je, kao da uopće nemam više očekivati nikakvih poteškoća ni zapreka.

Moje sestre veselile su se sa mnom, a isto tako i gosp. Župnik; no on je kao i Preuzvišeni, bio zabrinut zbog dozvole od vlasti.

Sad je najprije trebalo naći veću kuću ili posjed. Gosp. Župnik nam je više toga predložio, ali kad smo to predloženo pobliže pogledale, vidjela sam da ne odgovara.

Jednog prijepodneva slijedećih dana, kad sam kao redovito u slobodno vrijeme bila zaposlena pisanjem listova, čula sam glasno i

razgovjetno riječi: -koje su mojim sestrama ondje nazočnim bile nečujne -

"Idi u Schlieren!"

U tom sam momentu bila uvjerena da je to Božji nalog. Iza ručka predložila sam svo jim sestrama šetnju u Schlieren. Ni jedna od nas nije poznavala to mjesto. Kad prispijemo na glavnu cestu, htjela je sestra Bernardina krenuti desnim putem, dok sam ja naprotiv mislila, da Schlieren leži lijevo. One su poslušale makar i sumnjajući u ispravnost puta i pošle za mnom. Naskoro smo srele jednu djevojku ili ženu, koja nas je uvjeravala da je to pravi put u Schlieren i neka idemo samo tramvajem.

Nakon dobrih 50 minuta, došle smo do prvih kuća Schlierena. Nekoliko koraka dalje stajala su nasred ceste dva čovjeka i razgovarala se. Pristupili smo k njima i upitali ih, da li znadu ima li ovdje u mjestu koja kuća za iznajmiti. Tek što sam zadnje riječi izgovorila, reče jedan mjesto odgovora na moje pitanje: "Ovdje u kući živi neka žena katolikinja". U isti čas poviče iza glasa: "Gospodo Mathis"! Odmah se pokaže na prozoru neka žena i čim nas je opazila sišla je brzo dolje niz stepenice i srdačno nas pozdravila jer se u Švicarskoj rijetko vidi sestre redovnice. Tada sam joj rekla radi čega smo došle ovamo, naime da tražimo kuću, koja bi odgovarala za Dječji Dom sa kapelom. "Ovdje", rekla je i pokazala rukom preko puta. "Ova je kuća na prodaju. Doduše nema vrta, ali možete k tome dobiti livadu, koja pripada susjedu".

Nije li to bio izričiti naum Božji?

Mislila sam! Naći mjesto čije ime nisam nikad čula - zaustaviti se pred kućom, koja je na prodaju!...

Pošto ova kuća nije imala vrta, tražila sam dalje, ali uzalud, jer nije bilo moguće dobiti drugu tako veliku. Vratile smo se kući s posjednikovom adresom i upitale gosp. Župnika što on misli o Schlierenu. On je smatrao to mjesto izvanrednim, najboljim, jer da je tamo kapela najpotrebnija. Tamo je živjelo oko 400 katolika, sve skoro samo radnici, i velik dio Talijana. Radi velike udaljenosti dolazilo ih je vrlo malo u crkvu, obično 10 do 20 i to u Altstetten. Ali kako je bilo veliko iznenađenje gosp. Župnika kad smo mu kazale da smo već našle kuću. Zamolile smo ga, da nas upozna s kojim čovjekom, koji se razumije u kupopradaju posjeda, da bi nam mogao pomoći. Obećao nam je da će nam sutra poslati čovjeka, kojemu ćemo moći povjeriti stvar. Naskoro su započeli kupovni razgovori. Ali prije nego što je kupnja bila zaključena, morala sam imati dozvolu predsjednika kantona Züricha. Mislim da je to bila neka ličnost od vlade ili njezin zamjenik. Puna nade i pouzdanja išla sam k dotičnom gospodinu, jer u stvari ja i moje sestre nismo bile drugo, nego privatne osobe, koje su osnovale privatno društvo - ta manjkalo nam je sve što spada na jednu crkvenu Kongregaciju. -

Nismo imale kuće matice, nismo imale nikakovu crkvenu dozvolu, koja je potrebna za svaku crkvenu Kongregaciju. Posjedovale smo doduše biskupsku dozvolu za osnivanje Dječijih domova, ali svaka dozvola je imala važnost

samo za diecezu, za koju je izdana. Prema tome nismo po pravu i zakonu mogle potpasti ni pod koji iznimni zakon, koji se odnosi na "Crkvene Kongregacije".

Gospodin me je primio uljudno, i ja sam mirno odgovarala na sva postavljena mi pitanja. Dobila sam dozvolu za otvorenje jednog Dječjeg doma u Schlierenu, ali samo za "katoličku djecu".

Odmah sam javila gosp. Župniku ovu radosnu vijest, da otvorenju Dječjeg doma ništa više ne stoji na putu. Preuzvišenom Biskupu od Chura, javila sam to pismeno, ujedno zamolila dozvolu, da smijem urediti javnu kapelu.

Već nakon nekoliko dana primile smo od Msgr-a sve što smo tražile, a ujedno i njegov blagoslov za novi osnutak.

Doskora smo se preselile u Schlieren pune zahvalnosti i radosti, što možemo sada i Švicarskoj djeci pružiti utočište u Domu sv. Josipa.

Kuća je imala 38 soba, i bila je podijeljena u mnoge male stanove. Jedan od ovih stanova od 3 sobe i nuzprostorije bio je prazan i mi smo u nj uselile u Velikom tjednu 25. ožujka 1902.

Teška me prehlada prisilila da ostanem u krevetu, a nije bila za mene mala žrtva, da na Uskrsne blagdane ne idem k sv. Misi. Ovoj boli pridružili su se još i drugi križevi.

Po prilici dvije godine održao se mir i jedinstvo u Domu sv. Josipa u Pappel-Allee pod provizornim vodstvom dobre gospođe Hiltl, premda su prilike bile veoma teške. Napokon u proljeću 1902. uspjelo je našim protivnicima,

neprestanim nastojanjem uvjeriti većinu postulantica, da nikad neće postati sestre redovnice, ostanu li kod mene. Konačno su te nezadovoljne pomutile mir u cijelom Domu.

Šutnja se više nije držala. Po čitav dan sastajali su se i držali dogovore kako će na poziv gosp. Župnika ili gosp. kapelana D. i drugih, ostaviti Dom sv. Josipa. Makar se neke od postulantica nisu obazirale na ove buntovne, ipak su ih te zadržavale i nebrojeno puta pozivale, da odu s njima, jer iz Domova ne će nikada ništa biti, već da će ih naskoro zatvoriti i predati drugim sestrama. Ono malo vjernih odgovaralo je čvrsto i odlučno: "Ostat ćemo tako dugo, dok Isus ostane ovdje u Svetohraništu."

To je bio sadržaj pisama, koja sam primila za Uskrs 1902. u Schlierenu.

Sa svog kreveta pisala sam njegovoj uzoritosti kardinalu Koppu, da je ove godine prvi puta došlo do nezadovoljstva (do velikog nezadovoljstva) između postulantica u Domu sv. Josipa, i da dalje ne može ići pod vodstvom jedne svjetovne osobe. Na kraju zamolila sam dozvolu, da bi smjela poslati u Berlin i Pappel-Allee dvije sestre u redovničkom odjelu, koje su svršile svoj novicijat u Sittardu.

Njegova uzoritost Kardinal bio nam je ovaj puta milostivo sklon i odmah nam je poslao željenu dozvolu. Pošto sam već prije bila obavijestila M. Paulu Mariju o svemu, kao što o prilikama u Berlinu, tako i o mojoj molbi njegovoj uzoritosti Kardinalu, pozvala sam je brzojavno iz Tilburga, neka se sa sestrom C.

požuri u Pappel-Allee, da tamo uspostavi mir i jedinstvo.

M.Paula Marija otputovala je odmah i malo zatim javila mi je, da su je dočekali velikim veseljem i nakon što je otpustila nekoliko najgorih, povratio se opet mir i sloga.

Kad sam se malo pridigla, poduzela sam sve, da se riješim stanara. Većina od njih iselila se je za kratko vrijeme, ali s onima, koji su imali najbolji stan u prvom katu, imali mo mnogo muke. Nama je bilo najviše stalo, upravo do toga stana, jer smo ga htjele preurediti za kapelu. Mislim da je bio već počeo svibanj, kad su sve prostorije bile sloobone. Najvećom su brzinom izvađeni nekoji zidovi, pred Prezbiterijem napravljen luk, a našao se je i talijanski slikar, koji je jednostavno, ali ukusno oličio zidove prezbiterija i kapele. Polovinom lipnja, bilo je već sve pripravno, da dočeka Božanskog Spasitelja.Monsignor Sch. c.G. tadanji generalni vikar, kasnije biskup u Churu, došao je na našu najveću radost sam te posvetio kapelu i ostavio nam Svetootajstvo.

Iza svršene posvete pohitilo je oko sto osoba gore uz stepenice i napunilo kapelicu do u hodnik. Za vrijeme sv. Mise održao je Msgr. veoma dirljiv govor, a na kraju sv.Mise, otišao je sam do harmonija i nije samo započeo "Tebe Boga hvalimo", već je pratio pjevanje sve do kraja.

16. je lipanj bio radosna svetkovina ne samo za nas, koje je Božja Providnost upravo čudesno dovela u Švicarsku, nego i za sve katolike u Schlierenu.

M.M. Bernardini povjerila sam službu poglavarice. Već nam je bila stigla i pomoć od nekoliko sestara i kandidatkinja, pa smo naskoro mogle otvoriti i Dječji Dom.

Pozvala sam i dvije sestre iz Engleske. Na putu k meni svratile su se u Tilburg i odanle mi donijele vijest, da su se na moju najveću žalost, mnoge sestre i postulantice uskolebale i po nagovoru župnika od sv.Ane odlučile ostaviti Karmel. Holandske kandidatkinje su već otišle, a druge se spremaju na put. Župnik ih je uvjerio, da nikad ne ćemo dobiti sprobaciju iz Rima itd...

Tko bi mogao zamjeriti mladim sestrama, ako su se uskolebale kad im jedan svećenik na ovaj način uzme povjerenje?

18. lipnja otišla sam iz Schlierena i na kratko se svratila u Česku, gdje su svi nastojali, da u ljubavi i miru razveseljuju dragog Boga, služeći Mu u njegovoj siromašnoj djeci. Dirljivo je bilo njihovo zadovoljstvo u velikom siromaštvu.

Zatim sam otputovala u Berlin, u naše malo svećeničko svratište u ulici Anhalt. Nastojala sam koliko sam brže mogla da uklonim zapreke i poteškoće, koje su opet nastale u ova četiri Doma, jer sam htjela odmah otići u Tilburg.

U predvečerje dana, kojeg sam odredila za putovanje, primila sam zračnom poštom dopisnicu od Msgr-a Pisani (kasniji nadbiskup), u kojoj me poziva, da što brže dođem u Pappel-Allee, jer slijedećeg jutra biskup Bonomelli iz Cremone, želi kod nas služiti sv. Misu. Msgr. Bonomelli posjetio je tada u Berlinu

talijanske izbjeglice.

Odmah sam se odvezla u Pappel-Allee u zatvorenim kolima, jer me na ulici nije nitko smio vidjeti; i one dvije sestre, koje su živjele u Berlinu u Domu sv. Josipa, smjele su nositi redovničko odijelo samo u kući.

Iza sv. Mise sakupilo se oko 120 djece u dvorani. Msgr. bio je očevidno dirnut, kod pogleda na toliku malu djecu, koja su se povjerljivo okupila oko njega kao mali anđeli u svojim bijelim haljinicama.

Msgr. je izrazio svoje zadovoljstvo na taj način, što je, kad sam izrazila svoju žalost, da u Italiji nemamo ni jednog Doma odgovorio: "Dođite u Cremonu". "Ovim vam dajem svoju dozvolu za useljenje i uređenje jednog zavoda za dječake". Puna velike radosti primila sam ovu ponudu i odlučila, da ću s nekoliko sestara doći u Cremonu oko Nove Godine. Uvečer smo otputovale u Tilburg. Stigla sam upravo na vrijeme, da spasim jednu sestru iz Sittardskog novicijata od god. 1899, koja je od onda ostala čvrsta i stalna. Kad je pridošlo još nekoliko sestara u pomoć, ohrabrila sam sve novim pouzdanjem i otputovala dalje u Maldon.

Zadržala sam se u Londonu i najprije potražila Msgr. S. Belgijanca, kojemu su bili podređeni svi redovnici Westmusterske dieceze. Zamolila sam ga dozvolu za polaganje zavjeta novakinja u Maldonu. Dozvola je izdana. Duhovne vježbe kao priprava za polaganje zavjeta, bile su baš u polovini, kad je od Msgra stigao brzojav Patru Benediktu O.C.D., "Prekinuti duhovne vježbe, dok stigne list!" Da li smo

čekali na list, ili je Pater Benedikt sam išao u London, više se ne sjećam. Svakako smo dobile nalog da novakinje ne smiju polagati zavjete, jer Konstitucije još nisu odobrene.

Hvala Bogu! I ove su novakinje s istim mirom i požrtvovnošću, kao i ono malo godina prije u Sittardu, primile tu žalosnu vijest. Bogu služiti i spasavati duše, bila je čežnja sviju srdaca. Da li sa zavjetima ili bez zavjeta, to su prepustile Bogu. Da, novim smo se žarom sve prikazale Bogu kao žrtve i zatim sam im stavila smeđe koprene.

Kratko vrijeme iza toga poslala sam nekoliko sestara u Švicarsku, a druge sam odredila za Cremonu. Mislim da je i Tilburg dobio nekoliko za pomoć.

Osnivanje u Italiji ležalo mi je vrlo na srcu, ali nisam htjela ostaviti sestre u Maldonu prije Božića. Stoga sam odlučila da od - mah 26.prosinca otputujem sa Majkom Johanom ukoliko toga dana bude išla kakova lađa.

Žurila sam se, jer me je proganjala neka slutnja, kao da će me neka sila zapriječiti. Iz opreza naložila sam sestri, koja je imala ključ od poštanskog sandučića, (u svojoj sam zabrinutosti zaboravila, da se u Engleskoj ne raznosi pošta 25. i 26. prosinca) da 26. prosinca ne otvara sandučić već da ga drži zak - ljučana dok mi ne otputujemo, 27. prosinca neka pošalje poštu za nama. Tako se i zbilo.

Njegova uzoritost kardinal Vaughan, koji nam je bio vrlo sklon ležao je teško bolestan i umro je 1903. Stoga smo bile u Maldonu i Dumnovu posve prepuštene Msgr. S., a ovaj preč. gospodin nam nije bio nimalo sklon.Odmah

kod prvog posjeta kad je saznao da živimo po pravilima i Konstitucijama sv. Terezije, koje su savremeno preuređene, trudio se mnogo, da me odvrati od Karmela. Kad je vidio da sam za Karmel pripravna živjeti i umrijeti, morao je odustati od svoga nauma. Poradi toga imale smo kroz sve godine mnogo trpjeti od njega. Gdjegod se samo pružila prilika dao nam je osjetiti svoje neraspoloženje.

Sretno smo prispjele u Holandiju i nastavile preko Bavarske put u Italiju. U Nürnbergu smo se zaustavile i posjetile preč. gradskog župnika Dr. Haucka, (kasnije nadbiskup Dr. J.v.Hauck), koji nas je dobrostivo primio. Ovamo je međutim stigla i pošta iz Engleske i pismo od Msgr. S., u kojemu mi zabranjuje "napustiti Englesku u slijedećoj godini." "Hvala Bogu!" rekle smo, što smo tako brzo otputovale. Jer što se je sve moglo dogoditi u toku jedne godine, sa deset domova sv. Josipa izvan Engleske, a od kojih bi na taj način morala biti rastavljena. A koji bi nalozi i zabrane još možda bili usljedili?

C r e m o n a

Na Bremeru zadržao nas jedan pad lavine i prisilio nas je da se vratimo u Insbruck. Zbog toga stigle smo istom 2. siječ. 1903. u Cremonu. Monsignor Lombardi, sada biskupski tajnik, primio nas je vrlo ljubazno, ali, kako se zaprepastio, kad je primijetio da ne razumijemo talijanski! Nešto sam doduše razumjela,

ali su zadnje neprespavane noći oduzele svaku sposobnost da razumijem ili čak govorim talijanski. No za nekoliko dana išlo je već bolje.

Dok si nađemo kuću prepustila nam je jedna dama u svojoj palači besplatan stan. M.Johana trudila se skupa sa mnom, da nabavimo najpotrebniji uređaj za nekoliko sestara.

Na našu radost brzo su stigle i sestre iz Maldona, a sad se marljivo učilo talijanski. Naša učiteljica bila je jedna vrlo draga gospođa, koja je stanovala u istoj palači i poučavala nas je iz dobrote. Govorila je dobro njemački, jer je bila u penzionatu kod sestara od Pohođenja u samostanu u Zallbergu.

Sve su sestre marljivo učile novi jezik i brzo se uživile u nove prilike. Svaka zemlja imade svoje običaje i tko želi odgajati djecu, mora se najprije uživjeti u osebine tog naroda. Da, svaki narod imade svoj način života, svaki narod ima svoj vlastiti karakter, ali i svaki narod ima nešto draga i privlačiva.

Kao svagdje, tako smo i ovdje započele svoj život u najvećem siromaštvu. Nismo imale skoro nikakva dohotka.

Preuzvišeni biskup Bonomelli, posjetio nas je i bio je veoma ganut kad je primijetio naše siromaštvo unutar klauzure, a s druge strane bio je vrlo ushićen duhom sestara, koje su bile vedre i zadovoljne.

U Cremoni je bio moj brodić, lađa moga života mirna, a ja sam kao i moje sestre, iskoristila vrijeme za učenje talijanskog jezika. Ali kako kratko bilo je to vrijeme mira. Nestalo ga je kao sna, kao sunčanog travanjskog dana. Izbila je nova bura, pa je izgleda

lo, kao da će, ne samo meni i mojoj lađi slomiti jedra, nego da će nas sve potopiti u najdubljoj dubini.

Monsignor Lombardi, tada još Don Emilio, posjetio me je jednog dana i odmah započeo naviještati, da danas ne donosi ništa dobra. Da je preuzvišeni Biskup dobio jedno pismo iz Londona, od can. S., o meni, o mojoj neposlušnosti kardinalu Koppu, zatim prema biskupu od Roermonda. Ja da sam unatoč njegovoj zabrani dozvolila, da sestre u Sittardu na svršetku novicijata ipak polože zavjete, a sada protiv njegove uzoritosti kardinala Vaughana od Westmunstera, koji mi je zabranio napustiti Maldon unutar godinu dana a ja da sam unatoč ove zabrane Maldon napustila itd. Bio je to veliki list, pun mojih prestupaka.

Kad je preuzvišeni biskup Bonomelli pročitao - kaže Msgr. Lombardi - rekao je: "Tko može napisati ovakovo pismo o jednoj osobi, bez ikakova povoda, mora da imade loš karakter!"

"Sad Vam preuzvišeni poručuje, da idete u Rim i da sve poduzmete da dobijete odobrenje. Preuzvišeni će vam dati preporuku na svoga kardinala prijatelja kardinala Ferrate."

To je bio konac povjerljivog razgovora. Premda sam iz vana bila posve mirna, u prvi sam čas iznutra bila posve uništena. To je bila opet jedna nepravda, koja me je ranjavala.

U Bavarskoj na putu u Cremonu stigao me je list sa zabranom: "Ne napuštajte Englesku!", a sada mi ovaj odlazak na 26. prosinca zaračunava kao neposlušnost.

Kardinal Vaughan bio je bolestan - na

umoru, te sigurno nije ništa saznao ni o ovom listu, a ni o nalogu, da se zatvore oba samostana Bož. Srca Isusova, jer kad je jedan svećenik došao k njemu, da ga zamoli, neka bi povukao nalog, koji je izdan protiv ovih samostana, rekao je sa svoje bolesničke postelje: "Još nikad nisam čuo nešto nepovoljno o sestrama Karmelićankama, pa stoga neka ostanu u oba samostana."

Puna srdačne zahvalnosti pala sam na koljena u kapeli, koja se nalazila pokraj govornice. Svu me je ispunjala zahvalnost i radost, premda je moja narav drhtala od bola. Nebrojeno sam puta upravila Bogu svoju strelovitu molitvicu: "O Gospodine, okrijepi moju dušu trpljenjem!" To je bio napitak milosti.

\+ + +

9. DRUGO PUTOVANJE U RIM

Dne 9. svibnja 1903. otputovala sam opet sa sestrom C. u Sveti Grad, da potražim pomoć. Ovaj puta počeo je naš neuspjeh već na samom putovanju, jer nam je putni trošak dostajao samo do Florence. Nije preostalo drugo, nego da prekinemo vožnju i potražimo velikodušne ljude, koji će nam pomoći u toj potrebi. Posredovanjem jedne dobre sestre sv. Križa, dobile smo uskoro toliko lira, koliko je upravo trebalo za vlak do Rima, ali ni jednu liru više, kojom bi si mogle platiti vožnju od stanice do vatikanskog svratišta sv. Marte, gdje su se sestre sv. Vinka brinule za opskrbu stranaca.

Poglavarica kuće bila je sestra Terezija Bong, rodom iz Kölna na Rajni, sestra Msgr. Bonga iz Kölna. Kad sam onomadne putujući s M. Johanom iz Engleske preko Holandije, zadržala se malo u Sittardu, i pošla dalje kroz Köln, posjetila sam tamo i Msgr. Bonga. Dok sam još bila u Lindenburgu, bio je on rektor samostana "Dobrog Pastira" u Maltenu, u jednom predgrađu Kölna. Poznavali smo se dakle već od 1886. pa se stoga naš razgovor kretao samo oko starih uspomena. Neizmjerno mnogo imam zahvaliti molitvama ovog svetog svećenika i sestrama njegova samostana. Na kraju

našeg razgovora, pružila mi se prilika i ja upitam Monsignora, koji je blagdan bio onog dana, kad sam u samostanskoj crkvi u Meltenu, došla do odluke, da prijeđem na katoličku vjeru? U svojem neprispodobivom miru, izvadi on iz džepa malu knjižicu, malo je prolistà, pa će: "Bio je 17. lipnja, 1887. blagdan Srca Isusova!" Bilo mi je veoma milo, da sam eto u prosincu 1902. upoznala blagdan, na koji sam primila neiskazanu milost, koja me je dovela do odluke, da se priključim sv. Crkvi, ili bolje rečeno: da molim za primitak.

Hvala, čast i slava Božanskom Srcu Isusovu u sve vijeke vjekova!

Ali sada natrag u Rim, k sv. Marti. Monsignor Bong bio nas je već najavio kod svoje sestre i ona nas je ljubezno primila, ali odmah nam je rekla, da u svratištu, gdje je ona poglavarica, možemo dobiti sobu samo za kratko vrijeme, neka se stoga odmah ogledamo kako bi si našle drugo prenoćište. Zatim nam je pripovijedala kako ima malo sestara i kako su ove preopterećene s poslom. Da im ne povećavamo posao, rekla sam, da ćemo se same brinuti za ručak itd., kao što smo to uvijek običavale činiti, ali da ćemo zajutrak zahvalno primiti. Pristala je na moj prijedlog. Naravno, da nisam mislila, da ni tog prvog dana ne ćemo dobiti ništa, ali tako se zbilo, valjda radi nesporazuma. Naše su nas sestre na sreću, obilno opskrbile kruhom i voćem, a imale su namjeru, da nam iz raznih samostana pošalju odmah nešto novaca za nama. Stoga sam svaki dan slala svoju pratilicu k sestri Predstojnici, da je upita nije li stigla pošta za mene.

Ali svaki sam dan dobila odgovor, da za mene nema nikakva pisma.

Već nismo imale novaca ni toliko da bi si mogle šta kupiti. Kava, kruh i nešto voća, što smo ponijele iz Cremone, bilo je šestoga dana sva naša hrana. Istom šestog dana stiže očekivani list, koji je zapravo prispio već drugi dan iza našeg dolaska, kako nam reče sestra Terezija, ali budući da je ona mislila, da smo mi franjevke, poslala je naš list u jedan karmelski samostan, a sada je došao natrag otvoren.

Sv. Josip je dobro pazio na ono, što je bilo unutra i sačuvao svih 80 Mk. koje su se u njem nalazile.

Brzo smo si nabavile potrebnu hranu, te se iza strogog posta malo okrijepile.

Meni je međutim neprestano dolazila misao: da bi ovako živjela do konca svoga života, ako mi ispovjednik dozvoli, a to na nakanu, u zadovoljštinu Bož. Srcu Isusovu, za nanesene Mu uvrede, i za spas duša. No bilo mi je vrlo teško tražiti za to dozvolu od ispovjednika. Ipak sam se svladala i Pater mi je odmah dozvolio. Zavjetovala sam se dragom Bogu, da ću podnositi u ime zadovoljštine kao što sva druga trpljenja i poteškoće, tako i ovo odricanje, da naime nikada do konca svoga života ne ću jesti kuhane hrane.

Msgr. Jacquemine bio je tako dobrostiv i dozvolio nam je iza 14 dana boravka u svratištu sv. Marte, da ostanemo nekoliko tjedana kod njegovih sestara, dok si ne nađemo drugi stan. Bile smo tamo samo kratko vrijeme, kad moja pratilica dobije groznicu i oboli teško.

Napokon sam dobila jednu veliku sobu kod tako zvanih "Sivih Sestara" u Via Olmata, gdje smo i ostale do mjeseca rujna. Pošto je moja sestra C. tako bolovala od groznice, da me nije mogla pratiti na mojim čestim izlazima, bila sam prisiljena još jednu sestru pozvati k sebi.

Sa preporukom biskupa Bonomelli, išla sam već prvih dana moga boravka u Rimu, njegovoj uzoritosti kardinalu Ferrata. Primio me je vrlo naklono, ali na njegovo pitanje "Gdje imate maticu"?, odgovorila sam, da matice uopće nemamo, jer njegova uzoritost kardinal Kopp nije dozvolio, da se prva kuća u Berlinu smatra, ili da bi bila matica. Na to mi je kardinal odgovorio: "To vam vrlo otešćava stvar". Iza nekog promišljanja pošalje me k jednom Msgr. da njemu predložim stvar. Pošla sam, a ovaj me pošalje k drugom i tako sam hodala od jednog do drugog, a između toga još i nekim kardinalima. Svi su bili dobrostivi i puni sućuti, ali pomoći nije nitko mogao, dok ne budemo imale "maticu" izvan Rima.

Prije bi to bilo lako, ali za vladanja njegove svetosti Leona XIII. izišao je dekret, da se u Rim ne smije pustiti više ni jedna Kongregacija, koja ne bi imala maticu uz biskupsku dozvolu i to "izvan Rima".

Matica je prirodni temelj redovničke Kongregacije, ali ona je i korijen, iz kojeg raste i deblo i kruna i iz koje proizlazi život. Nama je falio ovaj temelj i ako smo već u sedam raznih dieceza imale svoje Domove sa oko stotinu sestara, uračunavši i postulantice.

Pošto se je njegova uzoritost kardinal

Kopp ustručavao da se prva kuća u Berlinu sma tra maticom, ni jedan se drugi biskup nije u- sudio, da mi dade tu dozvolu. Bilo je to Bož- je pripuštenje.

Iz ove neprilike s njegovom uzoritosti Kardinalom Kopp, proizašao je lanac beskraj- nih poteškoća, koje su mi izgledale nesavla- dive. Unatoč toga, što nije bilo nikakovog izgleda i nikakove pomoći, ostalo je moje po- uzdanje čvrsto i moja nada u postignuće cilja nepokolebiva, jer i meni je Bog udijelio već toliko milosti, da su sačinjavale jedan lanac, koji se duboko utisnuo u moju pamet. Dostajao je samo jedan pogled na ovaj lanac milosti, da me ohrabri i da me iznova potakne na pouzda - nje, kako bi mogla čvrstom rukom prekinuti la nac poteškoća i doći k cilju: Do matice i do aprobacije.

Nakovanj, na kojem sam se nadala smrska- ti taj lanac, bila je i molitva! Svaki sam slobodni čas molila. Idući gore po svetim ste penicama obavila sam sama za sebe tri devet - nice.

Ovdje u tišini, kako li se može razmatra ti muka Božanskog Spasitelja! A kad se zatim klekne na grob sv. Petra, duša tako uroni u Boga, u Božje milosrdno Srce... Moje osobito poštovanje sv. Lovre odvelo me je dakle i k njegovim relikvijama. Prije njegovog blagdana obavila sam s jednom sestrom, već ranim jut - rom jednu devetnicu. Molila sam pomoć, vapila sam za svijetlom, da izidem iz ovog labirin - ta poteškoća, pa ipak - šapćući priznajem, - bila sam bojažljivo zabrinuta poradi slijede- ćeg: Ako bi se sredile sve prilike i mi dobile

"Maticu", da onda dragi Bog ne bi imao više trpljenja za mene. Život bez trpljenja, činio mi se nepodnosivim. Sad mi je izgledalo, kao da se njišem na divljim valovima trpljenja no šena pouzdanjem i ljubavlju prema Bogu. Ta kako bih Bogu pokazala svoje pouzdanje i lju - bav, ako se ne bih više nalazila na moru - na Oceanu trpljenja?

Jedna od najstarijih sestara, Majka Ga - brijela, izvabila mi je obećanje, da ne ću više moliti za trpljenje, jer inače ne dođo - smo nikad do cilja.

Svojim sestrama za ljubav prisilila sam se i činila sve, što su mi najviši i najpamet niji savjetovali, a isto tako vjerno držala sam obećanje, da ne ću "moliti za trpljenje", ali ipak samo s jednim izuzetkom.

Jednog blagdana u lipnju, zamolila sam sestru C. da me prati u malu kapelu "Quo va- dis" pred Rimom.

Kako legenda pripovijeda, bježao je sv. Petar iz Rima i baš mu se ovdje u Via Appia, na mjestu, gdje je sada sagrađena kapela, uka- že odjednom Božanski Spasitelj s velikim kri- žem. Sv. Petar povikne prestrašeno: "Kamo i- deš Gospodine?" Samilosno pogleda Isus Petra i reče: "U Rim, da se dadem razapeti."

Pun boli obori Petar oči, i prije nego što je mogao još nešto reći, nestalo je njego va Učitelja, ali Petar je razumio pogled i riječi svoga Gospodina. Vrati se žurno u Rim da se tamo dade razapeti. Popustivši molbama svojim prijatelja bježao je, "da si spasi ži- vot, ponovno ojačan milošću, vratio se natrag, kao "pećina" na kojoj će Isus sagraditi Svoju

Crkvu.

Jednog dana, a bilo je veoma vruće, stigosmo do kapele. Kleknula sam na pod do nogu Isusa opterećena križem. I u jednom času moja je strast prekršila sve odluke i obećanja, i ja sam vapila, da mi Isus pošalje trpljenje. Kao što putnik skapavajući od žeđe, vapi za kapljom vode, tako sam i ja vapila dragom Bogu, neka me i dalje napaja iz kaleža trplje - nja.

"Predragi moj Isuse, nebo ima svega, ali nema trpljenja. Stoga daj, da na ovom svijetu trpim, i trpim i samo trpim".

Spasavati duše bilo je neprekidno čeznuće moga srca. Duše, koje je gruba slika oholosti i strasti svake vrste otela iz naručja Božanskog Spasitelja, a i sada ih još otimlje. Ove duše predobiti natrag za Krista, nije li to, po Božjoj volji, bila svrha moga života?

Redovnik može poletjeti na polje, da svojom vatrenom riječi potrese duše i privede ih natrag k vjeri, k sv. Crkvi. Ali što može učiniti siromašna redovnica, da postigne istu svrhu, da Božanskom Srcu predobije bezbrojnu četu duša? Što drugo, nego: trpjeti, zadovo - ljavati, moliti.

Bit će da sam prilično dugo klečala, kad sam, sjetivši se svoje pratilice, ustala i izišla iz kapele. Ona mi pred vratima reče, da je molila na moju nakanu. Prestrašeno odgovorim: "O sestro, što smo učinile? Ja sam sasma zaboravila na svoje obećanje i molila sam samo za trpljenje".

Slijedeće nedjelje iza devetnice svetom Lovri, otišle smo sve tri u Via Giovanni, na

južnu stranu Laterana, da vidimo, ne bi li se možda ovdje našla za nas koja prikladna kuća. Njegova uzoritost kardinal St. savjetovao mi je, da se odmah ogledam radi kuće, da ukoliko dobijemo odobrenje, možemo odmah početi sa uređajem samostana.

Prilično pri kraju ulice, upita me sestra C. "Majko, jeste li vidjeli kuću, u kojoj se na vratima nalazi križ? Upravo smo ju mimoišle." "Nisam" odgovorim joj, "ali vratimo se da upitamo što to znači".

Kuća, na čijim vratima se nalazio mali križ, bila je otvorena. Na hodniku se sretnem s jednom ženom i iza pozdrava upitam je što znači križ na vratima? Ona odgovori: "Ovdje je kapela, koju je dao urediti naš Kardinal, jer je crkva predaleko."

"A tko čita ovdje svetu Misu", upitam je dalje. "Don Adolfo. Zar ne poznate kapelana, preko puta nasuprot Lateranu?"

Dobra se žena još više začudila, kad sam je upitala: "A tko je vaš kardinal?" Odgovorila mi je: "Kardinal Satolli."

Zahvalila sam dobroj ženi i vratila se sa svojim sestrama u grad. Ali dok smo mi dalje hodale, bila sam u svojoj nutrini veoma uzbuđena i nisam se mogla riješiti misli: ne bi li možda ovaj mali događaj mogao biti prst Božji i uslišenje moje devetnice svetom Lovri?

Stigle smo u Lateransku crkvu u času kad je svršila večernja. I mnogo je svećenika izlazilo iz vesper - kapele, svi su bili u rokетama. Pristupila sam k jednom poslužniku i upitala za Don Adolfa.

Već malo iza toga dođe Don Adolfo k meni.

Ukratko mu ispripovjedim, da tražimo župu, u kojoj bi se mogle zauzeti za siromašnu djecu.

"Pričekajte malo, kardinal je još ovdje!" Rekavši ovo, odjuri dalje, ali se vrati za nekoliko časaka s viješću: "Sutra prije podne u 10 sati, dođite u audijenciju k njegovoj uzoritosti, kardinalu Satolli."

Slijedećeg dana razložila sam njegovoj Uzoritosti našu stvar. Nisam propustila reći, da još nemamo matice.

Naš rad oko siromašnog puka, kod siromašne djece, predobio je interes njegove Uzoritosti, tako, da je više puta rekao: "To je sveto djelo!" Zatim je izrazio želju, da bismo u lateranskoj župi otvorile jedan Dječji Dom, ali da će se on najprije posavjetovati sa kardinalom - vikarom Rima.

Napeto sam čekala odgovor. Taj je došao, ali umjesto željenog odobrenja glasio je: "Dozvola za uselenje u Rim, ne može se izdati tako dugo, dok ne budete imali maticu izvan Rima".

Opet isti odgovor! Međutim je već minuo i kolovoz, a u rujnu većina kardinala odlazi iz Svetog Grada i Kongregacije (uredi) se zatvaraju. Tako te se ne može ništa više raditi niti postići.

Prošlo je 5 mjeseci punih trpljenja, muka i žrtava, svake vrsti, a izgledalo je, da je sve bilo bez svrhe, no da tome nije bilo tako pokazat će budućnost.

Msgr. Jacquemine savjetovao mi je, da se vratim u Cremonu, a u siječnju opet da dođem u Rim, te počnem iznova.

Za vrijeme našeg boravka u Rimu, umro je

sv. Otac Papa Leon XIII, prošlo je vrijeme Conclave, kao i krunjenje Pape Pia X. Ali naš je boravak tamo bio više pokornički život, nego li život radosnih doživljaja. Usred ljeta u Rimu, tri osobe u jednoj sobi, stoji naravno mnogo svladavanja i nije nikakav užitak.

U Cremoni našla sam svoje sestre još uvijek u palači gdje sam ih i ostavila, pomakle su se samo za jedan mali korak dalje. Našle su naime dvije kuće, koje bi bile za prodaju. Pogledala sam ih, ali ni jedna nije priklad - na, no čekati dulje nije bilo uputno. Tako smo kupile kuću od signora Sacchi, kasnijeg ministra. Gosp. Sacchi premda antireligiozan, prema nama bio je uvijek dobrostiv i dobrohotan.

Na blagdan Svih Svetih 1903. preselile smo se dakle u naš samostan. Hitro i rado uredile smo kapelu i naskoro je došao k nama dragi Isus.

Isto tako brzo koliko je samo bilo moguće, pripravile smo sve, da možemo primati djecu. Nakon nekoliko tjedana bile su već velike sobe pune malih, dražesnih, crnookih dječaka. Bila je to velika radost.

\+ + +

10. TREĆE PUTOVANJE U RIM

Početkom siječnja 1904. išla sam opet sa sestrom M. Bernardinom u Rim. Ovaj puta bile smo do 15. veljače kod dragih sestara sv.Križa, Via St. Basilio, a zatim do 16. lipnja kod časnih sestara Boromejka iza crkve sv.Petra. Poglavarica, jedna draga Francuskinja, prepustila nam je veliku sobu.

Među prvima posjetile smo preč. Patra Antonija O.C.D., tadašnjeg provincijala i konsultora Sv. Kongregacije za Redovnike, kasnijeg nadbiskupa od Sicilije, umro 1924. Iza prijaznog pozdrava rekao nam je da bi sada mogle moliti mali brevijar Srca Isusova, na latinskom jeziku, jer da je dobio aprobaciju.To me je vrlo razveselilo, željno sam čekala tu aprobaciju, da mogu udesiti naš oficij. Makar da većina Kongregacija imade mali Oficij Majke Božje, a i naš se sastoji od istih psalama, to ipak imamo himne, antifone i molitve od Srca Isusova. Kad smo dakle taj naš oficij složile, bio je u Vatikanu odobren i odmah štampan u Rimu. Time je Karmel Bož. Srca Isusova 1904. dobio svoj vlastiti oficij Srca Isusova.

I ovaj puta izgledao je svaki trud uzaludan, da dođem do kuće matice. Približavao se Uskrs, a mi nismo imale još nikakva izgleda.

Kao kod prvog našeg boravka u Rimu, utekle smo se i sada zaštiti sv. Majke Terezije od Isusa i počele devetnicu hodočasteći u crkvu St. Maria della Scala. Trećeg dana devetnice, pošla sam k Msgr. Jacquemineu i upitala ga, ne bi li nam koji biskup iz okoline Rima, dao dozvolu za otvorenje kuće matice, jer sam saznala da u okolini Rima imade čitav niz dieceza. Na to Msgr. odgovori: "Držite se samo Vašeg kardinala Satolli, jer on se vrlo zanima za vaše djelo. On je biskup od Frascati,ja ću sam s njim govoriti".

Evo jedan tračak nade! To je rekao Msgr. Jaquemine u utorak u jutro, a već u srijedu naručio nas je da dođemo po odgovor. Može se misliti kako smo napeto čekale taj odgovor, jer usprkos svih neuspjeha, čvrsto sam se pouzdala, da ćemo doći do cilja.

Msgr. Jaquemine bio je kao uvijek pun dobrote i ljubavi, te još istoga dana naime u utorak navečе, pošao je k njegovoj uzoritosti kardinalu Satolli, a njegova uzoritost kardinal, očekivao nas je u četvrtak, da nam dade željenu dozvolu. Msgr. Jaquemine moj sveti savjetnik, radovao se s nama, ali da nam stvar pobliže označi prepustio je njegovoj uzoritosti Kardinalu.

U određeno vrijeme, primio nas je njegova uzoritost Kardinal velikom naklonošću i dobrohotnošću, te nam dao dozvolu, da smijemo u njegovoj diecezi osnovati kuću maticu i novicijat. Rekao nam je da su u Rocca di Papa neke sestre napustile jedan samostan i toga neka kupimo.

"Dođite u utorak iza Uskrsa u Frascati,

tamo ćemo se sastati. Don Lorenco će također doći i otpratit će vas odmah u Rocca di Papa!! Tako je svršila ta audijencija.

Je li to istina? Je li to zbilja? Što se činilo nemogućim, to se eto u par časaka zbilo. Bilo nam je kao da sanjamo, a ipak je bila stvarnost. Sve nam je dano i sve nam je uređeno da domala budemo prava, od Crkve priznata redovnička obitelj. Srcem punim zahvalnosti, pohitile smo pred tabernakul u blizi Lateran.

U utorak ujutro odvezle smo se u jedan sat udaljen Frascati, gdje nas je njegova uzoritost Kardinal, primio velikom dobrotom i naklonošću. Zatim nam je njegova uzoritost Kardinal, predstavio Don Lorenca, koji je bio prokurator u svećeničkom sjemeništu u Frascati, a sada je bio kapelan u Rocca di Papa.

Samostan, kojega smo trebale preuzeti, bio je prije palača Overbeck; poznati njemački slikar imao je ovdje svoju rezidenciju, a slavni njemački kipar Achtermann, boravio je češće, ne doduše ovdje, nego malo više na brijegu. On je gore sagradio kapelicu, a zatim je u Rimu završio svoj sveti život.

I u palači Overbeck nalazila se kućna kapela. Don Karlo, najstariji svećenik u Rocca di Papa, pričao nam je mnogo o Achtermanu, kojega je narod poštivao kao sveca. On je svojom dobrotom i darežljivošću predobio srca sviju. Bio je pionir nama, njemačkim sestrama, koje smo se htjele i trebale ovdje nastaniti.

Krasan vidik i šuma, koja je pripadala samostanu, učinile su da smo malo pomalo zaboravile strahovit utisak što su ga učinile na

nas ove posve zanemarene zgrade.

Prije svega trebalo je srediti neprilike, koje su se odnosile na kupnju, a koje su bile vrlo zapletene. Na sreću mi je pri tom mnogo pomogao Signor Passarelli, graditelj crkve svete Terezije u karmelskom samostanu. Nakon dovršene pogodbe odredile smo dan za useljenje 17. lipanj. Već je bio stigao u Rim veći broj najstarijih sestara, iz Sittardskog i Maldonskog novicijata. S blagoslovom Njegove Svetosti Pia X. odvezle smo se gore na pećinu Petrovu - Rocca di Papa.

Provizorno smo uredile staru kapelu u Overbecku i već 2. srpnja dobile smo Presv. Sakramenat. Na moju veliku radost čitao je ovdje prvu sv. Misu Don Carlo, stari, časni, sijedi svećenik, onaj isti, koji je nekad i zadnju ovdje misio.

Hvala, slava i zahvalnost ispunjala je naša srca, a također i udivljenje poradi čudnovatog djelovanja Duha Svetoga i divnih puteva Providnosti Božje koja nas je tim putevima vodila.

Da, Božja je Providnost vodila Karmel Bož. Srca, od Berlina, sjedišta protestantizma - kako su ga pravom nazivali, sve do sloma Njemačkog carstva - vodila ga je od juga na sjever, od sjevera na zapad, i opet prema jugu, sve više južno, dok ga nije dovela do Pećine Sv. Oca. Na toj pećini trebao je biti sagrađen Karmel Božanskog Srca Isusova.

Iza 13 godišnjeg hrvanja i borbe, postalo je zbiljom ono, što se do tada činilo nemogućim. Kad bi Karmel Bož. Srca bio ljudsko djelo, sigurno bi se bilo ispunilo proročanstvo

njegovih neprijatelja i protivnika: da iz Doma sv. Josipa ne će nikad proizaći redovnička Kongregacija. Ali to je bilo Božje djelo, a neprestana trpljenja i zapreke pripustio je Bog na Svoju veću slavu...

No hvala Bogu i zato što me je i na Peći ni Petrovoj odmah pozdravila bol. Kuća nije bila prazna, kako smo očekivali. U njoj je još stanovala jedna dama, jedna sestra i pazikuća. Ova dama kupila si je bila sobu od sestara koje su prije ovdje živjele, i nije htjela iseliti, dok joj se ne vrati novac.

Osim toga, druga jedna stara gospođa, bivša poglavarica samostana, na koju je u gruntovnici glasio ovaj posjed, ustručavala se je potpisati kupoprodajni ugovor. Ove vrlo neugodne rasprave, potrajale su još kakovih osam tjedana. Tako je istom 25. kolovoza, iza višesatnog oštrog raspravljanja, došlo do konačnog zaključka.

Osim ovih triju osoba, a neko vrijeme i drugih dviju, čitava ostala zajednica je bila iselila iz ovog samostana. Stoga sve to, ne samo samostan, nego i šuma i vrt, sličilo je pravoj divljoj pustoši.

Kad su se ti stranci 25. kolovoza konačno iselili, pošle smo velikom revnošću i pčelinjim marom na posao. Glavnu zgradu uredile smo za Dječji Dom, a već u rujnu stigla su prva djeca i domala su sve sobe bile popunjene. Bila su to najsiromašnija djeca, koja su do sada živjela u kolibama i pećinama, a glavna hrana bila im je voće, koje su si često nakrali u tuđim vrtovima. Svako si može lako zamisliti, da im se kod nas činilo, kao da su došli

u raj zemaljski.

Iz pokrajnog krila i pročelja prema ulici, izgradile smo i nadogradile kapelu s oratorijem, a kąsnije još i veliki refektorij, govornicu i dvorane za novicijat.

15. listopada bila je kapela gotova i njegova uzoritost kardinal Satolli, poslao je jednog Monsignora da je posveti. Taj je dan bio pravi narodni blagdan za Rocca di Papa.

Najljepši ukras samostana, bila su, barem za mene, velika vrata i stube, izlaz, koji je bio napravljen za u glavnu zgradu i vodio je kroz samostan od donjeg do gornjeg vrta. Neopisivo me je veselio vidik, koji je sezao sve do vrhunca Rocca di Papa. Često, kad bi se uspela ovim stubama i bacila pogled gore, gledala sam u duhu viđenje 2. srpnja 1891. Vidjela sam tada Božje Veličanstvo, Boga Oca, vidjela sam križ, vidjela sam sebe i sestre, koje su me okruživale, i Božanskog Spasitelja u oblacima, sa izrazom neopisive miline i dobrohotnosti...

Slikarici od Oer fali samo taj izraz i ništa drugo

. . .

V e l i k a l a đ a

Njegova uzoritost kardinal Satolli, upravo me je silio, da sada poradim oko toga, da dobijem I. dekret. Odmah se je podigla druga poteškoća, koja me je uvijek okruživala poput ogromnog zida: slutnja naime, da će nas htjeti

pripojiti III. redu Karmelskom.

Iza mnogih uzaludnih raspravljanja bilo mi je rečeno: ako ne ću to, onda možemo biti samo Kongregacija Bož. Srca Isusova.

Da ostavim Karmel? Svetu Majku Tereziju? Ne, tisuć puta ne! A što onda? Biti III. Red? Nikada! Radije ne biti redovnica.

U tim danima muka i smutnja, opet mi je Bog pomogao s jednom novom milosti. Bilo je to u snu. Nalazila sam se na morskoj obali; predamnom se prostiralo u jasnom svijetlu mirno, beskrajno more. Obala je bila posve plitka, a blizu obale njihao se u jasnom svijetlu čitav niz malih, dražesnih čamaca. Svi su bili sjajno bijele boje, a na gornjem rubu bili su ovijeni plavom vrpcom. Bili su dražesni i upravo poželjni da uđeš.

Približila sam se obali i jednom od tih čamaca, i htjedoh unići; nije zato trebalo nikakve priprave, jer su čamci bili tako maleni i imali su posve niski rub, tako da se je moglo lagódno ući. U tom času opazim sebi s desne strane jednu nebesku prikazu, koja me spriječi. Ne samo da me je priječila da ne uđem u njega, nego šta više: pokazala mi je neka pogledam daleko na lijevo, gdje sam opazila jednu lađu, jednu veliku, tamnosmeđu lađu, a još više na lijevo u daljini, opazila sam drugu veliku, ogromnu lađu, također tamnosmeđe boje; na ovu ogromnu lađu bila je pričvršćena ona prva velika lađa.

Odmah sam razumjela ovo viđenje i Bog je izveo sve, kako je bio od vječnosti odredio.

Priključeni Karmelu, ali sačinjavati svoju zasebnu lađu, na kojoj se nije nalazila

brojka III, to je imao biti Karmel Božanskog Srca Isusova.

Bog jest i ostaje Učitelj i Gospodin. On vrši Svoju Volju i provodi Svoje planove, makar se tome protivio ili protiv toga radio tko mu drago!

Sveta Terezija od Isusa, prokrčila je put; a zašto ne bi smjeli poći tim putem i mi bez stroge klauzure? Zašto je ne bismo smjeli slijediti? To nisam mogla razumjeti. Vrijeme se mijenja, ali duh, ljubav, te revnost u radu oko spasa duša, ostaje uvijek ista. Dapače, ona se pomlađuje u svakoj generaciji, a da pod time ne trpi; a niti je slabija revnost niti ljubav. Bog je svemoguć, a Njegova Stvoriteljska moć ne će prestati dok bude svijeta.

Duh Božji pokreće dušama svih stoljeća i svih tisućljeća, a gdje Božji duh radi, stvara i pokreće duše, tu je svako protivljenje uzalud. Sve poteškoće i sve zapreke, pa bile one kako mu drago velike, uništava Duh Sveti. Duh Sveti sam ohrabljuje duše i oduševljava ih za borbu.

Koliko puta sam se tokom ovih godina, sama sebi činila slična konju koji je uvježban za trku. Ta užitak je svladati zapreke jednu težu od druge; preko zapreke preletjeti kao da je nema. Samo jedan hrabri skok, i njegov gospodar ima jednu pobjedu više.

Da, tako mi je išlo do sada. Morala sam svladavati jednu zapreku za drugom, jer se je redala jedna za drugom.

Čula sam jednom pripovijedati, da je Jockey davao svome konju prije osobite trke, kruh umočen u konjak ili vino, kako bi ga time

potaknuo na srčanost i hrabrost i da ga dotjera do izvanredne jakosti. Bog čini isto tako, ja sam to doživjela već nebrojeno puta. Prije velikih poteškoća, kad ljudska pomoć, ta naša svakidašnja hrana nije dostatna, šalje nam Bog pomoć s neba, tj. osobite milosti, koje nas tada ožive i pouče, i koje sve učine. Ta čovjek je samo oruđe u ruci Božjoj...

Još iz Berlina i Cremone poznavala sam dobro profesora Pisani, (kasnijeg nadbiskupa). Njega sam zamolila, da mi pomogne, što je on spremno učinio. Radeći prema njegovim savjetima, uspjelo mi je sve, kako sam željela.

Mi smo se morali priključiti Karmelu, jer inače ne bismo bili dionici oprosta i privilegija Karmelskog Reda. Ali prema Božjoj volji mi smo morali biti jedan samostalni ogranak, koji stoji pod pokroviteljstvom sv. Kongregacije za redovnike, a ne pod pokroviteljstvom poglavara Karmelskog Reda, kao što je to slučaj kod III. Reda.

Hvala Bogu uvijeke, koji je dao, da se sve zbude po Njegovoj volji! Od godine 1904. Karmel Božanskog Srca jest samostalna lađa, koja je prikopčana na ogromnu lađu starog, časnog Karmelskog Reda, kojemu je praotac Sveti Ilija prorok.

Time je bilo sve gotovo, ali sada je došlo na red ime Reda, koje se nekima nije svidjelo. Što sada? Njegova uzoritost kardinal Satolli i prečasni profesor Pisani, razmišljali su mnogo: Jednom bi prekrižili Karmel, drugi puta Srce Isusovo, a ja si nisam dala uzeti ni jedno ni drugo.

Jednom sam opet onih dana posjetila preč.

Patra Antonija, provincijala Karmelskog samostana Marija Della Scala. Jedva što nas je pozdravio, reče radosno: "Već znam ime! Carmelitane del Divine Cuore di Jesu" (Karmelićanke Božanskog Srca Isusova).

Bila sam ushićena! "Krasno!" povikah. "Sve što volim, uključeno je u tom nazivu." P. Provincijal nastavi: "To mi je ime noćas palo na pamet!"

Pošle smo odmah u generalnu kuću, da im saopćimo našu veliku radost. Kad eto ususret nam dođe preč. Pater Prokurator s riječima: "Znam ime! Carmelitane del Divine Cuor di Jesu!" Kako li se je začudio, kad sam mu pripovijedala, da upravo dolazimo od preč. Patra Provincijala i da je i njemu to isto ime ove noći palo na pamet. S nama zajedno, sa sestrom Marijom Terezijom od sv. Petra i sa mnom, divio se on ovom dvostrukom nadahnuću imena. Time je bilo naše ime promijenjeno po treći put i ovo treće svidjelo se svima.

\+ + +

11. NJEMAČKA

Kad sam tako postavila čvrst temelj djelu, zvala me je dužnost, da ostavim dragu Italiju i da se vratim na hladni i daleki sjever, gdje su moje sestre radile još uvijek u istim teškim prilikama.

Početkom prosinca 1904. otputovala sam dakle sa sestrom Martom-Marijom u Vechtu. Usput smo se zaustavile u Freiburgu gdje sam se htjela lično upoznati s Msgr. Wehrtmanom, koji se je za nas mnogo zanimao i koji nas je mnogo zadužio.

Monsignor mi je vrlo preporučivao da odem u Osnabruck i da učinim sve, što se dade, kako bi došle u sjeverno područje diaspore, jer da bi ovdje bilo za nas obilno polje rada. Dao mi je i adresu različnih tamošnjih svećenika; najprije sam trebala ići k ovima, a zatim k preuzvišenom Biskupu.

Premda od toga nisam mnogo očekivala, ipak sam poslušala njegov dobronamjerni savjet; nažalost iz toga nije bilo ništa.

Zatim smo otputovale u blizu Vechtu. Bila sam tu samo kratko vrijeme, kad me pozvaše u Berlin. Gospoda od Centruma, koji su stanovali u našem svratištu u Anhalt Strasse, mislili su, da će mi sada njegova uzoritost, kardinal Kopp, biti skloniji, pa su mi savjetovali

da svakako idem u Breslau i zamolim za audijenciju, ali u svjetovnom odijelu.

U Subotu sam dobila tu vijest, a u ponedjeljak u jutro bila sam već u Berlinu i otputovala dalje u Breslau, gdje sam morala ostati preko noći, jer se sa Kardinalom moglo govoriti samo prije podne. Kad sam došla u kneževsko biskupsku palaču, dugo sam čekala, dok se nije napokon vratio sluga, koji me je bio najavio kod njegove uzoritosti, i prezirnim mi tonom reče: "Za vas Uzoritog nema kod kuće!" (Fur Sie ist Eminenc nicht zu sprechen")

Prečasna gospoda od Centruma, koja su nam bila dobrohotno sklona, razočaraše se ne malo. Tješila sam ih, jer ja, nakon prijašnjih iskustava i uzaludnih pokušaja, da me primi u audijenciju, nisam drugo ni očekivala.

Iz našeg svratišta u Anhalt Strasse, posjetila sam sada druge Domove. Zgrozila sam se nad kućom u Schonebergu, koju su sestre bile iznajmile u Sedanskoj ulici, za vrijeme moje otsutnosti. Bila je daleko od crkve i posve neprikladna za nas. Smjesta sam naručila jednom agantu, da potraži kuću, koja bi odgovarala za dječji Dom. Naskoro me je odveo do različitih kuća, ali ni jedna nije bila prikladna za našu svrhu.

Kad sam se nekoliko dana kasnije vratila kući iza dugog uzaludnog traženja, ispričala sam sestrama, kako se ne može nikako naći kuća s vrtom i igralištem.

"Ah", reče na to sestra Marija Magdalena Nüschen, "Ja sam posve zaboravila! Prije nekoliko tjedana bila je ovdje gđa. Grop i donijela je jedan izrezak iz novina, da pošaljem

Dragoj Majci, jer da ona misli da će nam ta ponuda vrlo odgovarati". Za čas je donijela taj novinski listić. Bio je to oglas, da se iznajmljuje jedan samostan u Charlottenburgu, kojega su napustile Sestre Dobrog Pastira. One su si sagradile mnogo veću zgradu u jednom drugom predgrađu i preselile se tamo, a župa Srca Isusova kupila je taj čitav posjed i sad iznajmljuje pojedine zgrade.

Drugog sam se dana s jednom sestrom odvezla u Charlottenburg, pa nas je zvonar poveo onamo. Sve je učinilo na mene strašan utisak.

Kad je prečasni Faber čuo, da sam bila tamo i radi čega sam došla, pisao mi je odmah i zamolio me, neka svakako dođem opet. Opisao nam je ujedno, kako nam se pruža veliko polje rada, kako za misije, tako i za siromašnu djecu, za koju nema ni jednog sirotišta u mjestu od 36.000 duša itd.

Prihvatila sam savjet i pogledala si mjesto još jedan put, i kazala preč. Faberu, da ću si stvar promisliti, jer mi cijena od 6.000 Mk. izgleda previsoka.

Pismo i ponudu od preč. Gospodina Fabera, poslala sam odmah mome dobrom i mudrom savjetniku Msgr. Jaquemine u Rim. Njegov mi je savjet uvijek do sada donió blagoslov. Prošao je jedva jedan tjedan kad dobijem od njega uputu, neka prihvatim ponudu od preč. Fabera. Sada sam puna pouzdanja iznajmila kuću, itd.

U Schonebergu u Sedanskoj ulici istjecalo je vrijeme stanarine, stoga je trebalo što prije udesiti prostorije za stanovanje sestrama i djeci. Počelo se odmah pregrađivati i sve je dobro napredovalo.

Na sveopću radost mogla se je već 2. kolovoza posvetiti kuća i kapela, a pri tom smo dobili presv. Sakramenat.

Dok se je tako mala nazaretska kućica u Schonebergu preobrazila u veliki lijepi Dom sv. Josipa, nije ni Weissensee zaostao za njim. Tu sam najprije kupila susjedno zemljište, a zatim, mjesto onog Doma, kojeg su moje sestre bile otvorile za vrijeme moje odsutnosti po želji gosp. Župnika, koji više nije opstojao, kupila sam s dozvolom Kardinala Kopa u Neuköllnu, kuću s vrtom. Tu smo uselile već 1. travnja i naskoro smo dobile presv.Sakramenat. Kasnije smo tu kupile još i susjednu kuću.

Došla sam u Berlin bez novaca, pa su moji protivnici triumfirali, misleći, da ću sada svakako propasti kod tolikih poduzeća na sve strane, naime, da ću propasti financijalno. Ali moj sv. Otac Josip nije dao da se osramotim, nego mi je pomogao kod prijestolja Božjega tako, te sam mogla namiriti sve račune. Bog je neprestano blagoslivao - to nam je svima bilo jasno - sve napore i poslove, koji su imali samo jednu svrhu: proslaviti Boga, služiti svetoj Crkvi, spasavati duše...

Ovdje sam se ukratko dotakla promjene Domova sv. Josipa u Berlinu, jer sam to sve potanko opisala u 4. pismu "Iz Domova sv. Josipa". Nadodati bih htjela samo još nešto o trpljenju u Svećeničkom svratištu u Anhaltstrasse, koje je pripadalo župi sv. Hedvige. Tamo smo najmili veliku kuću, u koju je bilo ugrađeno jedno krilo prama vrtu. Tu smo imali kapelu, a iznad ove nije bilo stanova. Svratište

je bilo u drugom i trećem katu. Gospodinu delegatu i prepoštu od župe sv. Hedvige, izgledao je položaj kapele previše nesiguran, da bi se u njoj moglo čuvati Presveto. Željela sam svakako, da bi sestre imale u kući dragog Isusa, jer su bile preopterećene poslovima, a crkva je bila odveć daleko. Stoga sam uredila u gornjem spratu drago malo svetište za Božanskog Spasitelja. Duhovnici od Centruma, kao i jedan biskup, koji je jednom kod nas prenoćio, svi su zaključili, da sada gospodin Delegat nema nikakva razloga za zabranu, no On je ipak ostao kod svoga, te jadne sestre nisu nikada imale tu sreću i radost da stanuju s Isusom zajedno pod istim krovom. Tu i tamo služilo se u obje kapele 10 do 12 svetih Misa na dan koje su čitali svećenici iz Centruma.

Jedva se čulo za Domove u Charlottenburgu i Neukölnu i već su bili prenatrpani djecom.

Moje je vrijeme prošlo, morala sam natrag u Rocca di Papa radi oblačenja postulantica. Njegova uzoritost kardinal Satolli, dozvolio je otvorenje novicijata za siječanj 1906. a ujedno je dozvolio, da sestre, koje su svršile novicijat u Sittardu i Maldonu, smiju sada položiti ovdje svoje zavjete.

Na moju najveću žalost, poglavarice su posve zaboravile, a isto tako i sestre, u Rocca di Papa, na sve mjere opreza, koje zahtjeva tamošnja klima, a koje sam im ja, prije od laska mnogo preporučivala. Mnoge od njih obolile su od groznice, koja ih je vrlo iscrpla, a druge su pak skoro obolile njegujući ih.

A što sada? Promijeniti klimu, to je

najbolje, rekoše mi. Otišla sam u Rim, te tamo iznajmila nekoliko soba, kamo sam naizmjence slala sestre, po nekoliko tjedana. Učinila sam sve, što sam mogla, da se opet oporave. Hvala Bogu! Uspjelo mi je. Ozdravile su sve, osim jedne postulantice, koja je naglo umrla i u Rimu sahranjena. Zvala se sestra Beatrica. Svi su je voljeli i oplakivali njezinu smrt, jer je umrla baš prije samog oblačenja; no ona je klicu svoje bolesti donijela još iz svijeta.

Počele smo marljivo pripremati za oblačenje preko 50 postulantica, a pozvale smo i sestre na polaganje zavjeta.

Moju blagdansku radost izvanredno je uzvisio svojom prisutnošću preč. Pater Antonio, karmelićanin, (kasnije nadbiskup), koji mi je uvijek, od god. 1897. iskazivao svoju dobrohotnu naklonost. On je sam obavio oblačenje i primio prve zavjete sestara. Očevidno je taj vjerni prijatelj, dijelio s nama našu radost, kao što je i prije dijelio našu bol u onim teškim vremenima. A sada je, kako se pouzdano nadamo, naš moćni zagovornik pred Božjim prijestoljem.

Dok sam tako u Rocca di Papa radila i često s udivljenjem promatrala Božje upravljanje, vijali su se nad Charlottenburgom tmasti oblaci.

Tada Charlottenburg još nije pripadao Berlinu, već je stajao pod Potsdamskom vlašću. Od te vlasti dobio je preč. gosp. Faber, teškom mukom dozvolu, da smije u Charlottenburgu, otvoriti Dječji Dom; i to samo uz uslov da se primaju "samo Katolička djeca".

Kratko vrijeme iza toga, kako sam otišla iz Charlottenburga, dođe jedan radnik evangeličke vjere, i usrdno zamoli Majku Katarinu od Bož. Srca, da primi njegovo maleno dijete samo na kratko vrijeme. Reče da mu je žena bolesna, da ju je morao otpremiti u bolnicu, a sada ne zna kud bi s djetetom. Čim mu žena ozdravi, uzet će ga opet k sebi. Majka Katarina mu reče da ne smijemo primati evangeličku djecu. No on je molio i prosio, još k tome nadoda, da dijete ne će na policiju odjavljivati, stoga nije potrebno da ga sestre prijavljuju za tih par tjedana.

M. Katarina popusti i primi dijete,koje je bilo staro jedva godinu dana. Prošlo je nekoliko tjedana, kad taj čovjek opet dođe, još u većoj stisci i neprilici, jer mu je žena umrla. Sada je molio još usrdnije, da mu se dijete zadrži još samo na neko vrijeme, dok naime ne nađe drugo obdanište. Majka Katarina opet popusti.

Ne potraja dugo, kad dođe jedan policist i upita za dijete N.N., da nije prijavljeno i da je evangeličko, a vlada je dozvolila primati samo katoličku djecu.

Majka Katarina mu ispripovjedi čitav slučaj, na što joj policist odvrati: "Onda ste ga trebali barem prijaviti". Nešto si notira i ode.

Odmah su pozvali oca od djeteta i predali mu dijete, no bilo je prekasno.

Nije prošao ni jedan mjesec, kad preč. gosp. Faber dobije od vlade iz Potsdama nalog:

"Radi prestupka naloga ove Vlade, imadu se sva djeca, kako školska, tako i ona ispod

školske dobi, u roku od 14 dana, drugamo smjestiti. Time se zatvara Dječji Dom i povlači izdana dozvola."

Koliko je žrtava i muke stajalo, dok smo taj Dom uredile! A sada nema ni godinu dana i već je preko 100 djece našlo u njem svoj Dom, pa se eto raspušta! Najgore je bilo, to što se je zbilo vlastitom krivnjom.

Odmah su me obavijestili o ovoj nesreći. Odredila sam, da se djeca razmjeste po drugim Domovima, a zamolila sam i druge poglavarice, neka ih svaka primi, koliko koja može. Nekoliko sestara ostalo je u Rimu da nam se kuća uščuva. Ove su se imale brinuti za novac, kako bi plaćale stanarinu. Majka Katarina i ostale sestre bile su premještene.

To je bilo veliko nevrijeme, to je bila oluja! Ali i njome upravlja Bog, te se ona izlije samo tamo, gdje i kada On hoće! Mislila sam odmah, da je Božje pripuštenje. U svom neizmjernom milosrđu, zauzeo se je Bog i opet za mene i pokazao mi je u jednom viđenju budućnost toga samostana.

U malom klauzurnom vrtu vidjela sam vrlo veliko stablo, a kraj njega na zemlji ležala je jedna odrezana gnana, koja je bila vrlo debela. I dan-danas gledam pred sobom ono mjesto, gdje je bila grana odrezana. Bila je to najdonja grana sa krošnjatom krunom. Probudila sam se i bila sam puna utjehe i pouzdanja.

Ovo veliko stablo bilo mi je uvijek na pameti, kao što i Božji blagoslov kod prvog osnutka 1894. u Gold-strasse. Ono je moglo značiti samo veliku budućnost ovog osnutka.To se je jasno pokazalo kroz tolike godine, koje

su od onda minule.

Više puta su me obavijestili da je Preč. Faber našao kupca za čitav posjed uključivši i našu kuću s vrtom. Ja sam ostala mirna na sve te vijesti, čvrsto uvjerena, da Bogu nije teško u tili čas raspršiti sve ljudske planove.

Župa Srca Isusova i nadalje je ostala vlasnikom prijašnjeg samostana i čitavog posjeda, sve dok se nisam vratila iz U.S.A. god. 1920.i posjetila Charlottenburg. Odmah mi se pružila prilika da kupim oveći dio toga posjeda zajedno s vilom na Lutzow-Platzu, koja je postala kućom provincije Karmela Bož. Srca Isusova. Još samo nekoliko decenija i tu će Presvetom Trojstvu stajat častan samostan, a na malom tornju na Lutzovu, bit će zlatan križ, koji će nadaleko rasprostirati svoje svijetlo. Na stotine će djece u in - i externatu, ovdje učiti poznavati i ljubiti Isusa raspetoga,odgajat će se tako da kasnije budu vrijedni članovi kršćanstva.

Pripovijedat ću kako smo opet dobili dozvolu za otvorenje tog Doma. Makar je gosp.Faber, koji je i sam bio jedan od školskih odbornika, mnogo nastojao da dobije dozvolu, to su ipak prošle godine, dok mu je napokon uspjelo i to samo za djecu "ispod školske dobi". Istom kasnije nakon mnogih molba, bilo nam je dozvoljeno primati i školsku djecu.

Koliko su tu prepatile siromašne sestre, koliko im se dodijavalo neprestanim vizitama, sve do sloma Njemačkog carstva, to se ne da opisati. Evo samo jedan primjer:

Jedno jutro već u 8 sati, bane pred

začuđenu poglavaricu pet ljudi - gospoda - koji rekoše da žele obaviti vizitaciju. U govornicu nisu htjeli unići, već su se odmah razbježali po čitavoj kući kud koji. No koliko je bilo njihovo začuđenje, kad su u to doba dana našli sve u redu, u kući, u kojoj je bilo preko 100 djece, od kojih je polovina bila ispod 5 godina.

Ta gospoda nisu poštedila ni sestarskih ćelija; ne samo da su ih pogledali, nego su napravili pravu premetačinu. Jedan od njih našao je pod slamnjačom jedne sestre disciplin i drugo nešto, ovo je poneo sa sobom. A jedna je sestra bila pozvana na preslušanje...

Nije li ovo izazovno? Ovakovo su tlačenje morale podnositi redovnice pod "Carskom Vladom".

Kako divno pomažu sveci svojim štovateljima, pokazuje i ovaj događaj. Pripovijedala mi ga je sestra, koja je u to vrijeme budila u Charlottenburgu redovničku zajednicu:

Onog se jutra pregledala na satu i namjesto da budi u 5 i pol, budila je u 4 i pol, a toga nije nitko primijetio do iza razmatranja. Taj jedan sat upotrijebile su sestre, da urede sobe već prije sv. Mise. Istom kad su gospoda otišla, sjetile su se iznenađene i prestrašene sestre, divne pomoći svoga sv.Josipa. On je da sačuva čast svoga Doma, učinio, da su sestre ustale čitav sat prije određenog vremena, a da toga nisu ni primijetile.

Najteže je bilo sestrama podnositi prigovore, kojima su bile upravo obasipane kroz četiri godine dok je kuća stajala prazna.

"Za praznu kuću, iz godine u godinu, sa-

kupljati milostinju i njome plaćati stanarinu od 6.800 Mk., to je više nego nepravda! - To je nesavjesno itd".

Neki je Pater naložio tamošnjoj poglavarici: "Pišite svojoj poglavarici (meni), da je to upravo smrtni grijeh, milostinjom plaćati stanarinu za praznu kuću".

Ostala sam mirna na sve ove prigovore, ist to tako i zbog počinjenog "smrtnog grijeha", jer moja mi savjest nije ništa predbacivala. Naprotiv, radosna i puna zahvalnosti, gledala sam, kako bi se upravo u pravo vrijeme sakupilo toliko milostinje, da se je stanarina mogla platiti; Bog je očevidno blagoslivao naš trud.

Prije kakvih 30 godina smatrala sam za veliku milost od Boga mi danu, što sam mogla sakupiti novac za uzdržavanje jednog misionara. U tu sam svrhu osnovala gospojinsko društvo, koje je brojilo oko 40 mladih dama. Mi bi kroz godinu - sve zajedno - izradile mnogo ručnih radova, prodale ih u bazaru i tako svojom marljivošću stekle potrebni novac za uzdržavanje jednog misionara. Velikom me je radošću ispunjala misao, da će ovo naše djelo doprinijeti tome, da se krsti na stotinu djece.

Ti "Gradski Misionari" znali bi naći po stotinu nekrštene djece u jednoj samo kući. Od kada je naime bio uveden civilni brak, mislili su evangelici, da je krštenje i crkveno vjenčanje ukinuto i stoga je ostalo na tisuće djece nekršteno. Naročito se to događalo u Berlinu, gdje su bezbrojni već davno odbacili svaku religiju. A tko bi mogao izbrojiti kolika

i kolika djeca su tako umrla bez sv. Krsta!

Kuća u Charlottenburgu pripadala je župi Srca Isusova. Kad sam je htjela iznajmiti god. 1905. prestrašila sam se radi velike stanarine, ali misleći na Srce Isusovo, nestalo je te brige, jer plaćanjem stanarine služili smo direktno siromašnoj župi Srca Isusova.

Svaki novčić, kojeg smo u tu svrhu skupile, došao je u crkvenu blagajnu; stoga sam bila odlučila, da ću učiniti sve, da se taj potrebni novac sakupi.

Naša je zadaća bila, da stojimo čvrsto, da nam se pouzdanje ne pokoleba, da ustrajemo u velikoj strpljivosti. Na to veliko pouzdanje, poticala sam godinama svoje, u toj velikoj kući, osamljene sestre.

Da uzmognem uzdržavati jednog evangeličkog misionara, smatrala sam prije 30 godina "velikom milošću", koliko li veća bila je naprotiv milost, u crkvenu blagajnu staviti 6.800 Mk? Nije li to značilo staviti u istu crkvenu blagajnu, kao i nekada u Jeruzalemskom hramu? Zar Božanski Spasitelj sad manje pazi na obol, koji se u nju polaže, nego nekada?

Mnogo takovih obola skupile smo i položile s radošću i zahvalnošću u tu crkvenu blagajnu, a tko može vjerovati, da Srce Isusovo nije blagoslovilo Svoj Karmel, kao i njegove dobrotvore upravo radi tih darova?

* * *

S i t t a r d

Riječi nebeske Kraljice: "Za kasnije",

kojima me je utješila u prošteništu Marija - Ratschutz u Čehoslovačkoj, potaknule su me, da u travnju 1906., iz Rocca di Papa, po drugi put zamolim za primitak u Roermond. Ovaj puta bila je moja molba uslišana.

Radi sestara, koje su tada bile istjerane iz Francuske bio je stavljen izvan snage spomenuti biskupski dekret, koji je zabranjivao useljenje novih redovničkih družbi. Tako smo i mi dobile dozvolu, da se smijemo vratiti u naš napušteni samostan.

Početkom srpnja 1906. ostavila sam sama Rim i otputovala u Roermond, da se najprije zahvalim Msgr. Drehmannsu. Srce mi je bilo puno zahvalnosti i radosti, što mi je bilo dozvoljeno opet otvoriti naš samostan - kolijevku Karmela Bož. Srca u Marijinu gradu, kako su Sittard nazivali već od davnih vremena.

Srdačnom ljubavlju bile smo privržene Sittardu, mi, koje smo tamo živjele dvije godine, naime do god. 1900. i doživjele prvo oblačenje, kratko sunčano proljeće našeg Reda. Pa zar ne zaslužuje taj mali gradić, da ga osobito volimo?

Kad su bijesni valovi otpada, oluje tzv. reformacije potresle Limburg, kao i sve druge zemlje, nije li Sittard, taj Marijin grad, ostao čvrst i stalan poput pećine, o koju udaraju divlji morski valovi? Da, Sittard, "Marijin grad" pripada onom malom broju gradova, koji su ostali vjerni sv. Crkvi.

Sittard bi se s pravom mogao zvati: "Pećina vjere", kao što se Rocca di Papa naziva "Pećinom Pape", samo kad bi Kollenberg imao više kamena; ali Kollenberg je samo jedan mali

pješčani brežuljak. I Marijin je grad malen i čedan kao Nazaret, a naš samostan isto tako. Ali blagoslov naše Drage Gospe počiva očevidno na tom mjestu, u kojem se nalazi njezin dragi Karmel, kako se to iz godine u godinu sve više opaža, a budućnost će to još više pokazati.

Odvezla sam se dalje u Sittard, nadajući se, da će me tamo dočekati sestre iz Tilburga. Poštom u Wer-u nismo se više služile, jer je sada u svakom Domu bila poglavaricom jedna sestra (iako u Njemačkoj nisu bile u redovničkom odijelu), koja je imala punomoć i sama se brinula za dohodak.

U Sittardu je u jednom dijelu kuće stanovao jedan stari bračni par, koji nam je pazio na kuću i vrt.

Razočarala sam se ne našavši u kući ni jedne sestre. Sve je bilo zaključano, osim jednog hodnika, a ključevi u Tilburgu. Sjela sam na taj hodnik i čekala, čekala satima dugo. Starci su bili tako dobri te mi dali nešto mlijeka i kruha. Oko 9 ili 10 sati dođu napokon dvije sestre, koje su morale najprije otvoriti prozore da uđe malo zraka, a zatim smo stale uređivati sobe. Ovaj doček mi je ostao u nezaboravnoj uspomeni.

Potrajalo je 5 godina i 9 mjeseci, dok su se ispunile riječi naše drage Gospe "za kasnije".

Velikim marom dale smo se na uređaj kapele; to je bio opet početak novog osnivanja. Željele smo, da 15. kolovoza, na čast naše drage Gospe, dobijemo presveti Sakramenat. Sve smo sretno posvršavale i taj dan bio je dan

velike radosti: dan zahvale za Karmel u Sittardu.

Da mi je onda bilo dano pogledati u budućnost! Da sam mogla vidjeti veliku kuću maticu, postulat, juniorat sa preko 50 sestara, koje se pripravljaju na vječne zavjete, te mnogo drugih sestara s vječnim zavjetima kako moleći "Miserere" idu u kapelu, dugačkim, prostranim samostanskim hodnikom. Da sam mogla vidjeti onih stotinu sestara, kako dolaze sa gorućim svijećama, nakon što su položile vječne zavjete, kako ulazeći u veliku dvoranu, pjevaju Srcu Isusovu himne, slave i zahvale. O, da sam mogla to vidjeti i čuti, bilo bi odviše radosti za mene! Zato je Božanska Providnost sve zastrla koprenom budućnosti.

Čim smo bile gotove sa uređajem samostana, čeznula sam za tim, kako da dragom Bogu iskažem svoju zahvalnost. U Sittardu nisam imala prilike za misije, a i dječjih duša nije bilo mnogo. Naša je pak žarka želja uvijek bila: mnoge duše privesti Božanskom Srcu. Stoga sam predložila svojim sestrama, da Karmelu Božanskog Srca osvojimo jednu novu zemlju, gdje ima mnogo takovih duša, a ta bi zemlja bila Francuska. Pitala sam Patra Rüttgena za njegovo mišljenje. On mi je odgovorio, da bi bilo dobro pokušati sve, kako bi u svjetovnom odijelu došle onamo. U to je vrijeme tamo vladala kulturna borba. Mnogi Tabernakuli bili su pozatvarani, mnogi samostani ukinuti i na tisuće djece raslo je bez ikakvog vjerskog odgoja. Sve su se sestre oduševile za taj plan. Mnogo smo molile da upoznamo volju Božju, a molile smo i za Francusku.

Naša je molitva bila uslišana. Ali mjesto Francuske, dao nam je Bog zemlju na koju nismo mislile. Da, "Moje misli nisu više misli", tako je bilo i ovdje. Bog je uslišao našu težnju za dušama i svidjela Mu se radosna spremnost naših srdaca. Dao nam je ono za čim smo čeznule: "zemlju i mnogo duša" ali namjesto Francuske dao nam je: Mađarsku.

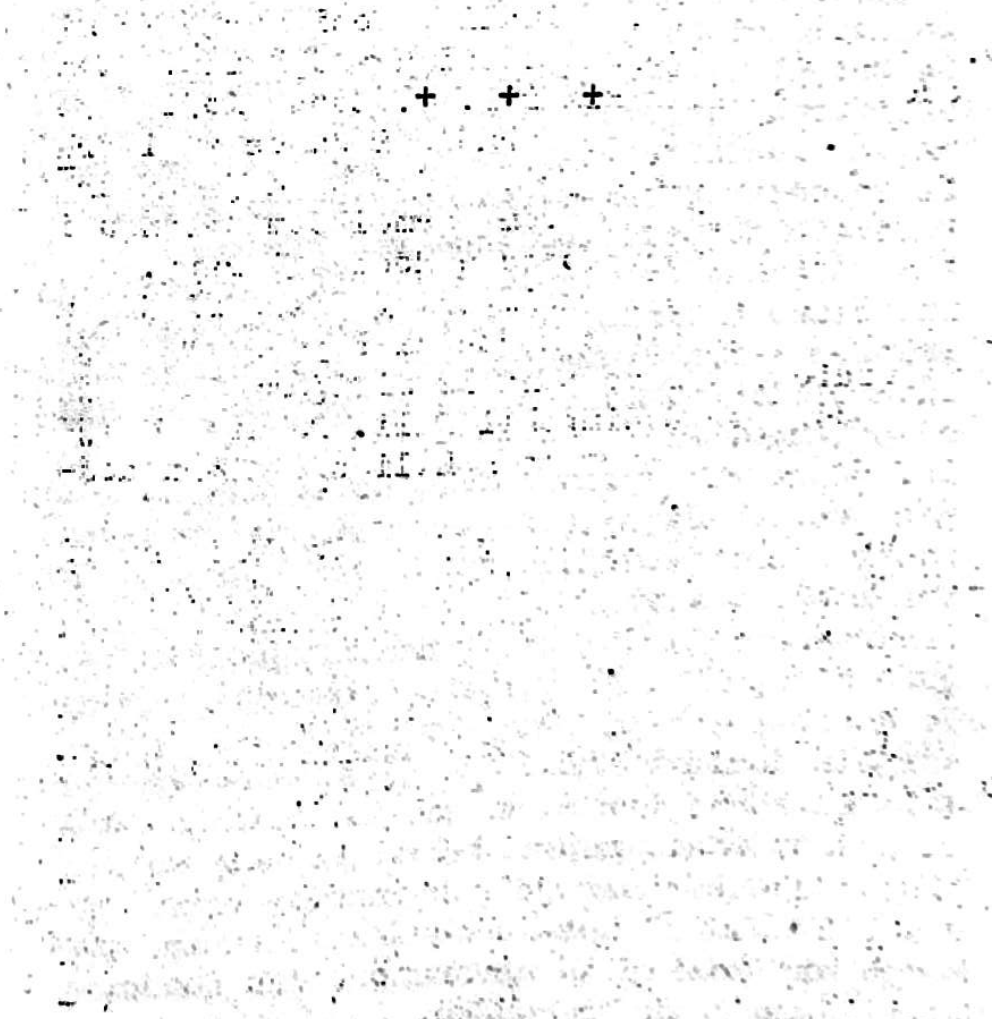

12. MAĐARSKA

Te godine 1907. imali su oci Karmelićani O.C.D. u Rimu svoju generalnu skupštinu. Tom zgodom došao je u Rim i P.St. Soos, koji je u Budimpešti podigao karmelski samostan i crkvu. Jednom prilikom pripovijedao mu je Pater Benedikt o nama, o novom Karmelskom ogranku i sam je odveo Patra Soosa u Rocca di Papa.

Vrativši se u Budimpeštu, pisao mi je u Sittard, da je bio u Rocca di Papa i šta je tamo vidio i saznao o našim misijama, da je upravo ono što Budimpešti fali. Na kraju je molio, da bi naskoro sa nekoliko sestara došla u Budimpeštu.

Ovo nam je pismo, ovaj poziv donio neopisivu radost! Bog je uslišao našu molitvu, samo što nam je mjesto Francuske, dao Mađarsku; tako smo sve mislile.

U pismu je bio još jedan prijedlog, kojega je trebalo prije dobro promisliti, a onda se istom odlučiti na pristanak.

U Budimpešti živjelo je zajedno, već godinu dana, 14 djevojaka, koje su htjele osnovati jedan novi ogranak Karmela, zapravo jednu novu misijsku družbu. No usprkos svih napora i velikih žrtava, nije bilo iz toga ništa. Pater Soos mi je predlagao, da preuzmem tu zajednicu i da ih primim u naš Karmel kao

postulantice.

Sjetila sam se, kako su našoj sv. Majci Tereziji od Isusa isto nešto takova predložili i da je ona, iako u početku s negodovanjem ipak pristala.

Prije svega upitala sam za savjet vlč. Rüttgena. On je mislio, da će to biti prilično teška zadaća, ali jer se ja inače ne dam zastrašiti od poteškoća, savjetovao mi je neka prihvatim.

Srčano i s pouzdanjem odlučila sam pristati na zahtjev. Dok smo se još tako pripravljale na novo osnivanje, izmijenila sam još nekoliko pisama sa Patrom Soos. Prije svega molila sam ga u jednom od tih pisama, da ne bi za nas iznajmljivao kakav stan i neka ništa ne nabavlja.

Prije nego sam otputovala u Mađarsku, morala sam još otići u Švicarsku u Schlieren. Iza kratkog boravka tamo, zaputila sam se u Češku, gdje su me u Krupki očekivale tri sestre moje suputnice, (Preč. Pater General Karmelićana mi je 1897. dozvolio da smijem putovati sama).

Kod moga dolaska u Brüx, sačuvala me je Božja Providnost već drugi put od ubojice. Bilo je to ovako: Kad sam, čuvajući svoje stvari, stajala na kolodvoru, pristupio je k meni jedan policist i sasvim me tiho upita: "Jesam li stigla sama bez pratnje". Kad sam to potvrdila, rekao mi je: "S vama zajedno izišao je iz vlaka jedan veoma sumnjiv čovjek, te stoji tamo i stalno vas promatra, ostanite mirni. Dvojica od nas će vas pratiti i nastojat će mo da ga uhvatimo".

Jedan policist uza me, a drugi iza mene i tako smo pošli u grad. Onaj strašni čovjek pratio me je mirno dalje, kako su to promatrali moji pratioci. Napokon mu je valjda bilo jasno, da policisti ne prate mene, nego njega, jer kad smo došli do jednog puta, koji je vodio na drugu stranu, stao je najednom bježati kao bez glave. Da nije policija bila tako budna, kako bi lako bio obračunao s mojim životom!

Policisti su me odveli do našeg samostana i rekli su neka budem bez brige, jer da će oni noćas stražiti oko samostana.

Drugog jutra išla sam dalje u Krupku, gdje sam našla s. Mary, s. Mariju-Magdalenu i s.M. Irenu, koje su međutim stigle iz Sittarda. Dne 30. srpnja krenule smo na put, a 1.kolovoza 1907. bile smo u Budimpešti.

Bila sam najprije najavila naš dolazak za 2. kolovoza; ali sam kasnije iz Krupke brzojavno obavijestila Patra Soos, da dolazimo ne 2. već 1. kolovoza. Pošto je P. Soos bio otputovao, našao je na povratku naš brzojav neotvoren na stolu.

Neizrecivo osamljene stajale smo na kolodvoru same. Nismo poznavale jezika, a k tome bili su tada Mađari vrlo neskloni Njemcima, pa stoga i oni, koji su perfektno govorili Njemački, nisu htjeli ni pokazati da nas razumiju. Uzalud smo čekale one postulantice, koje su trebale doći pred nas. Konačno već umorna od čekanja, poslala sam dvije sestre s jednim nosačem u Karmelski samostan, jer to je bila jedina adresa, koju smo znale.

Samostan se je nalazio prilično daleko

od kolodvora, stoga je prošlo dosta dugo vremena, dok su se sestre vratile s veselom vijesti, da će nas u Karmelskoj župi Školske sestre primiti na konačište, jer da je P. Soos otputovao, a on želi da nas sam odvede k onoj grupi djevojaka. Bile smo od srca zahvalne dragoj poglavarici sestara Presvetog Otkupitelja, na njenoj velikoj usluzi.

Drugog kolovoza poslije podne, odveo nas je P. Soos k našim novim drugaricama. Poglavarica je bila otputovala, a druge su nas primile očevidnom radošću, jer su se nadale, da im donosimo redovnički život, za kojim su toliko čeznule.

Kolike žrtve su ove duše doprinijele,koliko rugla i sramote podnijele, koliko glada pretrpjele, a većinom još mlade djevojke, jedino i samo zato da služe Bogu, to je udivljenja vrijedno! Bavile su se u kući ručnim radom, kojim su se trebale uzdržavati, ali ta zarada nije ni izdaleka sezala. Nekoje od njih išle bi po više dana u tjednu, u neku bolnicu, da izuče njegu bolesnika; to im je dobro došlo, jer su barem tada mogle do sita jesti.

Kolika je bila bijeda, koju su čitavu godinu dana snosila ova jadna mlada bića, nismo to samo vidjele na njihovim blijedim upalim obrazima, već smo i same imale priliku da to upoznamo vlastitim iskustvom. Kad smo naime došle na večer u njihovu blagovaonu, našle smo na stolu kruh i vodu, te nešto prženog brašna, od kojeg je svaka ponešto dobila, da to pojede s kruhom. To je bila čitava večera.Kad smo se drugog jutra vratile od sv. Mise,dobile

smo nekakve tamne juhe, a za ručak nisu imale ništa drugo, do li jednog sanduka konzerva za juhu. Isto tako kao što je spremište bilo prazno, tako je bila prazna i njihova blagajna.

Svakim časom postajalo nam je jasnije kako je težak položaj, u koji smo dospjele; ili bolje rekuć: u kakav nas je položaj dovela ruka Božja. Ne samo da smo se morale brinuti same za sebe, već i za ovih 14 osoba, a bile smo bez ikakovih sredstava.

Preč. Pater Soos, dao nam je adrese dama, koje bi nam mogle pomoći, ali uzalud su sestre hodale po velikoj vrućini, jer su ljeti sve imućnije obitelji odlazile iz Budimpešte.

U toj nevolji zamolila sam Majku Katarinu od Bož. Srca koja je tada bila poglavarica u Krupki, da nam pošalje novaca. Pošto sam godinama pomagala uzdržavati djecu Domova (u Češkoj) činila mi se pravo i dužnost, da sada iz Češke zatražimo potporu za Domove u Mađarskoj. Dobra Majka Katarina, koja je uvijek bila spremna dati, odmah nam je pomogla iz najveće nevolje.

Za naše privremeno uzdržavanje bilo je 1.000 Kruna velika pomoć, ali kad smo vidjele, da ovdje ne ćemo moći ostati, morale smo misliti kako da si nabavimo svoj samostanski uređaj. Kako god su naše družice bile dobre i voljne, ipak nam je svakim danom bilo sve jasnije, da ne možemo računati s tim čitavim društvom.

Njihova poglavarica bila je jedna mlada bolesna udovica, a njena savjetnica bila je u nekoj drugoj kongregaciji već 6 godina i kao

zavjetovana sestra otpuštena. Među ostalima bila je jedan u dobi od 56 godina; druga pak jedna bila je malo sićušno stvorenje, a jedan dio od ovih mladih djevojaka nije pokazivao ni traga redovničkog zvanja. Kako da se raziđemo? Kako da se odijelimo od tog pobožnog društva i od te kuće?

Pater Soos nas je pozvao u Budimpeštu, on nam mora i savjetovati, tako smo si rekle. Pošla sam k njemu, razložila mu naš položaj i molila ga da nam pomogne. Obećao je, da će učiniti sve, no najprije da će se porazgovoriti sa gradskim župnikom, upraviteljem te družbe. Razgovarat će se s njime o tome, kako bi se razišle.

Svaki dan, u tom vrućem zatvoru, činio nam se beskrajan. U Budimpešti je u kolovozu nepodnosiva vrućina, a uz to upiralo je sunce skoro čitav dan u jedinu sobu, u koju smo se povukle. U toj smo sobi spavale, molile i boravile sve ostalo vrijeme osim ono malo kad bi kuda izišle.

U toj zapuštenosti i u tom tako mučnom položaju, jačao je Bog u svojoj Očinskoj ljubavi, moju srčanost i pouzdanje, kako ću to odmah pripovijedati.

Konačno se jednog dana ukaže pred nama P. Soos i mjesni župnik, no ni jedan ni drugi nije znao ni pomoći ni savjetovati kako da se izvučemo iz ove bespomoćne situacije.

Bez ikakve ljudske pomoći, u tuđoj zemlji, i opet sam se utekla mojim dragim svecima, koji su mi već često pomogli: svetom Ocu Josipu i sv. Lovri. Na tu nakanu obavila sam s jednom sestrom devetnicu polazeći ranim ju-

trom u crkvu sv. Josipa. I moji dragi sveci nisu me pustili, da moja molitva bude uzaludna. Došla mi je misao da sama potražim kuću i odmah sam se na to odlučila. Ali kako da nađem kuću u gradu, gdje nas nitko ne razumije?

Time se nisam dala smesti, nego uzmem sestru M. Magdalenu i pođem na put. Iza uzaludnog raspitivanja ovdje, ondje, otišle smo na Calvin-ter-Platz u jednu banku, gdje smo već prije jednom zgodom našle nekog gospodina, koji je govorio njemački. Ovaj nas pouči velikom prijaznošću: "Ne bi bilo uputno, da ovdje u gradu tražite kuću pomoću agenta, bolje će biti da se ogledate kroz novine; tako se najlakše dolazi do cilja". Zatim nam je pokazao knjižaru, koja se je nalazila nasuprot banke i reče: "Tamo će te naći novine s oglasima". Smjesta smo otišle prijeko, kupile novine i požurile kući. Bile smo ovdje jedva mjesec dana. U Budimpešti novine su bile mađarske, a ja sam razumijevala istom par riječi. U čvrstom pouzdanju u pomoć Božju, otvorim novine i pregledam oglase. Kad odjednom evo, što sam tražila! Oglas, kojeg sam ovako prevela:

"Kuća s vrtom, 12 soba itd!" Prostrujala je kroza me velika radost. Napravila sam na oglasu jedan veliki "I". Brzo probudim sestre iz njihovog ugodnog sna jer moja je radost bila tako velika, da sam je morala njima saopćiti. Pokazala sam im oglas i živahnim znakovima rastumačila, da je to prava kuća za nas. Veselile su se sa mnom, a onda opet zaspale.

I ovdje smo držale šutnju poslije Kompletorija, zato se je sve ovo zbilo šutke.

Noć mi je izgledala, kao da joj nikad ne

će biti kraja, a kad je svanuo jutro, pošle smo na sv. Misu. Čim smo se vratile, saopćila sam sestrama svoju veliku radost s riječima: "Našla sam kuću i odmah idem sa sestrom Mary da ju pogledam".

Pošle smo odmah do tramvaja, koji nas imao odvesti do Dr. Bonta; od njega smo mogle saznati o kući sve pobliže. Tog smo gospodina našle u jednoj od gradskih kuća, koje su se nizale u novijem dijelu grada. Kad smo izrazile želju, da bi htjele pogledati označenu kuću odgovorio nam je u čistoj njemštini, da kuća pripada njegovoj punici, jednoj staroj dami koju on mora najprije pripraviti za naš posjet. Zamolio je da bi smo došle u jutro drugog dana u 9 sati, a on će nas otpratiti do kuće.

Opet jedan cijeli dugi dan vježbe u ustrpljivosti!

Svanuo je ponedjeljak, a mi smo bile tamo u urečeno vrijeme kod gosp. Dr. Bonta, koji nas je već čekao. Mijenjali smo tramvaj za tramvajem, a meni se činilo, da ćemo doći u neko drugo mjesto. Iza jednosatne vožnje, sišle smo pred jednom seljačkom kućom i to iza kako smo mimoišle stotinu siromašnih potleuša i radničkih stanova. Gospođe domaćice, majka i kćerka, primile su nas vrlo ljubezno i pokazale nam stan.

Stanbena kuća se nalazila u vrlo lijepom vrtu, okružena krošnjatim drvećem, za nas vrlo prikladna. Pokrajna zgrada bila je kao stvorena za obdanište, a do nje nalazilo se veliko igralište. Sve je bilo odlično za početak.

Što se ticalo stanarine, prepustile su

dame Dr. Bonti. Kad su započeli pregovori, opazile smo odmah, da se tu ne radi o prodaji, već da posjednice žele samo iznajmiti par soba sa pokućstvom. "Tako i u oglasu stoji", reče Dr. Bonta. "Ah"! rekla sam, "ja sam pročitala, da se prodaje kuća sa 12 soba i vrtom". No u oglasu doduše ne stoji ništa od toga, ali možda bi se ipak dalo nešto učiniti, da dobijete posjed, jer moja punica već odavna želi otići iz Ujpest. Govorit ću s njom o tome; a sada izvolite si pogledati još malu kućicu u vrtu". To reče i krene putem do kućice, koja se nalazila u jednom kutu na kraju vrta. Dr. Bonta pođe uskim stepenicama, a mi za njim do jednog malog balkona. Bacim pogled unaokolo i što sam opazila? Gdje sam se našla? Tu je bila velika rijeka, koja se prelijevala u zablještajućem sunčanom svijetlu, tu su bile zelene obale, a na drugu stranu u daljini uzvisine. Sve točno onako, kako sam gledala, sve je bilo prekrasno, samo je manjkao divni luk, koji se je protezao preko ovog zemljišta, a sličio je dugi. To je bio vijenac nadzemaljske lijepote. Mislila sam da luk ima biti ale gorički znak Božjeg blagoslova, kojeg je Božja dobrota htjela izliti na Karmel Svoga Božanskog Srca ovdje u Mađarskoj.

Nema riječi, koje bi mogle izraziti moje začuđenje i moje iznenađenje. Drhćući u svojoj nutrinji od silnog uzbuđenja divila sam se lijepom vidiku. Zatim se okrenem k Dr. Bonta i rečem, da bismo rado dovele ovamo P. Soos, koji nas je pozvao ovamo u Budimpeštu, da bi si i on pogledao ovaj posjed. To je Dr. Bonti bilo vrlo drago, jer on je međutim htio predložiti gospođama, da nam iznajme sve, i zgrade i vrt.

Vozeći se jedan sat tramvajem do P. Soos, nalazila sam se u duhu pred Božjim prijestoljem. Srce mi je drhtalo od žarke ljubavi i zahvalnosti. Svladao me je ovaj novi izraz Njegove milosti.

P. Soos se je ugodno iznenadio, što smo tako brzo našle kuću, i bio je spreman da nas odmah primi.

Vrlo smo se veselile, kad smo na povratku čule da su se dame odlučile prodati nam čitav posjed, a pogotovo kad su dame pristale na to, da već 7. rujna možemo useliti u četiri prazne sobe.

P. Soos je bio bez riječi čudeći se našem nalazu i diveći se ljepoti položaja, jer je sve bilo vrlo shodno svrsi. Na putu kući molila sam preč. Patra Soos, da bi on dobrostivo saopćio gospođi Margareti (poglavarici onih 14 djevojaka), da ih mi ostavljamo; htjele smo se rastati s njima u miru. Obećao je da će to učiniti.

Onih zadnjih dana, na moje najveće čudo, dođe iznenada ta čitava grupa u našu sobu i klečeći me zamoli, da ih primim u Karmel Bož. Srca. Brzo sam se snašla i rečem im, da ih ne možemo primiti sve zajedno, nego neka slijedećih dana dođu k meni pojedinačno.

Sada sam se posavjetovala sa svojim sestrama, koje od njih bi mogla primiti. Kada su zatim dolazile jedna po jedna i molile za primitak, udesio je dragi Bog tako, da su dolazile prije upravo onih osam, koje smo mi izabrale i te smo primile; ostalima sam rekla

da za početak ne možemo primiti više.

Svanuo je 7. rujan. Sve su otišle na sv. Misu, osim nas 4 i naših 8 aspirantica. Ove i dvije naše sestre poslala sam najprije u Ujpest.

Došla su kola, utovarili smo stvari, ali prije nego što su kola krenula na put, vrati se gospođa Margareta sa svojim družicama natrag.

Malo zatim doznale smo, da im ni P. Soos, ni mjesni župnik nisu ništa rekli o našoj namjeri. Lako si možemo predstaviti njihovo razočarenje, kad su vidjele natovarene stvari, za koje su držale da smo ih za njih nabavile. Čim se gospođa Margareta malo snašla, zamolila sam je da dođe malo k meni u govornicu. Najprije sam joj rekla, kako mi je žao, što ih preč. P. Soos i prečasni g. župnik nisu obavijestili o našem preseljenju u Ujpest. Nadalje sam joj rastumačila da se nikako ne može složiti njihov i naš osnutak, već stoga razloga, što se u naš Red ne primaju udovice, a ona je udovica, makar je poglavarica i utemeljiteljica njihove družbe. Isto tako ne može biti primljena ni njezina savjetnica, jer je već prije polagala zavjete u drugom Redu, a naša nam pravila zabranjuju primati takove. Na koncu smo im zaželjele blagoslov i sreću u njihovom radu, te se rastale s njima, kao i s kućom, u kojoj smo toliko toga pretrpjele.

Rođendan naše Drage Gospe, bio nam je mio i ugodan dan. Srdačne molitve zahvale dizale su se k nebu, k dragom Bogu koji svoje podvrgava kušnji, ali nikada ih ne ostavlja, samo ako se pouzdaju u Njega. Zahvaljivala sam i

našim dragim svecima, koji su nas uvijek vodili i čuvali, sve dotle dok nismo našle mjesto, koje je Bog za nas odredio. Ovaj smo osnutak preporučile osobito našoj Dragoj Gospi, našem dragom sv. Ocu Josipu i sv. Majci Tereziji od Isusa.

Izgleda da se radost ne može kod mene nastaniti, jer kao što svuda, tako se i ovdje domala pretvorila u trpljenje i križ. Proživjele smo samo nekoliko dana u nepomućenoj sreći, kad eto ti jednog dana patra Soos sa žalosnom viješću, da ovdje ne ćemo moći nikada imati sv. Misu. Pripovijedio nam je, da nijedan svećenik ne može doći u Vac-ut, u Megyer, u taj predjel grada kamo su doselile Karmelićanke Božanskog Srca Isusova, jer da svakom svećeniku prijeti opasnost po život na putu ovamo. Još odavno su htjeli ubiti nekog franjevca i to na javnoj cesti, a nisu za to imali drugog razloga, osim mržnje na svećenike i redovničke osobe. Svoj spas iz ove situacije ima zahvaliti jednoj ženi, koja je otvorila vrtna vrata te je Pater pobjegao.

U to vrijeme vladalo je u Budimpešti veliko ogorčenje na svećenstvo. U Ujpešti su se držale sjednice, gdje bi na najpogrdniji način huškali ljude na Boga, na Crkvu i na svećenstvo. Ovo su sigurno bile priprave za revoluciju, koja je izbila kasnije.

I ako sam se prestrašila u prvi mah, ohrabrila sam se domala opet, tako da sam mogla umiriti i Patra. Nimalo se nismo dale smesti tim zastrašivanjem u našem započetom radu. Dok su neke od nas marljivo radile, uređujući kuću i oko kuće, išla je sestra Mary s jednom

mađarskom postulanticom, od kuće do kuće, pozivajući djecu i odrasle na nedjeljnu sv. Misu. Tom prigodom saznala su, da ni u ovom dijelu grada skoro nitko ne ide u crkvu. S. Mary, njemica, sa zavjetima, imala je naročitu sposobnost za učenje jezika, tako da su je djeca, nakon šest tjedana njezinog boravka u Mađarskoj, nazivali: "njemačko-mađarska sestra". Kad bi ona nagovorila ljude, da idu u crkvu, odgovorili bi joj: "Što bi nam susjedi kazali, da nas vide, kad ovdje nitko ne ide u crkvu".

Istim duhom disala su i djeca. Čim bi opazili sestre još u daljini, već bi pobjegli kući. No ljubav i srdačna prijaznost postigne sve. To se je pokazalo i ovdje. Nije potrajalo dugo, a u našim je sobama sve vrvjelo od djece. Ne samo da su dolazila djeca ispod 6 godina, nego našlo se tu već prije podne 40-tero školske djece. Kad ih je sestra začuđeno upitala zašto ne idu u školu, oni rekoše: "Milostiva", tako su titulirali učiteljicu, "nas je poslala kući, jer smo loše obučeni".

Mi smo se više nego čudile toj uredbi. Zar da ta djeca nikada ne nauče čitati i pisati? Zar da ih nitko ne pouči o vjeri zato, jer ih roditelji nemaju u što obući?

Prilike siromašne djece i uopće siroti - nje u Budimpešti, mnogo su se poboljšale, hvala Bogu! A hoće li se onda i u provinciji daleko od glavnog grada? Svakim smo danom sve više uviđale u koliko polje rada doveo nas je dragi Bog, a, pouzdavajući se u Njegovu pomoć i milost, nadale smo se obilnoj žetvi.

Nakon nekoliko tjedana došao je P. Soos

s radosnom vijesti: da se je raspoloženje stanovnika u Megyer-u potpuno promijenilo. Namjesto ruganja i pogrdnih riječi, čuje se kako ljudi govore o "dragim sestrama" i da već ne znaju što sve dobra bi o njima kazali.

"Što ste radile, da ste u tako kratko vrijeme predobile njihova srca?" upita P.Soos. Odgovorila sam: "Ništa naročita, samo im pomognemo gdjegod možemo, a zato nam se često pruži prilika". Znam naime iz iskustva, da se srdačnom i iskrenom ljubavlju sve postiza- va; mi ljubimo te ljude, tu djecu, a oni to osjećaju.

"Kad se je tako u narodu promijenio sud o vama, onda će se sigurno usuditi i koji svećenik da dođe čitati sv. Misu. Idem odmah k župniku i raspitat ću se ne bi li koji vjeroučitelj mogao doći".

Kako nas je sada veselilo, što se nismo dale smetati uređujući kuću i kapelu. Na 3. prosinca, na blagdan sv. Franje Ksavera, bila je posvećena kapelica. Veliko mnoštvo svijeta prisustvovalo je toj posveti. Od toga dana ostao je dragi Isus kod nas. Koliko je ovdje bilo duša, koje nisu bile kod sv. Mise već od svoje Prve sv. Pričesti ili od vjenčanja! Koliko očiju orosilo se suzam ganuća, a možda i kajanja?

Led se počeo topiti, približavalo se proljeće, tako smo se nadale, i Bog nije dopustio, da se osramoti naše pouzdanje.

Još moram spomenuti naše dobrotvore. Prvi dobrotvori našeg Doma ovdje, bili su vlasnici tvornice u našem susjedstvu: svi židovske vjeroispovijesti. Nismo imale nikakovih prihoda;

posve smo se oslonile na milostinju velikoduš nih srdaca. Trebalo nam je novaca za uređaj ka pele i dječjih soba, a i za naš ubogi namje- štaj. Koliko je bilo naše veselje, kad smo poštom dobile prvih 20 kruna! Jednom smo bile u skrajnoj nuždi, kad je sestra Rafaela čula, da je preuzv. Biskup Kohl milostinjar njegove uzoritosti Kardinala. Odmah ga potraži i pri- povjedi mu o našem osnutku u Ujpešti. I tada, ne samo da je dobila onih 80 Kruna, koje smo upravo nužno trebale, nego od onog dana bio je njegova preuzvišenost Biskup Kohl, Karmelu Bož. Srca Isusova vjerni pomoćnik u svakoj ne volji.

Brzo nam je prolazilo vrijeme, jer smo imale pune ruke posla. Ta bio je Božić pred vratima, a mi smo vrlo željele, da bismo mogle razveseliti svako od naše djece. U Budimpešti išle su sestre od trgovine do trgovine moleći darove za siromašnu djecu. Uspjelo im je sa - kupiti toliko toga, da su bile sigurne da će svakom djetetu ponešto doteći. Prigodom toga Božićnog sabiranja pridružio se sestri Rafae- li i s. Alfonzi jedan mali Židovčić i nikako ga se nisu mogle otresti. On ih je vodio od jedne trgovine do druge gdje su bili "dobri ljudi". I kad bi došle u trgovinu, još prije nego bi sestre mogle započeti, da iznesu svo- ju molbu, on bi ih pretekao i sam rekao što sestre žele. Nikako im nije uspjelo, da ga se riješe; još im je i pomagao nositi pakete. Nji hov strah i zabrinutost zbog paketa bivao je sve veći, dok ih napokon u jednoj trgovini ne upozori vlasnica: "Ali sestro, s kime vi to hodate? Taj dječak, to vam je lopov. "U istom

času nestade njihova pratioca skupa sa paketi ma. No čim su sestre, izišavši iz trgovine, skrenule iza prvog ugla, ugledaše svoga vjer- nog pratioca sa svime što im je pomagao nosi- ti. Uvjeravao ih je, da je on pošten i da im je samo htio pomoći, jer je vidio, da su stra ne i da ne znadu dobro mađarski; ali da nika- ko nije htio krasti.

Kako im je bilo nemoguće riješiti se to- ga dječaka, tako im je međutim postalo nemo - guće nositi sve pakete. Zato su i dalje s njim hodale sat za satom, dok se nisu na ve- čer vratile kući s mnogim darovima. Dječak je govorio istinu, jer je bar toga dana bio poš- ten i Bog neka mu stostruko plati! Dobio je dobru večeru i otišao kući, ah, ne kući, jer on je bio beskućnik, te lutao unaokolo kao i mnogi njegovi vršnjaci.

Ljubila sam židovski narod, pa me je o- sobito veselila ova usluga jednog malog Žido- va; i to upravo na svetu Badnju večer. Da nam on nije pomogao, ne bismo bile mogle onako bo gato obdariti djecu.

Božić je prošao i započela nova godina. Pune zahvalnosti osvrnule smo se natrag na godinu 1907. koja nas je donijela u Mađarsku, gdje je Karmel Bož. Srca na našu najveću ra.- dost, našao svoj novi Dom.

Međutim nam je stiglo u pomoć nekoliko sestara profesa. Sve su bile ispunjene divnom revnosti, spremne da žrtvom i neprestanim pat njama, predobivaju Bož. Srcu sve zalutale du- še...

. . .

D o m s v. J o s i p a
i naše drage Gospe u Budimpešti

U početku našeg boravka u Budimpešti, dok sam ja još stanovala kod gospođe Margarete, objavio mi je dragi Bog, da ćemo dobiti u Budimpešti najprije jedan mali, a zatim jedan veliki samostan. U Ujpesti smo imale mali samostan, a kako da dođemo do velikog?

Bilo je 19 siječnja, kad sam u svojoj nutrinji osjetila poticaj, da potražim kuću. U pratnji sestre Marije Magdalene odvezem se u Calvin-ter. Ovdje smo opet potražile onu knjižaru i kupile najnoviji broj novina, kao ono zadnji put.

Na ovaj puta smo ušle u tramvaj i odmah pregledale oglase. Brzo smo našle jednu vilu u Maglodi ul. S. Marija Magdalena upita konduktera, koji tramvaj vozi tamo. On nas uvjeri da se nalazimo baš u pravom, samo kasnije moramo jedan put prijeći u drugi.

Vozile smo se skoro jedan sat, kad smo počele sumnjati u ispravnost našeg puta, jer smo se vozile samo mimo pojedinih radničkih kuća. Vis a vis nama sjedio je jedan gospodin, koji se već dobar komad puta vozio s nama. Vidio je našu nestrpljivost i sumnju da nismo u pravom tramvaju, zato nas upita kuda zapravo želimo. "Maglodi ut 125", odgovorile smo. "I ja idem tamo", reče nam "dame neka samo ostanu mirne!".

Napokon stane tramvaj. Gospodin nas otprati u vilu, koju smo tražile, a u kojoj je on stanovao. Bila je to vrlo lijepa vila, u sredini

vrta, a iza nje mali park i vrt za povrće. Nije mi se sviđao taj posjed, jer je vila bila kako mi je izgledalo, odviše luksuzna za samostan. Kad smo si sve pogledale, zahvalila sam gospodinu na trudu, što nam je sve pokazao i dodam, da ćemo si još promisliti.

Nakon nekog vremena pošle smo opet radi iste stvari u Budimpeštu, jer nam ona vila u Maglodi ut nije odgovarala.

Šutke i zadubljene u molitvu, sjedile smo opet u tramvaju. Sišle smo u jednom, meni posve nepoznatom kraju, i pošle uzduž aleje putem, koji je vodio u crkvu Ivana Kobanja; kako su nam ljudi kazali.

Najprije smo potražile gosp. župnika, a pošto ovog nije bilo kod kuće, primio nas je dan od njegovih kapelana. Kad je čuo razlog našeg dolaska, bio je vrlo pripravan, da nam pomogne. Malo se zamisli, a onda nas pošalje gospodinu X, činovniku na poreznom uredu; on će najbolje znati ima li što u ovom predgrađu, koje spada u deseti Rajon Budimpešte.

Zahvalivši se gosp. Kapelanu na dobrom savjetu, pošle smo dalje do gospodina X. Ovdje nas srdačno pozdravi njegova žena i punica (ta je obitelj bila iz Austrije). Čim su saznale, da nismo došle sakupljati milostinju, nego radi službenih stvari, zovnuše kućevlasnika, koji nas je isto tako ljubezno primio. Svi troje su sa zanimanjem slušali naše pripovijedanje o našem osnutku u Ujpešti i o našem planu, da bismo takav Dom htjele otvoriti i u ovoj okolini, ako nađemo prikladan posjed. Iza nekog promišljanja reče gospodin: "Ovdje stanuje neki barun sa svojom sestrom, u jednoj vili t. zv.

"Mali dvorac". Nalazi se u blizini kaznione. Vila je vrlo dobro građena, a ima i lijep vrt. Nalazi se izvan grada, ali ipak pripada u X. rajon. Ovdale se može stići do nje za 20 ili 25 minuta. Pokazat ću vam put. Jedan bolji posjed ne biste mogle naći", tako nam reče.

Okrenem se sestri Mariji Magdaleni i rečem joj: "To je sigurno ona vila u kojoj smo već bile". Ona je bila istoga mišljenja ali gosp. X. nas je uvjeravao, da to nije moguće. Vila je tako sakrivena, da je same ne bismo mogle naći, reče on.

Sada nam je pokazao put i za kakovih 25 časaka, evo nas pred poznatom vilom, 125 Maglodi-ut. Zapanjila sam se. Nije li možda ipak dragi Bog ovaj posjed izabrao za nas, šta više, za Sebe? Jer ovdje bi mi najprije uredile kapelu, pošto nadaleko i široko nema nikakove crkve. Stoga su sigurno i ovdje duše zapuštene isto kao i u Ujpešti, bez vjere ili posve mlake.

Gospodin barun bio je i ovaj put vrlo ljubezan i mi smo ga zatražile za adresu od posjednice; ona je bila udovica. Drugi dan smo s ovom damom brzo uredile službene stvari, ali zaključiti nismo mogle ništa, jer smo prije trebale imati dozvolu od Ordinarijata u Graanu. Ovdje nas je primio pomoćni Biskup preuzvišeni Gospodin Rajner i ne samo da se je pokazao dobrostiv prema nama, nego mu je bilo i vrlo drago što smo opet došle. "Vi ste već prošle godine dobile odavle dozvolu, ali onda ste otišle u drugu biskupiju", rekao nam je kad smo ga zamolile za dozvolu u X. Rajon Budimpešte. Bio je to isti Rajon, u koji smo

spadale kad smo stanovale kod gospođe Margarete.

Ispričala sam se, da se bez našeg znanja dogodilo, što smo otišle u Vacer diecezu.

Kad nam je preuzvišeni pružao željenu dozvolu reče smiješeći se: "Ali ovaj puta ostanite vjerni!"

Vila je bila slobodna istom u srpnju. Sestre su se pobrinule za uređaj i do današnjega dana djeluju tamo sa obilnim Božjim blagoslovom.

Veliko siromaštvo, s kojim se uvijek borimo, nije dopuštalo, da dođe do gradnje toliko potrebnog Dječjeg Doma i kapele. Istom u ljetu 1924. moglo se je započeti uz odobrenje i pomoć njegove uzoritosti kardinala Czernoch, primasa od Mađarske, te pomoću ministarstva, gradonačelnika i drugih velikodušnih dobrotvora.

Već 16 godina stanovala su djeca u lijepim i visokim prostorijama cve velike vile. Tu su imali svoje stambene i spavaće sobe. Sestrinske pak prostorije nalazile su se pod krovom te su ljeti bile vruće da se uguše, a zimi studene da se smrznu.

To su bile samo male žrtve. - Došla je godina 1919. Oluja revolucije bijesnila je u Mađarskoj, a naročito u Budimpešti. Ona je uzdrmala naše poglavarice i sestre, a one su čvrsto stajale braneći svoju vjeru i svoju djecu. Neka dođe što mu drago, one će s pouzdanjem u Boga ustrajati do konca. Kako sam kasnije saznala, njihova su imena bila već na listi osuđenika na smrt, ali nekoliko dana prije izvršenja osude, bila je revolucija

slomljena.

. . .

S t. L o r i n c

Kao što je sv. Majka Terezija od Isusa, uredila si u samostanskom vrtu jednu malu pustinjicu, gdje je u samoći mogla nesmetano moliti i vapiti za spas duša, tako smo si i mi u Ujpešti uredile u vrtu malu kućicu, kao sobicu za pokoru i molitvu. Tu smo postavile jedan mali križni put. Bila je to mala kapelica, koju smo vrlo zavolile i u nju hodale svaki dan i po kiši i po snijegu; moglo se to opaziti po stopama u snijegu. Hodale smo tamo, ne samo da se same izgrađujemo, nego i zato, da izmolimo od Boga milosti, velike milosti za Mađarsku, koja nam je srcu toliko prirasla, a naročito za duše, koje su nas okruživale u Ujpešti i Budimpešti.

Jedno sam jutro obavljala tu križni put kao obično svaki dan. Jedva sam prošla par postaja, kad začujem glasno riječi: "Idi u St. Lorinc!"

"Bože moj, ako je to Tvoja volja, onda idem odmah, samo ako nije đavao, koji hoće da me smeta", odgovorila sam.

Molila sam križni put do kraja. Ali od jedne do druge postaje bila sam sve više sigurna, da mi ovaj nalog šalje Bog po svojem anđelu, kao ono nekoć u Altstettenu: "Idi u Schlieren"!

Niti sam onda poznavala Schlieren, niti

sada poznam St. Lorinc. Ali kao što sam našla ono prvo i tamo sagradila samostan, koji je za mnoge bio izvorom blagoslova, tako sam mislila sada, da će i osnutak u St. Lorincu biti mjesto osobitih milosti.

Vrativši se natrag k svojim sestrama, zamolila sam sestru Margaretu Mariju da me prati.

Duhom sam se nalazila kod dragog Boga i vozila se šutke sa svojom pratilicom, koja ni je imala ni pojma radi čega smo izišle. Došle smo opet na Calvin-ter. Ovdje sam se upitala kuda se ide u St. Lorinc. Naznačili su nam više tramvaja i stanica, gdje treba prelaziti i po prilici iza dvosatne vožnje stigosmo u St. Lorinc.

Pri izlazu opazila sam jednu malu gostionicu. K njoj sam upravila svoje korake, da pitam vlasnika, znade li možda gdje ima ovdje kuća za prodaju. Gospodin je bio vrlo štedljiv s riječima i iza nekog promišljanja reče, da mu nije ništa poznato. U istom času, kad smo htjele izaći, iziđe iz jednog kuta velike sobe neki starac, pristupi k nama i reče: "Ja sam katolik, ja ću vas odvesti k jednom gospodinu, kojega ovdje zovu "Papa St. Lorinca", jer se on jedini brine za nas katolike. On je bio čak i kod biskupa, Vi znadete, mi ovdje nemamo ni crkve ni svećenika, makar nas ovdje ima preko 5.000 katolika. Nedavno nam je gospodin N.N. uredio jednu školsku sobu za privremenu kapelu. Tamo imamo kadkada u nedjelju i blagdane sv. Misu".

Domalo smo se našle kod gosp. N. koji je posjedovao tvornicu, a bio je njemački Čeh. Čim

je čuo da namjeravamo ovdje sagraditi kapelu, bio je vrlo oduševljen. Znao je za jedan posjed, koji će nam pokazati. Rekao je da je taj posjed slobodan i sigurno će nam se svidjeti, a moći ćemo odmah i useliti.

Putem nas je živahno zabavljao i upoznao nas s poviješću ovog predgrađa Budimpešte. Tužio se na to kako su katolici ovdje zapušteni itd. U to smo stigli do vile. Stajala je u jednom parku okružena stablima rijetke ljepote. Pripovjedao nam je, da si je tu vilu bio sagradio neki plemić iz Galicije, a nedavno je prodao čitav posjed.

Vila nažalost nije bila velika, ali pošto nije bilo druge kuće u St. Lorincu, odveo nas je odmah k vlasniku, da se dogovorimo o stanarini. Rekla sam mu, da ćemo mu slijedećih dana dati siguran odgovor, jer da moramo najprije dobiti dozvolu od biskupa iz Vaca.

Pune zahvalnosti Božjoj Providnosti, vratile smo se kući. Moje su sestre bile veselo iznenađene, što smo sada imale u izgledu i treći Dom sv. Josipa u Budimpešti i okolini.

Dozvolu za useljenje i otvorenje javne kapele dobile smo odmah. Tako se moglo odmah započeti sa izgradnjom. Bilo je nekako početkom ožujka ili nešto kasnije, kad smo upravo o pokladama preselile u St. Lorinc. Najveća radost kod svakoga osnutka bila je ta, da podignemo Bož. Spasitelju novi stan, te tako u mnogim dušama opet oživi vjera i ljubav prema Bogu.

Ovog sam puta izrazila želju, da bi kapela bila posvećena na čast sv. Benediktu dana 21. ožujka. Radosno smo se dale na posao. Radi neizrecivog siromaštva, nismo si mogle nabaviti

druge radnike osim zidare i tesare. Na koncu trebalo je raditi još dvije noći uzastopce, da bi posao mogao biti dovršen. I zaista na blagdan sv. Benedikta bila je kapela gotova za posvetu! Ali nažalost te subote 21. ožujka svećenik nije došao.

Stoga je slijedećeg dana u nedjelju obavljena posveta prije sv. Mise. Katolici iz okoline došli su u velikom broju i bili su presretni, da konačno imadu u svojoj sredini dragog Isusa. Od sada su neki od njih dolazili na sv. Misu svaki dan. U jednoj od velikih soba u prizemlju, otvorila sam odmah obdanište za djevojčice. Kasnije smo kupile još jedan posjed, te otvorile internat za dječake i sagradile veliku kapelu.

E r z s e b e t f a l v a

S dozvolom za osnovanje u St. Lorincu, dobila sam ujedno i nalog od preuzvišenog biskupa iz Vaca, da i u Erzsebetfalva osnujem isto takav Dom, jer da je tamo još veća potreba.

Odmah sam se dala na put s jednom sestrom. Našla sam mjesto u kojem je bilo 30.000 siromašnih katolika bez crkve. Ta je velika katolička općina imala samo jednu kapelu i ta je izgledala tako bijedna! Jedva se moglo vjerovati, da bi se u njoj mogao čuvati Presv. Sakramenat. Ali vječno svijetlo nam je govorilo, da se u tom jadnom prostoru nalazi veliki Bog!

Što da reknem, kako mi je bilo pri duši?

Ne mogu opisati kakva je uzbuna nastala u meni. Krv mi je uzavrla! Pohitjela sam k župniku i upitala za razlog ovih bijednih prilika. Kazala sam mu, kako sam se zaprepastila kad sam vidjela, u kojem se bijednom stanju nalazi ova kapelica. Župnik mi odgovori, da je plan za gradnju gotov, ali da ne dobije dozvolu, dok ne sakupi potreban novac za gradnju, a to će trajati još kakove dvije godine. Koja od vas me pozna, može si predstaviti kako me je to uzbunilo i uzrujalo.

Bog je "moj Bog! Njegove duše, moje su duše"!, a ovdje sam vidjela kako se nedostojno postupa s tim velikim, svemogućim Bogom, jer ova kapela nije bila nikakav "Božji stan". A vidjela sam kako su zanemarene duše, ti dragocijeni dragulji Božanskog Srca, za koje je Krist na križu visio i u neizrecivim mukama dao svoj život!

Puna duboke sućuti prema ovim jadnim zapuštenim dušama u Erzsebetfalva, pisala sam još iste noći biskupu u Vac, te mu opisala ovdašnje prilike. Sjećam se, da sam još nadodala kolikim marom i kolikim žrtvama se sada u Berlinu otvaraju crkve jedna za drugom, a onda sam upravo vapila za smilovanje i pomoć. Na koncu sam svesrdno zamolila gosp. župnika, da traži odobrenje za gradnju i neka ne oteže da skupi novac. Neka počne odmah! Bog će se pobrinuti za novac, koji još manjka. Hvala Bogu, koji je dao, da je moja molba u Vacu bila uvažena.

Kad sam opet došla gosp. Župniku, imao je već dozvolu za gradnju u svojim rukama i priprava je već bila u toku.

Na našu najveću radost našle smo odmah jednu malu vilu s dvoranom, koja je bila vrlo prikladna za kapelu. Sve više sestara dolazilo nam je u pomoć; one su uredile Bož. Spasitelju lijepu kapelu, a dobri su ljudi darovali velike kipove. Ne dugo zatim služila se sv. Misa svaki dan, a vjernici su dolazili na sv. Misu čak i u radne dane.

Za obdanište nadogradile smo jednu sobu, a kasnije smo kupile susjednu kuću, za internat za dječake.

Neopisivo jadno izgledale su prostorije sestara, u kojima su stanovale od god. 1908. do 1924. Te godine posvetio je njegova preuzvišenost Nuncij Msgr. L. Schioppa, Dječji Dom, kojega je dala sagraditi velikodušna barunica Napos. Ova plemenita dama zauzela se velikodušnom ljubavlju za siromašni Karmel u Erzsebetfalva i na jedan požrtvovan način sakuplja la je novac, da se sagradi lijepi Dječji Dom, u kojem je provizorno bila uređena kapela i jedan dio rezerviran za sestre.

Božansko Srce Isusovo neka tisuć puta naplati ovoj požrtvovnoj graditeljici, sav trud i sve žrtve. Kako njoj, tako i svim velikodušnim dobrotvorima!

O St. Lorincu moram još nešto nadodati. Za vrijeme tog neumornog rada u ožujku, došao mi je jednom u snu, moj dragi mali Isus. U prvoj vili u St. Lorincu, u kojoj sam se tada nalazila, vodile su stube iz parka u gornji sprat. Pred ulazom bila je jedna mala terasa. Ovdje, baš na vratima, koja su bila širom otvorena, vidjeh dražesnog malog Isusa, u dobi od 4 godine, koji me je sa obadvije ručice

zvao da dođem k Njemu. No desna mu je ručica bila čudnovato ukočena - to je bilo vrlo upadno.

Začuđena i sva ushićena, promatrala sam Božansko Dijete, a Ono mi pokaže u daljinu, gdje sam opazila jednu rijeku, koja se vijugala oko jedne šumovite uzvisine. Zatim sam vidjela na toj uzvisini nekoliko velikih zgrada, koje su stajale prilično jedna do druge. Bila je to ljupka slika! Ovo dražesno Dijete, jasna blistava rijeka, koja se svjetlucala u sunčanom svijetlu, sočno zelena obala, a iznad toga divna šuma.

Probudila sam se i odmah mi je bilo jasno, da je to novi Božji nalog. Misli su mi hrlile u Schlieren, gdje su upravo sestre tražile drugu kuću, jer vrt i igralište, koje su bile iznajmile, trebala je sada tvornica za svoje svrhe, a djeca nisu mogla dulje ostati u kući bez vrta i igrališta.

Sa sestrom Irenom napustila sam koncem o žujka moju dragu Mađarsku; no prije toga sam još jednom posjetila svoje mile u Ujpešti. Tu sam se još jednom zadnji puta uspela na balkon one male kućice u vrtu. Gledala sam dolje na lijepi Dunav, a onda na ubave lijepe brežuljke i u svojim mislima, zaboravivši svijet oko sebe, pala sam na koljena pred Božjim prijestoljem puna duboke zahvalnosti...

Osam mjeseci boravila sam u Mađarskoj i u to vrijeme postavila sam Karmelu Božanskog Srca temelj, za četiri nova samostana i četiri Dječja Doma. Ovdje nam se nizala milost na milost.

Sjećajući se živo onog divnog blagoslovnog

luka, mirno sam ostavila započeto djelo, pouzdajući se u pomoć Božju i Njegov blagoslov, te vjerno sudjelovanje revnih sestara.

+ + +

13. UVIJEK DALJE

H e r m e t s w i l

U Karmelu, u Schlierenu srdačno nas pozdravila M. Mechtildis sa sestrama. Iza pozdrava upita nas M. Mechtildis da li smo susrele jednog svećenika, koji je upravo izišao iz kuće; to je bio gosp. župnik Keusch. Došao je da nam ponudi svoj zavod u Hermetswilu. Odgovorila sam, da smo upravo na zavoju ulice srele svećenika, koji nas je prijazno pozdravio.

Nešto kasnije propitala sam se pobliže o ponudi: "Leži li Hermetswil na kakvoj rijeci?" "Ne"!, kaže M. Mechtildis, "On se prostire na jednoj uzvisini; rijeke nema tamo."

Sada me to nije više zanimalo. Odbila sam ponudu s riječima: "Zavod uopće ne preuzimamo, barem ne za sada, pa ga nećemo ni gledati".

Drugog jutra opomene me moj Anđeo čuvar, da promijenim svoju odluku i otputujem u Hermetswil. Pošla sam stoga k M. Mechtildis i upitam je što misli, ne bi li ipak bilo bolje da si idemo pogledati taj zavod u Hermetswil. Mjesto nije baš tako daleko, a možda bi se i gosp. župnik uvrijedio, da uopće ni ne dođemo. Ona je bila istog mišljenja, pa smo se stoga odmah uputile do tramvaja, koji tamo

vozi. Zadnji komad puta bile smo u tramvaju same s jednim bračnim parom. Naš nam je suputnik mnogo pripovijedao o svome sinu, koji je misionar - svećenik - a onda nas upozorio na samostan Muri, koji se je vidio u daljini. Izgledalo mi je, da taj stari gospodin dobro pozna okolinu, pa sam ga upitala pozna li i Hermetswil i da li se isti nalazi na kakvoj rijeci. "A nego da se nalazi. Hermetswil leži na rijeci Reuss", reče nam.

Napokon smo stigle u Bremgarten, zadnju tramvajsku stanicu. Pošle smo do nekog mosta, a dalje je vodio put uz brdo na Hermetswil. Pošto mi je upravo nemoguće hodati polagano, pošla sam naprijed sa starim gospodinom, a Majka Mechtildis sa starom gospođom polagano za nama.

Neko smo vrijeme tako hodali, ja sam slušala što starac pripovijeda, a da se nisam ni obazirala na okolinu. Najednom sam se zaustavila, ogledala se i neopisivo zapanjila. Meni s lijeve strane svjetlucala se u dubini srebrenosjajna rijeka, okrunjena zelenim obalama, a na uzvisini vidjele su se zgrade... Sve točno onako kako mi je Božansko Dijete bilo pokazalo.

Uspinjali smo se dalje. Dobri starac nastavio je zabavljati me svojim zanimljivim pripovijedanjem, ali ja nisam ništa više čula. Duša mi je poletjela k Bogu, koji mi je ovdje opet jasno pokazao, da sam oruđe u Njegovoj ruci.

Blizu tih zgrada sreli smo gosp. župnika Keusch. Naskoro su stigle Majka Mechtildis i njena pratilica. Oprostile smo se od dragih

staraca, koji su išli u samostan Benediktinki, a nas je župnik poveo u svoj zavod. Najprije sam pogledala pročelje. Na moju veliku radost pozdravljao nas je, s prilične visine sv. Benedikt. Kip sv. Benedikta resi ovu kuću, a koliko smo se mi trudile, da njemu na slavu dogotovimo kapelu u Lorincu!

Sada je gospodin Župnik otvorio kapelu. Majka Mechtildis s pratilicom i ja kleknule smo u prvu klupu. Pozdravila sam Božanskog Spasitelja u tabernakulu, onda sam pogledala desni pokrajni oltar, na kojem je bio kip Majke Božje Lurdske, zatim sam se okrenula na lijevo na drugi pokrajni oltar, i što sam vidjela? Dragog Malog Isusa, s ukočenom ručicom, onakav, kakav je bio kod mene u St. Lorincu! Skočila sam i pohitila k oltaru, te pala pred njim na koljena.

Majka Mechtildis se prestraši, što sam tako naglo ustala i otišla, zato dođe k meni i upita me što mi se dogodilo? U toj strašnoj uzbuđenosti zaboravila sam se i otkrila joj nešto od moga sna. Takova šta nisam nikad činila, ili vrlo rijetko, naime da sam otkrila kome svoje nutarnje doživljaje, osim ono jednom kasnije u Detroitu, kad sam se nalazila u sličnoj uzbuđenosti.

Naravno da sam se prihvatila prijedloga gosp. župnika, da preuzmemo taj zavod, ali pod uvjetom, da on bude naše vlasništvo i da ga pretvorimo u naš Karmelski Dom sv. Josipa.

Bog sam znade, zašto nas je tamo doveo. Tu smo sada već 23 godine u Domu sv. Benedikta, gdje nam je život bio uvijek težak, da, svakim danom sve teži. Sveti Benedikt se je

zaista brinuo, da nam križ nikad ne uzmanjka, jer tamo do sada nismo doživjele ništa drugo do li križ i trpljenje. Možda je to skrivila moja ljubav k trpljenju, pa će valjda kasnije i tom Domu svanuti koji sunčani trak. To želim svojim dragim sestrama od svega srca!

Nakon nekoliko godina došla sam opet u Hermetswil, ali nisam više našla svoga dragog Malog Isusa. Majci Aleksiji, koja je jednom bila tamo poglavarica, nikako se nije sviđala Isusova ukočena ručica, pa ju je dala popraviti i cijeli kip obnoviti. Umjetnik, koji kao ni majka Aleksija, nije ništa znao o povijesti ovog Isusića, tako ga je obnovio, da uopće nije više bio sličan onom mojem milosnom kipu. No ja sam na svoju veliku utjehu, dala onaj kipić fotografirati, već prvih dana moga boravka u Hermetswilu, i tako je u ovoj slici moj Mali Isus uvijek preda mnom, onakav, kakav me je vodio iz St. Lorinca u Hermetswil.

R o c c a d i P a p a

1908. - 1912.

Ljeti sam ostavila lijepu Švicarsku i vratila se u kuću maticu. Na moju veliku radost našla sam ovaj put sestre i djecu u dobrom zdravlju, premda je bio prenatrpan i samostan i dječji Dom. Naravno, da Talijani žive uglavnom izvan kuće, ali u Rocca di Papa imade osim kišovitog vremena, još i veoma oš-

trih zimskih dana.

Zabrinuto sam dakle promatrala čitav posjed, da pronađem ne bi li se još gdjegod dale udesiti koju novu prostoriju. Brižno sam promatrala neki štagalj, koji je bio građen od običnog kamenja, a stajao je tu do uličnе strane, još neuporabiv. Pozvala sam graditelja Satangeli i upitam ga ne bi li se dalo nešto učiniti iz ove građevine možda tako, da bi prizemno bio refektorij, a iznad njega kapela. Nakon temeljitog pregleda reče, da se stvar dade izvesti točno po planu. Na veliku radost svih, počelo se sa izgradnjom već 2. studena 1908. Za nadogradnju je trebalo novog kamenja, a to je stajalo novaca, naša pak blagajna u Rocca di Papa bila je prazna, baš kao i sve blagajne naših domova.

Na to su dvije sestre otišle do vlasnika kamenoloma, te mu isprípovjedale našu potrebu. Taj dobri gospodin dozvolio im je uzeti iz kamenoloma, od kamena, koji tamo leži, koliko god im bude dosta.

Kamenolom nije bio daleko od podnožja našeg šumovitog brežuljka. Čim su mlade sestre i djeca doznale za tu velikodušnu dozvolu,navalile su na mene s molbom, da smiju same donijeti potrebno kamenje. Dopustila sam im tu zabavu, ali sam ipak za pomoć iznajmila još nekoliko magaraca.

Veselom vikom išlo se sada svakim danom u kamenolom. Zgodno je bilo vidjeti tu karavanu kad bi se vraćala kući! Običaj je u Italiji, da se nosi na glavi, tako su i naša djeca nosila na glavi svako po jedan kamen raznog oblika i veličina, i uspinjala se na brežuljak talijanskom spretnošću. Tu i tamo među njima pojavila bi se koja sestra vodeći natovareno magare. Bila je interesantno slikovita ova povorka.

Pošto nam se tako otvorio besplatni izvor kamenja, htjele su neke od sestara popraviti i naš klauzurni zid. Te prastare zidne ograde bile su na nekoliko mjesta posve razvaljene, a mi smo pak bile previše siromašne,da bi ih mogle nanovo sagraditi. Hrabro i veselo podoše dakle oko dvadeset takovih majstora na posao, i uspjelo im je da na tri mjesta zid podignu i izgrade. K tome podigle smo još dvoja vrata i nazvale ih: vrata sv. Petra i sv. Pavla, pa je tako za kratko vrijeme čitav naš posjed bio ograđen sa svih strana.

Nova kapela nije nažalost bila gotova za jedan između naših najvećih blagdana: za 3.siječanj 1909. Na taj dan sabralo se u Rocca di Papa, iz svih naših samostana, 50 sestara, da ovdje na pećini petrovoj, s dozvolom njegove uzoritosti, kardinala Satolli, polože svoje vječne zavjete. Osim ovih, bilo je taj dan obučeno i 56 novakinja.

Bila je to velika radost za sve, a osobito za one starije sestre, koje su godinama podnosile tolika trpljenja, žrtve i progone. Jer ne samo u Berlinu, nego i u drugim mjestima, postupalo se sa nama s istim prezirom.Sada su napokon postigle svoj cilj i Božansko Srce Isusovo skinulo je s njih uzrok tome preziru. Malo zatim vratile su se presretne u svoje samostane, od kuda su i došle.

. . .

B e č

Iste godine, čimi mi se u jesen, dobila sam od jednog Patra Srca Isusova iz Beča, pismo, u kojem mi predlaže, da bi tamo od prečasnog Krassa preuzela Dječački Dom. Ta mi se ponuda nije svidjela. Pisali smo preč. Krassu, neka bi nas malo pobliže obavijestio o stvari, tražile smo savjeta i mnogo smo o tome razmišljale. Na koncu smo ipak zaključile, da privremeno primimo ponudu. Nadale smo se naime, da ćemo tako i sami moći otvoriti svoj Dom u Beču. S tom sam nakanom poslala 1910 nekoliko sestara u Beč, u zavod preč. Krassa.

Ovaj se zavod nalazio u središtu grada, bez igrališta, bez vrta, bez ikakove terase, a bio je pun većih školskih dječaka! Sestre nisu imale nikakvog samostanskog uređaja. Sada im je bilo posve jasno kako je težak i kolike žrtve iziskuje položaj sestara drugih Kongregacija, koje moraju preuzimati škole i kakve druge zavode, a onda ovisiti o kojekakovim upraviteljima.

Vječna hvala Bogu, koji me je doveo u Karmel, a po njemu k najboljoj učiteljici sv. Majci Tereziji od Isusa. S pravom ju se naziva serafska ili mistička svetica! Ali ona nije divna samo onda kad lebdi kao seraf u najvišim visinama mističnog života duše, ona je ujedno bila i poglavarica po Srcu Božjem bila je prava i brižna majka svojim sestrama. Da, kod svih osnivanja pokazala se pače kao "pravi majstor", kako se sama nazivala.

Ovu veliku sveticu dao mi je Bog za

zakonodavku i uvijek sam se trudila, da vršim njezine uredbe, koliko god mi je samo bilo moguće u ovo vrijeme i u posve promijenjenim prilikama. Ova naša sveta majka odredila je, da moramo imati svoje samostane s vrtovima, koji imadu biti ograđeni zidom. Prema tome imade Karmel Bož. Srca, svoje vlastite samostane s vrtovima, koji su ograđeni zidom ili drugom visokom zatvorenom ogradom.

Ali uza svaki samostan imademo ili Dom za djecu ili Dom za starce, za gospodu i dame, sa igralištem i vrtom, koji moraju također biti ograđeni.

Čvrsto sam uvjerena, kad bi sveta Majka Terezija osnivala svoje samostane na mjesto u 16., u 19. ili 20. vijeku, da se ona, slično nama, ne bi bila ograničila samo na molitvu i pokoru, nego bi s time bila spojila i direktni rad na spasavanju duša. Njezina bi je velika revnost bila dovela na to.

Divim se ovoj mojoj svetoj Majci, ali sada ću je ostaviti i požuriti se natrag u onu vruću kuću u Beču, gdje je dragi Bog primio i vidljivo blagoslovio žrtve, koje smo podnijele preuzimajući ovaj dječački Dom.

Bio je preč. gospodin X, ako se pravo sjećam, koji nas je upozorio na jedan Dječji Dom, od gospođice R. koji se nalazi u Ebersdorfu, XI. Rajon. Ova dama tražila je sestre, koje bi kupile čitav njezin posjed i preuzele 60-tero djece.

Nakon što smo pogledale kuću i vrt, pristale smo na ponudu. Danom 2. kolovoza 1911. dobile smo davno iščekivanu dozvolu, za useljenje Karmela Božanskog Srca u Beč. Dne 15.

kolovoza preselile smo u XI. rajon i kupile, osim ovog Doma i vrta još s vremenom i druga zemljišta.

S prvom gradnjom, koja je bila veoma potrebna, moglo se početi istom 1921. Ali radi pomanjkanja sredstava, nije ista dovršena još ni danas 1925.

Bila sam jedva nekoliko tjedana u Karmelu u Ebersdorfu, kad sam otkrila divno polje misijskog rada u jednom predgrađu Beča u 21. rajonu. Istodobno sam našla jednu novu praznu kuću. Ona nije odgovarala za samostan, ali bila je dovoljna za početak. Imala je dosta prostora i veliki vrt.

Na moju veliku radost dobila sam od nadbiskupskog Ordinarijata dozvolu za ovo drugo useljenje. Ovaj osnutak Doma sv.Josipa i sv. Bernarda, počeo je u rujnu 1911. Za vrijeme rata našla se jedna velikodušna dama, koja se je zauzela za siromašnu bijednu djecu u Domu sv. Josipa i kupila im susjednu veliku novu zgradu.

Međutim napunila se i ova zgrada djecom. Sad se našao jedan grof, koji je htio sagraditi veliku kapelu na svoj račun. Već se je bilo počelo s gradnjom i zidovi su stajali 1 metar iznad zemlje, kadno ovaj plemeniti gospodin, uslijed inflacije, izgubi mogućnost da nastavi gradnju. Sada, 1925. stoji još ovo započeto djelo i čeka plemenite dobrotvore, da ga privedu kraju.

Ova kapela bit će zaista socijalno djelo, jer ne samo da će biti javna kapela, nego i one prostorije, koje su do sada istoj svrsi služile, preuredit će se i upotrijebit za

djecu radničkih obitelji. Uredit će se naime: zabavište, obdanište i škola za šivanje.

Koliko će se djece ovdje uzgojiti kao pravi kršćani i vrijedni članove ljudskog društva.

+ + +

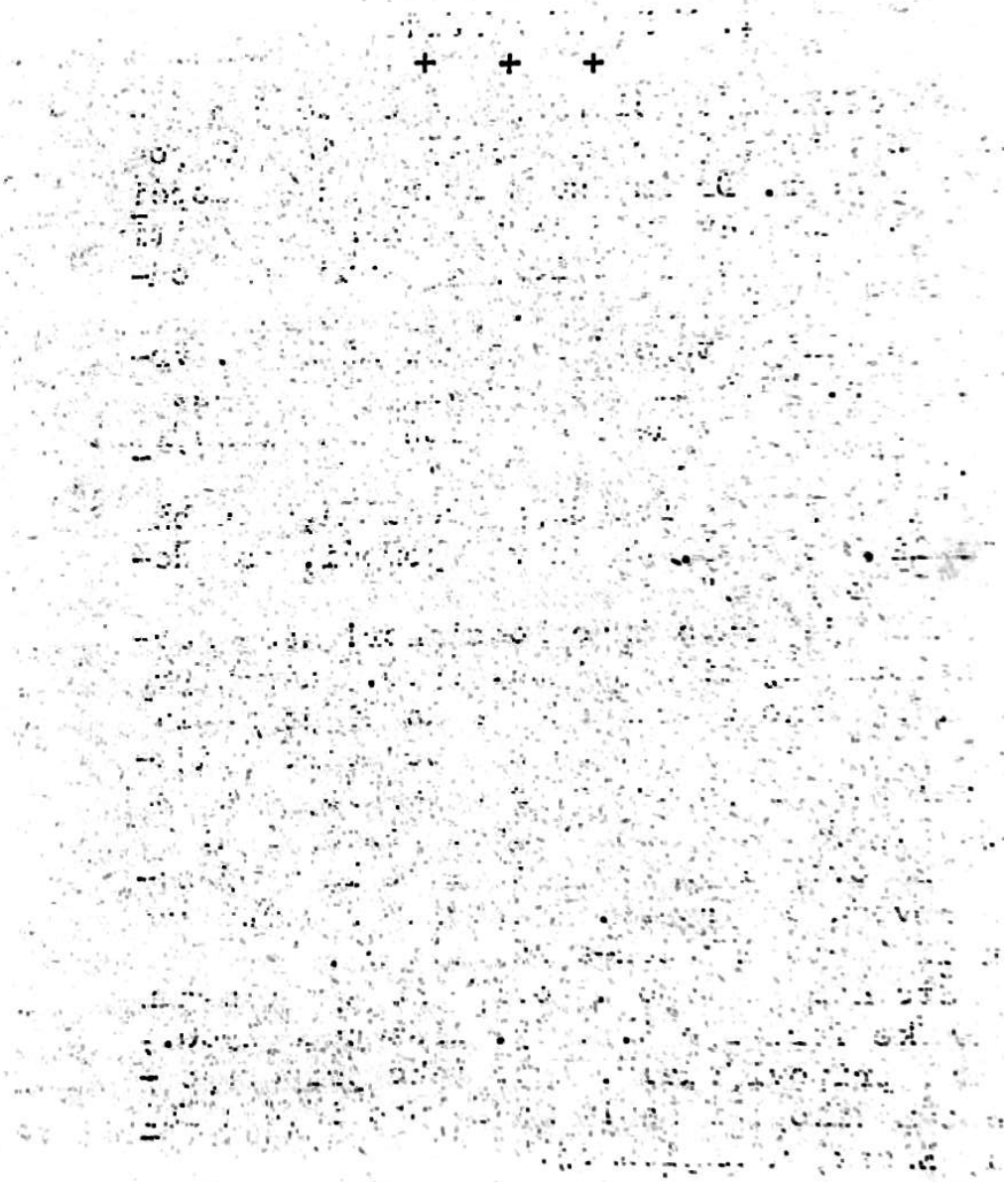

14. U NOVOM SVIJETU

Nekoliko mjeseci prije nego što sam ostavila Sittard, (u rujnu 1900), išla sam još jednom k Msgr. Drehmansu u Roermond i saopćila mu, da uza sav trud ne mogu nikako dobiti dozvolu za maticu i novicijat, zato sam odlučila, da idem u Ameriku.

"Ne činite toga!" odgovori mi Msgr. vrlo odlučno. "Uvijek ste slušali moj savjet, poslušajte ga i sada i ne idite u Ameriku, kažem vam!"

"Vaša je Kongregacija premlada, a da bi je mogli ostaviti. Ja ću vam pomoći, da dođete do dozvole."

Kako je prava imao Monsignor! Naša Karmelska obitelj bila je god. 1900. zaista premlada. Da, mnogo premlada, a da bi je mogla prepustiti samu sebi. Ja sam to dobro vidjela, ali što mi je drugo preostajalo, kad za svoje nigdje nisam mogla naći postojbinu!

Iza ovog dobile smo tu dozvolu u mjesecu kolovozu od preuzv. gospodina biskupa van Veen iz Gertogenbosch-a za Tilburg.

Što nam se tamo dogodilo na sam blagdan sv. Majke Terezije t.j. 15. listopada 1900., već sam pripovijedala. Isto tako pripovijedala sam kako sam zatim našla utočište u Maldonu, Essex, u Engleskoj.

Prošle su godine patnja i trpljenja, ali unatoč svega toga Karmel Božanskog Srca neprestano se razvijao i cvao. Izgleda, da se najbolje osjeća u vodama trpljenja, a najdivnije raste kad ga neprestano natapaju vodom takove vrsti. Sličan je onom plodnom drveću, koje treba mnogo vode i mnogo sunca. Karmel Bož. Srca, nije bio ovdje samo natapan raznim trpljenjem, nego je istodobno uživao i sunce blagoslova i milosti Božje.

Slijedeći pregled tadanjeg stanja ove mlade kongregacije do godine 1912. najbolje pokazuje Božji blagoslov, koji, unatoč bure i oluje, ne samo da ju je uzdržao na životu nego ju je doveo do lijepog razvitka.

1891. Početak u Berlinu s 500 Mk i troje siromašne djece.

1899. Otvoren prvi novicijat, 14 novakinja, u Sittardu s dozvolom biskupskog Ordinarijata, a završen 1900. bez zavjeta.

1891. Otvoren drugi novicijat, 21 novakinja u Maldonu u Engleskoj, dozvolom njegove uzoritosti kardinala Vaughana godine 1902. završen bez zavjeta, jer Konstitucije još nisu bile odobrene.

1904. Otvorena kuća matica u Rocca di Papa, istodobno i novicijat, dozvolom njegove uzoritosti kardinala Satolli.

1906. Počeo III. novicijat u Rocca di Papa, obučeno je 50 novakinja, a dozvolom njegove uzoritosti kardinala Satolli, položile su zavjete sve sestre iz prvog i drugog novicijata.

1910. Dobile Decretum laudis.

1912. Ukupni broj sestara 205, od toga 62 s vječnim, a 143 s privremenim zavjetima, 50 novakinja, 82 postulantice.

Ove djeluju u 13 biskupija i 20 Domova sv. Josipa, od kojih se nalaze:

5 u Njemačkoj,
2 u Českoj,
2 u Holandiji,
1 u Engleskoj,
2 u Švicarskoj,
2 u Italiji,
4 u Budimpešti,
2 u Beču.

1912. Ukupni broj djece u ovim Domovima i internatu: dječaka i djevojčica 1000, od 1 do 14 godina.

Broj djece u externatima 900 od 3 do 14 godina.

Osim odgoja djece, bavi se jedan dio sestara kućnim misijama. To znači: sestre posjećuju katoličke obitelji, koje su otuđene Crkvi, u župama i gradu gdje se nalaze. Nastoje probuditi ih na novi vjerski život i potaknuti ih na primanje sv. Sakramenata.

Plodovi toga rada kako slijedi:

kršteno 950 djece u dobi od 10 i preko 10 godina.

Privele pravom kršćanskom životu 1200 osoba, većim dijelom muškarci, koji nisu primali sv. Sakramente 5, 10, pa i 20 - 40 god. Mnogima je prije trebalo dati vjersku obuku i to onima, koji su bili samo kršteni u katoličkoj crkvi, a drugo ništa. Ti su u dobi od 20, a

katkada i od 40 godina primili prvu sv.Pričest.

Sklonile na crkveno vjenčanje 300 onih,koji su živjeli u divljem braku.

Za 120 umirućih dovele svećenika da podijeli sv. Sakramente.

Krštenja djece otpadaju sva na Berlin i Švicarsku.

Ispovijedi se raspodjeljuju na Švicarsku, Berlin, a najviše na Budimpeštu, kamo potpada i najviše vjenčanja i Zadnjih pomasti.

. . .

Već početkom godine 1900. slala sam u Ameriku molbe za milostinju i tako sam se dopisivala s nekim svećenicima. Bit će da je god. 1912. u kakovom časopisu stigao oglas o nama u župu sv. Petra u Clevelandu. Na to sam dobila pismo od vlč. gosp. župnika Pf., u kojem kaže, da mu se naše djelo čini vrlo prikladno za tamošnje prilike, te moli da dođemo u Cleveland.

Ganuta velikom radošću čitala sam taj list opet i opet. Preletjela sam u duhu to prostrano polje rada, koje je bilo zrelo za žetvu, a koje nas čeka u USA. K tome sam se uvijek sjećala riječi, koje sam izgovorila u onom viđenju u snu 2. srpnja 1891.: "Ne ću umrijeti prije, dok službenice Bož. Srca ne budu raširene po čitavom svijetu."

Ne će li se možda sada ispuniti te riječi? Nije li možda Božja volja da sada nakon 20 godina odvedem Njegove službenice, a moje sestre u Novi svijet? Bila sam odmah na to pripravna, a isto tako htjela sam se žrtvovati

i tamo za spasenje duša, kao što sam to čini
la i u Evropi. No prije sam htjela biti si-
gurna da li je zaista Božja volja, te prihva
tim ovu ponudu. Stoga sam žurno otputovala u
Rim k Msgr. Jasquemine. Nakon što je pozorno
pročitao list preč. gosp. Župnika, savjeto -
vao mi je, da se odmah odazovem. Rekao je, da
i njegova Kongregacija djeluje u Sjedinjenim
Državama i to vrlo uspješno, te da ne može
smoći dosta sestara, toliko posla imaju tamo.

Svoju namjeru saopćila sam još jednom
drugom Patru u Rimu. Ovaj je bio istog miš -
ljenja, te reče, da moram odmah prihvatiti.

Pisala sam preč. gosp. Župniku u Cleve-
land, da ću za nekoliko mjeseci, s jednom se
strom doći u Cleveland. U odgovoru na taj
list, javlja mi preč. Župnik, da će prije za
tražiti dozvolu od biskupa, ali da to ne mo-
že odmah, jer da je dotični odsutan. Zamoli-
la sam ga neka to ne čini, jer ćemo mi već
u rujnu iz Napulja otputovati.

Činilo mi se naime odviše smiono zatra-
žiti i dobiti dozvolu prije, nego upoznam ta
mošnje prilike i potrebe.

Kad gosp. Župnik ne bi bio dobio dozvo-
lu od biskupa, vjerojatno da ne bismo uopće
bile došle u Ameriku.

Za sada je u svim našim samostanima i
Domovima sv. Josipa išlo dobro. Kako pogla -
varice, tako sestre, sve su bile zadovoljne
i sve su revno nastojale, da postignu svrhu
našeg Reda, t.j. vlastito posvećenje i spas
duša, molitvom, pokorom i djelima ljubavi. Ta
ko smo se mi počele pripravljati za putova -
nje u Ameriku.

Prošla je polovina kolovoza, kad mi iz
Ujpešte pošalju plan za gradnju kapele, s mol
bom, da ga odobrim, predračun troškova izno -
sio je 25.000 kruna. Sestre su bile sasvim
bez sredstava, a većih dobrotvora nije bilo. I
ako mi je bilo vrlo stalo, da se sagradi ka-
pela, to sam sada bila sasma protiv te grad -
nje, koja iziskuje toliki trošak 25.000 kruna.

Žurno se spremim i s Majkom Marijom Mag-
dalenom otputujem preko Ancone i Rijume u Bu-
dimpeštu. Stigavši tamo, pozovem nekoliko zi-
dara, a ne graditelja ili inžinjera, odvedem
ih u jednu dobro građenu štalu, koja je potpa
dala u naš posjed, a u kojoj se nekada uzga -
jalo 14 luksusnih konja. Kad sam zidarima ras
tumačila kamo bi imao doći luk za prezbiterij,
kamo oratorij, gdje se imadu povući zidovi za
sakristiju i kad sam im rekla da svi zidovi
moraju biti nanovo ožbukani, zatražila sam, da
mi slijedeći dan jave koliko će iznositi tro-
škovi.

Imala sam 3.000 kruna, a oni su procijeni
li ukupno 3.000 kruna. Sva sretna predala sam
im posao, veseleći se, što će susjedstvo do-
skora imati kapelu, a sestre lijep oratorij i
to bez ikakva zaduženja. Hitno sam se vratila
istim putem kojim sam i došla u Rocca di Papa
u Rim. Malo dana zatim, 5 rujna, otpratila
nas je M. Kanizija i M. Rita do Rima, a od tu
da dalje do Napulja M. Aleksandra. U 2 sata u
noći zaplovio je veliki parobrod - Grosse Kur
furst - od Njem. Floud-a i ostavio Napulj. Nje
gove ljepote kao i našu budućnost ovijala je
tama.

Da, zaista, našu je budućnost opet pre -

krivala gusta tama, ali kroz tu tamu vodila nas je Božja ruka. U tom čvrstom pouzdanju stu pila sam na parobrod i nesmetano uživala ljepotu vožnje na Oceanu. Ta već u djetinjstvu strastveno sam volila vožnju lađom. No do sada sam imala prilike samo za kratke vožnje: iz Holandije u Englesku ili iz Ancone u Ejumu, a sada? Sada eto smijem preko Oceana. Koje li radosti!

Iako su se na parobrodu nalazila dva svećenika, 7. i 8. rujna nismo imale sv. Mise, jer je na lađi bilo nekoliko stotina putnika previše, pa se apsolutno nije moglo naći mjesta gdje bi svećenik mogao čitati sv. Misu. U toj velikoj potrebi predlože meni, da bi svećenik čitao Misu u našoj kabini jutrom rano u 5 sati, ako hoće. Naravno da smo vrlo rado prihvatile prijedlog i zarana pripravile oltar u našoj zgodnoj maloj sobici. Na parobrodu se nalazio prenosni oltar, a mi smo pak štošta ponijele sa sobom tako, da smo mogle kapelicu i ukusno ukrasiti. Svakog jutra došla je na sv. Misu jedna draga stara dama, Talijanka, također i dvije sestre Franjevke, a-ko su se dobro osjećale, ali to je nažalost bilo rijetko, te svećenik, koji je pratio parobrod. U mojem dnevniku s toga putovanja stoji slijedeće:

10. rujna, krasno vrijeme (samo jedna sv. Misa) Pogled na Španjolsku, na visinama se vide Arimede i Trafico, koji su poznati po bitci protiv Turaka. Došli smo do Gibraltara i prema jugu gledali obalu Afrike.

11. rujna tmurno vrijeme, samo jedna sv. Misa.

12. rujna mirnije, dvije sv. Mise.

13. rujna samo jedna sv. Misa. Divno vrijeme tako, da smo mogli putovati kroz Azurno Otočje, a to se može samo kad je iznimno jasno i mirno vrijeme, inače je ovuda putovanje opasno. Otočje je pokrito sočnim zelenilom, između kojega se nalaze sela i gradovi, a sve je obasjano žarkim suncem. Oko toga otočja blistaju se valovi poput dragulja. Nema riječi, koje bi opisale ovu ljepotu! Što bi se moglo pris - podobiti s morem? More je knjiga, koja onima, koji je znadu čitati pripovijeda o Bogu, o Njegovoj beskrajnoj moći i veličini, o Njegovom milosrđu i ljubavi. Nema knjige, koja bi ta Božja svojstva ljepše opisala.

14. rujna, uzvišenje sv. Križa, dvije sv. Mise, vjetrovito.

15. i 16. rujna, u daljini magla, ovdje vjetrovito, dnevno dvije sv. Mise.

17. rujna, oluja, radi oluje nije mogla biti ni jedna sv. Misa.

18. rujna, bistro, bura se nešto stišala, dvije sv. Mise.

19. rujna, zadnji dan, lijepo vrijeme, jedna sv. Misa u našoj sobi i jedna na palubi za suputnike katolike. U 6 sati na večer stigle u Hoboken, gdje nas je dočekao agent Društva sv. Rafaela i odveo nas u svratište St. Mary, gdje smo prenoćile.

20 rujna audijencija kod njegove uzoritosti kardinala Farley iz New Yorka. Primio nas je vrlo dobrohotno i vidljivim interesom čitao naš "Pregled" od god. 1912. Izrazio je svoje začuđenje nad uspjehom kod muževa. Naše je misije smatrao kao veoma prikladne za prilike

u Americi. Na koncu nam je savjetova, a to smo već i same namjeravale, da pođemo k biskupu u Cleveland, te zatražimo dozvolu za uselenje i otpustio nas svojim blagoslovom.

Vrativši se natrag u svratište, saznale smo, da je ovdje bio vlč. Pater Ff. brat preč. župnika iz Clevelanda, i tražio je, da odmah putujemo dalje. Tako mi je bilo nemoguće ovdje posjetiti moju dragu sestru Lizu i vidjeti svoju rodbinu, jer smo otputovale već slijedeće noći, i stigle u Cleveland 21. u 4 sata popodne. Preč. Župnik je bio vrlo iznenađen našim dolaskom, reče nam, da se biskup još nije vratio i da se nalazi u Rimu.

Bilo je očito Božje pripuštenje, da nam župnik nije prije javio gdje se nalazi njegova preuzvišenost. Kako sam tada bila u Rocca di Papa, bila bih ga lako tamo posjetila i zamolila dozvolu za useljenje u njegovu biskupiju. Kad bi moja molba TAMO bila odbijena, ne bismo se bile dale na put u Ameriku, a kasnije bi nam se zato teško pružila prilika, jer je već 1914. god. izbio rat, iza kojega su izbili takovi zakoni gledom na uselenje, da bi bilo gotovo nemoguće doći ovamo.

Divno Bog vodi i upravlja sve!

Malo smo se zadržale kod gosp. Župnika, a onda nas je on poveo k svojim Školskim sestrama, koje su nas ljubezno primile i zadržale do 27. rujna. Dan za danom čekale smo na povratak biskupa, ali uzalud!

Bilo mi je šteta vremena, jer sam ga uvijek cijenila više nego zlato, stoga nisam htjela više čekati.

Poglavarica bolnice sv. Aleksija, dala

nam je u svojoj dobroti malu sobicu pod krovom, gdje smo mogle prenoćiti i spremiti prtljagu. Neke sestre Njemice, koje su bile ovdje, pripovijedale su nam da Preuzvišeni ne simpatizira mnogo Njemce, stoga nema odviše nade, da bi nas primio u svoju diecezu.

Sve ovo dalo mi je povoda da se uputim u Canadu. Molbu za uselenje preveo mi je preč. gosp. Župnik na engleski, koju sam prepisala i predala u Ordinarijat, da je Preuzvišeni kod povratka tamo nađe.

Na parobrodu, s kojim smo doputovale, nalazio se osim brodskog kapelana, još i jedan drugi svećenik, Pater Alojzije Scafuro Talijan, koji je, ukoliko je bilo moguće, svaki dan služio sv. Misu i dijelio sv. Pričest. Na rastanku s njime zamolila sam njegovu adresu. Njegov se samostan nalazio u Berlinu, provincija, Ontario, Canada.

30. rujna otputovale smo u Buffalo, gdje smo odsjele najprije kod sestara Akademija Srca Isusova, ali već iza dva dana prešle smo k vrlo ljubeznim sestrama u ulici Pine, jer prije spomenute nisu imale mjesta.

Tražila sam savjetnika i Božja me je Providnost dovela k vlč. O. Maeckler-u D.I. (Iz Oldenburga). Čim je čuo o našoj djelatnosti i našim misijama, želio je zadržati nas u Buffalu, ali mu to nije pošlo za rukom. Sada je i prema njegovu mišljenju bilo najbolje da pođemo u Canadu. Dao nam je adresu mnogih biskupa i savjetovao mi je da im pošaljem molbu za dozvolu uselenja, kojoj je on nešto pridodao, a neka još primijetim, da ću naskoro sama doći po odgovor. Na to mi je dao svoj blagoslov

i obećao mi je veliki uspjeh u "Novome svijetu".

Bile smo dobrome Patru vrlo zahvalne, kao što i dragim č. sestrama u ulici Pine. Od sada se nismo više osjećale tako osamljene u tuđini i veselo smo pošle na put prema Canadi. Od Buffalo vozi se jedva jedan sat do mosta, koji spaja Canadu sa Sjedinjenim Državama. Ovaj most vodi preko rijeke, koju stvaraju slapovi Niagare kada se ruše iz visokog Erie jezera duboko dolje u jezero Ontario. Nismo imale vremena da bi se mogle zadržati i diviti se ljepoti ovog prizora. Dužnost da Karmelu Božanskog Srca osnujem novi dom u novom svijetu, zaokupila me je posve. Svaki sam slobodni čas upotrijebila za molitvu, da dobijem milost te spoznam i ispunim svetu volju Božju.

Prešavši preko mosta vozile smo se raznim tramvajima i željeznicom, dok nas napokon na jednoj stanici ne odvedoše do nekih kola, koja su bila natkrivena sivim platnom.

To je prevozilo neka vrsta omnibusa, bilo prenatrpano seljacima svake vrste, koji su se još više stisnuli, da nama naprave mjesta. Kako smo se dugo vozile, ne znam. Kasno naveče, u potpunoj tami stigle smo u Berlin. Ovdje nam pristupi jedna dobra gospođa, koja se je jedan komad puta vozila s nama, i upita, idemo li k sestrama: "Ja znam gdje sestre stanuju, makar sam evangeličke vjere." reče nam. Zahvalno smo primile tu uslugu. Iza jedva 10 minuta došle smo do kuće sestara "Naše Gospe". Sestre su nas primile ljubezno, a poglavarica, koja je upravo namjeravala otputovati, dozvolila nam da kod njih ostanemo do ponedjelj

ka.

Bila je subota na večer, a Pater Maecler mi je naložio, da se moram najprije odmoriti barem osam dana. Taj se odmor ograničio samo na jednu nedjelju, i usto sam još morala napisati četiri ili pet molbi bližnjim biskupima.

Čim smo se slijedeći dan vratile od svete Mise dala sam se na pisanje. Međutim nas je pozvao poglavar Patra Alojzija našeg suputnika s parobroda, te nam savjetovao, da se odvezemo k biskupu u Hamilton i nadbiskupu u Toronto, jer u ta oba grada ima mnogo iseljenika i inozemaca i tu da bi se pružilo šire polje rada našim misijama. Zahvalila sam se i zamolila adrese od obojice biskupa.

U ponedjeljak u jutro otputovale smo u Toronto, kamo smo stigle na večer i imale još toliko vremena, da smo si jedva našle konačište kod sestara. Drugog dana pošle smo do nadbiskupa. Ovaj, novoizabrani Nadbiskup, upravo se nalazio u Rimu, pa smo stoga svoju molbu predložile njegovu zamjeniku. Grad mi se vrlo svidao, u njem sam se osjećala kao kod kuće.

Ne zadržavajući se ništa, otišle smo odmah u Hamilton. Preuzvišeni je biskup bio nažalost vrlo star i nije primao stranaka. Generalni vikar bi nas bio vrlo rado primio, zbog mnogih Talijana, koji se tu nalaze, ali preuzvišeni Biskup nije bio za to da dolaze nove Kongregacije u biskupiju.

Prvim vlakom odvezle smo se u London, mali gradić u Ontario, da tamo prenoćimo. Kćeri svete Majke Barat, primile su nas takvom ljubaznošću, na kakovu se rijetko nailazi. Drugi

ili treći dan iza toga nastavile smo put u Detroit. I ovdje je preuzvišeni biskup bio već starac. Lijepo nas je primio i bio je vrlo ljubezan, ali na koncu audijencije rekao je, da više nikakovih sestara ne prima u svoju diecezu.

Zaustavile smo se još u Toledu. Tamošnji biskup nam reče, da će nam u Cleveland poslati odgovor na našu molbu, međutim taj odgovor nije nikada stigao.

Obišle smo čitavo Erie jezero i kod pet biskupa tražile primitak u diecezu, a onda se opet vratile u Cleveland.

Ovo putovanje izgledalo je nama jadnim, kratkovidnim ljudima, posve uzaludno, ali nije bilo tako! Savjet i blagoslov preč. Patra Maecklera, doveo nas ipak, i ako ne odmah do onog uspjeha kojeg nam je on prorekao. Bilo je jasno, da je on vođa kojeg mi je Bog odredio, da me povede na pravi put, kojim će me onda Providnost Božja voditi dalje.

Slijedeći dan 14. listopada bile smo primljene u audijenciju kod preuzv. biskupa od Clevelanda. Kad sam zamolila da bi nas primio u svoju diecezu, u nazočnosti nekojih svećenika odgovorio mi je Preuzvišeni posve kratko: "Za vas u mojoj diecezi nema mjesta." To rekavši ostavi nas i ode, a da nam nije dao ni blagoslov. Makar da sam malo nade imala, da će mi molba biti uvažena, ipak me je duboko ranio način kojim me je odbio, ali odmah se vinuo k Bogu jedan topli "Deo gratias!" Ta što sam drugo tražila u Americi, nego "duše" a što sam u Evropi drugo činila za spasenje duša, nego "trpjela"? U Americi mi je do sada

išlo isto tako, a valjda će tako i ostati? A zar me trpljenje ne prati već godinama kao sjena?

Časna Majka nam je dozvolila, da nam stvari ostanu i dalje kod njih, dok si ne nađemo "svoj" dom. Na blagdan naše svete Majke Terezije 15. listopada 1912. stigle smo na veče u Čikago. Nismo imale druge adrese, nego samo od nadbiskupa, stoga smo se odvezle najprije do njegove rezidencije, a njegova nas je domaćica jedna draga starija gospođa odvela u svratište Columbus k talijanskim sestrama, koje su nas za tu noć ljubezno primile. Ova nam je gospođa kazala, da je preuzvišeni gosp. Nadbiskup Quieckly otputovao.

Slijedećeg jutra pošle smo do nadbiskupskog tajnika, koji je našu molbu primio i čitao. Nama kao Njemicama, sada kratko i odlučno je izjavio, da u Čhicagu ne ćemo dobiti dozvole, neka dalje više ni ne tražimo.

Što nam je drugo preostalo, nego da potražimo zadnjeg biskupa od onih, kojima sam poslala molbe, a to je bio preuzv. gosp. nadbiskup Messmer u Milwaukee.

. . .

M i l w a u k e e

Ne gubeći vremena, otputovale smo odmah tamo, gdje su nas lijepo primile sestre jedne mlade cvatuće Kongregacije u svom sanatoriju. Kongregaciju je osnovala Majka Alfonza, koja je kod svog dolaska u USA proživljavala iste

poteškoće kao i mi.

Preuzvišenog gospodina nadbiskupa nismo našle kod kuće, ali se je vratio za par dana i dao nam je već 22. listopada 1912. dozvolu za uselenje u Milwaukee.

Samo mjesec dana lutale smo u tuđini, kao beskućnici i već nam se je dragi Bog smilovao i učinio, da smo dobile dozvolu za uselenje u jednu biskupiju. Ali sada, kako naći kuću? Bila sam i sada, kao ono u početku 1891. u Berlinu bez novaca. Neprestanim putovanjem iscrpla se naša blagajna gotovo posve.

Unatoč toga učinile smo što smo mogle i prošle smo gradom uzduž i poprijeko, svim pravcima tražeći kuću. Ali bilo je teško naći kuću s vrtom i igralištem, kako bi to odgovaralo našoj svrsi. U toj potrebi savjetuje nam kućna poglavarica sanatorija neka si pogledamo dječački dom u ulici So. Pierce, koji je vlasništvo biskupije, a stoji prazan već dvije godine.

Na 27. listopada pogledale smo ovaj Dom, koji je na mene učinio strašan dojam. Ali kad sam čula povijest toga nesretnog zavoda, bila sam uvjerena, da je ova kuća Bogom za nas određena. Gdje god se je tražila zadovoljština - a to su do sada bile većinom sve kuće u koje smo uselili - tamo je Bog poslao Karmel Svoga Božanskog Srca, kojeg je u svrhu zadovoljštine pozvao u život.

Najamnina bi iznosila godišnje 400 dolara, a kupovna cijena je 12.000 dolara, to je bio uvjet, pod kojim smo mogle dobiti taj bivši dječački dom. Raspravljanja su se otegla

a morao je još iseliti i upravitelj sa svojom obitelji, koji je do sada stanovao u domu. Tako smo istom 21. studena, na blagdan prikazanja Marijina mogle započeti sa uređivanjem. Na sreću je stigla naša prtljaga iz Clevelanda, a najpotrebnije pokućstvo našle smo još u ovom nekadanjem zavodu. Marljivo smo morale raditi, mi jadne pionirke, koje smo bile bez ikakvih sredstava, kako bi barem donekle očistile ovu kuću i uredile je za doček naših dragih sestara, koje smo tako željno očekivale. Ono malo dolara jedva nam je dostajalo da nabavimo što je najpotrebnije za život.

Nije li nas vodila Božja providnost? Ta kako bismo inače tako brzo došle do dozvole i do kuće?

Puna zahvalnosti i radosti saopćila sam svim svojim milima u Evropi, naše doživljaje u Novom svijetu i poslala im našu adresu. Nekoliko sestara nalazilo se na putu u Ameriku, a prispjele su k nama upravo u noći između 7. i 8. prosinca. Neopisivo nas je veselje ispunilo kad smo se našle zajedno u novoj domovini i to na blagdan Naše drage Gospe.

Provizorno smo već bile uredile kapelicu, a od 15. prosinca ostao je dragi Isus kod nas. Veliko nam je dobročinstvo učinio preč. F. Leist, koji je kod nas dnevno celebrirao, dok ga kasnije nije zamijenio preč. P. Fabijan, kapucin.

Jedva što se Dom otvorio, već je došlo nekoliko djece, a nije potrajalo dugo i kuća je bila puna.

Odmah je nekoliko sestara išlo na misije, a imale su lijepih uspjeha kod svojih zemljaka.

Koliki od njih nisu već godinama vršili svo-
je kršćanske dužnosti, a sada su nastojanjem
sestara započeli novi život.

Veljača 1913. donijela nam je opet neko-
liko sestara i kandidatkinja, a ujedno i zah-
tjev preuzv. Nadbiskupa iz Toronta, da što
prije dođemo tamo. Na ovaj poziv otputovala
sam 24. ožujka u Canadu zajedno s jednom se-
strom Talijankom. Odsjele smo kod čč. Sestara
sv. Josipa, a zatim smo bile primljene u audi-
jenciju kod preuzv. gosp. Neil Mc. Neil, nad-
biskupa Toronta. Ljubezno nas je primio, i kad
se pobliže raspitao o našem misijskom radu,
pripovijedao nam je o mnogim Talijanima, koji
su se naselili u Toronto i koji trebaju duhov-
ne pomoći.

Sada smo najprije trebale potražiti kuću;
a da je brže i lakše nađemo, dao nam je Preuz-
višeni nekoliko adresa od tamošnjih župnika, u
čijim su župama živjeli Talijani. Zatim nas je
blagoslovio i otpustio nas.

Koliko je bilo naše iznenađenje, kad smo
slijedećeg jutra bile pozvane u govornicu, i
tu našle preuzvišenog gosp. Nadbiskupa, koji je
želio da se odmah spremimo na put. Za čas smo
se ogrnule našim plaštevima i napeto čekajući,
što će sada biti, vratile smo se u govornicu.
Sada je Preuzvišeni izišao s nama na ulicu k
svojoj elegantnoj kočiji i ponudio nam da uđe-
mo. Zahvalim se i rečem: "Vaša Milost ima irsko
srce." Našto se prijazno nasmiješi i reče: "My
Mother was irixh" (moja majka je bila Irkinja).
Često puta sam pomislila: Ovako drag i mio mo-
ra da je bio naš dragi Isus, kad je živio na
ovom svijetu. Inače ne bi bio uza se privezao

ono mnoštvo naroda, koji je po više dana osta-
jao uz Njega, zaboravivši na jelo i piće.

Vozili smo se sada od jedne župe do dru-
ge. Sveśenici, koje bi našli kod kuće, bili su
vrlo prijazni, ali ni jedan nije znao za kuću,
koja bi nam odgovarala. Tako smo se oko podne
vratile natrag u samostan. Tražili smo kuću
cijeli tjedan, no sve je bilo uzalud, napokon
na 2. travnja nađemo ono, što smo tražili, ili
bolje ono, što je Božja Providnost za nas od-
redila.

Toga smo se dana odvezle jedan dobar ko-
mad puta tramvajem, a onda sišle te skrenule
u prvu ulicu. Hodale smo par minuta, a onda o-
pazimo na prozoru cedulju: for rent - iznaj-
mljuje se. Povukle smo za zvono na vratima i
odmah se ukaže jedna mlada gospođa i na našu
nas molbu povede u kuću, koju je željela što
prije iznajmiti. To je bila kuća od dva pavi-
ljona, a pošto sam ja htjela imati cijeli po-
sjed s vrtom, upitala sam za vlasnika i dozna-
la da je kuća s vrtom vlasništvo nadbiskupije.
Odmah smo se uputile tamo. Dobri i revni preč.
župnik sv. Franje Mc. Cann, vrlo se začudio,
što smo našle taj posjed, koji pripada diece-
zi. Sigurno nas je tamo dovela Božja Provid -
nost. Zato je bio odmah pripravan, da nas pri-
mi u svoju župu. Preuzvišeni se također veoma
čudio našem nalazu, te je bio za to, ne samo
da uzmemo u najam kuću, nego da dobijemo či -
tav posjed, čim prije bude moguće.

Pošto je gornji sprat bio slobodan, pre-
selile smo malo dana zatim u naš novi stan, a
15. travnja iselila je obitelj, koja je još u

toj kući stanovala. Iz Milwaukee dođe nam ne koliko naših sestara, jer su u zadnje vrije- me došle iz Njemačke tri zavjetovane sestre i jedna postulantica, pa se je tako naša re- dovnička cbitelj nešto povećala. S ovima po- sljednjima došla je i Majka Fabijana. Sve smo se dale marno na posao. Same smo bile stolari i ličioci zidova. Tako nam je uspje- lo, da nam je kapelica već u svibnju bila gotova. Ovaj sam Dom nazvala "Dom sv. Josipa della Madona" stoga se je prva sv. Misa či - tala na čast Majke Božje 30. svibnja.

Moji dragi Talijani pokazali su se ov - dje kao veliki dobrotvori. Ne samo da su nas opskrbljivali živežem, nego su i novac sakup ljali, te nam ga donosili svaki dan na večer kad bi se s posla vraćali kući; pomagali su nas godinama neumornom vjernošću.

Mi smo pak radile, koliko smo god mog - le, da ih privedemo k pravom kršćanskom ži- votu i počam od svibnja 1913. njihova je si- ročad našla Dom u Karmelu Bož. Srca.

Prije nego kod drugih osnutaka, našli smo u Torontu dobrotvorka raznih narodnosti, koje su se natjecale, da čim više učine za najbjedniju djecu. Kasnije smo dobile još jednu kuću s vrtom i posve je udesile za dje- cu.

Mjeseca listopada dobila sam dozvolu od preuzv. gospodina biskupa v. Fort Wayne, za useljenje u Lake County (Seeland), da pre uzmemo misije kod mnogih tisuća emigranata. Niz mjesta koja su brojila 20 - 40.000 duša, pružila su nam veliko polje misijskog rada. Iza nekoliko dana otputovala sam sa sestrom

Elizabetom u Chicago, a odavle u Lake County, gdje smo si smjele odabrati jedno mjesto. Po- sjetila sam jednog župnika za drugim, došle smo k raznim narodnostima, napokon smo našle jednu mađarsku župu, sa provizornom kapelom. Crkva, koja je bila posvećena presvetom Troj- stvu, izgorjela je prije kratkog vremena. Jad- ni je svećenik bio veoma nervozam. Sve, što sam vidjela i čula probudilo je u meni duboku sućut, stoga sam odlučila, da ovdje, kod svo- jih dragih Mađara, potražim Karmelu dom. Ova mađarska župa pripadala je East - Chicagu, In- diana. Više sam dana uzalud tražila posjed, dok nismo došle do "Land Co", kojem je bio predsjednik M. Rily. Taj odlični gospodin (bio je Irac, katolik) zauzeo se je za nas ve- likom dobrotom. Našle su se dvije veoma male- ne radničke kuće, koje su se još dograđivale. Kupile smo ih skupa sa zemljištem, a bilo nam je rečeno, da možemo useliti već 1. srpnja.

Odvezle smo se sada u blizi Milwaukee, da pozdravimo tamo naše sestre, koje su nedavno stigle iz Evrope, te pripravimo sve što je bilo potrebno za osnutak, a osobito stvari za kapelicu.

Dne 2. srpnja otputovala sam sa sestrom Marijom Alojzijom u East Chicago u državi In- diana, gdje sam se sastala sa s.M.Fabijanom i njezinim pratilicama. Svi smo zajedno pošli u malu Nazaretsku kućicu, da tamo uredimo stan Božanskom Spasitelju i pripravimo dom Njegovim ljubimcima.

Ove dvije kućice, koje smo kupile, pri - padale su novom dijelu grada East-Chicago, Calumet, koji se je upravo počeo razvijati,

jer osim naših kućica, i još dvije, tri druge potleušice nije u tom predjelu bilo više ništa. Koliko je oko sezalo, prostirala se je pješčana površina, bez stabla, bez kuće, ništa tu nije bilo, zato smo ovu našu domovinu nazvale pustinja.

Naše je siromaštvo nadmašilo sve, što smo dosada u tom pogledu proživjele. Mislim, da nismo imale ni jednog dolara, kad smo došle u Calumet i tamo smo bile posve ovisne o dobrostivosti plemenitih duša. Osobito me je veselilo, što nam je prvi kruh poklonila jedna židovka. Malo zatim zauzele su se za nas velikom požrtvovnošću, naše susjede, drage mađarske obitelji. A u East-Chicago mnogo se za nas brinula draga gospođa Fleck sa svojim kćerkama, one su ostale naše trajne i velikodušne dobrotvorke.

Oltar za kapelicu, darovalo nam je jedno društvo iz Chigaga slično našem društvu sv. Bonifacija u Njemačkoj. Od tog smo društva kod daljnih naših osnivanja dobile osim oltara i drugih stvari za kapelicu. Za dom u East-Chicago poklonio nam je gosp. Daleiden iz Chicaga, kip Srca Isusova, a jedna draga Francuskinja, kip Majke Božje. Nakon nekoliko tjedana dovršena je druga kuća, te doskora bila prenatrpana djecom emigranata, koja su bila bez majke, a njihovi očevi radili su u tvornicama. Radnici su plaćali uzgojninu, a malo po malo našlo se sve više dobrotvora i tako smo ovdje došle do malo redovitog prihoda.

Odmah smo počele s našom glavnom zadaćom "misijama". Neprestano je izlazilo nekoliko sestara, da potraže i porade oko duša, koje

su se otuđile crkvi, a imale su lijepih uspjeha. Za Talijane smo uredile jednu malu kapelu i pobrinule se, da je došao talijanski svećenik. Ovaj je postao našim kućnim kapelanom i nedjeljom bi čitao dvije sv. Mise u talijanskoj kapeli.

U neizrecivim mukama i žrtvama razvijao se novi Karmel! Pa i ono malo vremena, koje je bilo određeno za odmor, a koje bi provele u sjeni kuće, nismo imale mira, jer su nam "moskiti" mnogo dosađivali.

Naš pustinjački život bio je nešto zasebna, ali unatoč toga bio nam je svima mio, jer smo sada istom shvaćale život starih pustinjaka. Samoća, divni zalaz sunca, divni oblici oblaka u krasoti boja, kasnije pak treptanje zvijezda, sve ovo poljepšavalo je našu pustinju u Indijani.

Uz moskite, kojih se je veliko mnoštvo zadržavalo u travi tako, te bi morale naložiti vatru da ih dimom protjeramo, nije nam uzmanjkalo ni rikanje kralja pustinje, jer one sedmere tračnice glavnih vlakova, New Yorka i Chicaga, (glavnog grada u središtu Amerike) bile su udaljene od našeg posjeda nekoliko stotina koraka, a lokomotive su davale takove signale, koji su bili slični rikanju divljih zvijeri.

Radosno se još sjećam naših nedjeljnih šetnja kroz tu pustinju, kad bi se sunce nagnulo zapadu. Hodale bi tuda sjećajući se mnogih starih, također naših karmelskih pustinjaka sv. proroka Ilije, kojemu sam posvetila jedan mali brežuljčić obrašten ružama. Bili su to ugodni i mirni časovi, koje smo proživlja-

vale kod ovog osnutka svoje vrsti. Deset godi
na kasnije nestalo je ove pustinje, jer se tu
naselila jedna kolonija Hrvata. U sredini je
sagrađena crkva i škola i nekoliko stotina cr
venih radničkih kuća, kao što su bile i naše.

Nakon mnogog promišljanja i savjetovanja,
uspjelo nam je da smo u svojoj kući od tavana
ili od spremišta napravile jednu miniatur ka
tedralu. Bio je tu prezbiterij, luk, iza ol -
tara oratorij za sestre, ni pokrajnje lađe ni
su manjkale. Dakako da je preuzvišeni biskup
Alerding sam posvetio kapelicu. Od blize sta-
nice do kuće, dopratilo ga je preko stotinu
Mađara djece i odraslih. Kasnije mi je pripo-
vijedao, kako je uzalud očima tražio kuću, u
kojoj bi mogla biti kapela, kadno čitava ova
skupina stane pred jednom malom radničkom ku-
ćicom. Pa kako bi mogla ovdje biti kapela?mi-
slio je preuzvišeni. Povele smo ga iz verande
u govornicu, a iz ove dalje malim tijesnim
hodnikom i uskim stubama. Kad je stupio u ka-
pelu, vrlo se je začudio i iznenadio nad tim
malim, lijepim svetištem.

Bili smo jedva mjesec dana u East Chica-
gu, kad mi opet stigne ponuda iz Texasa, di-
eceza St. Antonio, kamo nas je zvao preuzv.
biskup Shaw, da bismo se tu zauzeli za preko
40.000. Mexikanaca. Sve moje sestre, kao i ja,
bile su za to, da preuzmemo te misije. Stoga
sam primila ponudu, ali uz uvjet, da ćemo po-
četi istom kasno u jesen. Početkom listopada
vratila sam se iz East Chicago u Milwaukee.

Na 30. istog mjeseca, poruči mi Msgr.Ko-
dekla, koji je nedavno bio imenovan biskupom,

Hvala Bogu, to im je uspjelo samo kod jedne,
koja je pomoću jednog župnika, tajno ostavila
samostan 7. rujna 1915.

19. srpanj bio je za mene dan prave muke.
Gospodin Župnik X. koji nam je prije izgledao,
kao jedan od naših najboljih prijatelja (bio
je Njemac - Amerikanac) ustao je sada kao ot-
voreni protivnik Karmela. Da bi nas mogao po-
sve podvrći svojoj vlasti tražio je, da ga
preuzvišeni Biskup imenuje našim direktorom.
Toga dana, naime 19. srpnja, došao je k nama
i predstavio se kao naš direktor. Kod te svoje
prve vizitacije tražio je da se mnogo toga
promijeni, mnogošta novo uvede, da iza tih
promjena ne bi mnogo ostalo od Karmela Božan-
skog Srca. Naše je Konstitucije potvrdila Sv.
Kongregacija i u njima je sve uređeno po naj-
novijim Crkvenim uredbama, imali smo maticu u
najvećoj blizini Rima, sve dotle dok nam je
rat nije oteo. Kad si je taj prerevni sveće -
rat nije oteo. Kad si je taj prerevni sveće -
nik nabavio i proučio najnoviji crkveni zako-
nik za ženske Kongregacije i redove, nije vi-
še nikad došao na drugu vizitu.

Velika je milost biti gažen nogama! Ja
sam još danas zahvalna tom dobrom svećeniku,
što sam mu mogla služiti kao otirač za noge
kao što u onom času, tako i jednom kasnije
kod neke kupovne rasprave, kojoj je on htio
svakako prisustvovati. I ako volja spremno i
radosno daje Bogu svoj "Deo gratias", ljud -
sko se srce ipak bolno trza, kad ga se nogama
gazi.

Ovo su bila samo izvanjska trpljenja,ali
ova nam je godina donijela bogatu žetvu i dru
gih križeva u našoj redovničkoj obitelji.Među

novakinjama našla se jedna vrlo talentirana sestra, koja si je umišljala, da je Bog zove na nešto "izvanredno veliko". Namjeravala je naime, da sama nešto osnuje, a svojom je govorničkom vještinom htjela predobiti, ne samo novakinje nego i zavjetovane sestre.

Povrh toga osjećala je prema meni veliku odvratnost, kako mi je sama pisala u jednom dugačkom listu u mjesecu prosincu 1915. Sve, što bih ja govorila ili činila, svaki moj kret izazivao je u njoj odvratnost.

Konačno se na nešto odlučila i molila da je otpustimo. Udovoljili smo njezinoj molbi. Ali jedva što je izišla u East-Chicagu, već je u siječnju tražila da je primim natrag u Milwaukee, kamo sam međutim bila otišla. Da kako, da joj molbu nismo uvažili.

Neki se Pater zauzeo za nju i smjestio je kod neke obitelji gdje je imala prilike izučiti engleski jezik prije nego započne svoj osnutak. Bilo nam je vrlo neugodno, što je tražila primitak (za svoj novi osnutak) u svim biskupijama u kojima smo mi imali svoje samostane. Meni je također uvijek pisala i bilo mi ju je žao. Pomišljala sam, da bi možda mogla biti volja Božja, jer je namjeravala, da će sa svojim sestrama držati škole samo siromašnoj djeci po župama. Gledajući u školama tolike Franjevke i Dominikanke, uvijek mi je bilo bolno pri duši, što se u Karmelu nitko ne bavi poučavanjem djece u školama, a ona je htjela osnovati "Školske sestre Karmelićanke."

U to sam vrijeme čula, da se u Canadi nalazi Pater Soos, preko kojeg smo došle u

U to vrijeme god. 1914. kad je izbila revolucija, došlo je u St. Antonio mnogo izbjeglica. O, kakva je to bila bijeda! Siromašni katolici tražili su pomoć i zaštitu, a gdje su je našli? Kod različitih sektara! Mi smo dobivale velike količine odjevnih predmeta, pa se to brzo pročulo, te je naša porta, na našu najveću radost, bila opkoljena grupama meksikanaca (žena i djece). Sestra Elizabeta, koja se je brinula za siromahe, mogla je kroz jedan mjesec obilno opskrbiti 300 siromašnih obitelji, odjevnim predmetima. Sestra Rafaela je bila misionarka. Dugo je boravila u našim talijanskim samostanima i zato je ovdje za nekoliko tjedana naučila španjolski. Njezin je trud i žrtve Bog obilno blagoslovio.

S uređenjem kuće i kapele imale smo, do sada nepoznatih poteškoća, ali unatoč toga, sve nam je uspjelo. Majka Fabijana radila je neumorno i priugotavljala sve, što je bilo potrebno, čak i namještaj. I zidove je sama lijepo oličila. Dne 7. travnja, blagoslovio je preuzvišeni biskup Shaw kapelicu, čitao sv. Misu i na našu najveću radost ostavio nam presveti Sakramenat.

U svibnju vratila sam se sa sestrom Josipom (Poljakinjom) natrag u Milwaukee. Jedva što sam tu proboravila nekoliko tjedana pozove me jedna nova ponuda u St. Catherines, biskupija Toronto. Otputovala sam samo sa sestrom Josipom, gdje su nas primile sestre sv. Josipa.

Kuća, koju su nam ponudili, nije bila za nas, ali pošto nam se tu pružalo plodno polje misijskog rada, potražila sam sama posjed i

našla ga u Merritonu, kakova pola sata daleko od St. Catharines. Na jednoj maloj uzvisini, koja je bila okružena vodama, opazila sam vilu s vrtom i starim drvećem i tu sam kupila. Bio je to ljupki komadić zemlje, dražestan kraj.

Ovdje smo stanovale usred Metodista, ali kao što uvijek, tako i ovdje u Merritonu, živjele smo sa svojim susjedstvom u prijateljskim odnosima. Nije dugo potrajalo i jedna najrevnija metodistkinja darovāla nam je najljepše cvijeće za našu kapelicu. Jedna druga draga gospođa, žena nekog farmera, svakog bi nas jutra čekala na vratima svoga vrta, držeći u pripravi salatu i drugo povrće, da nam ga dade, kad bismo se vraćale kući od svete Mise i prolazile mimo njezine kuće.

Ona je bila jedna vrlo dobra gospođa. Jednog mi dana reče, da bi i sama rado primila katoličku vjeru, kad ne bi bila svojoj majci na umoru obećala, "da će ostati vjerna svojoj vjeri."

Nekom zgodom upoznala sam u susjednom mjestu jednu drugu dragu metodistkinju. Ona mi je pripovijedala da je sumnjala o svojem krštenju, ali doznavši da u Hamiltonu živi neki stari čovjek, koji krštava, dala se je na put u Hamilton, koji je udaljen nekoliko sati odavle, tamo se dala krstiti i sada nema više nikakovih sumnja.

Šteta za ove iskreno pobožne duše, koje su u zabludi rođene i ostarile! Dakako, one se ne će izgubiti, ali kako bi se mogle obogatiti milostima, kad bi bile djeca prave Crkve Kristove.

Kako svuda, tako i ovdje u Merritonu, brzo se napunila naša kuća djecom, koju su sestre njegovale velikom ljubavlju, druge pak sestre išle su na misije sve do Wellanda. Par godina kasnije uspjelo im je veliki broj ljudi iz Wellanda privesti o Uskrsu, k sv. Sakramentima, to su bili samo useljenici. Ovaj je primjer tako snažno djelovao na Šizmatike, da su i oni u velikom broju, i do sada nepoznatom revnošću, obavili svoju uskrsnu dužnost, a njihov je svećenik došao, da na tom zahvali našim sestrama. Iz ovoga se vidi koliko može dobar primjer!

19. lipnja 1914. stigla je iz Bremena M. Johana sa sestrama i postulanticama. Premda sam rado boravila u Merritonu, ipak sam se morala rastati s njima sada, kad je sve bilo uređeno i kad je dragi Isus već boravio kod nas, te otići s M. Johanom u East Chicago. Na tom putovanju doznale smo u vlaku, da je započeo rat.

U East Chicagu našle smo naš Dom tako prenatrpan djecom, da smo bile primorane povećati ga. Jer ako ta djeca ne nađu kod nas utočišta, odvest će ih njihovi očevi u blizi metodistički dom. Biskupsko sirotište bilo je udaljeno 5 sati vožnje vlakom, a osim toga željeli su roditelji posjećivati djecu češće nego se je to dozvoljavalo.

Jednu devetnicu za drugom obavljale su sestre s djecom, da po zagovoru sv. Majke Terezije dobiju veću kuću, i bile su uslišane. Neki vlasnik tvornice opeka, gosp. Kulage, teško si je ozlijedio nogu i njegovo je ozdravljenje izgledalo beznadno. U toj nevolji

obrati se on na dragu Malu Tereziju i obeća da će ako ozdravi, njoj na čast, pokloniti o-peku-u jednu dobrotvornu svrhu. Naše su sestre upoznale tog čovjeka i on je bio odmah pripravan darovati nam svu potrebnu opeku. Našlo se i drugih tvorničara, koji su nam poklonili razni materijal za gradnju. Tako smo dozvolom gospodina biskupa od Fort Weyne u kolovozu započele s gradnjom. Tu je kuću sagradio jedan dobar katolik iz Švicarske.

Ovaj novi dom isprosila nam je od sv. Male Terezija sestra Gertruda s djecom. Zato je željno očekivala dan, kad će moći useliti. Ali prisiljena dužnošću, odgodila sam taj dan radosti i to za jednu čitavu godinu. Bilo je to ovako:

Od prosinca 1912. one sestre, koje su dolazile iz Evrope, dovele bi sa sobom svaki puta po koju postulanticu, tako ih je sada bilo već 19 koje su čekale na oblačenje. Jedina kuća, u kojoj je bilo mjesta za novicijat, bila je nova zgrada u East-Chicago. Za otvorenje novicijata dobile smo dozvolu od preuzvišenog gosp. biskupa Alerding. Magistra je bila sestra M. Serafika. Poput ptice kukavice, koja useli u tuđe gnijezdo, tako je i ona sa svojim novakinjama uselila u ovaj budući Dječji dom, zato su sestre iz ovog novicijata dobile nadimak "kukavice". Godina novicijata brzo je minula i sve su kukavice odletjele širom svijeta.

Sada je došla majka lastavica - sestra Gertruda - i praćena veselim cvrkutanjem svoje djece, uselila u to gnijezdo.

10. siječnja 1915. u tihoj noći čula

sam posve jasno i razgovijetno riječi: "Imate drugi dekret"! Ja sam tim riječima povjerovala, saopćila sam ih svojim sestrama i mi smo radosno i zahvalna srca pjevale "Te Deum". Iza nekoliko tjedana, istinitost tih riječi, potvrdio nam je jedan list u kojem je stajalo: "7. siječnja dobili smo drugi dekret". Sve smo se veoma veselile.

Prema želji preuzvišenog gosp. biskupa Kondelka, odvela sam koncem studena 1913. nekoliko sestara na misije k emigrantima u Superior. Sestre su radile vidljivim uspjehom i imale su plemenitih dobrotvora, koji su ih pomagali tako, da su u ekonomskom pogledu, stajale bolje nego drugi naši Domovi. Preuzvišeni biskup bio je uvijek zadovoljan s njihovim radom. U prosincu 1914. otputovao je Preuzvišeni u Rim i odmah zatim iznenadio nas listom i nalogom, da smjesta pozovem sestre iz Superiora.

Nismo znale što se je dogodilo i uzalud smo tražile razlog ovog ukinuća.

Ali, glas biskupov, "glas Božji" prema tomu ravnala sam se i ovdje. Naložila sam sestrama, da sve ostave i da se sa svim svojim stvarima vrate u Milwaukee. Preuzvišeni biskup Kondelka, koji je dugo bio na putovanju, vratio se istom 25. studena 1915. u blizu Indianu. Prigodom posjeta sa M. Johanom, pitala sam ga za razlog ovog nenadanog poziva. Na to nam ispripovjedi, da je bio u Rimu kod Dominikanaca, a oni da su ga sažalijevali što u svojoj biskupiji imade "te" sestre. "Sažaljuju svakog biskupa, koji - te - ima u svojoj bis-

kupiji."

Kad je preuzvišeni ovo rekao, odgovori Majka Johana: "Tu je Preuzvišeni na prava vrata naišao."

Patri nam Dominikanci u Rimu nisu naža-lost nikad bili skloni. Otkuda je potjecalo njihovo neraspoloženje, to znade samo Bog. Čudnovato je ipak, da sam ja baš preporukom vlč. Patra Augustina Kellera O.P. 1889. došla u Berlin i često sam se k njemu utjecala za vrijeme moga boravka kod gosp. de Savigny. Pater Augustin poklonio mi je prvi oltar za kapelicu u Pappel-allee.

Bog je to pripustio, a moja je bijeda bila povodom, da djelo Karmel Božanskog Srca, kojem sam posvetila svoj život, nisu mogli smatrati djelom Božjim. Stoga sam postupak svojih protivnika, kojih nije bio malen broj, uvijek mogla ispričati, i nikada se na nikoga nisam srdila. Dapače, držim da su bili uvjereni, da čine Bogu službu, ako rade na uništenju "Karmela Božanskog Srca" ili Domova sv. Josipa.

Bit će da je biskup Kondelka mišljenje PP. Dominikanaca saopćio svećenicima u Leke County, jer smo na našu najveću žalost primijetile, da su se mnogi svećenici, koji su nam do tada bili vrlo skloni, sada posve promijenili u svojem vladanju prema nama. Tako me snašlo slično trpljenje i ovdje u Novom Svijetu, kao ono u Berlinu 1892. Hvala Bogu za svaku kapljicu gorčine, jer život prolazi hitro, a u nebu nema više trpljenja, kojeg bismo mogli Bogu prikazati kao žrtvu ljubavi.

Godina 1915. bila je za Evropu, da, za

čitav svijet, godina trpljenja, a koje su za njom slijedile, bile su još teže. Unatoč svih nevolja održao se je naš Karmel na životu i to u svim zemljama. Samo su sestre Njemice morale napustiti Englesku i došle su u Toronto, Canada. Time sam bila prinuđena da svoje drage engleske dječake prepustim ruskim i holandeskim sestrama, koje su slabo poznavale engleski jezik, a nisu se ni mnogo razumjele u odgoj dječaka. To me je vrlo boljelo! Ali što sam mogla učiniti? Ništa drugo, nego da sve prepustim i preporučim Božjoj zaštiti.

Njemci, koje je zahvatila groznica rata, a isto tako i Talijani, koji su nam bili skloni, nagovorili su poglavaricu u Rocca di Papa, da što prije pobjegne sa inozemnim sestrama i novakinjama. U samostanu je ostalo samo 4 do 5 sestara sa preko stotinu djece. Sve su druge otišle neke u Holandiju, a neke u Švicarsku. Nije bilo dosta što su ovi revni prijatelji učinili u Rocca di Papa, već su pismeno pozvali i M. Aleksandru, poglavaricu u Cremoni, neka i ona bježi sa sestrama. No ova se junačka duša, koja je imala majčinsko srce za svoje dječake, nije dala uplašiti, već uzme list i pođe do svoga biskupa u Cremonu. Ovaj joj reče: "Svećenik nije vaš poglavar, ako vas pozove vaša poglavarica onda morate slušati. A kamo ćemo s dječacima? Na ulicu? Ja nemam drugih sestara, koje bih stavio na vaše mjesto."

Monsignor se zatim obratio na vladu i ishodio dozvolu Majci Aleksandri i sestrama, da smiju ostati i nesmetano nastaviti svoj posao. Kolike bi sestre bile rado ostale i u Rocca di Papa, da se je tkogod za njih zauzeo.

One jadne mlade sestre Talijanke, koje su tamo ostale, nisu bile u stanju odgajati djecu i provoditi redovnički život. Nastojale su, ali bilo je uzalud. Sreća je bila za nas, što smo imale samo talijansku djecu, pa smo smjele ostati u kući i ako je kuća bila konfiscirana kao njemačko vlasništvo, samo smo trebale plaćati stanarinu. Istom nakon deset godina dobile smo je natrag kao vlasništvo.

Isto tako srčano kao M. Aleksandra, ponijele su se i naše mlade poglavarice u Mađarskoj kad je tamo izbila revolucija. Samo jedna starija poglavarica savjetovala je sestrama, da se spreme i bježe. No poglavarice drugih kuća nisu bile za to, nego su odlučile ustrajati u svojoj službi, pa došlo što mu drago. Djecu, koju su istinski ljubile, ni su htjele prepustiti utjecaju Božjih neprijatelja. U izvještaju o doživljajima za vrijeme te revolucije, koje mi je s. Klara poslala u Ameriku, sadržani su svi podaci: o njihovoj ustrajnosti, o pogiblima, koje su im prijetile, o svim njihovim trpljenjima i preslušanjima. One su dokazale, da su bile dobre pastirice, a ne samo najamnice.

Sjeme, koje je posijao preuzvišeni biskup Kondelka i drugi svećenici u državi Indijana, a još više u Lake County, po Božjoj volji se razvilo i obilno urodilo plodovima trpljenja i ponižnja. Jedva smo još mogle slati sestre na misije, jer tako su dolazile u doticaj sa svećenicima, kojih veliki broj nije bio više nama sklon, a koji su pače nastojali sklonuti sestre da ostave Karmel.

Hvala Bogu, to im je uspjelo samo kod jedne, koja je pomoću jednog župnika, tajno ostavila samostan 7. rujna 1915.

19. srpanj bio je za mene dan prave muke. Gospodin Župnik X. koji nam je prije izgledao, kao jedan od naših najboljih prijatelja (bio je Njemac - Amerikanac) ustao je sada kao otvoreni protivnik Karmela. Da bi nas mogao posve podvrći svojoj vlasti, tražio je, da ga preuzvišeni Biskup imenuje našim direktorom. Toga dana, naime 19. srpnja, došao je k nama i predstavio se kao naš direktor. Kod te svoje prve vizitacije tražio je da se mnogo toga promijeni, mnogošta novo uvede, da iza tih promjena ne bi mnogo ostalo od Karmela Božanskog Srca. Naše je Konstitucije potvrdila Sv. Kongregacija i u njima je sve uređeno po najnovijim Crkvenim uredbama, imali smo maticu u najvećoj blizini Rima, sve dotle dok nam je rat nije oteo. Kad si je taj prerevni svećenik nabavio i proučio najnoviji crkveni zakonik za ženske Kongregacije i redove, nije više nikad došao na drugu vizitu.

Velika je milost biti gažen nogama! Ja sam još danas zahvalna tom dobrom svećeniku, što sam mu mogla služiti kao otirač za noge kao što u onom času, tako i jednom kasnije kod neke kupovne rasprave, kojoj je on htio svakako prisustvovati. I ako volja spremno i radosno daje Bogu svoj "Deo gratias", ljudsko se srce ipak bolno trza, kad ga se nogama gazi.

Ovo su bila samo izvanjska trpljenja, ali ova nam je godina donijela bogatu žetvu i drugih križeva u našoj redovničkoj obitelji. Među

novakinjama našla se jedna vrlo talentirana sestra, koja si je umišljala, da je Bog zove na nešto "izvanredno veliko". Namjeravala je naime, da sama nešto osnuje, a svojom je govorničkom vještinom htjela predobiti, ne samo novakinje nego i zavjetovane sestre.

Povrh toga osjećala je prema meni veliku odvratnost, kako mi je sama pisala u jednom dugačkom listu u mjesecu prosincu 1915. Sve, što bih ja govorila ili činila, svaki moj kret izazivao je u njoj odvratnost.

Konačno se na nešto odlučila i molila da je otpustimo. Udovoljili smo njezinoj molbi. Ali jedva što je izišla u East-Chicagu, već je u siječnju tražila da je primim natrag u Milwaukee, kamo sam međutim bila otišla. Da kako, da joj molbu nismo uvažili.

Neki se Pater zauzeo za nju i smjestio je kod neke obitelji gdje je imala prilike izučiti engleski jezik prije nego započne svoj osnutak. Bilo nam je vrlo neugodno, što je tražila primitak (za svoj novi osnutak) u svim biskupijama u kojima smo mi imali svoje samostane. Meni je također uvijek pisala i bilo mi ju je žao. Pomišljala sam, da bi možda mogla biti volja Božja, jer je namjera - vala, da će sa svojim sestrama držati škole samo siromašnoj djeci po župama. Gledajući u školama tolike Franjevke i Dominikanke, uvijek mi je bilo bolno pri duši, što se u Karmelu nitko ne bavi poučavanjem djece u školama, a ona je htjela osnovati "Školske sestre Karmelićanke."

U to sam vrijeme čula, da se u Canadi nalazi Pater Soos, preko kojeg smo došle u

Budimpeštu. Ispričala sam mu namjeru sestre Lucije (te naše bivše novakinje) i on je bio pripravan primiti je jer da upravo traži školske sestre za svoju župu. S. Lucija prihvati ponudu P. Soosa, a s njom pođe i jedna naša profesa. Čim se je smjestila i sve udesila, tražila je od nas i druge sestre, osobito one, s kojima je bila zajedno u novicijatu i koje su joj bile vrlo sklone. Sudeći po njihovom prijašnjem oduševljenju, držala sam da će ih barem deset, ako ne i više poći za njom; svima sam dala potpunu slobodu. Ali kojeg li začuđenja za nas i koje li radosti! Ni jedna jedina se nije odlučila da ostavi Karmel Božanskog Srca Isusova.

Kako se to obično događa tako je bilo i ovdje: ona naime naopaka sklonost, izvrgla se sada u nesklonost, stoga se ni jedna od onih, koje su joj prije bile privržene, nije odlučila da pođe za njom i da joj se priključi i ako sam im to ponudila.

Ovo usprotivljenje sestara, pripisala je s. Lucija meni i njezino se ogorčenje prema meni u velike poveća. Mene je to dvostruko bolilo, jer sam još uvijek bila više - za - nego - protiv - njezinog osnivanja.

Mnogo nam je žalosti prouzročila svojim pisanjem na sve samostane, sve do svoje smrti, koja je uslijedila u studenom 1921. i to ne samo u Americi, nego i u Evropi, gdje je njezina pratilica imala mnogo poznatih sestara.

H a m m o n d

Povratimo se još jednom u Indianu. Imali smo u East-Chicago Dom za djevojčice. No pošto su nam neprestano stizale molbe za primitak dječaka, dobile smo dozvolu od preuzv. gosp. biskupa Alerding, da u Lake County otvorimo drugi Dom za dječake. Nakon mnogih uzaludnih traženja, pronađemo napokon sa M. Fabijanom, oveću vilu, bilo je to mjeseca kolovoza 1915. Taj osnutak u Hammodu uredile su M. Johana i Majka Fabijana. Dom sam posvetila Božanskom Djetetu i na veliku radost sviju, Isus je u Presv. Oltarskom Sakramentu uselio k nama na sam Božić. Jedva što se Dom otvorio, već se je napunio dječaka svih narodnosti.

Radi našeg bezprimjernog siromaštva, moglo se je početi sa gradnjom tek 1924. god. Novi Dom je bio podignut uz samu vilu. Veliku pomoć dobivale smo od preč. gosp. župnika Berg i gosp. Dr. Weiss, ali i od drugih dobrotvora. Gradnju je izveo Dr. Reed, vrlo sposoban graditelj (metodist). U jubilarnoj godini 1925. uselila je u nj M. Waltruda sa svojim veselim dječacima; ona se je neumorno trudila oko gradnje.

Prijatelji Karmela Bož. Srca Isusova u East-Chicago: Mr. Riley, predsjednik i Mr. Baker direktor banke i još neka druga gospoda i dame, koji su bili povodom da počne s gradnjom glavne zgrade s kapelom, dali su na kolekte potrebnog novca, te sakupili 15.000

dolara; toliko smo još uzajmili i tako se je moglo graditi. Gradnju je izveo na opće zadovoljstvo jedan Irac.

Ova je kuća bila neopisivo dobročinstvo za jadne sestre. Uvijek nas je prožimala, a i sada nas prožima velika zahvalnost prema ovim velikodušnim dobrotvorima, kao i prema svima, koji su nam sagradili kuću u Hammondu. Neka im dragi Bog tisućstruko naplati u vremenu i u vječnosti ono, što su učinili ovim najbijednijima, a što Bog uzima, kao da su Njemu samome učinili!

Neraspoloženje prema Karmelu, prenijelo se, na moje najveće iznenađenje i u Milwaukee.

14. siječnja 1916, pošla sam k preuzv. gosp. nadbiskupu Messmeru, te ga zamolila dozvolu, da smijem kupiti jedan posjed u Milwaukee. Preuzvišeni mi je odvratio, da mu se čini boljim da napustim njegovu biskupiju.

Bila sam skršena u taj čas! Nisam imala ni najmanje pojma da bi preuzvišeni bio nezadovoljan. Lako si je predstaviti što sam osjećala! Izvana sam ostala posve mirna i izgovorila sam "Glas biskupa, glas Božji" i pristala sam na otkaz.

I sada mi je dragi Bog pomogao jednim divnim viđenjem u snu. Vidjela sam zapreke, koje su se gomilale, ali sve sam ih svladala i stigla k cilju. Bog mi je dao, da vidim kuću maticu i to posve jasno.

Sve se je obistinilo. Sada nisam više bila sporazumna s otkazom, nego sam potražila jednog vrlo dobrog svećenika u Malwaukee, a zatim Msgr. Ranera u St. Francis. Monsignor mi reče: Nadam se da ću biskupiji sačuvati vaše

sestre". Ovom je uspjelo sklonuti Nadbiskupa, da povuče otkaz i dade nam dozvolu da kupimo još jednu kuću.

Počele smo neumorno sakupljati novac i tražiti kuću. To je potrajalo od proljeća do 29. listopada 1916.

+ + +

XV. WAUWATOSE

A m e r i č k a k u ć a m a t i c a

Preko trideset kuća u Milwauke predloži le su mi moje sestre, agenti i znanci, ali ni jedna od njih nije pravo odgovarala našoj svrsi, a isto tako ni jedna nije bila slična onoj, koju sam vidjela u snu.

Nisam gubila pouzdanje, da će me Božja Providnost dovesti do posjeda, kojeg je za nas odredila. U onom viđenju izgledale su zapreke nesavladive; zastirala me gusta tama. Najednom nesta tame - sve se rasvijetlilo i ja se nađem pred kućom, koja je bila određena za nas, i uđem u nju. Bila sam čvrsto uvjerena, da ta kuća mora biti u gradu ili u kojem predgrađu, pa sam neumorno tražila dalje. Bog je nagradio moje pouzdanje.

Mislim da je bila subota, 28. listopada 1916, kad smo s večernjom poštom primile još jednu ponudu i to u Wauwatosi. Sutradan u nedjelju, poslije podne odvezem se tamo sa sestrom Venceslavom, koja je u to mjesto - predgrađe Milwaukee - često išla na misije.

U kući, za koju nam je dotični agent pi sao, nije nitko stanovao i bila je zaključana. Opazile smo na vratima susjedne kuće ime nekog agenta. Pozvonile smo i ljubezno nas primi jedna dama. Kad sam joj rekla pošto

smo došle, zamoli nas da pričekamo, dok iz susjedstva ne pozove svoga supruga gosp. N. Nakon kratkog vremena dođe taj gospodin i na moju veliku radost, bio je on rođeni Holandez.

Opisala sam mu kakav posjed tražimo, a on reče odmah s velikom sigurnošću: "Ova susjedna kuća nije za vas; ali ja imam jednu s vrtom, baš nešto, što vi tražite. Dozvolite da donesem ključeve te vas odvedem tamo. Posjed je udaljen kakovih 10 minuta".

Začuđena slušala sam riječi starog gospodina, koji je bio evangeličke vjere. Kako bi on mogao znati, što ja tražim? Uzbuđeno čekala sam pitajući se: hoće li me moj dobri zemljak zaista odvesti do kuće, koju sam u snu vidjela. Nakon kratkog vremena vrati se sa ključevima i mi pođosmo. Najprije smo išli glavnom ulicom, zatim mostom preko potoka, onda smo se pomalo uspinjali na jednu uzvisinu, gdje je jedno veliko stablo stajalo nasred puta. Radi njegove časne starine i rijetke ljepote nisu ga uklonili, nego su oko toga kvrgavog gorostasa postavili cementne ploče i tako je ostao ukras tog posjeda.

Gospodin je otvorio kućna vrata. Ušla sam i našla se u zgradi, koja mi je od onog viđenja neprestano lebdjela pred očima: isti hodnik, iste stube, vrata, sve posve točno kako sam vidjela.

Naravno da sam pred agentom sakrila svoju radost, što više rekla sam mu, da tu kuću ne bi mogla kupiti, jer da je vrt veoma malen. On mi na to odvrati: "Odmah ću urediti da dobijete oba susjedna zemljišta."

Sada smo izišli na ulicu. Promatrala sam

čitav svijet, godina trpljenja, a koje su za njom slijedile, bile su još teže. Unatoč svih nevolja održao se je naš Karmel na životu i to u svim zemljama. Samo su sestre Njemice morale napustiti Englesku i došle su u Toronto, Canada. Time sam bila prinuđena da svoje drage engleske dječake prepustim ruskim i holandeskim sestrama, koje su slabo poznavale engleski jezik, a nisu se ni mnogo razumjele u odgoj dječaka. To me je vrlo boljelo! Ali što sam mogla učiniti? Ništa drugo, nego da sve prepustim i preporučim Božjoj zaštiti.

Njemci, koje je zahvatila groznica rata, a isto tako i Talijani, koji su nam bili skloni, nagovorili su poglavaricu u Rocca di Papa, da što prije pobjegne sa inozemnim sestrama i novakinjama. U samostanu je ostalo samo 4 do 5 sestara sa preko stotinu djece. Sve su druge otišle neke u Holandiju, a neke u Švicarsku. Nije bilo dosta što su ovi revni prijatelji učinili u Rocca di Papa, već su pismeno pozvali i M. Aleksandru, poglavaricu u Cremoni, neka i ona bježi sa sestrama. No ova se junačka duša, koja je imala majčinsko srce za svoje dječake, nije dala uplašiti, već uzme list i pođe do svoga biskupa u Cremonu. Ovaj joj reče: "Svećenik nije vaš poglavar, ako vas pozove vaša poglavarica onda morate slušati. A kamo ćemo s dječacima? Na ulicu? Ja nemam drugih sestara, koje bih stavio na vaše mjesto."

Monsignor se zatim obratio na vladu i ishodio dozvolu Majci Aleksandri i sestrama, da smiju ostati i nesmetano nastaviti svoj posao. Kolike bi sestre bile rado ostale i u Rocca di Papa, da se je tkogod za njih zauzeo.

One jadne mlade sestre Talijanke, koje su tamo ostale, nisu bile u stanju odgajati djecu i provoditi redovnički život. Nastojale su, ali bilo je uzalud. Sreća je bila za nas, što smo imale samo talijansku djecu, pa smo smjele ostati u kući i ako je kuća bila konfiscirana kao njemačko vlasništvo, samo smo trebale plaćati stanarinu. Istom nakon deset godina dobile smo je natrag kao vlasništvo.

Isto tako srčano kao M. Aleksandra, ponijele su se i naše mlade poglavarice u Mađarskoj kad je tamo izbila revolucija. Samo jedna starija poglavarica savjetovala je sestrama, da se spreme i bježe. No poglavarice drugih kuća nisu bile za to, nego su odlučile ustrajati u svojoj službi, pa došlo što mu drago. Djecu, koju su istinski ljubile, nisu htjele prepustiti utjecaju Božjih neprijatelja. U izvještaju o doživljajima za vrijeme te revolucije, koje mi je s. Klara poslala u Ameriku, sadržani su svi podaci: o njihovoj ustrajnosti, o pogiblima, koje su im prijetile, o svim njihovim trpljenjima i preslušanjima. One su dokazale, da su bile dobre pastirice, a ne samo najamnice.

Sjeme, koje je posijao preuzvišeni biskup Kondelka i drugi svećenici iu državi Indijana, a još više u Lake County, po Božjoj volji se razvilo i obilno urodilo plodovima trpljenja i poniženja. Jedva smo još mogle slati sestre na misije, jer tako su dolazile u doticaj sa svećenicima, kojih veliki broj nije bio više nama sklon, a koji su paće nastojali sklonuti sestre da ostave Karmel.

kraj Michigen jezera, tražile su nas u svibnju 1917. da dođemo tamo. Posjetila sam te dame i saznala, da je u njemačkoj župi nedavno umrla jedna gospođa, koja je ostavila 10.000 dol. za jednu bolnicu. Htjele su dakle taj novac dati nama, ali mi bi onda morale otvoriti bolnicu. Žalila sam od srca, što sam morala odbiti tu ponudu, jer naše Konstitucije posve isključuju iz naše djelatnosti kao što škole, tako i njegu bolesnika. Ali mi bismo mogle otvoriti asil za stariju gospodu i gospođe, za starije bračne parove iz srednjeg staleža.

Raspravljanja su dugo potrajala. Trebalo je dobiti dozvolu. Učinile su to i došle su od Preuzvišenog k nama, ali jadnice, bile su posve skršene, jer ne samo da nisu dobile dozvolu nego im je Monsignor rekao, da ne može biti ni govora o kakovom novom osnivanju, jer da mi imademo toliko dugova, da ne možemo plaćati ni stanarinu za kuću u So Pierce Street.

Bile smo vrlo iznenađene ovom klevetom, jer smo stanarinu 400 dol. godišnje redovito plaćale, a dugova uopće nismo imale, osim 1.500 dol. za kuću u Wauwatosi. Kad su to čule Mrs. Jakobs i Mrs Sybilla Zeitler, te kad sam im obećala, da ću sama poći k Nadbiskupu, vratile su se smirene u Kenoshu. Na rastanku sam ja još rekla: "Ako je Božja volja, onda će mo sigurno doći k vama."

Malo dana zatim pošle smo k Preuzvišenom i predložile mu naše knjige o primitku i izdacima. Sada je ta kleveta bila povodom, da nam je Preuzvišeni dao dozvolu za uselenje u

Kenoshu, čemu su se spomenute dame vrlo vesele. No radosti se odmah priključila briga, kako i gdje da nađemo kuću, koja bi nam odgovarala.

Uložile smo sav trud kao što mi tako i naši dobrotvori u Kenoshi, ali uzalud. Na to su nam savjetovali, da kupimo jednu farmu. Pristali smo na to, te sa 10 dolara zakaparili jednu farmu u blizini grada. Pošto se dotični zakupnik i njegova žena nikako nisu dali van iz njima toli drage kuće, pustile smo im, iza nekoliko tjedana čekanja, i kuću i onih 10 dolara. Počele smo tražiti iznova. Kenosha je samo malen grad, tada je bilo u njemu oko 30.000 duša, pa je zato bilo teško naći ovdje veću praznu kuću.

Bog si je sam izabrao i kuću i posjed, gdje ćemo Njemu sagraditi stan i osnovati naš prvi dom za starce. Zato, da bih izabrala baš onaj posjed, kojega je On odredio, pokazao mi je opet kuću unaprijed.

Božanski mi se Spasitelj ukazao u snu kao mladić. Lice Mu je bilo vrlo slično licu na slici "dvanaest-godišnjeg Isusa u hramu", koja je u USA vrlo poznata; ne znam nažalost ime umjetnika. To predivno lice vidjela sam samo u profilu. Dakle u liku mladića, ruku uz dignutih na molitvu, koracao je dragi Isus u sredini između moje pratilice i mene. Ali koracao je tako brzo, da je skoro uvijek bio za jedan korak pred nama. Bio je lijep, prelijep i vodio nas je iz ulice u ulicu, do neke vode, zatim preko mosta, dalje pokraj crveno osvijetljenog velikog gasometra i duž ove ulice do jedne crvene kuće od opeka, ovdje je stao

i ja sam se probudila, a moga prekrasnog viđenja je nestalo.

Jutarnjom poštom dobila sam list od Msr. Zeitler, u kojem traži nas, da dođemo s mjesta u Kenoshu, jer se napokon našla jedna prikladna kuća. Kupiti bi ju trebalo odmah, jer ima još jednog kupca, koji bi je svakako htio dobiti za sebe. Odvezla sam se direktno sa M. Johanom. Na stanici čekao nas je agent Mr. Henry. Usput nam se priključi Mrs. Zetler, i svi zajedno pođosmo do ponuđene kuće.

Išli smo istim ulicama, kojima me je Bož. Spasitelj vodio po noći, do vode, preko mosta, malo dalje prošle smo mimo crvenog gasometra, koracali smo tom ulicom i stali pred istom crvenom kućom od opeka, kako je moj Božanski pratioc u snu učini.

Pogledali smo kuću i pogodili se sa vlasnikom. Isplatu je preuzela draga, velikodušna Mrs. Zeitler i kuća je bila naša.

Utisak ovog Božjeg vodstva bio je tako jak, da sam bila nesposobna nešto mirno promisliti i zbog toga sam posve zaboravila potražiti gosp. Župnika, koji je stanovao preko puta i zamoliti ga za njegov pristanak. Kad smo dakle svršili ta raspravljanja i otišle iz kuće, sjetila sam se što sam propustila. Stoga se sada požurim gospodinu Župniku zajedno sa M. Johanom, da tako popravim svoju pogrešku.

Saopćile smo mu svoju namjeru, naime da želimo otvoriti ovdje u gradu jedan asil i da već imamo dozvolu od preuzvišenog Nadbiskupa i napokon, da smo s mnogo truda našle kuću u Sheridan road, preko puta njegovog stana, ista

je vlasništvo Mr. R. Čim je to velečasni čuo, stao nam je opisivati ulicu i susjedstvo tako, te bi se moralo zaključiti da je ovo najnepodesnije mjesto za našu svrhu. Dok je on tako govorio bivalo je lice jadne M. Johane sve dulje i ozbiljnije, tako da je na koncu bila posve klonula duhom. Možda bi riječi gosp. Župnika bile i na mene tako porazno djelovale, da sam bila na njezinu mjestu. No meni je sada bilo jasno zašto je Božja Providnost dopustila, da smo prije zaboravile ići ka gosp. Župniku, a isto tako bilo mi je jasno kako je ono viđenje bilo potrebno, da se dođe do ove kuće.

Na povratku k Mrs. Zeitler, svratile smo se usput k uvijek veseloj Mrs. Jacobs. Ovoj je uspjelo opovrgnuti sve primjedbe gosp. Župnika gledom na kupljeni posjed, a mi smo se u dobrom raspoloženju vratile kući.

Uselile smo u Dom Sheridan road dne 26. srpnja na blagdan sv. Ane. Malo zatim kupile smo i susjednu kuću, a iza nekoliko mjeseci i susjedno zemljište s kupom na uglu ulice.

Između ove druge kuće i one, što se nalazila na uglu, sagradile smo odmah kapelicu s dozvolom preuzv. gosp. Nadbiskupa. Gradnju je izveo brzo i ukusno gosp. Lindl (protestant) Norvežanin, uz cijenu od 6.000 dol.

Ove dvije kuće što su stajale u istoj liniji, spojile smo s natkrivenim hodnikom i tako je od njih nastao vrlo prikladan asil. U kući na uglu ulice uredile smo provizornu kapelu, a na blagdan sv. Mihaela uselio je tamo dragi Isus.

I ovdje, kao i kod svih naših osnivanja,

mnogo smo osjećale našeg dragog pratioca sv. siromaštvo, ali jer nebo ne poznaje nikakve tegobe siromaštva, moramo ga za ovo kratko ze naljsko vrijeme podnositi iz ljubavi prema Bogu i bližnjemu.

S o. K e n o s h a

Južna Kenosha

U noći pred blagdan Marijina ukazanja 21. studena, vidjela sam u snu našu dragu Gospu. Izgledala je kao 10 godišnja djevojčica. Bila je ogrnuta tamno ružičastim svilenim odijelom i vodila me preko polja i livada k nekom starom drveću.

Istoga dana dođe k nama Mr. Gehl, ujak jednog svećenika, i ponudi nam svoju farmu s voćem i povrćem, koja se nalazila u So. Kenoshi. Pogledale smo si to zemljište, a zatim otišle k prečasnom Melone u So. Kenosha, u čijoj se je župi nalazio posjed. On nije imao ništa protiv toga, da ga kupimo. Kad su susjedni zakupnici čuli, da se radi o osnutku samostana, toplo su nas molili, da bi došli već radi njih, da će nas oni uvijek potpomagati. Kazali su, da ništa toliko ne žele, koliko to, da se u njihovoj blizini sagradi kapela.

Jedan starac, zvao se je Mihel Gehl, koji je kod jednog pada tako stradao, da je bio posve nakazan, ganutljivo nam je rekao: "Ali

kada kupujete zemljište, morate s njime kupiti i starog Miška." (mislio je na sebe). Rado sam mu obećala, da će ostati kod nas u svojoj maloj kućici, do svoje smrti. Bilo je to u prosincu 1917., a već slijedeće godine uspjelo nam pomoću gosp. Miška Hehla, kupiti još jedno zemljište u Bain Road u blizini tramvaja. Ovu smo kuću izgradili za samostan, a pokraj nje kapelu i jedan asil za 30 osoba.

Bog je blagoslovio mar M. Fabijane, koja nije prezala ni pred trudom ni pred žrtvama, da dovrši ovaj osnutak na čast Majke Božje. Kolikim je starcima ova kuća bila dom mira i blagoslova, a ne manje i našim vjernim susjedima.

Prosinac 1917. provela sam u Canadi, u Torontu i Merritonu, a onda 22. prosinca otputovala sam s M. Bernardinom u St. Antonio. Radi transporta vojske stigle smo u New Orleans istom u 2 sata u noći, sa zakašnjenjem od 6 sati. Na stanici se zauzeo za nas neki gospodin Kolumbov Vitez i dao nas je odvesti u svratište sestara sv. Vinka.

Dežurna nam je sestra otvorila, a tada se za nas zauzela vrlo brižna i draga sestra M. Anđela. Tu sestru ne ću nikad zaboraviti. O kako je divno djelo prava ljubav k bližnjemu! Nije li ona miomiris s nebeskih visina? S. Anđela (ili sestra Alojzija, ne znam više pravo kako se je zvala) bila je iz Irske.

Slijedećeg dana, 24. prosinca odmah smo proslijedile naše putovanje i trebale smo već sutradan 25. u 6 sati biti u St. Antonio. Kad tamo, prošlo je već i 9 sati, a gradu još ni traga. Minulo je 10 sati pa 11 i tada napokon

vlak stane. Na stanici su nas dočekale M. Alojzija i M. Serafika i brzo nas odvezu autom u crkvu St. Mary, gdje smo još prije Credo stigle na pjevanu sv. Misu. Mi jadne putnice bile smo od svega srca zahvalne dragom Bogu, što unatoč tolikog zakašnjenja nismo ostale bez sv. Mise na sam Božić.

Ovaj posjet bio nam je obostrano velika radost, osobito meni, koja sam našla sve sestre ne samo zdrave, nego i vesele i revne. A kako ganutljivo bilo ih je vidjeti okružene s preko 100 ove drage mexikanske, tamnobojne, a djelomično i sasma crne djece. Ova djeca bila su mi dokazom kako je jaka ljubav! M. Gertruda umjela je predobiti srca svojih štićenika, pa je imala mnogo uspjeha u odgoju.

Za moga kratkog boravka u St. Antonio, posjetio me je preč. P. Mühlsiepen O.SS.R., jedan vrlo revni svećenik, koji se je posve žrtvovao za Meksikance. Njegovo je zadnje djelo bilo osnutak Meksikanske misijske postaje, koja se je nalazila nekako pred gradom, na jednoj uzvisini, kamo se je bilo naselilo mnogo izbjeglica, a nisu imali ni crkve ni kapele. On im je sagradio crkvu, sabrao ih u župu, a preuzv. Biskup dao je tu crkvu meksikanskim svećenicima.

Našim sestrama bio je preč. Mühlsipien dugogodišnji ispovjednik u St. Antonio, on je poznavao njihovo blagoslovljeno djelovanje među dragim Meksikancima. U korist svoje mlade meksikanske župe u predgrađu, zamolio me je, da bih i tamo osnovala jedan Dom, a on će se sam pobrinuti za dozvolu od biskupa. Neka samo pođem da si pogledam kraj i crkvu, pa i

kuću na uglu ulice, kao i posjed, koji bismo mogle odmah dobiti, odnosno kupiti.

Ovaj mi je prijedlog dobro došao,ali ne samo poradi Meksikanaca, nego ovaj puta i radi mojih sestara, koje su stanovale u nizini u San Saba stieet. Bile su vrlo skučene, jer je zemljište bilo premaleno, djece je bilo mnogo, a unaokolo bile su ograđene samim meksikanskim stanovima. Texas je za Njemce nepodnosivo vruć. U St. Antonio vlada skoro tropska žega. Jedini hlad daju palme po ulicama i trgovima. Kaktusi mali i veliki rastu kao drač, a ruže cvatu cijelu zimu. Dakle mi smo otputovale tamo. Kako je to bio slikovit kraj. Crkva i zemljište nalazilo se na jednoj uzvisini, a u kojem smo god smjeru pogledale, nicali su pred nama brežuljci, od kojih su nekoje obradili redovnici. Na najbližem brežuljku nalazio se samostan "Dobrog Pastira." Blizina Golfa kao i uzvisina uzrok su, da tu uvijek puše blagi vjetrić, koji čini klimu snošljivijom.

Radi svega ovog što smo vidjele,bile smo sklone primiti ponudu. Prečasni se je Pater Mühlsiepen vrlo veselio našem pristanku i odmah dobio dozvolu od preuzv. gosp. Biskupa.Kupili smo gradilište na uglu, i čim je vlasnik iselio, uredile smo provizorno mali samostan, u kojem je bilo mjesta za četiri do pet sestara. Za Božanskog Spasitelja izabrale smo najljepšu prostoriju i tu smo Mu uredile malo svetište. Oko pet godina bile su sestre u toj malenoj kućici, sve dok nije sestra Josipa (poljakinja) u svojoj revnosti i svojom energijom, sakupila 15.000 dolara za gradnju

Dječjeg doma, koji smo podigli s dozvolom preuzv. gosp. Drosserta DD. (bio je Holandez) tik uz prvu kuću.

Čini mi se da je bilo god. 1924. kad ga je Preuzvišeni sam posvetio.

Ovu novu gradnju nisam vidjela jer sam 1920. otputovala iz Amerike.

U ožujku 1918., ako se dobro sjećam,vratila sam se sa sestrom Rozom na sjever. Nakon vožnje od jednog dana i jedne noći zahvatila nas snježna mećava, o kojoj sam često čuda i čitala, ali do tada je nisam doživjela. Polagano, ali neprestano padao je snijeg. Naš se je vlak junački probijao, no izgledalo je,da mu je konačno ipak nestalo snage i on je stao. Tu je stajao nekoliko sati, a prema jutru krenuo je dalje. Napokon smo stigli u Chicago. Vlak nije imao slobodnog ulaza, jer je sve bilo pokriveno nekoliko stopa visokim snijegom. Naši su se suputnici nekako probili do stanice i izlaza. Mi smo se mučile za njima uz slabi napredak, dok nas nije neki prijazni činovnik izveo ispod pokritih šupa, do stanice. Ali sada, kako dalje? Kuda sada? Niti je vozio vlak niti tramvaj, a niti kakvo drugo prevozilo. Na ulici je bio snijeg nekoliko stopa visok, a padao je neprestano. Nije nam preostalo drugo, nego da potražimo blizo svratište, do kojeg je vozila viseća željeznica ali kako do nje doći. Ja nisam skoro ni stajati mogla, jer je snijeg bio veoma gladak. Sažalile smo se jednom oficiru i policisti, koji su nas sa strane gledali. Oni pristupe k nama i povedu nas do viseće željeznice, a ova nas

odveze do svratišta. Nažalost nije ovdje bilo anđela u ljudskoj spodobi kao ono o Božiću u New Orleansu.

Slijedećeg jutra bile su tračnice slobodne i mi se odvezemo u Hammond. Ovdje nije vozio tramvaj, pa smo morale pješačiti jedan sat. Na sreću išlo je pred nama mnogo radnika, koji su malo progazili put. Konačno smo došle ipak do našeg samostana, ali pred njim je bio snijeg 6 stopa visok. Mjestimice bili su snježni smetovi još mnogo viši. Naš si je susjed pred svojom kućom napravio tunel. Kroz ovaj smo se provukle i napokon sretno stigle do naše kuće k svojim miđima, iza kako smo bile na putu tri do četiri dana.

Čini mi se, da je tada u Hammondu bila poglavarica M. Štefana. Jednu noć sam se odmarala, onda posjetila naše sestre u East-Chicago. Zatim sam otputovala dalje u St. Rafael, u So. Pierce Street, u Milwaukee. Ovu kuću okruživao je sniježni zid još mnogo veći,nego ono u Hammondu. Samo su ovdje bili probili prohod. Međutim je prestalo sniježiti, ali u Milwaukee ne izvoze snijeg iz grada kao u Berlinu. Taj se posao prepusti suncu, koji ga pomalo otapa.

Prije nego što sam posjetila sestre u Kenoshi, iznenadila sam M. Johanu i sestre u Wauwatosi, gdje sam živo željela domoći se onog zemljišta i vile s tornjem. Na moje veliko veselje, utrla mi je Božanska Providnost put k tome lijepom posjedu. Željela sam između ovih dviju zgrada sazidati kapelu s oratorijem, samo mi je još novaca manjkalo.

U Kenoshi našla sam svoje drage starce i

starice sretne i zadovoljne. Da, oni su misli li da su našli raj na zemlji, kako su se izjavili. No i sestre su nastojale, da ih na neki način razvesele i raspolože. Isto tako činio je i ispovjednik preč. P. Augustin, Karmelićan, Holandez, kojeg su ovi dragi starci i starice vrlo voljeli. Rijetko je tko znao s njima tako postupati kao on.

Jednog me dana, za vrijeme večernje rekreacije pozvovu na telefon. Zvala me je M.Johana iz Wauwatose. Ona mi javi, da će još iste večeri doći k nama neki svećenik iz La Cross. Vratila sam se k sestrama i rečem im, da mi je M. Johana najavila dolazak jednog svećenika iz La Cross.

"Ah, Majko, ne će to biti svećenik iz La Cross, već neka starica iz Holy Cross, koju nam šalje Društvo Sv. Vinka", tvrdila je M. Fabijana. Sumnjala sam o ispravnosti njezine izjave, jer sam dobro razumjela "La Cross."Ni su mi vjerovale i ja sam popustila. Draga sestra Teodora odmah zamoli dozvolu, da smije čekati najavljenu staricu, jer prvi vlak dolazi navečer iza 11 sati. Dozvolila sam joj. Ona pripravi i ugrije krevet za staru bakicu, a onda sjedne da čeka. Čekala je i čekala sve do pola noći, ali uzalud. Bakice nije bilo.

Sutrašnji dan za vrijeme duhovnog štiva u 9 sati pozvoni na porti jedan svećenik iz "La Cross" i reče da želi sa mnom govoriti. Iza pozdrava veli mi, da je namjeravao doći još sinoć, ali pošto je vlak išao tako kasno, odlučio se za rani jutarnji vlak. Došao je radi jednog osnutka u njegovoj župi, koja se nalazila u jugozapadnom dijelu države Wixcon-

sin. Malo mjesto, pokrajina bez tvornica, izgledalo mi je da tu nema misija, nema ni posla za nas. Odbila sam njegovu ponudu. Ali dobar gospodin molio je tako usrdno, da nisam mogla drugačije, nego mu obećati, da ću doći pogledati kuću i mjesto, on je naime već imao kuću u pripravi.

Sestrama nisam o tome ništa govorila, ali sam pisala ili telefonirala M. Johani u Wauwatosu i zamolila je, da s jednom sestrom dođe k meni u Kenoshu. Došla je i bila sporazumna s time, da se odvezemo prečasnom Ambauenu. Krenule smo odmah na put. Čini mi se da smo istom pred večer stigle tamo i odmah smo vidjele, da za naš Karmel ne odgovara ni mjesto ni kuća. Ali da ne povrijedimo starog prerevnog gosp. Župnika, potražile smo preuzv. Biskupa iz La Cross koji nas je primio velikom dobrotom. Rekao nam je, da bi nas vrlo rado imao u svojoj diecezi, ali da župa preč. gosp. Ambauena nije za našu djelatnost, nego možda bi se nešto našlo u Reedsburgu. Neka dama mu je već više puta ponudila svoj posjed za osnutak jednog samostana. Želio je da si to pogledamo. Dakako da smo na povratku u Milwaukee sišle u Reedsburgu, jer leži na istoj pruzi. Gospođa nas primila vrlo prijazno, ali po svemu što smo vidjele i čule izgledalo nam je, da ni ova ponuda nije prihvatljiva, kao ni ona od preč. Ambauena. Tu smo se zadržale nekoliko sati, a onda otputovale dalje u Wauwatosu.

Oko pola noći probudile smo i iznenadile naše drage sestre, koje o našem putovanju

nisu imale ni pojma, nego su mislile, pošto je sutra nedjelja, da se je M. Johana, njihova poglavarica već vratila kući.

. . .

D o m S v. J o s i p a

Božanskog Srca Isusova

Slijedećeg jutra iza sv. Mise dođe M. Johana i zamoli me, da bih došla u govornicu pozdraviti Patra Gvardijana, kapucina od crkve sv. Franje, jer on je danas umjesto jednog drugog patra, čitao sv. Misu. Pošla sam u govornicu.

Iza kratkog pozdrava, upita me P. Gvardijan, kako ide u asilu u Kenoshi. Na svoju radost mogla sam mu samo dobro pripovijedati o tom našem prvom staračkom Domu. Na to mi on predloži, da bi i u Milwaukee otvorila jedan takav Dom za starce i starice osrednjeg stalža, pošto nigdje nema katoličkog zavoda za stare ljude, koji su si u svom životu uštedjeli jedan mali kapital, ali ne bi sezao toliko da si uzmu i poslugu, koja im je toliko potrebna u njihovoj staračkoj dobi.

Bila mi je poznata potreba ovakovog zavoda u Milwaukee. Ali kako dobiti još jednu dozvolu od Nadbiskupa? Nisam se usudila ni misliti na to. Ovu sam zabrinutost iznijela pred Patra Gvardijana, na što mi on sa sigurnošću odgovori: "Za dozvolu od Nadbiskupa, pobrinut će se gospoda iz Društva sv. Vinka."

Nadalje sumnjala sam, da ću naći prikladnu ku
ću, a P. mi reče: "Imamo dvije kuće, koje će
vam sigurno odgovarati i odmah ću vam ih po-
kazati". "Ali od kuda novac?" upitam. "Dat ću
vam adresu od jedne obitelji, pa pođite tamo!"

Dalje nisam mogla, morala sam primiti a-
dresu od kuća, zatim adresu od označene mi do
bro stojeće obitelji i obećati, ne samo da
ću si to pogledati, nego pošto su ova oba po-
sjeda jedva deset minuta daleko od kapucin -
skog samostana, da ću ga doći obavijestiti o
svemu.

Poslije podne zamolim M. Johanu, da me
prati, te si pogledam kuće u Galena street, ko
je nam je P. Gvardijan preporučio. Iza duge
vožnje tramvajem odmah smo našle prvu. No čim
sam vidjela ovu impozantnu, luksuznu vilu, o-
krenem se Majci Johani i rečem: "To nije za
Dom sv. Josipa. Potražit ćemo onu drugu, ona
druga ima biti neko svratište, bit će dakle
puno jednostavnija."

Tražile smo sada drugu označenu nam zgra
du. Pater nije rekao u kojoj se ulici nalazi,
ali veli: "Lako ćete je naći, jer je samo
nekoliko minuta dalje od Galena street." Tra-
žile smo više od pola sata, hodale iz jednog
kraja ulice u drugi, pitale ovdje i ondje, ali
badava, kuće nismo našle, kad najednom zaustа
vimo se na naše najveće iznenađenje pred ku-
ćom na uglu ulice Galena. Ovo me je podsjeti-
lo na vilu u Meglodi ut, u Budimpešti, od ko-
je sam već bila otišla i kojoj me je Božja
Providnost opet natrag dovela. Sjetila sam se
kako me se ovaj povratak istoj kući bio doj -
mio, te kako sam je najprije bila najmila, a

onda kupila i u njoj uredila stan Bož. Prija-
telju djece, kao i Njegovim ljubimcima. Sjeti
la sam se i to, kako je ta kuća kasnije bila
pravo mjesto blagoslova, ne samo za djecu, ne-
go i za čitavu okolinu.

Iza ovog pogleda u prošlost, predložim
M. Johani, da pogledamo posjed. Pozvonile smo.
Javila se jedna gospođa koja upita šta želi -
mo. Odgovorila sam, da nam je vlč. P. Gvardi-
jan dao njezinu adresu, jer da je ova kuća na
prodaju, a nama bi odgovarala za staračkі dom.

Ne ulazeći u daljnja raspravljanja, na-
ruči nas, da dođemo slijedeći dan i kuću si
pogledamo.

Došle smo u urečeno vrijeme, a gospođa
nas Schroder sa svojim bratom, vrlo ljubezno
primi. Vodila nas je čitavom zgradom. Vila je
bila zaista lijepa i veoma ukusna u boji i
stilu. Dok sam tako prolazila ovim prostorija
ma, mislila sam na svoje drage starce. Mučili
su se čitav život, a sada će svojom uštednjom
moći uživati bezbrižnu večer svoga života, te
se mirno spremati na putovanje u vječnost.

Kupovna cijena iznosila je 22.000 dolara.
Izgradnja kuće stajala je 50.000 dol, a prije
kakovih 15 godina uložilo se u nju daljnjih
30.000 dol. za sav luksus, kojim je ukrašena.

Rekla sam gospođi Schroder, da smo posve
bez sredstava i da si novac moramo posuditi.
Sada bismo mogle dati najviše 2.000 dolara, a
onda godišnje na otplatu 500 dolara, a ostalo
na kamate. Na naš prijedlog pristali su oboji
ca, ali zaključiti nije se moglo još ništa,
jer nam je prije trebala dozvola od Nadbisku-
pa.

Sada mi je pripovijedala gospođa Schroder, luteranka, kako pokraj njezine kuće prolaze Patri Kapucini, a također i sestre sa crnačkom siročadi iz sirotišta Patra Stefana, pa kako je kuća P. Štefana premalena, došla je na pomisao, da mu ponudi svoju vilu. On je već jednom bio kod nje sa preuzv. Nadbiskupom. Nadbiskup je rekao: Nije to za vaše crne, Pater Štefan, to bi bolje odgovaralo za gospojinski dom. Dakle, Preuzvišeni smatra našu vilu prikladnom za jedan takav dom, reče gospođa Schoder, pa će sigurno biti i sada za to.

Najprije smo o svemu obavijestile P. Gvardijana. Bilo mu je vrlo drago, što smo pristale na njegov prijedlog, te je odmah javio Društvu sv. Vinka rezultat našeg dogovora s gospođom Schroder. Već 2. svibnja dobila su gospoda Društva sv. Vinka odobrenje od preuzv. gosp. Nadbiskupa.

U to smo dobile 10.000 dolara od one obitelji, kamo nas je bio Pater poslao. Pošto sam sada trebala za otplatu kuće u Galena Street samo 2.000 dol. mogla sam konačno kupiti i onu vilu s tornjem i jelovom šumicom u Kavanaugh Plac, za kojom samu uvijek čeznula. Vlasnica se zadovoljila sa 5.000 dolara i posjed je bio naš. Na moju radost mogli smo ga odmah preuzeti, i bez daljnjega poduzeti preinake.

Nekada je ta vila pripadala jednom talijanskom generalu, a bila je lijepa i vrlo dobro građena. Kasnije je ova vila bila naša provincija, jer od 1923 godine naših 14 pos-

tojbina u Sjedinjenim Državama i Canadi, potpadaju u jednu provinciju. Ona pak kuća, koju smo prije kupili, bila je kasnije dom za dječake; a između ove i samostana sagradili smo odmah kapelu s oratorijem, a ispod nje refektorij za sestre.

Po primitku odobrenja pošle smo opet do gđe Schroder i uredile dalje sve poslovne stvari. Sada nam je pokazala još dvije pokraj nje kuće, svaka je imala 13 prostorija, osim toga veliku štalu i vrt, a sve ovo pripadalo je našem posjedu i bilo je uključeno u cijenu od 22.000 dolara. Moja je radost bila potpuna, jer mislila sam, sad ćemo moći imati samostan s kapelom i oratorijem. Ovog ćemo s natkrivenim hodnikom spojiti s kućom na uglu, koja će služiti kao zavod za starce i starice.

Veselo sam počela pregrađivati kuću, koja je bila prazna, za kapelu i klauzuru, a u onoj na uglu stanovat će gospođa Schroder do mjeseca srpnja. Ostala sam u Wauwatosi i svakog sam se jutra odvezla sa sestrom Agatom (češkinjom) već u 6 sati u Galena Street. Kruh i mlijeko kupile bi si kod susjeda, zatim bi otvorile radnicima kuću, a onda otišle u tri minute udaljenu slovensku crkvu, na sv. Misu i na sv. Pričest. Ako baš nismo morale biti u kući izlazile bi van, te malo po malo nabavljale potrebne stvari za kapelicu, samostan i za preko 50 staraca i starica.

Velikodušnost gospođe Schroder ne smijemo nikada zaboraviti. Kad je u određeno vrijeme selila iz vile, poklonila nam je za staračko dom, ne samo tepihe, zavjese, sav ure - đaj za blagovaonicu i biblioteku, nego i pot-

punu električnu spremu za pranje i sušenje rublja, a k tome još i plinski stroj za kuhanje. Neka dragi Bog naplati njoj i njezinoj obitelji sve što nam je u ljubavi učinila. Čitav ovaj posjed možemo smatrati poklonom, jer samo veliku vilu mogla je svaki dan prodati za 25.000 dol. a one dvije pokrajnje kuće i štale vrijedile su još uvijek 22.000 dol.

Božansko Srce Isusovo izabralo je ovaj obiteljski dom za Svoj stan, divno je vodilo i upravljalo srcima svih, zato sam ga i nazvala dom sv. Josipa od Srca Isusova.

Jedva što smo nabavile namještaj za pokoju sobu, i već se uselilo k nama nekoliko starih bakica. Opažalo se sve više i više, koliko je takav Dom manjkao u Milwaukee.

Naša radost, kao i radost dragih staraca i starica, bila je potpuna istom 18. kolovoza 1918. kad je k nama uselio Isus u presvetom Oltarskom Sakramentu.

Bilo je očevidno, da je Božja Providnost izabrala vlč. Patra Gvardijana kapucina, kao oruđe za ovaj osnutak. Zato sam molila preuzv. Biskupa, da njemu dozvoli posvetiti kapelu. Preuzvišeni je uvažio moju molbu i kad je Pater posvetio kapelu prezbiterij i oratorij, čitao je prvu sv. Misu u maloj i vrlo dragoj kapelici. Iza toga blagoslovio je još čitavu kuću. Da, bio je to radosni i svečani dan, a ta radost i zahvalnost sjala je svima iz očiju.

Od srca sam zahvalila dragom Bogu, što mi je dao milost, da sam sama smjela osnovati staračke Domove, koji su u mojoj fantaziji postojali još od travnja 1891. Kolike će duše

na taj način Božansko Srce predobiti još u 11-tom satu, a koliki će se tim životom u Božjoj blizini mnogo bolje pripraviti na svoj odlazak u vječnost, nego bi to ikad mogli, da su ostali u svijetu.

Bog je dobar! On je divan u svojoj dobroti i milosrđu. Slava Mu u vijeke!

. . .

D o m s v. J o s i p a

i sv. Rafaela So. Pierce Street

Danas ćemo posjetiti prvo utočište Karmela Bož. Srca u Americi. U tu kuću uselili smo u predvečerje blagdana Marijina Prikazanja t.j. 20. XI. Do ljeta 1918. bilo je ovdje već toliko djece, da ni u podkrovlju nije bilo više nikakve prostorije, gdje ne bi bili kreveti za sestre ili za djecu.

Poglavarica, Majka Felicita od sv. Križa, bila je puna sućuti prema sestrama i djeci, koja su po strahovitoj ljetnoj vrućini bila prinuđena spavati pod krovom. Koliko je samo uzdisala za kućom. U toj potrebi, koju su svi jednako osjećali obavila je jednu devetnicu našoj dragoj Gospi, zajedno sa sestrama i djedom velikom i malom, i to za blagdan Marijina Uznesenja 15. kolovoza.

Za vrijeme ove devetnice, zamoli je jedan svećenik, da primi u Dom petero djece, kojima je majka nedavno umrla, a otac, siromašni radnik, ne zna već što bi počeo, jer mora

ići na posao, a ne može ostaviti djecu samu.

Na telefon saopći mi Majka Felicita ovaj slučaj i zamoli me, da dođem k njoj. Odazvala sam se. Sad je navalila na mene, da im priskrbim drugu kuću, jer da ne može odbijati takve bijednike, a ne zna kuda bi s njima, kad i sami jedva dišu u toj silnoj vrućini. Njihova drvena kuća bila je stara već preko 60 godina i stajala je osamljena na jednoj uzvisini.

Mislila sam i mislila, a ujedno i sama vapila za pomoć. Napokon sam je pozvala i rekla: "Nazovite gospodina N.N. i recite mu, da sam ja ovdje u Pierce Street, te da želim s njime govoriti, ako je moguće još večeras."Obećao je da će doći. Ovaj je dobar gospodin spadao među naše "pomoćnike u nevolji". Dok sam boravila u Milwaukee, pomogao nam je bezbroj puta, što je samo Bogu poznato. On neka mu bude plaća!

Taj dobri gospodin došao je malo iza toga kako smo ga nazvali. Izjadala sam mu brige M. Felicite, kako nema dosta prostora i kako je u kući strahovita vrućina, a onda sam nastavila: "Gospodine N. vi ćete sigurno znati za kuću, koja bi nam odgovarala. "Ne". Kuća nema, jer se uopće ne grade. Radnike je teško dobiti, a kad ih dobiješ, ne možeš ih dosta naplatiti."

"Ah gospodine N. bit će sigurno prazna koja residencija, dajte još jednom promisli - te!"

Nastala je mukla šutnja. Nisam ga smetala u razmišljanju, nego sam čekala rezultat. Najednom poviče: "Zbilja. Evo stare prazne

prijestolnice! Možemo se odmah do nje odvesti. Dođite!"

Gospodin se požuri do auta, a ja viknem M. Feliciti, da me prati: "Gospodin N.N. želi da nas odveze do velike, prazne kuće."

Odjurili smo za par minuta. Lako se može misliti s kakovom napetošću. Nismo se trebali voziti daleko, jer ova je vila bila blizu Grand Ave, ugao Wells i 17 the Street. To je bila malo drukčija kuća, nego ona u So. Pierce Street! Masivno građena trokatnica, sa prostranim sobama. U dva kata bit će dosta prostora za 50-tero djece, a jedan kat ostat će sestrama za klauzuru. Auto garažu treba pregraditi za kapelicu.

Vrlo smo se veselile! Gospodin N. je mislio, da ćemo je dobiti za 10.000 - 12.000 dol. i to odmah. Smjesta se je stavio u vezu s vlasnikom, koji je živio u Chicagu.

Kako su se sestre i djeca radovale ovoj vijesti, svatko si može lako predstaviti. Svi su bili sigurni, da je Majka Božja uslišala njihovu devetnicu.

U najkraće vrijeme dobili smo od preuzvišenog dozvolu, da se preselimo u Wellstreet. Isto tako uredili smo kupnju i započeli građevne preinake, koje sam povjerila onom arhitektu, koji nam je gradio u Nauwatosi i Galena Street, jeftino i dobro.

Na moju osobitu radost želio je vlč. Pater Augustin Karmelićan, koji je svaki dan kod nas celebrirao, da zadnja sv. Misa bude pjevana. M. Felicita javila mi je, da će ta zadnja sv. Misa biti 30.X. Dakako da sam se odvezla tamo, ta to je za mene bio jedan veliki

spomendan. Nitko nije znao, ali ja sam ga sla vila sa mojim dragim svecima; njih sam moli = la, da skupa sa mnom hvale, slave i zahvalju- ju Bogu za sve milosti, koje mi je do tog ča- sa udijelio.

Budući da sam 30 listopada 1888. postala članom sv. Crkve, gajila sam u sebi tihu ali tajnu želju, da taj dan proslavim svečanom svetom Misom. Makar da to nije nitko znao i- pak mi se želja ispunila posredovanjem moje drage nebeske Majke. Koliko li puta ispuni O- na i najskrovitije želje svoje djece! O kad bi svi ljudi bili djeca ove predrage i najbri žnije Majke i kad bi je kao takovu ljubili i poštivali! Svakog čovjeka, sporedno kojem staležu, kojem rodu ili naciji pripada, ako Majku Božju nema za majku, smatram siročetom bez majke. Svi su oni zaista jadna siročad. Ma kar to danas ne uviđaju, doći će jednom čas, da će mi ovo priznati, ali tada će biti pre- kasno. Ova im predraga Majka ne će više moći pomoći.

Malo za tim kako je naša obitelj iselila iz kuće u So. Pierce Street, jedne noći nasta požar u toj vili. Bit će da je vjetar nanio iskre iz ljevaonice željeza, koja se nalazila nešto niže ispod kuće, a koje su morale pasti na ljepenku, kojom je bio pokriven hodnik (prolaz) i tako je nastala vatra. Požar je uništio dječje spavaonice i stube, koje su vo- dile do njih. Da su se djeca tamo nalazila, jedva bi ih se moglo spasiti. Vrlo potreseni ovom zgodom zahvaljivali smo dragom Bogu na njegovoj očinskoj dobroti, što nas je očuvao

od te strahote. Pošto je gradnja u Wauwatosi isto tako posvema djelo Božje Providnosti, ne smijem šutke preko nje proći. Povod toj grad- nji dao nam je prečasni A.

Bilo je nekako u ljetu 1918., valjda ne- što prije, nego sam došla u samostan Srca Isu- sova u Galena Street, kad nas jednog dana po- sjeti preč. A. i ponudi nam se za kućnog ka- pelana.

Wauwatosa mu se veoma svidjela. Velika hladovina u ulicama, sočno zelenilo i divni bujni vrtovi, a prije svega položaj na uzvisi ni - sve se je ujedinilo, da Wauwatosu učini dražesnim i ugodnim prebivalištem. Naš mu se je posjed toliko svidio, da si je odmah stvo- tio plan, u blizini iznajmiti stan, kamo bi mogao useliti sa svojom sestrom, a možda si i sam sagraditi kuću. Kad sam mu pokazala vrt sa jelama i saopćila mu svoju želju, da ovdje podignemo kapelu, ali da sada nemamo nikakve mogućnosti, jer nemamo čime graditi, on mi od govori: "Ja ću vam posuditi potrebni novac za kapelu."

Slijedećeg dana pošla sam s M. Johanom do preuzvišenog Biskupa, da ga upitam, bi li smjeli preč. A. primiti za kućnog kapelana. Sreli smo Preuzvišenog upravo na putu k tram- vaju. Išao je na staniou, pa kako nije imao vremena, pratile smo ga kojih sto koračaja do tramvajske stanice i u to smo mu vrijeme pri- povijedale o preč. A. Začuđeno upita Nadbis- kup: "Zar je on kod vas?" Brzo sam nadodala, da mu se u Wauwatosi vrlo sviđa i da nam je ponudio posuditi novac za gradnju kapele, a

onda sam zatražila odobrenje. Pošto je Preuzvišeni znao, da je prečasni A. imućan, i dao nam je dozvolu za gradnju i mi smo se sretne vratile kući.

Odmah smo pozvale arhitekta i zamolile ga, da bi čim prije došao, jer želimo početi međugradnje.

Nije nam dao dugo čekati. Razgovarala sam s njime o našem planu: Refektorij pokraj kuhinje, za sestre u prizemlju, iznad toga prema dječjoj zgradi kapela, onda prezbiterij sa sakristijom na jednoj strani, a na drugoj rešetke za sv. Pričest. Straga veliki oratorij, koji je pokrajnim hodnikom spojen sa samostanom.

Na 2. veljače 1919. bila je posveta sa svečanom sv. Misom u novo sagrađenoj kapeli. Velika je bila zahvalnost i radost sestara, ali ne moja, zbog toga, što se nije mogao izvesti pokrajni hodnik.

D e t r o i t

Prečasni se Kaufman trudio već godinama, da Karmelu Bož. Srca pribavi dozvolu za uselenje u Diecezu Detroit, Michigan. Do sada je sav njegov trud bio bez uspjeha, jer vrlo ostarjeli preuzv. biskup John S. Foley, nije nikako htio primati redovničke zajednice u svoju diecezu. To mi je preuzvišeni gospodin i sam rekao 1912. god.

U siječnju 1918. dragi Bog ga je uzeo

k Sebi u vječnost, a naslijedio ga je na biskupskoj stolici Msgr. Mihael J. Galather D.D. Na veliku radost svega naroda, naročito svećenstva i redovništva bio je ustoličen u Detroitu u srpnju 1918.

U jesen iste godine, pozvao me je jedan svećenik, da dođem tamo, jer da se radi o jednom osnutku. Iza kako smo izmijenili nekoliko listova, odazvala sam se njegovu pozivu i došla k njemu na dogovor. Primila nas je vrlo ljubezna nećakinja prečasnog gospodina Kaufmana. Ovaj nas je uvjeravao, da ćemo dozvolu od preuzvišenoga lako dobiti, ali da postoji jedna druga poteškoća, a to je pomanjkanje stanova, što se iza rata veoma osjeća. Teško da ćemo naći slobodnu kuću, koja bi nam odgovarala. Onda reče, da će pokušati naći nam koju vilu ili posjed.

Najprije sam htjela biti sigurna za dozvolu, pa sam stoga zamolila Preuzvišenoga za audijenciju, a on nas je vrlo dobrostivo primio. Pripovijedale smo mu o našim misijama i o našoj djelatnosti kod djece i odmah smo dobile ovu davno željenu dozvolu. Sretne i vesele vratile smo se pune pouzdanja i ojačane biskupskim blagoslovom, kući. Bilo je to 7.veljače 1919.

Strpljivo smo čekale na vijest o pronalasku kuće. Ta nam stigne u mjesece travnju, a prečasni Kaufman nam javlja, da je našao jednu vilu, neka bi je došle pogledati.

Ali kolikog li razočarenja, kad smo vidjele tu malu vilu bez vrta. Ne, ta zgrada nije nimalo svrsi shodna. Žao nam je bilo što smo uzalud učinile ovaj dugi put, te se još

iste večeri vratismo natrag u East-Chicago.

Prolazili su tjedni, a od obitelji Kaufman nije bilo nikakve vijesti. Valjda se nije mogla naći podesna kuća. No ja sam, unatoč svih poteškoća, pošto poto htjela izvesti taj osnutak, jer sam se nadala, da će mnogoj duši biti na spas, a imala sam već i dozvolu!

Puna pouzdanja u našu dragu Gospu, pošla sam sa sestrom M. Citom, ovaj puta nepozvana u Michigan. Otsjela smo kod ss. Dominikanki vječnog klanjanja. Doskora nas je odvela draga Majka Božja u Njoj posvećenu crkvu "St.Mary Churc", a od ovuda dalje k prečasnom Patru Wusst, koji je bio poglavar kongregacije oo. Duha Svetoga. Saopćila sam mu svrhu našeg boravka u Detroitu i zamolila ga ne bi li mi mogao dati adresu agenta koji se bavi prodajom kuća. Odmah je otišao k telefonu i na nekoliko mjesta telefonirao raznoj gospodi da se traži veća kuća, i neka bi oni pogledali može li se koja naći. Za konačište se je htio također propitati.

Nakon par dana našao je jednu dragu staru gospođu, koja bi imala za nas sobicu. Na našu radost stanovala je gospođa samo par minuta daleko od crkve, a oko ove nastanila se čitava jedna talijanska kolonija.

Slijedećeg dana preselile smo se k toj dobroj staroj gospođi Schulz; ali ulica u kojoj se je nalazila njezina kuća, bila je neizrecivo bučna, a soba tako vruća, da nisam mogla skoro ništa spavati. Nije to bila mala muka; vani tolika buka, a unutra tolika vrućina, jednu noć za drugom kroz dugih šest tjedana. Svaki osnutak zahtijeva svoje žrtve, i

što više trpljenja i poteškoća treba podnijeti, tim je on plodonosniji. To sam već često puta iskusila, zato sam puna zahvalnosti prema Bogu podnosila te muke i suprotivštine. Moja pratilica, s.M. Cita, spavala je tako dobro, da joj nije smetala ni vrućina u sobi, ni buka s ulice, a to me je vrlo tješilo.

Agenti su se mnogo trudili, da pronađu posjed. Pokazivali su nam jednu kuću za drugom. Isprva nam je bilo rečeno, da nema praznih kuća, ili koje bi bile na prodaju, a sada, u toku od nekoliko dana, bilo nam je ponuđeno oko 12 kuća, no jedva da je jedna odgovarala našoj svrsi. Tražila sam i takove gdje bi bile dvije jedna pokraj druge, koje bi se dale lako spojiti; jedna bi bila za samostan i kapelu, a druga za staračkí Dom. Bile smo toliko zaposlene traženjem i pregledanjem ponuđenih kuća, da su nam dani samo izmicali i nismo nalazile vremena za kakve druge vizite. Stoga je gospođa Spoo, jedna od prvih naših znanica, pomislila, da smo se vratile natrag u Milwaukee. Ova samostalna gospođa, udova, željno je očekivala otvorenje našeg Doma za da me. S njom smo se upoznale preko P. Wusst i pripovijedale joj o našem bezuspješnom traganju za kućom. Potom zamoli ona jednog njoj poznatog agenta, da se ogleda, ne bi li našao odgovarajuću kuću. To mi je saopćila u jednom listu, kojeg mi je poslala u Milwaukee, a koji mi je bio poslan natrag u Detroit.

Našla se međutim jedna velika vila, koja, makar i nije bila po mojoj želji, ipak sam za nju započela pregovore, jer se preč. Kaufmann bio vrlo zauzeo za nju. Ipak nije došlou do

rezultata, jer je cijena bila previsoka.

Tih dana vidjela sam jedne noći u polusnu točno i jasno kuću: prozori, izvanje stube, krov neke posebne vrsti, sve je tako jasno stajalo pred mojim očima, da bi je u budnom stanju bila mogla naslikati. Bila sam čvrsto uvjerena, da ovaj san dolazi od Boga i da je to kuća koju si je dragi Bog ovdje izabrao. Moleći i pitajući obratila sam se Božanskom Veličanstvu govoreći: "Kako da nađem kuću u tako velikom gradu? Među tolikim tisućama drugih kuća?"

Pošle smo kao svakog jutra u St. Maryu s Churc k sv. Misi. Kad smo se vratile čekao me je u Milwaukee list od gospođe Spoo. U pismu mi preporuča gosp. Hahn-a, jer on ima za nas vrlo praktičnu kuću. Pozvale smo ga i zamolile da nam tu kuću čim prije pokaže. Malo zatim dođe on sa svojim autom po nas i odveze nas u Leland Street.

Bila sam toliko zaokupljena svojim snom od prošle noći, da nisam kao obično ušla u kuću, kad smo se pred njom zaustavili, nego sam odbrzala na drugu stranu ulice, da vidim pročelje. Pogledam gore i opazim ono, što sam u snu gledala: izvanje stube, krov, boja kuće, sve točno do u pojedinosti. Da, to je bila zgrada, koju mi je Božja Providnost pokazala.

Ne mogu riječima izraziti udivljenje i zahvalnost, koju je moje srce osjećalo u tom času! - Karmel Božanskog Srca, Božje je djelo, a moja je zadaća: služiti Bogu kao oruđe, tražeći i izvršujući Njegovu svetu Volju.

Bila je to dvostruka kuća, vrlo dobro

građena i usčuvana. Na obje strane nalazile su se druge kuće, za koje sam odmah mislila da ću ih k ovoj prikupiti. Zahvalila sam se gosp. Hanu i rekla, da ću najprije razgovarati sa gosp. Župnikom, u čijoj se župi nalazi ta kuća, a onda pitati savjet i dozvolu preuzv. gosp. biskupa.

Prečasni župnik Tennes poznavao je ovu kuću dobro, jer je u njezinoj blizini stanovalo više katoličkih obitelji. Kako mi, tako ju je i on smatrao vrlo prikladnom za asyl. Zamolila sam ga, neka bi zgradu pokazao preuzv. Biskupu, što nam je rado obećao.

Nakon par dana vratile smo se opet k njemu, a on nam veselo ispripovjedi, da je svojim autom odvezao Preuzvišenog u Leland Street, a Preuzvišeni je rekao, da bolje i prikladnije kuće ne bi našli u čitavom gradu.

Sad smo započeli kupovnim pregovorima. Dakako, da sam i opet bila bez novaca. No moja je lozinka bila uvijek ista: Ili početi s novcem ili s Bogom bez novca. Svaki sam osnutak započela bez novca, ali zato s Bogom, a dragi Bog se uvijek pobrinuo za novac; tako je bilo i ovdje.

Posjed je bio vlasništvo jedne drage obitelji iz Mecklenburga. Dobri nam je gospodin poklonio 500 dolara. No ta nam kuća nije bila dosta, jer kako da uredimo u njoj Dom za starce, ako se ne bi moglo smjestiti barem 30 osoba?

Za nekoliko mjeseci uspjelo nam je pomoću gosp. Hana, k toj zgradi prikupiti još tri druge. Sada je trebalo spojiti svih pet zgrada.

Dobri mi je Bog, moj Božanski Učitelj pomogao i dao mi pravu misao i plan kako da to pregradimo i izgradimo. Konačno se je našlo i mjesto za gradnju kapele, koju je vrlo ukusno izveo jedan poljski arhitekt. Ovoj se je priključio samostan za sestre.

Na blagdan sv. Ane 26. srpnja 1919. uselile smo nas dvije u novi Karmel, kojeg sam posvetila Bož. Srcu Isusovu i nazvala ga: Dom sv. Josipa i Srca Isusova. Malo dana zatim došle su nam u pomoć M. Felicita, s.M. Afra, s.M. Josipa (poljakinja) i druge sestre. Svojski smo počele raditi. Forsirale su nas tople molbe ne samo gospođe Spoo, nego i drugih dama, koje su teško čekale na primitak. Nekoliko drugih starica mogle smo primiti već u kolovozu. Početkom rujna bile su zauzete sve sobe u prvoj kući. Dalje nismo mogle primati, dok se kuće ne spoje jedna s drugom.

Preuzvišeni nam je Biskup iskazao veliku naklonost, što je došao sam čitati prvu sv.Mi su u našu malu provizorno uređenu kapelu, gdje nam je ostavio Presv. Sakramenat.

Da će Preuzvišeni doći k nama, saznale smo istom u predvečerje tog dana, stoga se nismo mogle ni malo pripraviti.

U Detroit smo došle u svibnju s velikim pouzdanjem u našu Dragu Gospu - i kako povijest ovog osnutka pokazuje - nismo se badava utekle njenoj majčinskoj zaštiti. U zahvalnost za tu veliku milost, odredila sam, da se 8. rujna 1919. slavi kao najveći blagdan te kuće, a istog dana bila je posvećena kapela i ustoličen Presveti Sakramenat. Taj je dan bio ujedno naročiti spomendan za našeg mnogo poštovanog preuzv. gosp. Biskupa, jer je tog dana prije 5 godina bio posvećen za Biskupa.

Kolika je to milost bila za biskupiju Detroit, što je dobila ovakvog biskupa, koji je bio pun mudrosti, revnosti i ljubavi za spas duša. Rođen u Irskoj, svoje je studije započeo u Francuskoj, a kad je morao napustiti Francusku, nastavio je nauke u Insbrucku. Kad smo toga dana iza zajutarka malo s njim razgovarali, pripovijedao nam je jedan događaj iz svoje mladosti; dva kapelana naime, koja su ga pratila obojica su pušili, a Preuzvišeni nije. Ja sam se tome začudila, a on mi na to pripovjedi, da je jednom još kao mladić išao na ispovjed, i tada u ispovjedaonici osjetio miris duhana. To je na njega učinilo u onom času, tako neugodan dojam, da je odlučio da ne će nikad pušiti. I Preuzvišeni je ostao vjeran svojoj odluci.

To je znak čvrstog karaktera, a crkva treba ovakve karaktere; nažalost ima ih dandanas vrlo malo.

Ta što je drugo nego robovanje ako se dadem zavesti bilo kojom strasti? Što je drugo nego ropstvo ako ne mogu živjeti bez cigarete, bez lule, bez duhana? Ili, zar je nešto drugo ako se dadem sputati čitanjem romana i time zanemarujem svoje dužnosti? Ili ako se dadem zavesti opasnom igrom, ili prijateljstvom? Nije li sve ovo ropstvo?

Ah tko bi izbrojio, kakovih sve ropskih lanaca znade skovati neprijatelj ljudskih duša! Zar ne će svaki razuman čovjek prekinuti i odbaciti ovakve karike ropstva? A koliko više kršćanin ili kršćanka, ili čak Bogu posve-

ćena osoba? Koliko li je soli već obljutavi - lo! Kolika li je žetva već zrela, a nema žeteoca! Kako reče naš Božanski Spasitelj; a zbog čega je sol obljutavila? Zar nije u tisuću i tisuću slučajeva zbog koje od gore naznačenih strasti?

Zašto nema žeteoca? Zašto se uvijek i po svuda čuje ista tužba: "Žetva je zrela, ali žeteoca i žetelica nema..." a zašto? Da, zato, jer veliki procenat onih, koje je Bog pozvao na svoju službu, vezan je bilo kakvim ropskim lancima.

Ovakav primjer, kao što je bio muževan čin Preuzvišenog gospodina u njegovim mladim danima, bilo mu je tada oko 15 god., ostavlja jak utisak. Često se sjećam ovog crkvenog kne za, s udivljenjem i ljubavlju punom strahopočitanja i željela bih mnogo, da, vrlo mnogo u činiti za tu diecezu. Nažalost, do sada mi ni je bilo moguće učiniti toliko, koliko sam željela, ali hvala dragom Bogu, što se može molitvom svuda, u skrovitosti, također u daljini i s onu stranu oceana, raditi na spasava - nju i posvećenju duša. Čvrsto se nadam, da moja molitva ne će biti uzaludna.

Preuzvišeni gosp. Biskup nije ni slutio, da je dao dozvolu za kuću, koju si je sam dragi Bog izabrao. Međutim već postoji i moli jedna draga obitelj oko Božanskog Srca, koje boravi sakriveno u tabernakulu.

Starost ima nešto divnog i privlačivog, ako iz očiju dragog starca ili starice sja dobrota i mir i ako mu na usnicama titra blagi smješak.

Za mene je bila velika radost, što sam

mogla osnovati ovaj asil. On ima biti dom a ne ustanova ili zavod. Dom treba da bude za starije gospođe i bračne parove, dom u kojem će sprovesti tihu večer svoga života, koju će osvjetljavati mir, a grijati ljubav! I gdje će se u ljubavi njih sjećati i za njih se moliti kad zaklope svoje oči, i presele se u vječnost.

Da, svi samostani i domovi Karmela Božanskog Srca Isusova imadu biti stanovi mira i ljubavi!

S t. C h a r l e s, M i s s o u r i

Kad sam već opisala sva američka osnivanja, ne smijem mimoići St. Charles, jer je u njem zadnji Karmel Božanskog Srca, kojeg sam pozvala u život.

Ovaj glavni grad države Missouri upoznala sam na putovanju u San Antonio preko St. Louis. Tom smo prilikom prošle nekoliko gradskih četvrti siromašnijeg pučanstva, a to je učinilo na mene takav utisak, da se ovdje nalazi za naše misije bogato polje rada.

Od tada sam uvijek gajila tihu želju, da dođem u St. Louis. Ali prilika mi se za to pružila istom četiri godine kasnije, i to preko jedne sestre iz tamošnjeg Karmelskog samostana. Ova je sestra upravo navalila na me, da u St. Louis otvorimo jedan dom. U kolovozu 1919. saopći nam da je već našla jednu damu,

koja će za taj osnutak pokloniti svoj posjed. Konačno su mi ovi listovi dosadili i ja se obratim preč. Patru Ireneju, O.C.D. u Milwaukee. Zamolila sam ga, neka bi mi pisao što on misli o toj stvari, i što da ja učinim. On mi je savjetovao, neka odem u St. Louis tamo neka potražim Preuzvišenog Nadbiskupa i upitam ga kako ta stvar stoji.

Prema tome savjetu otputovala sam s majkom Benediktom 19.IX.1919. u St. Louis, stigle smo slijedećeg dana i prenoćile kod časnih se stara franjevki u bolnici sv. Antuna. Nismo gubile vremena već pođosmo odmah u samostan karmelićanki. Kad smo se tu pobliže uputile i upoznale uvjete, bilo nam je odmah jasno, da takova šta nije za Karmel Bož. Srca Isusova. No pošto je sestra uporno molila nismo mogle drugačije nego da pođemo pogledati vilu. Nismo trebale ni uči jer već položaj, u kojem se je nalazila, apsolutno nije odgovarao našoj svrsi. Vila se nalazila na osamljenom mjestu u šumi, bez ikakove prometne veze.

Obavile smo posao radi kojeg smo došle u St. Louis, a sada smo ipak htjele posjetiti preuzv. nadbiskupa J. Glennona. Na sreću našle smo ga u njegovoj rezidenciji i primio nas je pun dobrote i ljubavi.

Preuzvišeni je poznavao planove ove Karmelićanke i nimalo se nije čudio, što smo otklonile tu ponudu. Mi smo mu pripovijedale o našim asilima za starce i starice i zamolile preuzvišenog gospodina, ne bi li nam dozvolio, da i ovdje u blizini osnujemo jedan takav Dom. Kao što prije u Milwaukee nije ni ovdje bilo nikakvog doma za starce i starice osrednjeg

staleža. To je potaklo preuzv. gospodina Biskupa, da nam dade dozvolu. Ujedno nam je označio tri ili četiri mjesta u obližnjoj okolici gdje bi se mogao otvoriti Dom.

Srdačno sam se zahvalila i sva sretna što mi se ispunila želja da Karmel Bož. Srca još u 11-om satu svoga boravka u Americi, presadim u nadbiskupiju St. Louis, gdje će stajati pod zaštitom ovog iskreno dobrog nadbiskupa.

Mislila sam naime, da će ova biljka, koju sam ovdje usadila biti jedan slabi početak, te sam se nadala, da će i ovdje kao ono u državi Wiskonsin, procvasti misije, i podizati se jedan Dom za drugim. Nažalost moja se želja u zadnjih pet godina nije ispunila, ali tko zna, što će još u budućnosti biti od Karmela Bož. Srca u St. Louisu...

No vratimo se natrag na 20. rujna 1919. Božja nas je Providnost dovela u St. Charles, gdje je već 40 godina bio na njemačkoj župi Msgr. Willmes. On se je velikom dobrotom zauzeo za nas isto tako kao i prečasni Winkelmann. Njegovim nastojanjem našli smo već iza nekoliko sati jedan lijepi posjed sa dvostrukom kućom, koji je pripadao nekoj francuskoj obitelji i bio je iznajmljen. Započeli smo kupovne pregovore i sve je išlo brzo kao u snu, tako da smo već 21. rujna bile u Kenoshi. Kasnije smo morale strpljivo čekati još koji pola godine, dok je iselio liječnik sa svojom obitelji, koji je stanovao u većoj kući, a također i stanari iz druge kuće.

Konačno smo mogle u mjesecu sv. Josipa preuzeti kuću i započeti svoj posao. Na večer

8. ožujka, otputovala sam sa sestrom Petronelom (Holandeskinjom) iz Chicago u St.Charles. Dok je u Michiganu i Wisconsinu na sjeveru, vladala ciča zima, dočekalo nas je ovdje toplo sunce i blagi proljetni dan. St. Charles nalazi se u blizini St. Louisa na jednoj uzvisini. On je ubavo malo mjestance. Ulice vode kroz hladovinu starog drveća, jer je tu ljeti vrlo vruće. Naše masivno građene kuće nalaze se u vrtu gdje smo osim hladovitih stabala imale također voćaka. Ranom zorom ušle smo u kuću, u kojoj još nije bilo ni vode ni plina. No toliko su nam priskočili u pomoć, da smo za nekoliko sati došle do mnogočeg. Puno su nam pomagali i jedan Englez i jedan Francuz.

Kako su se čudile M. Felicita i s.Teodora, koje su stigle 10. ožujka - ne kao mi, jednog divnog proljetnog dana, nego uz bljesak munja i tutanj gromova - a nas našle u prilično sređenim stambenim sobama.

Nastavile smo posao istim marom i revnošću. U to su nam došle još dvije druge sestre i posao je tekao brže. Započele smo također i neizbježivim nadograđivanjem i pregrađivanjem. Prije svega uredile smo provizornu kapelu, koju je 3. svibnja blagoslovio Msgr. Willmes, a za vrijeme sv. Mise bio je pohranjen i presv. Sakramenat. Monsignor je dijelio našu radost. Prema njegovom sam savjetu počela gradnjom kapele 8. svibnja, ali njezinu posvetu nisam dočekala u Americi.

Moji su dani bili odbrojani. M. Felicitu ostavila sam ovdje kao poglavaricu i otputovala sa sestrom Josefom 31. svibnja u San Antonio. Imale smo jako ugodnu vožnju i tamo stig

le 2. lipnja na veče. Svoju sam pratilicu uvela kao poglavaricu u mali Dom na uzvisini u Nabraska Street.

Jedva mjesec dana mogla sam se radovati gledajući požrtvovnost i rad mojih dragih sestara, kadno li kucne čas rastanka s njima, za ovim uslijedit će još drugih deset ovakovih. Kolike li boli za mene.

O p r o š t a j o d A m e r i k e

Po mene je došla M. Franciska. Odvezle smo se u St. Charles gdje sam našla kapelu do građenu već do krova.

Iza bolnog rastanka ovdje, pošla sam dalje u So. Kenoshu, u Milwaukee, gdje sam u svim trima konventima posjetila svoje mile. On da dalje u Hammond, u East-Chicago, ali po svuda ista bol.

Koliko sam ljubila svoje sestre, dokazom mi je bila ova bol, koju mi je prouzročio rastanak od svake pojedine. Ni sada još ne mogu bez suza misliti na one dane.

O kako je velika sveta ljubav, koja povezuje redovničke duše. Ona čini redovnički život rajem unatoč svih žrtava, muka i odricanja. Ljubav našeg Božanskog Spasitelja, koji je skriven u presv. Sakramentu, privlači nas k Sebi kao magnet, a onda nas srdačnom ljubavlju povezuje sa Sobom.

Na tom vrelu ljubavi, na presv. Sakramentu okrepljuju se naše duše i raspaljuju dnevno

sve više i više, a ta ljubav, koja ne može mirovati, neprestano izbacuje iskre, t.j. djela ljubavi prema bližnjemu.

Pošto smo na kratko posjetile naše drage sestre u Detroitu Toronto i St. Chaterines i doviknule im zadnji "Zbogom", otputovala sam u pratnji M. Johane i sestre Afre, preko Buffalo u New-York, kamo smo stigle u nedjelju. Bile smo u brizi radi sv. Mise i zato smo se odvezle ravno u katedralu. Na naše veliko iznenađenje bila je ova dupkom puna. Kod ulaza na strani našle smo još mjesta za stajanje. Ali iza nekoliko minuta eto k nama jednog "Švicarca", koji nam šapne neka malo pričekamo, da će nam dati mjesto čim svrši propovijed. Malo za tim svršila je propovijed, a k nama eto opet našeg Švicarca i dade nam znak, da ga slijedimo. Ništa ne sluteći, pođosmo za njim. Ali što bi?

On stupa pred nama glavnim prostorom i krči nam put, a mi jedne za njim sve do pričesne klupe, gdje su nas čekale stolice.

U prvi sam čas bila posve zapanjena. Naučana prisustvovati sv. Misi uvijek u skrovitosti, iza oltara u oratoriju, bila mi je svaki puta žrtva kad bi na putovanjima ili kod osnutaka morala biti u crkvi za vrijeme sv. Mise, a sada ovako i na ovom mjestu.

Kad sam se već malo pomirila svojom "sudbinom", kojoj nisam mogla izbjeći, podigla sam oči da se poklonim Isusu u presv. Oltarskom Sakramentu, tad opazim, da se ovdje radi o jednoj naročitoj svečanosti. Tu je bio prisutan uzoriti kardinal N. i čitav niz biskupa. Svečanu je sv. Misu pratilo divno, veličanstveno pjevanje. Bila sam vrlo ganuta i puna zahvalnosti na ovoj pažnji i pripuštanju dragog Boga, što sam na rastanku s Amerikom smjela prisustvovati pontifikalnoj sv. Misi.

Kasnije smo saznale, da je ta svečana sv. Misa bila radi preuzvišenog gospodina Nadbiskupa iz Melbourna - Australija, koji je posjetio njegovu uzoritost kardinala u New-Yorku.

Nakon što sam po našim pratilicama poslala zadnje pozdrave svojim milima, otisnuo se naš parobrod od obale New-Yorka, na blagdan i pod zaštitom sv. proroka Ilije, kojeg veliki kip stoji u crkvi sv. Petra u Rimu u blizini "Konfesio", na čijem su podnožju ugravirane riječi: "Otac svih Karmelićana."

U Ameriku smo putovale, kako sam već spomenula, iz Napulja u New-York ili Hoboken i pri tom smo mimoišle Španjolsku i Afriku, a sada na povratku prolazile smo pokraj obale Engleske i Francuske. To je bilo neopisivo lijepo putovanje, samo su nažalost dani prebrzo prolazili. Pjenušavi valovi blještali su na suncu, a kad se približavala večer, sunce je pozlaćivalo morske valove. S ushićenjem smo promatrale ljepotu, koju je Bog stvorio. Iza kako smo prošli dvije trećine putovanja i približili se drugoj obali, dođe nam ususret jato morskih galebova, a što smo se više približavali obali, tim su u većem broju dolazili i lepršali oko naše lađe. Bio je veličanstven prizor, kad bi se na stotine ovih bijelih galebova, kao na zapovijed od jednom spustilo na čarobno plavetilo oceana, koji bi tada u trenu izgledao, kao da se na njemu odsijeva nebo

posuto zvijezdama.

Mnogo govorim o oceanu i njegovim divotama, ali to udivljenje ide od Onoga, koji je stvorio ovo beskrajno more i njegove ljepote. Kao što je u St. Zavjetu kraljevski prorok, ljubavni pjesnik bio oduševljen djelima ruku Božjih, a ova su ga poticala, da je davao oduška svome srcu slaveći Boga u psalmima, tako je i mene ljepota Božje prirode poticala da slavim Boga i raspaljivala me u ljubavi već od moje mladosti.

Ne samo da smo imali pogodno vrijeme, nego bili smo uopće opskrbljeni i duhovnom hranom. S nama je naime putovao u Evropu jedan biskup i pet svećenika. Zato smo imali dnevno po više sv. Misa i mogle smo se pričešćivati. Nedjeljom bi preuzvišeni biskup čitao sv. Misu u I. razredu, a u našem II. razr. bila je sv. Misa i propovijed, koju bi održao jedan Pater Paulist i to na engleskom jeziku. U III. razr. putovao je jedan P. Oblat, koji je držao propovijed na njemačkom jeziku, jer smo imali mnogo njemačkih suputnika.

Propovijed P. Pauliste odgovarala je posve našem boravku na moru, daleko od svijeta. Da, daleko od svijeta trebaju biti djeca Božja, ali ipak ne smiju živjeti na moru, nego usred svjetskog meteža. Često bi ponovio riječi: "Prisluškujmo glas Božji! Prisluškujmo, da ga uzmognemo čuti - Božju volju upoznati i izvršiti."

Budući, da je on bio sin propovjedničkog evangeličkog misionara, dobro se je brinuo za tišinu svoje duše, on je čuo glas Božji, spoznao volju Božju i izvršio je. Ne samo da je

postao katolik, nego i svećenik i redovnik kongregacije Paulista. Svatko, tko bi s njime došao u doticaj, bio je osvjedočen, da je ovaj Pater našao mir u sv. Crkvi i u svojem svetom zvanju i da ga je ono ispunilo velikim zadovoljstvom.

Ovaj Pater spada među sretnike, koji su našli "sakriveno blago" i kupili njivu, t.j. stupili u sv. Crkvu bez kolebanja!

Sretnim cijenim njega i sve one duše, koje su ovo blago našle i koje će ga još naći pomoću Božje milosti. Hrabro i energično, u čvrstom pouzdanju u Boga mora se dati sve da se ta njiva kupi. Nikad se ne će pokajati, pa makar cijena, žrtva bila ne znam kako velika!

+ + +

16. POVRATAK

Dne 31. srpnja iskrcale smo se u Rotterdamu. Na moju veliku radost i izbenađenje čekalo nas je već nekoliko naših najstarijih Majki. Iza srdačnog pozdrava, odvezle smo se u Haarlem. Tamo su kao i Leidenu i u Amsterdamu, za vrijeme moje odsutnosti, Majka Franciska i M. Gabrijela osnovale Domove sv. Josipa. Posjetile smo jednu kuću za drugom i 4.kolovoza stigle smo u Sittard.

Ovaj sam prvi tjedan podnosila veoma teško. Mislim da sam trebala mira, jer sam na parobrodu spavala veoma malo. Sigurno nije nitko ni slutio kako sam se jadno osjećala! Puna čežnje, mislila sam na Karmel Bož. Srca u Americi, na moje drage Majke i sestre, od kojih me je dijelio samo Ocean, a s kojima sam živjela i radila u tako srdačnom jedinstvu i slozi!

11. kolovoza otputovala sam s Majkom Franciskom u Paderborn. Primio nas je dobrostivo preuzv. gosp. biskup Klein. Za vrijeme audijencije razgovarali smo o preuzeću starog dominikanskog samostana u Halberstadtu, koji je god. 1227. podignut, a raspustio ga je početkom 19. stoljeća car Napoleon. Još istog dana odvezle smo se u Halberstadt, gdje smo desetak dana

bile kao gosti kod vlč. župnika Iseke, a 21. preselile smo se u samostan, u kojem je bilo ispražnjeno nekoliko soba.

Kolike je promjene doživio taj samostan! Jedno je vrijeme služio za vojarnu, zatim za zatvor, a napokon su tri tvorničara preuredili i iskoristili prostorije u svoje svrhe. Jedan od njih zaprema još i danas jedan dio kuće i to na veliku smetnju sestara. No ipak strpimo se! Sve prolazi, pa tako će jednom proći i te teške ratne posljedice, pod kojima stenju milijuni.

Bogu na slavu i pune zahvalnosti za divnu obranu i blagoslov, koji je u tako teškim vremenima počivao na Karmelu Bož. Srca Isusova, počele smo hrabro i s pouzdanjem izgrađivati samostan. Draga sestra M. Dolorosa, izvela je tu gradnju uz veliki mar i požrtvovnost, te vidljivi Božji blagoslov. No trebalo je dulje vremena dok se je ovdje mogla urediti provizorna kapela, gdje bi presveti Sakrament mogao trajno ostati.

Naš prvi misijski posao bio je podupiranje siromaha. Mnogo žena i djece opsjedali su našu portu dan za danom, i hvala našim dragim Amerikancima, koji su nam omogućili ublaživati bijedu ovih jadnika. Oni su nam slali mlijeko, brašno i drugo koješta, tako da smo mogli svakog dana puniti košarice siromašnima.

Ganutljivo je bilo vidjeti kad bi se koja žena plaho približila i tiho upitala: "Mogu li i protestanti štagod dobiti? Ja sam nažime protestantkinja.," draga žena , odgovorila sam joj, mi ne pitamo koje je tko vjere. Svima trebamo ublaživati bijedu, koliko je to

samo moguće". S punom košaricom vratila bi se takva jadna žena od samostana sv. Gertrude k svojoj kući, gdje su je obično čekala brojna djeca i muž, koji je bez posla. Ovi su napeto čekali, da li će majka i njima, kao "protes - tantima" štogod donijeti.

Iza kako smo se tu zadržale nekoliko tje dana, otputovala sam s Majkom Gabrijelom u Berlin - Charlottenburg. Zahvalna sam bila dra gom Bogu, što nisam našla ni jedne zaista bo lesne sestre, makar su za vrijeme rata mnogo nestašice i nemira pretrpjele. Bile su slabe i iscrpljene, ali bolesne nisu bile, a malo ih je bilo, koje nisu na bojnom polju izgubi- le oca ili brata.

Preko 100 sestara iz četiri samostana u Berlinu trebalo je bolju hranu i promjenu zra ka. Zato sam odmah poslala neke u Vechtu, a neke u Halberstadt. Uvijek sam smatrala svo - jom glavnom dužnošću brinuti se za zdravlje sestara. Uvjerena sam, da je ono apsolutno po trebno za vršenje dužnosti, naročito kod odgo ja djece, jer kako može iscrpljena, nervozna sestra biti blaga i ustrpljiva, kako može raz boriti raditi? Uslijed prenapetih živaca ne će imati snage za blagost, ni za strpljivost, ni za razboritost, a jadnici ne preostaje drugo do li kajanje.

Svi naši domovi sv. Josipa proširili su se i povećali, osim onog u Charlottenburgu. Ve lika potreba siromašne djece prisilila nas je da kupimo susjedne kuće. Samo siromašni Char- lottenburg imao je još uvijek ona stara štal- ska vrata za ulaz, kojih sam se već 1905. pre- strašila, kad sam ih prvi puta vidjela. Sad

sam ih odmah uklonila i naš dobri graditelj našao je, doduše stara, ali lijepa vrata, ko- ja sam kupila i dala udesiti kao dostojan u- laz u samostan Presvetog Trojstva.

Dalje sam pošla u Frankfurt na Odri, koji je od Berlina udaljen jedan sat. I ovaj je Dom otvoren za vrijeme moga boravka u Americi. Toliko su mi pisali o tom "lijepom domu", a ja sam se vrlo razočarala kad sam ga vidjela! To je bio neuspjeli osnutak, isto tako kao onaj u Leidenu i Amsterdamu. Niti se je moglo što popraviti niti što preinačiti. Pregrađena kuća nije se mogla uzeti za samostan, ni za dječji dom. Stoga sam naložila poglavarici, ne ka se odmah pobrine da pronađe drugu kuću. Me- đutim sam otišla u Danzig, gdje je draga M. Marija-Magdalena od pet sv. Rana, kupila je- dan vrlo praktičan posjed. Nažalost, radi ne- povoljnih okolnosti nije mogla sagraditi sa- mostan s kapelom. Za djecu su podigli jednu veliku baraku, u kojoj se je preko dana skla- njalo 200 do 300 djece iz najbjednijeg pred - građa. Tu bi djeca ostajala preko dana, i do- bivala hranu, te, koliko je bilo moguće, odi- jelo, a prije svega njegu i odgoj.

Duboko me je boljelo, što je stan Bož Spa- sitelja bio ovdje jedna vrlo malena sobica, bez ikakva ukrasa. Ali istom kod drugog mojeg posjeta uspjelo mi je podignuti dostojnu ka- pelu i oratorij. Na moju veliku radost, usprkos rata sa svim njegovim nevoljama i bolima, Karmel Bož. Srca divno je napredovao u Njema- čkoj.

Sve su Majke i sestre učinile izvanredno mnogo uz pomoć mnogih "prijatelja djece, naime

siromašne djece".

U siječnju 1921. opet sam posjetila Halberstadt. Jednog dana dođe neki agent i ponudi nam stolice iz nedalekog hotela. Upitala sam ga, da li je i hotel na prodaju. "Da, odgovori, i to vrlo jeftino". "Koliko ima prostorija, kakova mu je cijena?"upitala sam ga dalje. Zadovoljna njegovim odgovorom, promišljala sam malo, i zamolila ga, da mi pokaže taj hotel.

Za par minuta stajali smo pred njim, jer nije bio daleko od našeg samostana sv. Gertrude. Vodili su nas kroz mnoge prostorije, napokon do velike blagovaone, a zatim je gospodin otvorio vrata prostrane plesne dvorane. Kako sam u nju ušla, pretvorila se ona mojem duhu ili u mojoj fantaziji, u lijepu kapelu. Ovdje u centru grada, imati kapelu Srca Isusova i asil za stare ljude. Zar to ne bi bilo krasno? Tako sam mislila i snovala u ovim časovima. Ali kako nisam običavala samo praviti planove, nego odmah započeti radom, tako sam i sada na mjestu počela kupovne pregovore. Posavjetovala sam se s graditeljem, kako bi se jedan dio te velike zgrade mogao odijeliti za sestre i gdje bi u tu svrhu mogle doći stube. Isto je tako trebalo odstraniti embleme, (slike, znakove hotelske) s prozora i t.d. Na ulaznim vratima u kapelicu dala sam izgraditi prozor sa slikom Srca Isusova, a prozor iznad kućnih vrata resi sada grb Karmela Božanskog Srca Isusova.

Daljnji uređaj ovog samostana preuzela je M. Brigita, a sada je sa mnom otputovala u Berlin i Frankfurt, da si pogledamo kuću, koju

je pronašla tamošnja poglavarica, kako nam je u jednom listu javila.

Ta zgrada, koja nam je bila ponuđena, nije nipošto odgovarala za Karmel, zato sam nekoliko dana ostala tamo, da sama potražim nešto prikladnijeg. Telefonski sam nazvala sad jednog, sad drugog agenta, no sve je bilo uzalud. Počela sam sama obilaziti restaurane, ali jedan je bio predaleko od grada, drugi premalen ili inače nije odgovarao, tako smo napokon došle do Leipziger Str. Upravo kad sam izišla iz jedne takove restauracije, opazim starca gdje stoji na ulici. Pozdravim ga i upitam, nema li možda ovdje u okolini još koji restauran? "Da", odgovori nam. "Tu malo dalje ima još jedan." Pošle smo u smjeru kako nam je pokazao i tu smo našle što smo tražile. To je bila jedna vrlo velika dvorana, a pokraj nje kuća za stanovanje. Naravno da nisam unišla, jer kad bi vlasnik vidio "sestre", cijena bi znatno poskočila.

Vrativši se kući odmah sam zamolila gosp. N. agenta, u kojega sam imala mnogo povjerenja, da mi priskrbi taj restauran. Posjedniku, jednom ratnom invalidu, došla je ta ponuda posve neočekivano, ali u dobar čas. On je naime, uslijed pretrpljenih ratnih napora, postao nesposoban podnositi buku tolikih gostiju.

Na moju veliku radost mogli smo sada u Frankfurtu urediti lijepu, javnu kapelu za nekoliko stotina vjernika, mali internat i eksternat za siromašnu djecu, a pokraj visoke kapele mali samostan za sestre. Koliko nam je

blagoslova donio taj osnutak i koliko će ga još u buduće donijeti, znade samo Bog.

Iz godine u godinu sve više se osjećala potreba jednog doma u blizini Berlina, kamo bi se mogle slati sestre i djeca na oporavak. Naše su se Majke oko toga mnogo trudile, ali do sada bez uspjeha. Silno sam željela pribaviti mojim dragim sestrama takav dom, jer im je odmor, kako njima, tako i djeci vrlo potreban

Vrativši se iz Frankfurta, pozvala sam gosp. Bunninga, našeg graditelja, i zamolila ga da dade u novine, na svoje ime, jedan oglas, u kojem traži u blizini Berlina, restauran sa vrtom. Rado se je odazvao mojoj želji, i mislim da je prošlo jedva deset dana, kad mi je već sam donio nekoliko ponuda i obavijestio me o stvari, jer ih je već sam bio pogledao. Između svih činilo mi se, da će nam onaj u Birkenwerder najbolje odgovarati. Dakako, da sam se odmah spremila i pošla s njim u Birkenwerder.

Ovaj me je nalaz vrlo obradovao i bila sam zahvalna dragom Bogu na ovom osnutku, jer je on pravi dar Božji za Karmel u Berlinu.

Osim restaurana s vrtom i lijepim drvećem, kupili smo slijedećih godina, još više parcela, a od države smo dobile na poklon oko 20 jutara crnogorične šume tik do našeg posjeda.

Veliku dvoranu restaurana pregradile smo za provizornu kapelu, u kojoj je doskora bila sv. Misa i pohranjen presveti Sakramenat. God. 1924. počele smo sa gradnjom prave kapele i Dječjeg doma.

Tako je Dom sv. Josipa u Birkenwerderu postao za naših 400 djece u Berlinu, ne samo dom oporavka, nego pravi "dom radosti". Naizmjence provode tamo svoje velike i male praznike, jednom dječaci, a drugi puta djevojčice. Po čitav dan trčkaraju ova djeca šumom, koja je unaokolo ograđena visokom ogradom. Valoviti teren šume i mnoge jagode i borovice povećavaju njihovu radost.

Kad sam donekle posvršavala, ili barem stavila u tok izvanje poslove, prihvatila sam se najvažnijeg dijela posla: ponovno uspostavljanje novicijata. U redovničkoj je zajednici najvažniji posao izobrazba novo pridošlih članova. Ali ne znanstvena izobrazba, što se danas mnogima čini najglavnije, nego izobrazba duha, vježbanje u kreposti, osobito u poniznosti i ljubavi, požrtvovne ljubavi prema bližnjemu, jedino o tom ovisi opstojnost Reda.

Kad je M. Marija Magdalena s novakinjama otišla iz Rocca di Papa kako su joj ono bili brižno savjetovali razni svećenici, dapače i generalni vikar iz Frascate i jer je talijanska vlada konfiscirala naš samostan, nije više mogao biti ondje novicijat.

Namjesto ovog jednog novicijata uređeno je provizorno, za vrijeme rata i moje odsutnosti, biskupskom dozvolom pet novicijata u raznim zemljama.

Sada 1920. čekalo je preko 100 postulantica na oblačenje. Ali gdje da nađem mjesta za tolike. Sve naše kuće bile su pune siromašne djece.

U toj potrebi pošla sam s našim graditeljem u Spandau, da pogledam barake, koje su

tamo bile na prodaju. Kupili smo ih nekoliko, koje su bile prikladne za našu svrhu. Jednu smo postavili u Charlottenburgu na samostanskom dvorištu, gdje je služila za refektorij. Djecu su preuzele poglavarice iz drugih domova svaka po nekoliko, a mi smo još izgradile podkrovlje i tako smo se domogli potrebnih prostorija. Na veliku radost sviju obavilo se onda u Charlottenburgu oblačenje na 16 srpnja 1921.

Sa čežnjom u srcu mislila sam na svoje mile u austrijskim zemljama, koje nisam vidjela već preko 9 godina.

Iz Njemačke nisam htjela otići prije nego uredim novicijat. Sada me nije više ništa zadržavalo, stoga sam pošla na put s M. Gabrijelom u jesen 1920. Tko u ono vrijeme nije putovao Evropom jedva će si moći predstaviti prilike, koje su tada vladale. U Americi smo doduše čitali o tome, ali koje li razlike između čitanja i proživljavanja! Iz nekadanjih pojastučenih sjedala, ostale su sada samo krpe, prozori većinom bez stakla, obijeni daskama, a najgore je bilo, što ni u jednom vlaku nije bilo svijetla. Kad zanoći, našle bi se u stranom društvu u dubokoj tami.

Od kada sam ovakova nešto jednom iskusila, nosila sam svaki put sa sobom mali svijećnjak, voštanicu, i šibice. Kad bi se u tami počele neugodno osjećati, postavile bi goruću svijeću na tlo. Tada bi svi suputnici kimali glavom, pokazujući kako im je drago ovo makar i malo svijetlo.

Unatoč jakog propuha u vlakovima, te veoma dosadnih carinskih i putničkih pregleda,

koji su katkada trajali i po više sati, prispjele smo ipak sretno u Beč. Naše su sestre međutim iz prijašnjeg samostana preselile u drugi.

XXI Rajon, Floridsdorf, može se zaista nazvati najgorim predgrađem Beča. O tom se je lako mogao osvjedočiti svatko, tko je tada prošao njegovim ulicama. Nigdje nisi susreo zadovoljno lice. Mržnja, ogorčenost u očima starijih, a strahovita lakoumnost u očima mladeži.

Jadni narode, koji si tako duboko pao! Nije ni čudo, da su tolike tisuće Austrijanaca iselile u Ameriku. Ali nažalost i tamo se uzalud trude da ih probude na nov život.

Mi smo dakle sišle s tramvaja na glavnom trgu i pitale sad jednog sad drugog prolaznika za ulicu Tollergasse. Ali badava. Nekoji bi uporno šutjeli, a drugi su se pričinjali kao da ne razumiju. Bilo je jasno, da "sestrama" namjerno ne će da odgovore. Konačno nam se smilovala neka žena, koja nije izgledala baš mnogo pouzdana i pokaže nam put. Ali kad smo hodale već kakova pola sata, opazile smo, da nas je krivo uputila. Više od jednog sata lutale smo naokolo, dok smo napokon ipak našle samostan.

Slijedećeg sam se dana iznenadila, kad sam promotrila što se je dogodilo od nekada - njeg malog sv. Bernarda. Stajala sam sada pred ponosnim samostanom s dječjim domom, vrtovima i igralištima. To je zaista bio naročiti Božji blagoslov, da je ovaj samostan u ratno vrijeme došao do takovog razvitka. A Bog

neka plati svima plemenitim dobrotvorima, koji su Karmelu Božanskog Srca kupili ovakovu kuću, da, Bog neka plati ovu velikodušnost njima, njihovoj djeci, te od djece djeci.

Preko 100 drage bečke djece našlo je ovdje svoj dom. Ali kolikima, nažalost, poradi pomanjkanja mjesta, ne možemo pomoći, a to onima, koji na ulici rastu i propadaju duševno i tjelesno. One prostorije, koje bi odgovarale toj svrsi, služe za kapelu i oratorij.

Kako sam već spomenula, sa gradnjom kapele počeo je jedan vrlo pobožan grof, ali radi pomanjkanja sredstava nije mogao gradnju privesti kraju. Koliko sam htjela čim prije otvoriti jedan internat za nekoliko stotina djece; ali to se ne može provesti dok se kapela ne dovrši. No na moju utjehu sestre opet idu na misije i već su pokoju tu zalutalu ovčicu privele natrag k Božanskom Srcu.

Drugi pak Dom sv. Josipa u XI. Rajonu Ebersdorf, zaostao je nažalost posve. Tu treba još mnogo, dok se razvije u Karmel Bož. Srca.

Ne znam da li smo tada bile u Mödlingu, gdje su naše majke htjele kupiti neki stari samostan s vrtom što im je kasnije i uspjelo.

H r v a t s k a

Iza kratkog boravka u Beču, pošle smo dalje u Hrvatsku, sadanja Jugoslavija. Na jednoj smo se ovećoj stanici zadržale dulje vremena. Nigdje nije bilo ni govora o pravoj

točnosti, jer su revizije trajale katkada satovima dugo, a kroz to smo vrijeme morale stajati u kakvim barakama, ili čak pod vedrim nebom na vjetru i kiši, sve dok ne bi došle na red. A jao onom tko bi morao čuti: "Stanite ovamo na stranu, vaša viza nije u redu!" to ili nešto slična. I nama se jednom takova nešto dogodilo, no s redovnicama svi imadu neku sućut i s njima obzirnije postupaju, to sam često puta doživjela, ne samo kod kršćana nego čak i kod muslimana.

Došla je večer. Našle smo se u velikoj čekaoni II. razreda. Dolazio je vlak i sad, od jednom nasta divlji krik od stotinu ispremiješanih glasova. Veoma prestrašena pomislim: Ništa drugo nego buna, revolucija ili nešto slična. Nikad u životu nisam nešto takova doživjela. To je urlikanje trajalo neko vrijeme, a onda je opet nastala tišina kao i prije. Istom sada sam se usudila izići iz čekaone. Pristupim k jednom činovniku i pitam ga za razlog ovog škandala. "Ma", veli, "Ništa od svega toga, niti buna niti revolucija, nego bilo je glasanje u Klagenfurtu, a oni ljudi došli su od svoje "dužnosti" posve pijani, a sada trebaju čekati do drugog dana dok ih se ne otpremi dalje."

Ova nas je izjava umirila i bez strana smo dalje čekale vlak za Zagreb. Konačno je došao čas i jedan nas činovnik povede van s laternom u rukama. Uspne se na stube, mi smo ga slijedile. Sad smo prolazile od jednog do drugog kupeja, a svi su svi bili krcati ljudima, koji su spavali. Činovnici (željezničari) znali su si pomoći. Ono pijano društvo odveli

su u prazni vlak i tu ih zaključali dok ne "prospavaju svoj mamurluk". Taj željeznički činovnik nije ih mogao probuditi ni uz pomoć još jednog svoga druga, pa tako nama i našim suputnicima nije preostalo drugo, nego čekati ustrpljivo. Iza sedam satnog čekanja uleti konačno jedan vlak, koji nas je uzeo sa sobom. Radi ovolikog zakašnjenja, došle smo u Zagreb istom na večer, gdje smo i opet morale čekati na vlak za Hrv. Leskovac, pa je tako bilo već 11 sati kad smo stigle k cilju.

Zapanjene stajale smo na malom kolodvoru u to doba noći. Nemoguće nam je bilo sporazumijeti se bilo s kim, jer nismo znale ni jedne riječi hrvatski.

Tu su stajala dva željezničara s laternama i sudeći po našem odijelu, znali su valjda kuda namjeravamo. Ja sam samo znala reći "Leskovac". Sada su ona dvojica razgovarali nešto jedan s drugim, bit će da su se posavjetovali, što da urade s nama. Kad su svršili razgovor, pruži jedan drugome laternu i taj s laternom nam dade znak da ga slijedimo.

To je bila nezaboravna noćna šetnja. Mi naime nismo ni slutile da se naš samostan nalazi na jednoj maloj uzvisini, a pošto nisam ništa vidjela, posrtala sam neprestano. Majka Gabrijela vidjela je barem stabla, kad bi ih osvijetlilo slabo svijetlo laterne. Ovdje,kao i na cijelom mojem dugom putovanju bila je ona moj dragi anđeo čuvar, ili moj anđeo u ljudskoj spodobi.

No kao što sve, tako je i ovo naše noćno putovanje došlo kraju. Naš je vodič stao, posvijetlio na kuću, našao zvono i pozvonio.Nije

dugo potrajalo i ukaže se naša draga M.Eleonora, koja se je vrlo iznenadila, videći nas u pola noći na svojim vratima. Njezin srdačan doček učinio je, da smo brzo zaboravile sve nepogode ovog putovanja. Najprije smo posjetile dragog Isusa u presv. Oltarskom Sakramentu i zahvalile Mu, što smo nakon tolikog straha i tame ipak našle Karmel Bož. Srca u Hrvatskoj.

Povijest osnutka ovog Karmela opisat će M. Marija Terezija moja vjerna pratilica od god. 1897. Dok sam ja naime još boravila u Americi, poslala sam nju u Zagreb preuzv.gosp. nadbiskupu Dr. A. Baueru, da ga zamoli dozvolu za osnutak Karmela u Zagrebu. Ne samo da je Preuzvišeni dao dozvolu, nego je i uvijek bio veliki zaštitnik Karmela.

Kao što većini naših Domova sv. Josipa, tako je išlo i ovom. Bio je natopljen patnjama svake vrste. Ali se nadamo, sada 1924.,kad smo i u Zagrebu našle i kupile jednu kuću, da će i u Hrvatskoj Karmel Bož. Srca doći do razvitka i procvata. Ustrajnost i ustrpljivost kruni Bog svojim blagoslovom. Ovdje nam se pruža divno polje rada. Hrvati su vrlo darežljivi, dame u Zagrebu izvanredno velikodušne i susretljive, pa će se moći naskoro sagraditi Dječji dom, u kojem će mnogoj djecu u internatu i externatu pružiti ljubav i njega i gdje će ih se odgajati za dobre i vrijedne građane.

Kako sam se dugo ovdje zadržala, dva ili tri tjedna, više ne znam. Svanuo je dan odlaska i bolnog rastanka. Morale smo ostaviti naše drage sestre i njihove malene dječake te

dragi Leskovac, koji nam je toli omilio, te otići dalje preko Zagreba u Budimpeštu.

I to je putovanje iziskivalo mnogo ustrpljivosti radi dugotrajnih pregleda na mađarskoj granici. Zbog toga zavlačenja prispjele smo u Budimpeštu istom kasno na večer, no ipak smo uhvatile zadnji tramvaj za Ujpest. Nažalost nismo znale, da su promijenjene linije tramvaja i zato kad smo sišle na zadnjoj stanici, nikako se nismo mogle snaći. Rasvjete nije bilo to je bila jedna od ratnih posljedica, ni ovdje kao ni nigdje. Samo tu i tamo svijetlila bi po koja slaba ulična laterna. I u kućama je već bilo sve tamno. Stajale smo tu i nismo znale što da počnemo. Odjednom čujemo korake i pred nama su se zaustavila dva velika čovjeka. Bez ikakva straha upitam ih za naš samostan. Bio im je poznat i kazali su nam, neka idemo za njima, jer da i oni idu istim putem. Što da uradimo? S pouzdanjem u našeg sv. Oca Josipa pošle smo za njima. Napokon su oni morali skrenuti na drugu stranu, a nama su točno rastumačili kako ćemo dalje.

Oni su dobro mislili s nama, ali bila je takova tama, da nismo vidjele ni ulicu, a kamoli šta drugo. Napokon opazim svijetlo u prizemnoj kućici. Draga M. Gabrijela pokuca na osvijetljeni prozor i odmah se javi jedan čovjek. Govorio je njemački, poznavao je naš samostan i označio nam put. Sada smo počele tražiti iznova, ali uzalud. Bila je potpuna tama. Ne znajući drugo, pođemo pune straha i šutke naprijed. Najednom poviče M. Gabrijela: "Evo vode!" "Pa onda smo kod Dunava", nadodala sam prestrašena.

Što sada. Bile smo posve zbunjene. Zavapile smo dragom Bogu za pomoć i okrenule se od Dunava pune užasa. Nakon kratkog vremena opet smo razabrale korake. Povikala sam i molila da nam pomognu. Zaustavili su se. Kad smo došle bliže, raspoznale smo dvoje ljudi, jednog mladog čovjeka i jednu djevojku bili su brat i sestra, kako smo saznali drugi dan. Ovi su poznavali našu kapelu i vrlo rado su nas poveli do naših sestara, na čemu ćemo im uvijek biti zahvalne. Međutim, već je minula ponoć, pa je trebalo mnogo vremena i muke, dok nam je uspjelo probuditi sestre, koje su se nalazile u dubokom snu. Kad smo napokon strpljivo podnijele i tu zadnju kušnju, otvorila su nam se konačno vrata, nama, jadnim, umornim i prestrašenim putnicima.

Ljubav, srdačnost i radost, kojom su nas naše drage Mađarice primile, učinila je, da smo brzo zaboravile sve te nevolje, koje smo pretrpjele, one su dolazile jedna za drugom da nas pozdrave.

Slijedećeg dana sam posjetila sve naše drage u sva četiri samostana u Budimpešti i okolici, svuda smo doživjele istu radost kod toli željkovanog susretaja.

Duboku sućut i udivljenje probudile su u nama Majke, koje su nam pripovijedale o svojim doživljajima za vrijeme revolucije. Čovjek je mislio, da se je tu obnavljala francuska revolucija na svršetku 18-tog stoljeća. Koliko su strahota i grozota doživjeli svećenici, redovnice i vjernici za vrijeme tih mjeseci.

Kao što nekad u Francuskoj, tako su u

onim danima lutali proganjani svećenici tražeći zaklon u Mađarskoj i Hrvatskoj. Neki od njih našli su zaštitu i pomoć u Karmelu Bož. Srca, te se mjesecima tu zadržavali, a sestre su bile sretne što su često imale sv. Misu.

Naravno, da su svi došli preobučeni kao prosjaci i slično. Ako su se naše poglavarice iz četiri samostana htjele međusobno posavjetovati šta da rade i kako da se vladaju, morale su isto tako sastati se u svjetovnom odijelu. Hvala Bogu, koji ih je tako divno štitio i dao im hrabrosti kod tolikih preslušavanja i istraga.

Osim St. Lorinca, gdje su za moje odsutnosti kupile jednu drugu vilu i osim kapele, koju su podigli u Ujpestu trebalo je proširiti sve samostane. Radi velike bijede i čemernog jada, kojemu su bila prepuštena mnoga djeca, bili su naši domovi prenatrpani. Novo osnovan bio je samostan u Gjonu. Ovaj lijepi posjed poklonila je Karmelu Bož. Srca grofica Vay de Vay. Njezin sin Msgr. Vay de Vay biskup, bio je tako velikodušan, da je ne samo ispunio želju svoje umiruće majke i prepustio nam to dobro, nego je još i sam pokraj dvorca dao sagraditi Dječji dom i kapelu.

Oko 80 do 100 djece našlo je tamo svoj dom, a radi udaljenosti katoličke crkve, služi naša kapela susjedstvu kao župna crkva.

Jer je moja draga Mađarska bila samo jedna mala stanica na mojem dugom putovanju, krenule smo iza srdačnog oproštaja opet na put. Otišle smo preko Beča u Švicarsku. I ovdje nas je čekalo koliko radosti, toliko i trpljenja. Na granici smo se zadržale dugo vremena

i zato smo stigle u Dietikon istom kasno na večer, a usto još po kiši. Neka dobra gospođa uputila nas je da idemo samo ravno ulicom, pa ćemo lako naći samostan, jer da je ograđen velikim zidom. Ta dobra gospođa, koja nas je tako uputila, nije se sjetila da mi u onoj po svemašnjoj tami nismo ni zid mogle vidjeti. No na sreću smo imale kod sebe šibice, koje smo od vremena do vremena palile jednu po jednu i tako je M. Gabrijela pomoću te "rasvjete" otkrila zid, stube, vrata i zvono. Kako smo bile sretne kad smo se opet našle kod naših milih, koje su učinile sve, kako bi nas malo osvježile.

Iza kratkog vremena posjetile smo Hermetswil, Altstatten i Wildhaus. Ne sjećam se više kako je to išlo po redu. U Švicarskoj je Karmel bio mnogo napredovao. M. Brigita kupila je u Wildhausenu jednu kuću, a u Altstettenu dobili su od preuzv. gospodina Biskupa lijepu zgradu. Prva je bila udešena za dječake, a drugu je M. Marija Magdalena uredila za djevojčice.

Kako je poznato Švicarska se na sreću nije dala zaplesti u rat god. 1914. isto kao ni Holandija ni druge sjeverne zemlje. Usčuvane od toga velikog zla, činile su te zemlje djela ljubavi i milosrđa na najvelikodušniji način, a da se pritom nisu obazirale na konfesiju. Plemenitim dobrotvorima iz ovih zemalja, mora Karmel Bož. Srca zahvaliti, da sestre i djeca nisu morala snositi skrajnju bijedu. Sestre su se sve opet oporavile osim jedne ubo-ge sestre, koja si je navukla neku neizlječivu bolest.

Naskoro smo se morale i odavle rastati, jer su nas naše sestre u Italiji već dugo očekivale. Najprije smo se zaustavile u Cremoni. Ovdje su se ratne posljedice još mnogo osjećale. Jadne sestre morale su zaista mnogo trpjeti, jer im je nedostajalo svega. Italija nema svoga ugljena, pa za to vrijeme ni je bilo ni ugljena ni plina, ni drva niti za kuhanje niti za ogrjev.

Pilovina je gorjela, ne, parila se pod velikim kotlom, u kojem se je kuhalo jelo za 80 veselih talijanskih dječaka, koji su ispunili kuću sve do krova. Naravno da se jadna sestra u kuhinji gušila gustim dimom, svako je jelo, za djecu i za sestre bilo dimom začinjeno.

Ovdje se zaista provodio život žrtve. Skoro nitko nije slao milostinju u Italiju, stoga jadnim sestrama nije preostalo drugo, nego trpjeti i patiti i to kroz više godina. A to su činile njemačke sestre iz ljubavi prema talijanskoj djeci, prema siromašnoj talijanskoj djeci, čiji su očevi možda njihove očeve ubijali na fronti.

Žalosne i pune sućuti ostavile smo Cremonu, ostavile naše mile s njihovim dječacima i požurile se do zadnje stanice našeg putovanja u Rim - Rocca di Papa.

Hvala Bogu, ovdje nam je ostao stari dragi samostan. Da, vama u Rocca di Papa, "išlo je još najbolje", rekao mi je neki gospodin iz Rima. A imao je i pravo, prema svemu onom, što smo kasnije o drugim redovnicima saznali, koji su bili stranci u Rimu. Istina, samostan je bio konfisciran, ali uz plaćanje

stanarine mogle su sestre ostati u njemu do kraja.

Iza kratkog boravka u Rocca di Papa i u Rimu, vratile smo se natrag na sjever. Božić 1920. slavile smo u Halberstadtu. Tamo su sestre uredile provizornu kapelu, i na našu najveću Božićnu radost, uselio je k nama dragi Isus u svetoj Božićnoj noći.

Čitavu sam godinu 1921. provela na putovanjima. Još jednom posjetila sam sve naše domove, te nastojala savjetom i djelom popraviti štete, koje su nastale uslijed rata i zbog moje tako duge odsutnosti.

Na moju radost svuda sam slušala u pojedinosti o divnoj pomoći i zaštiti sv. Oca Josipa.

Prečasni prelat Dr. Jahnel uvijek je zabrinuto promatrao siromaštvo Domova sv. Josipa, a ja sam ga naprotiv srdačno ljubila i željela ga postaviti i uzdržati "djelu" za temelj jer na tom se temelju podižu zidovi poniznosti i pouzdanja u Boga.

Zar nije rekao Bož. Spasitelj: "Ne briniti se što ćete jesti ili piti, ili u što ćete se obući i t.d.", a naša sv. Majka Terezija od Isusa poručuje nam, neka samo nastojimo oko siromaštva i nikada nam ne će manjkati ono, što je potrebno.

Čvrstim pouzdanjem u Božju Providnost i pod zaštitom sv. Oca Josipa, uredila sam ne samo JEDAN Dom sv. Josipa, nego, vođena Božjom Providnosti, putovala sam dalje od grada do grada, iz države u državu osnivajući samostane i domove sv. Josipa.

Brigu za kupovanje i građenje kuća pre-

puštala sam uvijek Božanskom Djetetu, a brigu za uzdržavanje karmelske obitelji, koja se je stalno množila, stavila sam posve u ruke sv. Josipu.

To dakako ne znači, da se nisam brinula oko nabave onog, što je potrebno za život, ne samo danju, nego, prvih godina radila sam često i čitave noći da dobijem milostinju ili da pronađem novih prijatelja ovome "djelu". A kasnije sam isto tako radila sa sestrama. Božanski je Spasitelj nagradio moje pouzdanje u Njegovo obećanje. On je blagoslovio moje napore, uslišao moje molitve, da, stostruko je uslišao molitve, koje smo slale Njegovom Božanskom Srcu naročito na nakane naših velikodušnih dobrotvora, jer to Božje Srce puno milosrđa ne pušta ne nagrađenom ni čašu vode, koju pružimo siromahu.

TEMELJ sveto siromaštvo, divno se je sačuvalo u ovih prošlih 34 godine, a k tome u ta teška vremena rata i revolucije.

Isto tako sačuvali su se i zidovi poniznosti i pouzdanja u Boga, koji na tom temelju počivaju. Dokle god bude ova građevina čvrsto stajala, nikada ne će Karmelu Bož. Srca uzmanjkati blagoslova Božanskog Djeteta i osobita zaštita i zagovor svetog Oca Josipa. Ali ako se u toj zgradi ne bude više gajila poniznost i pouzdanje u Boga, i ako se ne bude pazilo na sveto siromaštvo, ponestat će Božjeg blagoslova i krasna će se zgrada naskoro naći u ruševinama. Zato neka sve Majke i sestre vjerno paze, da ne bi nastala pukotina ni u temelju ni u zidovima.

Koja bi to bol bila za Božje Srce, za našu

dragu Karmelsku Gospu i za našu ljubljenu svetu Majku Tereziju od Isusa, kad bi propao Karmel Božanskog Srca Isusova, kojega je Bog tako velikom ljubavlju osnovao.

Vjernost je sredstvo za usčuvanje Reda. Red, u kojem svi članovi vjerno drže svoja sveta Pravila, Konstitucije i običaje, koji nisu vjerni samo u velikim i općenitim stvarima, nego i u malim i u najmanjim, i to ne samo jedanput vjerno, a tri puta nevjerno, nego čiji članovi stalno ustraju u vjernosti, takav Red ne može propasti.

Svaki Red, koji je propao, propao je samo radi nevjernosti pojedinih redovnika. Jedna nevjerna redovnička osoba, isto je što i sagnjio plod, od kojega će se naskoro zaraziti drugi, i tako se malo po malo uništava čitava redovnička zajednica. Namjesto revnosti i vjernosti dolazi sada nevjernost, mlakost i nezadovoljstvo, a te opačine vode neminovno do uništenja, da, do propasti.

. . .

Kroz ovo dugo i teško vrijeme očevidno je počivao osobiti blagoslov Božanskog Prijatelja djece, na Karmelu Bož. Srca i na njegovim domovima sv. Josipa, jer je svaki od njih "Kuća ili dom za beskućnike".

Duše, koje su povjerene Karmelu, one se uzgajaju i ljube. U svakom djetetu ljubi se Božansko Dijete, i ta iskrena ljubav djeluje povoljno na djetinju ćud kao sunce na još nježne biljke. Ove bi bez sunca zakržljale, a

isto je tako i sa djecom, koju se ne odgaja s ljubavlju. Jedva će za rod ljudski postojati koja važnija i odgovornija služba, nego što je odgoj djece i izobrazba mladeži.

Djeci škodi ako ih mazimo, ali još više ako se s njima postupa prestrogo, jer ih to ogorčuje.

Tko djecu odgaja bez vjere, počinja strahoviti zločin na mladim dušama, koje čeznu za Bogom, no još je gore odgajati ih pretjerano pobožno, mučiti ih mnogim i dugim molitvama. Odrasli, koji su odgojeni bez religije, lakše će uz milost Božju doći do vjere, do Bož. Srca, nego one duše, koje su odgojene u krivoj pobožnosti, jer je ovima vjera dojadila.

. . .

M ü n c h e n

Trebalo je preko 20 godina da osvojim Bavarsku za Karmel Bož. Srca. Vječna hvala Bogu, koji je dopustio da dođe do sloma velikog Njemačkog carstva i potom u Bavarskoj do ukinuća zakona, koji su ostali još od kulturne borbe. Pod jedan od ovih zakona potpadao je i Karmel Bož. Srca Isusova, jer je bio osnovan izvan Bavarske i stoga nije imao u nju pristupa.

Kad smo tada napokon dobile dozvolu za useljenje u München nikako nismo mogle naći kuću, koja bi nam odgovarala. Uzalud smo bile tamo već nekoliko puta, a kod tadašnje nestašice stanova izgledalo je sasvim isključeno da bi se mogla naći za nas jedna čitava zgrada.

Međutim je vlč. kapelan Gorbach, u svojoj velikoj revnosti i ljubavi prema mladeži, dao sagraditi jednu malu kuću. U lipnju 1921. pozvao nas je da bi preuzele taj Dom za mladež (djačački dom) u Milbertshofen 46-ti okrug München.

Iako ovu ponudu nismo mogle primiti, spremile smo se, M. Gabrijela i ja, opet na put u München u nadi da ćemo možda ipak naći posjed koji bi nam odgovarao.

Tamo smo stigle 29. lipnja na sam blagdan sv. Petra. Iza zajutarka pošle smo odmah u Milbertshofen. Kad smo stigle u to predgrađe i sišle s tramvaja, nismo vidjele ni crkve ni ljudi koji bi nam bili mogli pokazati put. Pokucale smo stoga na jednoj od prvih kuća. Jedna nam prijazna Bavarka otvori i mi je zamolimo, da nam pokaže put u crkvu. Umjesto svakog razjašnjivanja dala nam je svoju deset-godišnju kćerku, da nas ona otprati.

Putem sam upitala malu, da li ovdje ima izvan grada koja restauracija. Ona mi kaže da ima i ja sam pitala dalje: "A imadu li restauracije velike vrtove?" "Da, imade ih ovdje s velikim vrtovima," odvratila je. Sad sam znala dosta.

Pred kućom smo srele gosp. župnika kome sam kazala zbog čega smo došle. On nam predstavi jednog gospodina iz Društva sv. Vinka, koji će nas iza svečane sv. Mise odvesti u taj djačački dom, vlč. kapelan Gorbah nalazio se u to vrijeme u Münchenu.

Čim je svršila svečana sv. Misa, pošle smo s našim pratiocem na put. Iza 20 minuta po prilici došle smo do male kuće na kojoj se je

još gradilo.

Vrijeme nam je brzo prošlo, jer je gospodin, kao i svi, s kojima se je onih godina došlo u doticaj, vrlo interesantno pripovijedao o svojim doživljajima iz rata.

Nije nam trebalo pregledavati kuću pobliže, jer smo već iz vana vidjele, da ne će biti pogodna za nas.

Sada smo zamolile našeg pratioca neka bi nas poveo do jednog restaurana s velikim vrtom, jer bi to bolje odgovaralo našoj svrsi. Gospodin nam odmah ispuni želju i nije prošlo ni 7 minuta, a mi smo već bile u vrtu jedne restauracije. Odmah je došao gostioničar, i kad sam mu rekla da tražimo restauran s velikim vrtom za dječji dom, odgovorio nam je: "Moja susjeda gospođica N. prodala bi rado svoj i s njime zajedno i posjed od 6 jutara zemljišta.

Zahvalile smo na prijaznom odgovoru i odmah potražile gospođicu N. Ova se je veoma obradovala, kad je saznala, da želimo kupiti kuću i zemljište. Reče, da je već dugo tražila kupca, ali uzalud. Zato je bila sretna da može nama uz umjerenu cijenu prodati svoj posjed.

Ova restauracija bila je nekada mali kneževski lovački dvorac. Tu se je nalazila mala kuća, koju je trebalo ne samo preurediti, nego i nadograditi, da bude u njoj mjesta za barem osam sestara. Veliku dvoranu trebalo je urediti za privremenu kapelu. Za djecu dakle ne bi preostala nikakva prostorija, zato sam opet počela tražiti barake. Graditelj, koji je preuzeo izgradnju kuće, odveo me do izletišta gdje se je moglo dobiti veoma dobrih baraka. Kupile smo ih nekoliko, koje su nam izgledale najprikladnije. Kada su ih onda namjestili i obijelili, moglo se preko dana sklonuti u njih više od 200 djece.

Sestre su učinile sve što im je bilo moguće, da pomognu toj jadnoj djeci. Dolazila su k nama izgladnjela i slabo odjevena. Nekoja od njih znala bi doći već rano u jutro u ličkoj zimi, sa sirovom mrkvom u ruci, koju su od majke dobili za zajutrak.

O bijedi, koju su sestre nalazile po kućama, jedva će si naše ostale sestre i naši dobrotvori moći stvoriti kakovu predodžbu. Ovakovo siromaštvo i nestašica treba vidjeti vlastitim očima, inače se ne može vjerovati. To su bile teške posljedice ovog dugotrajnog rata.

Pomoću obilnih darova njegove pruzvišenosti pomoćnog biskupa Buchbergera i drugih plemenitih dobrotvora, mogle su naše sestre potpomagati barem one najbjednije obitelji, pa kad bi im tako ublažile tjelesnu bijedu, nastojale su pomoći njihovim dušama. Nažalost većinu od njih nije nevolja naučila moliti, nego ih još udaljila od vjere i Boga. No nije potrajalo dugo i novi je život prostrujao u mnogim od tih obitelji. Djeca su svakim danom bivala svježija i radosnija, počela pjevati i moliti. Svake nedjelje više je roditelja pratilo svoju djecu u crkvu, a ne samo to, nego mnogi su opet počeli pristupati svetim Sakramentima, te bili sretni i zadovoljni.

. . .

S i t t a r d - K u ć a M a t i c a

U jesen 1921. ostavila sam Charlottenburg i pošla u Beč. Pošto su nam u Rocda di Papa konfiscirali samostan. Karmel Bož. Srca ostao je nakon 30 godina opet bez kuće Matice.

Nalazila sam se u Domu sv. Josipa, i sv. Bernarda kad mi je za vrijeme te moje velike neizvjesnosti, dragi Bog pokazao u jednom viđenju u snu neko naročito čudnovato stablo, koje je uzraslo u kući jednog vrta, a taj vrt bio je ograđen zidom od opeke. Uzduž zida na jednom kraju bilo je grmlje, a uzduž drugog vodio je put, pokraj kojega su cvali žuti i ljubičasti šafrani (crocuss).

Kad sam se probudila bilo mi je posve jasno, da ću po tom stablu prepoznati samostan, kojeg nam je Bog odredio za maticu. Često sam tiho šaptala: "Dragi Bože, daj mi pokaži ono stablo."

Mislim da je bilo 8. prosinca 1921. kad je Božanska Providnost svratila moje misli na Sittard, naime, da tamošnji samostan odredim za maticu. Taj sam plan čuvala u svom srcu sve do siječnja 1922. U to vrijeme došlo je k meni nekoliko naših najstarijih Majka. Taj plan predložila sam im na blagdan zahvale svetoj Majci Tereziji, t.j. 18. siječnja. Sve su oduševljeno pristale na prijedlog, da bi kolijevku Karmela Bož. Srca, naš prvi samostan u Sittardu, izabrale za maticu i generalnu kuću.

M.M. Franciska, tadanja poglavarica u Sittardu, dobila je nalog, da od preuzv. gosp.Biskupa Schrijnen, zamoli dozvolu za preselenje

matice iz Rocca di Papa u Sittard, prov.Limburg, Holandija. Preuzvišeni je odobrio našu molbu na veliku radost sviju.

Početkom ožujka 1922. preselila sam s Majkom Aleksandrom i Majkom Fabijanom iz Beča u Sittard. Nakon nekog vremena prolazila sam vrtom, kojega je M. Gabrijela bila prikupila, a koji je još bio odijeljen od našeg zemljišta jednim zidom. Uronjena u misli koracala sam lagano naprijed. Kad najednom opazim, na moje najveće začuđenje, ono osobito, čudnovato uzraslo stablo, koje mi je Bog pokazao u snu. Došavši bliže, vidjela sam kut, što su ga sačinjavala ona dva zida, i put, pače cvali su žuti i ljubičasti šafrani na istom mjestu kako sam ih vidjela u snu.

Bila sam sva sretna, jer sam bila sigurna, da je Sittard ono mjesto koje je dragi Bog odredio, za našu kuću maticu. Više si nisam ustručavala zamoliti našeg preuzvišenog Biskupa od Roermonda, da zatraži od sv. Kongregacije za redovnike dozvolu za uselenje Matice Karmela Bož. Srca iz Rocca di Papa u Sittard.

Božja je Providnost to djelo vodila dalje. Ona mi je objavila, da će ovdje u Sittardu biti postulat i divno cvatući juniorat, ali ne novicijat. Na to smo počele graditi kuću za postulat, no čim smo s gradnjom došle tako daleko, da se je mogla upotrijebiti za stanovanje morale smo je urediti za kapelu i oratorij, jer je prijašnja kapela bila premalena.

S vremenom našlo se u Karmelu dosta kvalificiranih sestara, tako da se je mogla ispuniti moja vruća želja i u samom Redu pružiti

sestrama priliku, da se naobraze prema zahtje-
vima vremena i njihove službe. Božanska se je
Providnost pobrinula i za to.

Druga velika poteškoća bila je nedosta -
tak prostorija. Da, nakon tolikih godina, na-
šla sam se opet u istom položaju; kao na poče-
tku u Pappel-Allée, bez potrebnih prostorija
i bez novaca. Ono naime što smo dogradile ni-
je dostajalo ni za jedno ni za drugo.

Karmel Bož. Srca nije bio moje djelo, za-
to sam se u toj potrebi i opet obratila na mog
Božanskog Učitelja.

Vidjela sam srednju zgradu i krilo s ju-
žne strane - vidjela sam posve točno pročelje
i malu uzvisinu pred portom. U snu, sišla sam
po stubama do jednih vrata pokrajnog krila, ko
ja su se nalazila nešto niže.

Bog je dao da smo mogli dalje graditi. Ni-
komu, ni arhitektu nisam rekla ništa o uzvi -
sini, koju sam vidjela pred pročeljem kuće, za
to sam se veoma začudila kad je arhitekt, naš
graditelj predložio plan, koji je potpuno od
govarao onoj slici, koja je lebdjela u mojem
duhu.

Posredovanjem Msgr. biskupa Schrijnen, do
bili smo od sv. Kongregacije za redovnike u
Rimu, dozvolu za jedan zajam.

Na blagdan sv. Lovre, 10 kolovoza 1923.
bila je svečana posveta temeljnog kamena, koju
je obavio Msgr. Claessen. Sv. Lovro mučenik,
kojeg sam mnogo poštivala, doveo me je za vri
jeme moje devetnice god. 1903. pred sam nje -
gov blagdan, kardinalu Satolli, a zatim u Roc
ca di Papa. Sada nam je svojim moćnim zagovo-
rom pomogao, da smo došli do matice.

Samu svečanost obavio je Msgr. Claessen,
dugogodišnji prijatelj našeg samostana i tom
prigodom održao je govor, koji nas je vrlo
oduševio. Za vrijeme te svečanosti stigle su
iz Beča M. Marija Magdalena od pet sv. Rana
i s. M. Konstancija. Njihov dolazak je pove -
ćao našu radost.

Majka Božja dovela nas je u Sittard go-
dine 1898., a nakon izdržane kušnje vratila
nas je opet natrag god. 1906.

Uvijek se je draga Majka Božja pokazala
Majkom i zaštitnicom "Karmela Bož. Srca", a i
ostati će nam Majka i zaštitnica tako dugo, do
klegod bude svaki samostan, svaka naša redov-
ničke obitelj miomirisom Karmela slavila Boga
i sazidivala svijet.

Karmel u Palestini zvali su miomirisnim
vrtom Božjim, jer su na Karmelskim visinama
rasle najdragocjenije miomirisne biljke.

Karmel Bož. Srca mora uistinu biti i os-
tati novi miomirisni vrt Božji, u kojem će se
članovi svetom revnosti vježbati u svim kre -
postima. Taj će se miomiris očitovati u djeli
ma najpožrtvovnije ljubavi prema bližnjemu, a
njime će ljude ne samo izgrađivati i veseliti,
nego će ih i predobiti za Božansko Srce.

Trsila sam se stoga dnevno uvijek s no -
vim marom da se svidim Bogu i da Ga razvese -
lim. Ali nažalost, kod mene je to bilo samo u
volji, želji i čežnji, dalje nisam uspjela u-
za sve svoje nastojanje. No uzdam se, da Bog,
koji je jednom s radosnom viješću poslao Svo-
ga anđela, da svima objavi mir, koji su dobre
volje, da je taj isti Bog u svojoj nedokuči -
voj dobroti i milosrđu, pogledao i na moju

dobru volju. Ta, bezbroj puta mi je ne samo oprostio i popravio moje pogreške, grijehe i naopakosti, nego je ne obazirući se na Svoje tako nevrijedno oruđe, obasuo Karmel Bož. Srca Svojim Božanskim blagoslovom.

Osigurati Karmelu Bož. Srca ovaj blago - slov za budućnost, zadaća je svih Karmelićanki Bož. Srca Isusova, da, svake pojedine Majke i sestre iz sadašnje generacije i do konca vremena. Svaka od njih mora biti prožeta čežnjom: "O, da mogu trpjeti, raditi i žrtvovati se za sv. Crkvu, za spas duša, za proširenje kraljevstva Božjega na zemlji."

Svaka Karmelićanka Bož. Srca mora biti ljubavna žrtva paljenica.

Kroz čitav svoj život smatrala sam velikom milošću, da smijem trpjeti i raditi za Božje kraljevstvo i za spas duša. Naskoro to više ne ću moći, ali nadam se, da ću moći pred Božjim prijestoljem izmoliti milosti i blagoslov, ne samo za svoju karmelsku obitelj, za njezine misije, djecu, drage starce i starice, te sve velikodušne dobrotvore, nego i za sve duše, kojima prijeti pogibao i za sve siromahe svih narodnosti i svih zemalja čitavog svijeta.

DA, S NEBESKIH ĆU VISINA OTIRATI SUZE,
LIJEČITI DUŠEVNE RANE
TO JE MOJA GORUĆA ČEŽNJA!

ALI NE MOJA, NEGO TVOJA NEKA BUDE VOLJA,
MOJ GOSPODINE I BOŽE!

2. srpnja 1925. godine.

E P I L O G

ZADNJI DANI MAJKE MARIJE TEREZIJE

Tko će naći jaku ženu?
Obučena je jakošću i
ljepotom. Mudro otvara
usta svoja i na jeziku
joj je sama blagost.
Sama nadzire rad svoje
kuće.
(poslov. 31)

Iza kako je matica iz Rocca di Papa bila premještena u Sittard, Majka Marija Terezija stalno je boravila u tom samostanu.

Minule su duge godine neumornog rada i djelatnosti, godine osnutaka, napornih putovanja po Evropi i onkraj Oceana. Minule su godine velikih poteškoća i bolnih razočaranja. Dovršeno je bilo njezino životno djelo: Osnutak Karmela Božanskog Srca Isusova, sa tako - zvanim kućnim misijama i dječjim domovima, kao i domovima za starce i starice. Sada je velikom sigurnošću mogla iščekivati svoje zadnje dane, suton svoga života. Ta, podigla je zgradu, za koju zna da se sviđa Bogu i koja će opstati na temelju na kojem je građena.

Pravila Karmela Božanskog Srca Isusova dobila su od Pape Pia X. dekret pohvale 9.V. 1910., a papa Benedikt XV. odobrio je Konsti-

tucije za daljnjih 7 godina 7.I.1915.

Pošto se je osnutak lijepo razvijao, donoseći obilne plodove, njegova Svetost papa Pio XI. odobrio je pravila i konstitucije definitivno dana 12.V.1930.

Da, minuli su dani neumornog rada, i Majka Marija Terezija mogla je sprovesti večer svoga života u spokojnom miru, kojeg je i te kako zaslužila. Ali ne! Ona je i sada bila vjerna svojoj lozinci: "Čekaj Gospodina, radi muževno, ojačaj svoje srce i stoj čvrsto u Gospodinu!"

Iz Sittarda vodila je Karmel Bož. Srca mudro i energično, sve obuhvatajući svojom ljubavlju. Vodila ga je do svršetka svojih dana, do svoje konačne iznemoglosti. Iz Sittarda davala je upute za osnutak samostana u: Leipzigu, Leutsch, Ofenbachu, na Maini, Hohenecku kod Stuttgarda, u Lehmenu na Moselu, u Eschweileru kod Achena i još za nekolicinu u Mađarskoj.

Majka Marija Terezija interesirala se je za sva pitanja i političke događaje u svim zemljama. Godine 1934. pisala je jednoj sestri: "Ovo su neizrecivo teška vremena, ali za Evropu dolaze mnogo teži dani. Karmelu Bož. Srca ne će se ništa dogoditi osim ako se prestane vršiti observancija."

Svake večeri morala je jedna sestra glasno čitati "Maasboten", da bi se time potaknule na molitve i žrtve za sv. Crkvu po cijelom svijetu.

Osnovateljica je u ono vrijeme mnogo trpjela zbog teškog položaja sv. Crkve u Njemačkoj, koji se je danomice pooštravao. Tko bi

samo jednom susreo visoku, mršavu sestru, koja je svakom izlazila u susret nekim tihim dostojanstvom, a čije su lijepe smeđe oči znale tako toplo pogledati, taj bi odmah osjetio, da je ta žena nešto naročita. Ona je bila ličnost koja je tražila ono što je bitno, koja je zakon Božji nosila u svom srcu. Ali bilo ih je malo, koje su samo naslućivale koliko je ona molila, kolike žrtve doprinosila, ona, koja je u razgovoru znala biti tako vedra i vesela kao dijete.

Da, bila je velika moliteljica. Prvo što se na njoj ističe jest, da je bila u neprestanom sjedinjenju s Bogom. Ona je shvatila, da nije dosta samo raditi za kraljevstvo Božje, nego treba i moliti. U godinama najtežeg rada pa sve do konca života bila je potreba njezina srca zadubiti se u molitvu satovima dugo i u tišini razgovarati s Isusom u Svetohraništu. Radila je prema riječima Kristovim: "Molite bez prestanka!" Tako je čitav njezin život bio molitva.

S molitvom je združila i zadovoljštinu. Posve ju je prožimala misao da se za spas duša prinese Bogu za žrtvu. Stoga je radosno primala svako trpljenje. Neumoljivo stroga prema samoj sebi, mrtvila se do konca. "Imam samo jednu želju", piše jednoj sestri, "da još ovo malo vremena trpim koliko je moguće. Neka bude trpljenje kojegod vrste, samo neka je trpljenje. Blagoslivam sve i zahvaljujem svima, koji mi prouzroče kakovo trpljenje. Trpjeti za Boga, jedina je radost, koju nebo ne poznaje."

Na svojem putovanju u Rim 1903. bila je

prisiljena živjeti neko vrijeme samo o kruhu, kavi i nešto voća, jer joj zbog neke nezgode nije stigao poslani novac. Kad je iz neprilike sretno izišla, poželi da bi se Bogu za ljubav u zadovoljštinu i nadalje zadovoljavala s tom jednostavnom hranom. Bez daljnjeg dobila je od ispovjednika dozvolu, da se odrekne kuhane hrane. Uz male iznimke za vrijeme bolesti, kad joj je to liječnik zabranio, držala je to svoje obećanje punih 30 godina, i u svojoj zadnjoj bolesti rijetko kada uzela bi što god kuhana.

Hoćemo li u redovničkoj zajednici imati dobar duh, onda u njoj mora vladati točnost, vjernost u malim stvarima i šutnja. Toga se je Majka Marija Terezija čvrsto držala, a isto je mogla tražiti i od svojih sestara, jer im je sama u tome prednjačila. Nikada nije govorila preglasno. Pa i onda kad je morala koriti, govorila bi mirno i tihim glasom.

"Učimo se vagati svoje riječi svakim danom sve više, t.j. prije promisliti, a onda govoriti!" Znala bi reći. Veliku je važnost polagala na sestrinsku ljubav. Još u posljednjim danima svoga života mislila je na to kako bi svojim kćerima ostavila taj pravi duh srdačne sestrinske ljubavi.

Uvijek si je bila svijesna velike odgovornosti, koju imadu oni, kojima je povjereno vodstvo duša. "Što će biti od stabla, koje ne dođe u ruke dobrom vrtlaru? Koje ne će biti na vrijeme obrezano? Nikad ne će roditi dobrim i obilnim plodovima. A od nas će Bog tražiti račun o svakoj duši, koja nam je bila povjerena."

Ovom je mišlju bila prožeta, pa je stoga po Kristovu načelu ljubavlju odgajala svoje, ali od njih je i tražila bezuvjetan napredak u kreposti.

Vrijeme sprovedeno u Lindenburgu kao i dugogodišnji saobraćaj sa svijetom učinio ju je iskusnom poznavateljicom duša.

Govorila bi: "Hoćemo li da nam zajednica bude plodan vrt Božji, onda prvi uvjet mora da je lična ljubav k svakom stablu k svakoj sestri". Majčinski se je brinula za svaku sestru, nalazila se ona ma i u najudaljenijoj daljini. Osobitu je brigu posvećivala bolesnima: "Kako su samo mogli ne obavijestiti me tako dugo", uzdisala bi kad bi čula da je u inozemstvu obolila koja sestra, a to joj nisu odmah javili.

"Draga Majka" zvale su je njezine kćeri. A to je ona i bila. Bila je duša svojih samostana.

Koji duh je htjela ostaviti Majka Marija Terezija svojoj Kongregaciji i kakov je imao biti uzgoj djece u domovima sv. Josipa izražuje se u njezinim jezgrovitim izrekama kako ih je pisala sestrama.

"Svaka kćerka Karmela najsvetije je obvezana u svojoj savjesti činiti djela ljubavi. Sv. Pavao kaže: "Ljubav je strpljiva - ljubav je dobrostiva - ljubav ne zavidi - ljubav se ne nadima - ljubav nije slavohlepna - ljubav ne traži svoje - ljubav se na razdražuje - ljubav ne misli o zlu".

"Vjera, ufanje i ljubav, ovo troje, ali najveća je među njima ljubav." (1.Kor.13).

"Boga u svima gledati, Bogu u svima slu-

žiti, Boga u svima ljubiti!"

"Karmelićanke Bož. Srca Isusova neka s karmelskih visina kao anđeli utjehe i mira si-laze k ljudima punim bola i nemira".

"Za redovničke duše ima samo jedan put, a to je put odricanja."

"Redovnicu, koja vjerno drži zavjet poslušnosti, uvijek prati Božji blagoslov. Duša koja ljubi šutnju ubrzo će stići do sjedinjenja s Bogom."

"U Karmelu Bož. Srca Isusova treba da se svuda ispoljuje, odsijeva sv. siromaštvo, ali također i velika čistoća."

"Svaka Karmelićanka Bož. Srca Isusova treba biti žrtva ljubavi."

"Posjedovati pravila koristi vrlo malo onome, tko se ne trudi usvojiti si njihov duh!"

"Unutrašnji zakon ljubavi, kojega Duh Sveti usađuje u ljudske duše, više pomaže u vršenju našeg zvanja, nego svi vanjski zakoni!"

"Tko osim Boga može izreći pravedan sud o duši? Zato treba, poznavati ćudi, nasljedno opterećenje, obiteljske prilike i t.d. Ako sve ovo razmotrimo u svijetlu milosti, nestat će svakog suda."

"Svaka zemlja iziskuje posebnu vrst obrađivanja i njege, tako i svako dijete. Zato će svaka razborita i vjerna sestra najprije proučiti dijete, kažnjavat će rijetko kada, a u srdžbi nikada."

"Sestra treba da bude uvijek vedra i vesela." U zdravom tijelu, zdrava je duša, običaje se reći. Hoće li dakle imati uspjeha kod uzgoja djeteta, treba se najprije pobrinuti za njegov normalni razvitak."

"Nijedna poglavarica nema pravo narušiti obiteljski život kod djece kako je uveden u domovima sv. Josipa i odobren od najviših autoriteta. Za provođenje ovog obiteljskog života neophodno je potrebán mali broj djece. Da, on je zapravo prvi uvjet."

("Štetno je po dijete ako ga se razmazi, ali prevelika strogost mnogo je veća šteta, jer ona ogorčava srce."

"Odgojiti dijete bez religije grijeh je, koji se počinja na mladim dušama, koje čeznu za Bogom. Ali mnogo je gore odgajati djecu u pretjeranoj pobožnosti i mučiti ih mnogim i dugim molitvama. Duše, koje nisu imale nikakvog vjerskog odgoja, uz milost Božju lakše će naći pravu vjeru, nego one, koje su odgajane u krivoj pobožnosti.")

"Blaženi krotki, jer će posjedovati zemlju!"

"Ta je zemlja ljudska duša."

+ + +

ODLAZAK K OCU

Što Bog čini,
sve je dobro.
Boga uvijek
hvaliti i slaviti!

(Riječi Majke Marije Terezije)

Betlehemsko i nazaretsko siromaštvo odabralo si je za baštinu jednu novu redovničku obitelj. A da joj ne uzmanjka kruh i krov nad glavom kod vršenja karitativnih djela svake vrste povjeravala se je osnovateljica zajedno sa svojim kćerekama brizi sv. Oca Josipa, a uz njega pouzdavala se je u podatljivu ruku dobrih ljudi. Za ove se sestre i djeca dnevno mole na osobit način. No Karmel Božanskog Srca Isusova, koji se je raširio po dalekom svijetu, nisu izgradili pojedini veliki darovi rijetkih slučajeva, nego upravo oni mali bezbrojni doprinosi mnogih. A kad milostinja nije sezala uskraćivale su sestre sebi i ono, što im je bilo najpotrebnije.

Majka Marija Terezija, čije je čeznuće za trpljenjem bivalo sve žešće, smjela je prije svoje smrti još dobrano potegnuti iz kaleža trpljenja.

Kuća matica je bila zapala u veliko siromaštvo (oskudicu). Nju je pritiskala neizrecciva briga i nije znala kako da se snađe. Zbog toga snalazila su je mnoga poniženja.

U tom stanju došla je i zadnja godina Majke Osnovateljice god. 1938. i ona je osjećala da je snaga ostavlja sve više.

"O, pravo kaže sveti Otac Papa", rekla je, "Starost je bolest!" "Nitko ni ne sluti, kako je teško, kad se više ne može onako, kako bismo htjeli. Pomozite mi moliti za ustrpljivost."

Taj križ je bivao sve teži i teži ovoj toliko aktivnoj ženi. Usto nije bilo nikakva izgleda ni mogućnosti, da se Sittard otrese ove nevolje.

"Ne znam kako da pomognem", rekla bi katkada, "ali kad budem kod kuće, onda ću moći pomoći."

Sestra bolničarka, koja je gotovo neprekidno bila uz časnu Majku u njezinoj zadnjoj bolesti u kući matici, zabilježila je iz toga vremena slijedeće:

"Prestrašena teškim padom na okrajak kreveta u svojoj ćeliji, nije se više naša draga Majka usudila sama hodati strmim stepenicama, stoga sam je ja smjela pratiti svaku večer. Došav u ćeliju s lijevom bi rukom uzela čašu s blagoslovljenom vodom, a desnu podigla na blagoslov i na sve četiri strane svijeta napravila veliki znak svetog križa, i pritom je njezin pogled bio uzdignut prema nebu. Onda bi blagoslovila sestru, koja je upravo bila bolesna, a ja bih i nehotično pala na koljena. Dva mjeseca prije smrti reče mi: "Doskora ću biti u nebu. Otuda ću sići svaku večer, da

vas blagoslovim."

Na novu godinu 1938. Časna majka je češće govorila: "Molitve i žrtve nikada dosta! To recite bolesnim sestrama mnogo puta. Dragi Bog treba zadovoljštine!"

A neko vrijeme iza toga: "Da li ću još ove godine umrijeti nije mi još posve jasno. Ali ovo je zadnja godina moga života." Zamolila sam našu Časnu Majku da još ostane s nama, a ona mi odgovori: "Ah, priuštite mi lijepo nebo! Ja toliko čeznem za njim! Ipak zahvaljujem dragom Bogu za svaki dan života, naročito pako za svaku noć. U nebu ne ćemo smjeti više trpjeti, promislite, što to znači!"

Na prvi petak u mjesecu bilo je našoj Časnoj majci veoma zlo. Ipak je ostala pred izloženim Presvetim puna dva sata. Dva puta sam išla po nju, ali ona je molila dalje. Poslije se je ispričala: "Oprostite, nisam mogla drugačije. Bolujem jer sv. Crkva toliko trpi."

Poslije podne prije blagoslova obuzme je velika slabost, iza koje se nije više oporavila. Njezino zdravstveno stanje mijenjalo se neprestano. Obećavala bi da će se čuvati, a to bi i činila, ali samo onda kad se drugačije nije moglo. Za druge je činila sve što se je dalo, da bi se štedili, no za sebe samu manjkalo joj je svako razumijevanje u tom pogledu.

Često su je dane i noći mučile u glavi žestoke neuralgične boli. Nikakov joj lijek nije pomagao. Liječniku bi se srdačno zahvalila i otpustila ga. Mnogo je trpjela, ali uvijek je govorila: "Šta je moje trpljenje prema onom što sv. Crkva trpi."

Njezina vedra narav, a naročito pak njezina ljubav k žrtvi, pomogla joj je prelaziti preko svih poteškoća u koje bi je bacalo njezino nestalno zdravstveno stanje. Često je satovima bila udubljena u molitvu bilo u kapeli ili u sobi (ćeliji). U to joj dragi Bog poslao još jedno novo trpljenje: obnevidjela je skoro posve. Od tada molila bi svakog dana da joj se pročita Evanđelje, a isto i važniji svjetski događaji. Samoća ju je vrlo pritiskala. Teške časove posvemašnje unutrašnje zapuštenosti proživljavala je naša dobra Časna Majka. Jednom reče: "O koliko je Isus morao trpjeti! Kad mi trpimo pomogne nam bilo tko, ali biti ostavljen od Boga i ljudi i primati ruglo i sramotu. To je užas!"

U srpnju postajao je njezin hod sve nesigurniji. Unatoč toga uvijek bi pokleknula pred Presvetim na oba koljena, a prije sv.Pričesti poklonila se do poda. Na 2. kolovoza na dječji blagdan u domovima sv. Josipa bilo joj je vrlo slabo. A kad joj je malo odlanulo tokom prije podneva, govorila je o ljubavi prema djeci i međusobnoj ljubavi sestara. Držeći sklopljene ruke na koljenima, a pogled uprt u neki drugi svijet, govorila je: "O ljubavi! Uvijek gledamo samo na sebe, a ne mislimo na Isusovu najveću i najstrožu zapovijed: Ljubite se međusobno! Pogrešaka imamo svi, ja najviše, a to je dobro. Samo onaj, tko sam svoje slabosti osjeća, znade kako je drugom pri duši."

"Sada sam na kraju svoga života i osjećam, da je dovršeno moje djelo. Sada nisam više potrebna. Čvrsto sam uvjerena, da su sve

ove žrtve bile potrebne. No jedno znam, ako se pravila ne budu držala, naime duh pravila, nestat će blagoslova. Neke poglavarice više cijene observanciju nego ljubav, to nije naš duh. Ljubav dolazi na prvo mjesto." Kad bi Majka tako govorila, nisam mogla drugo nego samo slušati. Na koncu bi uvijek rekla: "Nije li tako?"

Od 23. kolovoza nije više mogla ići na sv. Misu. "O, zavapi jednom, kako je strašno ljudima oteti svetu Misu! Sve se dade podnositi kad se čovjek izjutra kod svete Mise prikaže dragom Isusu. Najveća mi je žrtva, što tako često moram ostati bez sv. Pričesti." Nije se dala nagovoriti, da prije sv. Pričesti nešto popije.

"Da ste se vi morali toliko boriti za tu veliku milost i sreću, koliko sam se ja borila, razumjeli biste me," rekla je.

Draga Majka je sve do svršetka htjela biti posve točna u svemu. Četvrt sata prije 8 htjela je uzići u svoju ćeliju, da ja, koja sam ju imala pratiti, ne bih zakasnila na Kompletorij u koru, isti je počimao u 8 sati. Katkada bi kazala štogod za šalu, a bila je uopće uvijek raspoložena, za vrijeme svega svojeg bolovanja.

Na 7. rujna oko pola četiri u jutro, rekla mi je posve jasno: "Sestro Pia, zar nemate ni kapljice vode?" Govorila je u snu. Kad se zatim probudila reče: "Oprostite, opet sam Vas smetala!" Iza ovog uhvatila ju je neka ukočenost. Oči su ostale otvorene, a pogled nepomično okrenut na lijevo. U 5 sati podijelio joj je svećenik posljednju pomast. Kad

je opet mogla govoriti prve su joj riječi bile, da je zamolila križić s relikvijama, koji ju je pratio na svim njezinim putovanjima, a zadnjih godina nalazio se uvijek na njezinom pisaćem stolu. Od toga dana imala ga je uvijek uza se, a često bi ga srdačno poljubila.

Zadubljena u misli ležala je Draga Majka u krevetu. Najednom podigne prst i sasma polagano i naglašujući svaku riječ počne govoriti: "Kažite im, sve što Bog - čini -, dobro je! Neka - uvijek - hvale - i slave - Boga!" To je bio zadnji sjaj zalazećeg sunca, zadnja utjeha, zadnja pouka prije nego će se odijeliti od nas.

Drugog jutra sappćila sam joj, da joj je sv. Otac poslao svoj blagoslov. "O, hvala, hvala! To je tako lijepo!", odgovorila je.

Nikada se nije ni na što potužila, a nikada nije zaboravljala riječi "Hvala i molim ili oprostite!" Teško joj je bilo kad bi za nju žrtvovala svoj noćni počinak. Ali pošto je više puta dobila u noći neki napadaj straha zamolila bi: "Molim vas, ostanite kod mene!" Zar ne, da me ne ćete ostaviti samu?" Kad odem kući, pobrinut ću se, da se odmarate svake noći kroz čitavu godinu dana." (Ovo se obećanje doslovce ispunilo. Unatoč toga što je u kući matici bilo mnogo starih i bolesnih sestara, ni jedna od njih nije me trebala noću i to kroz cijelu godinu, koja je uslijedila iza smrti naše Drage Majke).

Noću se je uvijek bavila samo jednom mišlju "Idem kući." Idem doma - k Ocu!" "Pustite me, da idem kući!"

Na blagdan Majke Božje Žalosne, to je

bio njezin omiljeli blagdan - nije mogla primiti sv. Pričest. Slijedećeg su dana smjele doći k njoj sve majke i sestre, da je vide. Draga Časna Majka ležala je mirno na svojoj slamnjači, a pod glavom jastuk od slame (nije se dala nagovoriti, da bi uzela jastuk od perja). U desnoj ruci držala je krunicu, a u lijevoj križić.

Došla je večer 19. rujna. Smirena bol opažala se u pogledu svih sestara. Ja sam, uz male prekide, uvijek nešto predmolila uz Dragu Majku. U 2.30 u jutro odjednom se ona promijeni u licu. Disanje je postajalo sve polaganije i jedna se suza spusti iz poluotvorenih očiju. Naša je dobra Draga Majka otišla kući - k Ocu!

Blaženstvo se odrazivalo iz njezinih, sada pomlađenih crta lica. Ležeći tako na svome mrtvačkom krevetu, odjevena u sveto redovničko odijelo, zaogrnuta karmelskim bijelim plaštem bila je slika neizrecive sreće i mira.

\+ + +

M a j k o, h v a l a!

Na 20. rujna 1938. primio je Bog u svoje naručje svoju vjernu službenicu, koja je sada bila u 84. godini života.

Svršio je njezin dugi i bogati život. Prestalo je kucanje njezinog velikog požrtvovnog srca. Na svome životnom putu susretala se je s mnogima.

Jedni su pratili njezino veliko djelo sa zanimanjem i bili pripravni da pomognu. Drugi, a tih nije bio malen broj držali su se rezervirano ili neprijateljski. Napokon tolika djeca u domovima sv. Josipa, te njezine kćeri, koje su u njoj ljubile i gledale svoju majku. Svi ti susretaji, koji su njezino tankoćutno srce ispunjali bilo radošću bilo žalošću, služili su joj jedino za to, da u njima upozna sv. volju Božju, koji kuša svoje izabranike, kako se kuša zlato u vatri.

Svetost se ne sastoji u samo jednom kreposnom činu, makar bi u taj čin uložili svu svoju snagu. Svetost se nalazi u ustrajnom vršenju kreposti, u neutrudivom radu na započetom djelu u kojem smo jednom upoznali sv. volju Božju, makar bi nam se i činilo da je beskorisno.

Opet je Bog odabrao ono, što je slabo, da postidi jake.

Majka Marija Terezija od sv. Josipa, počiva sada na tihom groblju Karmelićanki Božanskog Srca Isusova u Sittardu u Holandiji. Djetinja ljubav dovodi sestre često na njezin grob. Na grobu se nalazi natpis:

"M a j k o, h v a l a!
Majko, mi ćemo za Tobom!"

Sestrama je on postao potreba srca i sveta dužnost, da u duhu osnovateljice nastave njezino djelo na slavu Božju i dobro bližnjega.

Njezin grob ne posjećuju samo sestre, njezine duhovne kćeri, nego često se tu nađu i stranci, koji dolaze da ovoj velikoj i plemenitoj ženi preporuče svoje razne poteškoće.

Da se je matica oslobodila teških neprilika, koje su je pritiskale punih deset godina, da je Kongregacija sretno prebrodila sve poteškoće drugog svjetskog rata, u kojem se ni jednoj sestri nije dogodilo ništa zla, pripisuje se zagovoru blagopokojne Majke Marije Terezije.

Da spasi duše, da ih privede Božanskom Srcu Isusovu, Majka je Marija Terezija živjela i trpjela. U tu svrhu osnovala je i Karmel Božanskog Srca Isusova. Osobitu pažnju svraćala je na one, koji su se nalazili u neposrednoj opasnosti da se izgube zauvijek. Stoga joj je bila prva briga, da pomogne djeci, koja su bila napuštena ili rastući u iskvarenoj okolini, bila daleko Bogu i vjeri. Da, upravo ta bijeda ovih jadnika probudila je u njezinu srcu još u ranoj mladosti čežnju, da

sagradi kuću za "beskućnike".

Svoje sestre strogo obvezuje da ovoj djeci budu najprije majke, koje se posve žrtvuju za svoju djecu. Ne učiteljice, ne njegovateljice, nego majke koje se žrtvuju.

To je bio razlog što nije htjela da se Kongregacija bavi drugim karitativnim djelima, uslijed kojih bi briga za osirotjelo i napušteno dijete došla na drugo mjesto. Otuda ono: ni škola ni bolnica! Ali posvetiti se njezi staraca i starica bio je njezin davni tihi ideal, kojeg je ostvarila osnutkom prvog staračkog doma u Americi, i ovdje je imala u vidu samo "spas duša."

Što se Karmel Božanskog Srca Isusova sve više i više razgranjuje i novi se samostani podižu, nije li to dokaz vidljivog božjeg blagoslova? Mnogim se molbama biskupa i svećenika ne može udovoljiti, jer nema dosta sestara.

Sada postoje u Evropi - osim kuće matice u Sittardu 47 domova za djecu i starce: u Njemačkoj, Holandiji, Švicarskoj, Italiji, Austriji, Jugoslaviji, Čehoslovačkoj, Mađarskoj i Poljskoj.

I u novom svijetu podignute su nove kuće, osim onih, koje je osnovala Majka Marija Terezija. Sada sestre uspješno djeluju u 26 domova u Sjedinjenim Američkim Državama, kao i Kanadi i Centralnoj Americi.

"S nebeskih visina smjeti sušiti suze i liječiti rane duša" bila je žarka želja Majke Marije Terezije. Ova želja njezinog apostolskog srca bit će od preobilne koristi za duše, te na veću slavu Bož. Srca Isusova, pogotovo sada, kada je, kako se smijemo nadati u nebes

koj slavi uronila u žar ljubavi Božanskog Srca Isusova.

Proces za proglašenje blaženom Majke Marije Terezije od sv. Josipa, započeo je 2.veljače 1953., svečano ga je otvorio preuzvišeni gospodin Dr W. Lemens, biskup Roermondski.

\+ + +

PJESMA ČASNE SLUŽBENICE BOŽJE MAJKE MARIJE TEREZIJE OD SV. JOSIPA

O moj Bože, gore na visini,
Čuj mi vapaj ovdje na nizini:
Primi žrtvu, primi život moj,
Samo duša daj mi, Bože moj!

Trpjet ja ću muke sve i boli
Do kraj žića u toj suznoj doli,
Pa i život ja Ti dajem svoj,
Samo duša daj mi Bože moj!

Bijednom ljudstvu boli, jade liječit
Ruglo, progon, smrt me ne će priječit
I sam život Tebi dat ću svoj
Samo duša daj mi Bože moj!

Kad sam čula još za ranih dana
Tužbe mnoge zbog jadnih pogana,
Tad već htjedoh dati život svoj
Za te duše, Tebi, Bože moj!

A kad mrke sputale me uze,
Čežnja moja žešće plamsat uze
Da za žrtvu dadem život svoj,
Da mi duša dadeš, Bože moj!

Kad mi ljubav uze rastrgala,
Dušu moju u Se utonula,
U tom žaru htjedoh život svoj dat
za duše, Tebi, Bože moj!

Trpjet htjedoh boli sve i vaje,
Čak i muke, koje pako daje
Tisuć puta dati život svoj
Da mi duša dadeš, Bože moj!

Za kršćanskim dušama sveg svijeta,
Koje steže zamka grijeha kleta
Čezne srce, duh mi gine moj:
I te duše daj mi, Bože moj!

Neka se po Tvojoj gorkoj Muci
Narod svaki i svi spase puci.
Neprestani to je vapaj moj:
Duša daj mi, duša, Bože moj!

+ + +

S a d r ž a j

Pisma biskupa i prelata. . . . . str. 11
Predgovor. 15
1. U PUSTINJI. 17
Arnswalde – Berlin 24
Gnadau. 34
Gusow 42
2. ŽRTVA 49
Dobri Pastir 55
I opet žrtve 60
Natrag u Berlin. 75
3. BERLIN. 78
Dom sv. Josipa – Dom za beskućnike . . 96
4. VELIKE POPLAVE TRPLJENJA. 116
Weissensee 130
5. PRVO PUTOVANJE U RIM. 148
6. U HOLANDIJI NAŠLA DOMOVINU. 174
7. ENGLESKA. 200
Maldon. 207
8. KARMEL BOŽANSKOG SRCA U ŠVICARSKOJ. 215
Cremona. 226
9. DRUGO PUTOVANJE U RIM 230
10. TREĆE PUTOVANJE U RIM. 240
Velika lađa. 245
11. NJEMAČKA 250
Sittard. 261
12. MAĐARSKA 266
St. Lorinc 286
Erzsebetfalva. 289
13. UVIJEK DALJE 294

Rocca di Papa - 1908. - 1912. . . . str. 297
Beč. 300
14. U NOVOM SVIJETU. 304
Milwaukee. 317
Superior 327
Hammond. 340
15. WAUWATOSE. 343
Kenosha. 346
So.Kenosha - Južna Kenosha 351
Dom sv. Josipa - Bož. Srca Isusova . 359
Detroit. 370
St. Charles, Missouri. 379
Oproštaj od Amerike. 383
16. POVRATAK 388
Hrvatska 398
Munchen. 410
Sittard - Kuća Matica. 414
EPILOG
Zadnji dani Majke Marije Terezije. . 419
Odlazak k ocu. 426
Majko, hvala 433
Pjesma časne službenice Božje, Majke Marije Terezije od sv. Josipa. . . . 437

\+ + +